T.C.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SOSYAL ALANLAR ANABİLİM DALI

TARİH EĞİTİMİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

335 NOLU LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Elif Atmaca Bulut

No:13961002

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi. Serkan SARI

Diyarbakır 2019

T.C.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL ALANLAR ANABİLİM DALI

TARİH EĞİTİMİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

335 NOLU LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Elif Atmaca Bulut

No:13961002

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi. Serkan Sarı

Diyarbakır 2019

TAAHHÜTNAME

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum ‘’335 No’lu Diyarbakır Lice Şer’iyye Sicili Sosyal Açıdan Değerlenderilmesi’’ adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim sadece Dicle Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☐ Tezimin … yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

10/05/2019

Elif Atmaca Bulut

T.C

DİCLE UNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR

Elif ATMACA BULUT tarafından yapılan "335 NOLU LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ" konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Tarih Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir

Jüri Üyesinin

Ünvanı Adı Soyadı

Başkan: Dr. Öğr.Üyesi Serkan SARI

Üye : Doç. Dr. Salih ERKEK

Üye : Dr. Öğr.Üyesi SerdarERKAN

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 10/06/2019

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

10/06/2019

Prof. Dr. İlhami BULUT

ENSTİTÜ MÜDÜR

(MÜHÜR)

ÖN SÖZ

Merkezine insan ve insanın her türlü beşeri faaliyetlerini konu alan bir bilim dalı olan Tarih yaşanmış olayları aydınlatmada belgelere dayanarak objektif değerlendirmeler yapmaktadır. Döneme ait belgelerin incelenmesi, geçmişin gün yüzüne çıkartılmasında ne kadar önemli olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Baktığımızda devlet arşivlerinde kayıtlı belgelerin resmi makamlarca tutulmuş olmaları arşiv kayıtlarının objektifliği gün yüzüne çıkartmaktadır. Osmanlı mahkeme kayıtlarını ihtiva eden şer'iyye sicilleri ve bu siciller içerisinde yer alan tereke defterleri de resmi nitelik taşıyan arşiv belgelerinden oluşmaktadır.

Kişi düzeyinde bilgiler içeren bu defterler sayesinde dönemin toplumunun sosyal ve iktisadi yapısı hakkında önemli bilgiler elde edip genel sonuçlara ulaşmamız mümkün hale gelmektedir.

Arşiv kayıtlarında 335 no'lu Şer'iyye sicili olarak yer alan defterden, 1909-1911 yılları arasında Diyarbakır vilayeti Lice Kazâsında bulunan aile, toplumsal statü, ekonomik durum ile ilgili etraflı bilgiler elde edilmiştir ve tüm bu verilerden yararlanılarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu çalışmada ayrıca 335 no'lu Lice Şer'iyye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Defterin transkript edilmesi esnasında bazı yerlerin silik olduğu görülmüş ve bu kıssımlar noktalarla gösterilmiştir. Ancak silik yerler genel değerlendirmeye harhangi bir etki oluşturmamıştır. Defterimizde yer alan verilerden faydalanılarak oluşturulan tabloların yanında şahıslara ait menkul ve gayrimenkullerin listeleride oluşturulmuştur. Defterde yapmış olduğumuz çalışmanın daha sonra ki araştırmalara katkı sağlaması amacıyla Osmanlı evlerinde hangi eşyaların olduğuna dair bilgiler verilmiştir.

Bu çalışmayı yapmamda akademik destek sağlayıp çalışma boyunca sabır ve hoşgörüsünü eksik etmeyen danışman hocam Dr. Öğretim. Üyesi Serkan SARI'ya çalışmada maddi ve manevi desteğini esirgemeyip sürekli beni teşvik eden ailemde yer alan her bir bireye minnet ve teşekkürü borç bilirim.

Elif Atmaca Bulut

Diyarbakır 2019

ÖZET

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal, idari, ekonomik vb. kayıtlarını ihtiva eden birinci elden kaynaklar olup çok çeşitli bilgiler içermektedir.

Genel itibariyle giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Bu çalışmada; Diyarbakır Eyaletinde bulunan Lice kazâsına ait XIX. Yüzyılın başlarında (1327-1329/1909-1911) Lice mahkemesinde görülen davaları konu edinen meselelerin kaydedildiği ve günümüzde Milli Kütüphane'de yer alan 335 numara ile kayıtlı bulunan Diyarbakır Şer'iyye sicilinin transkripsiyonunu ve değerlendirilmesini içermektedir.

Giriş bölümünde şer'i mahkemeler ve şer'iyye sicillerinin ne olduğu belge türleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Birinci bölümde Osmanlı öncesi ve sonrası Diyarbakır tarihi hakkında kısa bilgi verilmiştir. Ayrıca Lice ilçesinin Antik dönemlerden Osmanlı hâkimiyetine kaadar geçen tarihi hakkında bilgi verilip Lice'de yer alan tarihi yapılara kısaca değinilmiştir.

İkinci bölümde, 335 numaralı şer'iyye sicilinin transkripsiyonu yapılmış ve bunun özeti hazırlanmıştır. Özetler belgelerin transkripsiyonlarının başında kalınlaştırılarak verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, söz konusu defterde geçen bilgiler tahlil edilerek burada geçen hususların değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Osmanlı Devleti, Diyarbakır, Lice, Kadı, Şer'iyye Sicili

ABSTRACT

Sharia registers, political, social, administrative, economic etc. of the Ottoman Empire. These are first-hand sources that contain records and contain a wide range of information.

In general, it consists of three sections. In this study; XIX. In the early part of the century (1327-1329 / 1909-1911) it included the transcription and evaluation of the Diyarbakır Şer'iyye registry, which was recorded with the 335 issue of the National Library in the Lice court.

In the introduction section, information is given about the types of documents in which the courts and public registers are.

In the first chapter, brief information was given about the history of Diyarbakır before and after the Ottoman Empire. In addition, the history of the town of Lice from antiquity to the Ottoman sovereignty was given and the historical structures in Lice were briefly mentioned.

In the second chapter, transcription of the 335th issue was made and a summary of it was prepared. Abstracts are given at the beginning of the transcription of the documents.

In the third chapter, the information in the said book was analyzed and the evaluations made here were evaluated.

Keywords

The Ottoman Empire, Diyarbakır, Lice, Kadi, Sharia Registry

İçindekiler

ÖN SÖZ ..... **I**

ÖZET ..... **II**

ABSTRACT ..... **III**

KISALTMALAR ..... **VIII**

GİRİŞ **1**

OSMANLI ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE SİCİL DEFTERLERİ **1**

1. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ **1**

1.1. Şer'iyye Sicillerine Genel Bir Bakış 1

1.1. Şer'iyye Sicillerinin Kapsamı 3

2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDE BULUNAN BELGE ÇEŞİTLERİ **3**

2.1. Kadı Belgeleri 3

2.2. Hüccetler 4

2.3. Ma'ruzlar 4

2.4. İ'lamlar 5

2.5. Müraseleler 5

2.6. Vakfiyeler 5

2.7. Diğer Makamlardan Gönderilen Belgeler 6

2.8. Padişahtan gelen Emir Ve Fermanlar 6

2.9. Sadrazam, BeylerBeyi ve Kazâskerden Gelen Belgeler 6

2.10. Tezkereler 7

2.11. Temessükler 7

2.12. Tereke Defterleri 7

2.13. Diğer Defterler 8

BİRİNCİ BÖLÜM 9

HER YÖNÜYLE DİYARBAKIR VE LİCE 9

1.1. GENEL HATLARIYLA DİYARBAKIR 9

1.1.1. Coğrafik özellikleri 9

1.1.2. Diyarbakır İsminin Menşei 10

1.1.3. Osmanlı öncesi Diyarbakır 11

1.1.4. Osmanlı Dönemi Diyarbakır 14

1.2. GENEL HATLARIYLA LİCE 19

1.2.1. Lice'nin Coğrafi Yapısı 19

1.2.2. Lice İsminin Menşei 20

1.2.3. Osmanlı Öncesi Lice 20

1.2.4. Osmanlı Dönemi ve Sonrasında Lice 23

1.3. LİCE'DE YER ALAN TARIHI YAPILAR 27

1.3.1. Atak (Hettakh) Kalesi 27

1.3.2. Birkleyn Mağaraları 27

1.3.3. Ashab-ı Keyf ve Daryakus Harabeleri 28

1.3.4. Vakıf Ahmet Bey Camii (Camii Kebir) 29

1.3.5. Mehmet Bey Sarayı 29

İKİNCİ BÖLÜM 30

335 NOLU DİYARBAKIR LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE ÖZETLERİ.....30

2.1. LİCE ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....30

2.2. DEFTERİN TANITIMI.....30

2.3. METİN TRANSKRİPSİYONUNDA UYGULANAN METOD.....31

2.4.335 NOLU DİYARBAKIR LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONLARI.....32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....276

335 NOLU LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....276

3.1. 335 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BORÇ İCRA VE ALAVAK-VERECEKKONULU DAVALAR.....276

3.2. BOŞANMA DAVALARI.....278

3.3. NAFAKA DAVALARI.....283

3.4. VASİLİK DAVALARI.....284

3.5. MİRAS DAVALARI.....285

3.5.1. Terekede Yer Alan Mirasçılar.....286

3.5.2. Terekede Yer Alan Haklar.....288

3.5.3. Kalan Terekenin Varislere Taksimi.....288

3.6. 335 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN TASNİFİ.....289

3.6.1. Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi.....289

3.6.2. Belgelerin Konulaına Göre Tasnifi.....290

3.6.3. Belgelerin Müslüman ve Gayr-i Müslim Davalarına Göre Tasnifi.....290

3.7. 335 NUMARALI BELGEYE GÖRE LİCE'NİN İDARÎ YAPISI.....291

3.7.1. Sancak ve Kazalar 292
3.7.2. Karyeler 293
3.7.3. Mahalleler 295
3.7.4. Belgelerde İsmi Geçen İdari Görevliler 297
3.7.5. Diyarbakır Vilayetinde Yer Alan Askeri Birimler 300
3.8. 335 NUMARALI LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE LİCE'DE SOSYAL HAYAT 301
3.8.1. İsimler 301
3.8.2. Belgelerde Sıkça Kullanılan Müslüman Erkek ve Kadın İsimleri 302
3.8.3. 335 Nolu Defterde Yer Alan Gayr-i Müslîm Kadın ve Erkek İsimleri 303
3.8.4. Lakaplar-Unvanlar ve Sosyal Statüle 303
3.9. 335 NOLU DEFTERE GÖRE LİCE'DEKİ DİNİ YAPI 304
3.10. 335 NOLU DEFTERE GÖRE LİCE'DEKİ EKONOMİK YAPI 305
SONUÇ 312
SÖZLÜK 315
KAYNAKÇA 323
EKLER 327

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m. Adı	Geçen Makale
b.	Bin
C.	cild
D.Ü	Dicle Üniversitesi
Edt.	Editör
Fak.	Fakülte
İ.A.	İslam Ansiklopedisi
Kord.	Kordinatör
MEB.	Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ö.	Millatan Önce
M.S.	Millatan Sonra
OSAV.	Osmanlı Araştırmaları Vakfı
S.	Sayı
s.	Sayfa
SS.	Sayfa Aralığı
TDV.	Türkiye Diyanet Vakfı
TTK.	Türk Tarih Kurumu
Ünv.	Üniversite
Yay.	Yayın
y.y.	Yüzyıl
v.b.	Ve benzeri
v.s	vesaire

GİRİŞ

OSMANLI ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE SİCİL DEFTERLERİ

Osmanlı devleti çok farklı etnik, kültürel ve dinsel yapıya sahip bir nüfusu barındırmaktadır. Bu nüfusu yüzyıllarca bir arada tutabilmeyi başaran Osmanlı Devleti bunu sağlam hukuki yapısına borçludur. [1]

Osmanlı Devleti her asırda gerekli olan hukuki değişiklikleri yaparak çağın getirdiği ihtiyaçlara ayak uydurmayı başarmıştır.

Osmanlı Devleti'nin diğer imparartorluklardan farkı, Batı ve Doğu medeniyetlerinin olgunlaşmış hukûkî mirası ve işleyişi üzerinde kurulmuş olmasıdır. Eskinin üzerine yeniyi ekleyerek sıfırdan oluşturmaktan kurtulmuştur.[2]

1. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ

Şer'i Kazâ usulüne göre yönetilen Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren göreve getirdiği ilk memur kadı olmuştur. Hukuk sisteminin en önemli yapı taşı olan kadı Osmanlı Devleti'nin adalet sistemini taşraya kadar taşıdığının en önemli göstergesidir. İlk Osmanlı kadıları Anadolu, İran, Suriye ve Mısır gibi yerlerden getirilmiştir. Daha sonraları her fethedilen yere bir kadı tayin edilmiştir. Kadı'nın görev yaptığı bu idari usule şer'iye mahkemeleri denmiştir. Kadıların yargı işlerini gördükleri evi, cami, mescit veya medrese gibi yerler mevcuttur. Genellikle Bayram ve Cuma günleri dışında görev yapmaktadırlar.[3]

Adli teşkilatta yer alanlar: Şeyhülislamlar, Kazâskerler, Kadılar olarak belirlenmiştir.[4]

1.1.Şer'iyye Sicillerine Genel Bir Bakış

Osmanlı devletini incelemek ve tarihinin aydınlatılması için şer'iye sicillerinin incelenmesi gerekmektedir. Osmanlı hukuk sisteminin nasıl işlediği ve dönemde yaşanmış olayların nasıl bir yöntemle dava edildiği hakkında en tarafsız ve ayrıntılı bilgileri şer'iye sicillerinden öğrenildiği bilinmektedir.

---

[1] Murat Sen, "Osmanlı Hukukunun Yapısı", **Osmanlı Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, C.6, Ankara 1999, s.327

[2] Mehmet Akif Aydın, "Osmanlı Hukûkunun Genel Yapısı", **Türkler Ansiklopedisi**, Yebi Türkiye Yayınları, C.10, Ankara 2002, s. 15

[3] Ahmed Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, s. 14.

[4] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", s. 14-19

Sicil kelimesi okumak, kaydetmek, not vermek, karar vermek vb. anlamlara gelmektedir. Kişilerle alakalı her türlü hukuki vakaların, hükümlerin ve yazılı kayıtların tutulduğu defterlere sicil defterleri denilmektedir. Bu defterler görülen davalara itirazlarda kadıların başvuru yapabilecekleri bir kaynak niteliği taşımaktadırlar.

Osmanlı Devleti'nde Kazâlarda görevli olan ve Kazânın mülki ve adli amirliğini yapan kadıların tuttukları mahkeme defterlerine Şer'iyye sicilleri denilmektedir. 16. ve 20. Yüzyıllar arasında Osmanlı Hukuk Sisteminin birinci elden kaynaklarını oluşturan şer'iyye sicilleri sosyal ve ekonomik hayat hakkında bilgiler içermektedir. Ayrıca defterlerin tutulduğu dönemdeki devletin yüksek makamları ve bunlarla yapılan yazışmaları da içermektedir. [5]

Osmanlı döneminde kayıt altına alınan en eski şer'iye sicili 15. yy. da tutulmuştur. 1455 yılında kadı sicili olan bu kayıt en eski kadı kaydını oluşturmaktadır.

Osmanlı Devleti padişahı olan Osman Beyin ilk tayin ettiği memurlar arasında kadı yer almıştır. Bu bağlamda Osmanlı hukuk sisteminin temel taşı kadı olmuştur. Şer'iyye sicilleri kadıların verdikleri i'lam ve hüccetlerle birlikte, görevliri gereği kayıt altına aldıkları çeşitli kayıtlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda defterlere 'kadı defterleri', mahkeme kayıtları, veya zabt-ı vekayi sicilleri' de denilmektedir.[6]

Kadılar, bulundukları nahiye, Kazâ, ve şehirlerde devlet otoritesini temsil etmektedirler. Devletin merkezinden gönderilen fermanları cevaplayıp, gerekli olan işlemleri yapmaktadırlar. Askeri konular dışında kalan hayvan sevki, asker toplanması, iktisadi, zahire, amele tedariki menzil amirleri gibi işleri yürütmektedirler. Bütün bu yapılan işlemler şer'iyye sicil defterlerine kayıt edilmektedir.[7]

Şer'iyye mahkemeleri Osmanlı'nın başlangıcından Tanzimat Dönemi'ne kadar her türlü hukuki sorunun çöme kavuşturulduğu bir merci olmuştur. Bu mahkemelerde kadı yanı sıra yerin büyüklüğüne göre yardımcılar bulunmaktadır. Kadıların geniş çaplı görevlerinden dolayı kendisine intikal eden ferman ve hükümler ve bunlara verilen cevapların kayıt altıda kalması adına defter tutmaları kanun haline getirilmiştir. Her eyalet sancak ve Kazâ da şer'iyye defterlerinin tutulduğunu düşünecek olursak on binlerce defterin olduğu ve tüm bu defterlerin müze ve kütüphanelerde muhafaza edildiği bilinmektedir.[8]

---

[5] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, C.1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1998, s.12.
[6] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, s. 14
[7] Mehmet Ali Aydın, **Türk Hukuk Tarihi**, Beta Basım yay, İstanbul 1996, C. XIX, s. 352
[8] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, C.VIII, TTK. Yay., Ankara 1984, s.109

Bu defterler siyasi, sosyal, iktisadi, idari, askeri ve hukuki kurumlar hakkında çok önemli tarihi bilgiler içerir. Bu bilgilere ulaşabilmek için tüm bu defterlerin teker teker incelenip okunması gerekmektedir. [9]

1.1. Şer'iyye Sicillerinin Kapsamı

Şer'iye sicillerinin içeriğine bakacak olursak ait oldukları bölgenin, halkın, sosyal yaşamın, demografik, toplumsal, ticari hayat, üretim, esnaf, siyasi yapılar, kültürel özellikler, merkezle olan ilişkiler, bölgede yaşanan ve yaşanmış sorunlar gibi önem arz eden konular hakkında bilgi içermektedir.[10]

Kadılar tarafından görülen diğer davalara bakacak olursak: nikâh, izdivaç, miras taksimi, yetim malı, vasi ta'yini ve azli vasiyetler ve bu vasiyetlere uyulması, cürüm, cinayet gibi birçok konu ve hadise ve günümüzde noterlerin yapmış olduğu her türlü işlemler kadıların görevleri arasında yer almaktadır.[11]

Şer'iyye sicilleri askeri konuları ayrıntılı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bu defterlerden ordunun teşkilat ve durumunu göstermek bakımından tarih yazıcılarında ve diğer kaynaklarda rastlayamadığımız birçok konu hakkında ayrıntılı bilgi elde etmekteyiz.[12]

Osmanlı topraklarında yaşayan Müslüman ve gayrı müslim bütün azınlık grupların menşelerinin kanıtları olarak, sancak, kasaba, şehir ve bu birimlerde yaşanan kıtlık, ölüm, savaş, salgın hastalık, doğal afetler, zorbalık, eşkıyalık, isyan gibi toplumsal kargaşalar, ekonomik ve sosyal çalkantılar, sanat erbablarının yapmış oldukları, belediyelerin işleyişi, esnaf teşkilatlanmaları, toprağın işletimi ve müsaderesi veya idaresi gibi bir çok konu hakkında ayrıntılı bilgi edilebilecek kaynak niteliği taşımaktadır.[13]

2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDE BULUNAN BELGE ÇEŞİTLERİ

2.1.Kadı Belgeleri

Kadılar mahkemelerde Şer'iyye sicil defterleri tutmak ve mahkemede verecekleri kararları bu defterlere kayıt etmek zorundadırlar. Şekil olarak uzun boylu dar veya enli olabilirler. Her kadıya göre ebatları değişmektedir. Kullanılan kâğıtlar sağlam ve parlak

[9] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, C.1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1998, s. 21-22.
[10] Arif Kolay, **Kütahya Şer'iyye Sicilleri 72 Numaralı Defterin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001, s. 10.
[11] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, C.VIII, TTK. Yayınları Ankara 1984, s. 209.
[12] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, s.16-17.
[13] Feyyaz Gürkan, "Şer'iye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Aaştırma", **IX Türk Tarih Kongresi, 21-25 Eylül Kongreye Sunulan Bildiriler**, C.2, TTK. Ankara 1988, s.767.

olmalı, kullanılan mürekkepler ise kaliteli olmak zorundadır. Yazı tipi olarak genellikle ta'lik kullanılmıştır.[14]

Kadılar Kazâlarda görevli kişiler olup padişah beratı ile Kazâya tayin edilirler. Şer'iyye sicillerinde yer alan kayıtların %90'ını oluşturmaktadırlar. Bu bağlamda kadı defterlerinin incelenmesi önem arz etmektedir. [15]

2.2.Hüccetler

En önemli şer'iyye sicillerinden biridir. Kelime manası delil anlamında olan ve bir olayın meydana gelmesine vesile olan şey anlamındadır. Osmanlı hukukunda ise iki anlamda kullanılmaktadır. İlk olarak: şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden menkul bir davayı ispat eden hukuki delillerdir. İkincisi ise: bir fiilin olmasına vesile olan şey demektir. Hüccetleri i'lamlardan ayıran özelliği dava sonunda her hangi bir kararın olmaması noter gibi tasdik ve onay vermesidir. Taraflara verilen hüccetlerde kadı imza ve mührü üst tarafta mutlaka olmalıdır. Ve bu hüccetlerin bir kaydı mutlaka sicil defterlerine kaydedilmelidir.

Tarafların adı ve adresleri açık bir şekilde belirtilmektedir. Hüccetin konusu ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır. Konunu karar bağlandıktan sonra hiç bir şekilde karşı tarafın çekişme konusu yapmayacağı ve her iki tarafında tasdik etmesi gerektiği belirtilmektedir. En sonunda şahitlerin isimleri ve unvanları yer almaktadır.

Hüccetlerin başında mahkemenin görüldüğü şehrin ismi ''mahsure'', ''mahmure''veya ''medine'' kelimesiyle yer almaktadır. Sicil defterlerinde yer alan kayıtlarda mühür olma şartı bulunmamaktadır. Ayrıca Hüccetlerin altında tarih ve Şuhudü'l-hal şeklinde şahitlerin isimleri ve unvanları yer almaktadır.[16]

2.3. Ma'ruzlar

Kelime manası olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Birincisi: arz etmek anlamında arz edilen şey demektir. İkincisi: alt makamdan üst makama takdim edilen Beyanatlar

[14] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, C.1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1998, s.17.
[15] Ahmed Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, s.27.
[16] Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", SS.25-29. Mübahat S. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik),** Kubbealtı Neşriyat yayınları, İstanbul 1994. s. 35

hakkında kullanılan bir ifadedir. Ma'ruz kadının yazdığı ancak karara bağlamadığı idari bir durumu arz ettiği şikâyet dilekçeleridir.[17]

2.4. İ'lamlar

İ'lam bildirmek, bildirilmek anlamına gelmektedir.[18] Şer'i bir hükmün altında kadı imzası ve mührünü taşıyan belgeye i'lam denir. Belgede davacını iddiası, dayandığı deliller, davya itirazlar, sebepleri, son kısımda karar ve kararın gerekçeleri yer almaktadır.

Kadı karalarını içeren belgelerin hepsi i'lam özelliği taşımaktadır. Bu açıdan baktığımızda Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan ma'ruzların da birçoğu i'lam diye kayda geçmiştir.[19] İ'lam belgelrini diğer belgelerden ayıran en önemli özelliği ise hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir.[20]

İlamların konularına bakacak olursak: Sulh, kısas, diyet, bina keşfi, öldürülen kişinin keşfi, hırsızlık, borç, alacak, kefalet, havale, vakıf, icâre, boşanma, evlenme, içki içme, zina, irtidâd, istihkak, Ramazan ayı veya Kurban Bayramı'nın tespitiyle ilgili olmaktadır.[21]

2.5.Müraseleler

Mürasele Arapça haberleşme, mektuplaşma, kadı mektubu gibi anlamlar taşımaktadır.[22] Kadıların görevlerini başka bir naibe devredip kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele denir. Şer'iye sicillerinde kadının kendine denk veya aşağı makamlara yazdıkları resmi yazılar için kullanılır. [23]

2.6.Vakfiyeler

Bir hüccet çeşidi olan vakfiyeler vakıf hükmi şahsiyetinin tüzüğü olan ve ferazi bir dava sonucu şer'i mahkeme tarafından tasdik edilen yazılı belgelerdir. Vakfiyelerin başında mutlaka bir başlangıç bölümü yer almaktadır. Çeşitlerine bakacak olursak: menkul

[17] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", s.37.
[18] Mehmet Zeki Pakalın, "**Osmanlı Tarihi Deneyimleri ve Terimleri Sözlüğü II"**, MEB. Yayınları, İstanbul 1983, s. 51.
[19] Ahmed Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, s.46.
[20] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", s.29.
[21] Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Sicilleri**, C.1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1998, s. 29.
[22] Ferit Develioğlu**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın yayınları, Ankara 1988, s. 73.
[23] Ahmet Akgündüz, Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, C.4. Fey Yay. İstanbul, 1992, s. 56.

vakfiyeleri, gayrı menkul vakfiyeleri, nakid para vakfiyeleri, gayrı müslim vakfiyeleri şeklinde sıralaya bilmekteyiz.[24]

Vakfiye vakıf edilen şeyin özelliklerini ve vakfedilme şartlarını içeren kadı tarafından onaylanmış belgelerdir.[25]

2.7.Diğer Makamlardan Gönderilen Belgeler

2.8.Padişahtan gelen Emir Ve Fermanlar

Padişahtan gelen emirler iki grupta incelenmektedir. Birincisi: padişahın İslam hukukunun verdiği yasama yetkisine göre kaleme aldığı berat ve fermanlardan oluşmaktadır. İkincisi: kişileri ilgilendiren berat ve fermanlardır.

Osmanlı Devleti'nde hatiplik, naiblik, kadılık, imamlık, Kazâskerlik, sadrazamlık gibi görevliler ferman ve beratlarla belirlenip bir örnekleri sicil defterlerine kaydedilmektedir. Tüm bunların yanı sıra bazı şahıslara verilen ticaret ve muafiyet beratları da bu defterler içerisinde yer almaktadır.[26]

2.9.Sadrazam, BeylerBeyi ve Kazâskerden Gelen Belgeler

Sadrazam Padişahtan sonra en yetkili kişi olarak şer'i ve kanuni hükümleri icra ve takip yetkisine sahip olup bir bakıma Padişah'ın vekili konumundadır. Sadrazamların yazılı emirleri olan buyuruldular kadılara bazı hususları hatırlatmak için yazılan emirlerden oluşmaktadır. Bu yazılan emirlere buyuruldu da denmektedir. Aynı zamanda bu emirler şer'iye sicillerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Bazen BeylerBeyi veya sancak Beyinin de buyrultu göndermiş olduğu ser'iye sicil kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Kazâskerlere ait buyrultu kaydı da Şer'iyye sicilleri içerisinde yer almaktadır. Osmanlı Devleti'nde üst rütbeli kadıların tayini dışında bütün kadı tayinleri Kazâsker tarafından yapılmaktadır.[27]

---

[24] Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", s. 33.
[25] Mübahat S. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili**, Neşriyat yayınları, İstanbul 1994, s.359.
[26] Ahmed Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, s.29.
[27] Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, C.4, Fey Yayınları, İstanbul 1992, s. 46.

2.10. Tezkereler

Osmanlı diplomatikasında makamlar arasında gerçekleşen resmi bir konuyu anlatan üstten altta veya aynı seviyedeki makamların birbirlerine göndermiş oldukları yazışmalara tezkere denmektedir.[28]

Kelimenin manası hükümetten alınan izin kağıdı anlamındadır[29].kelimenin orijinal şekli 'tezkire'dir. Halkın birbirine yazdıkları kâğıt ile ilgili tabirdir.[30]

Tezkereciler sadrazamın özel kalem müdürleri olarak bilinirler ve tezkereler tezkereciler tarafından kaleme alınırdı. Anadolu eyaletlerindeki mali hükümleri Tezkere-i Ahkamı-ı Anadolu, Rumeli'dekileri Tezkire-i Ahkamı-ı Rumeli adı ile kaleme alırlardı. [31]

2.11. Temessükler

Temessük miri arazilerde, ileri gelen toprak sahiplerine yetkili makamlar ve şahıslar tarafından verilen tasarruf belgesidir. Bu belgeler miri arazilerde satış ve devir işlemleri yapılan zeamet ve tımar sahipleri ya da mültezim ve muhassılar tarafından halka verilen kullanma belgesidir. Zamanla tapular bu belgelerin yerini almıştır.[32]

2.12. Tereke Defterleri

Şer'iyye sicillerinin bir türünü oluşturmaktadır. Tereke ölen kişilerin bıraktıkları mal yerine kullanılan tabirdir. Yarıca 'Muhellafat' ta denir. Kadıların görevleri arasında olan ölen kişilerin kayıtlarını tutmak, ölen kişinin kalan mallarını varisleri arasında pay etmek ve tüm bunları kayıt altına almak gibi işlemler tereke'nin konularını oluşturmaktadır.

Terekeler sayesinde mahalle ve şehir tarihleri, bölgede yaşayan ailelerin sosyal ve ekonomik yaşantıları ve daha birçok bilgiye ayrıntılı bir şekilde ulaşılmaktadır. Terekelerin içeriğine bakacak olursak:

a. Ölen kişinin adı

b. Ölen kişinin mesleği

c. Ölen kişinin oturduğu mahalle

---

[28] Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, s. 46.
[29] Ferit Develioğlu**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın yayınları, Ankara 1988, s. 987.
[30] Mehmet Zeki Pakalın, "**Osmanlı Tarihi Deneyimleri ve Terimleri Sözlüğü II"**, MEB. Yayınları, İstanbul 1983, s. 491.
[31] Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, C.4, Fey Yayınları, İstanbul 1992, s. 46.
[32] Mehmet Zeki Pakalın, "**Osmanlı Tarihi Deneyimleri ve Terimleri Sözlüğü III"**, MEB. Yayınları, İstanbul 1983, s. 453.

d. Ölen kişinin eş durumu ve isimleri

e. Ölen kişinin çocuklarının isimleri ve ünvanları

f. Varsa başka varisleri

g. Ölüm tarihi (veya terekenin kayıd tarihi)

h. Ölen kişiye ait olan tüm eşyası ve bunların fiyatları

i. Gayr-ı menkulleri(ev bağ-bahçe, tarla, dükkân vs.) ve fiyatları

j. Alacak veya verecek olduğu borcun miktarı

k. Evli olduğu kişilerin mihir miktarları ve fiyatları

l. Ölen kişinin mal varlığının genel toplamı

Terekede yazan tüm bu bilgilerden terekede yer alan kişi ile ilgili ayrıntılı bilgiler elde edilmekte, bunun yanı sıra yaşadığı bölge ve insanlar hakkında da önemli bilgilere ulaşılmaktadır.[33]

2.13. Diğer Defterler

Şer'iye sicillerinde yukarıda belirğimiz kayıtlar dışında vakfiyelerin tanzim ve tescili, memurlara izin verilmesi ve yerlerine vekil tayin edilmesi, vergilerin toplanması, müderris tayini, terekelerin taksim ve tespitlerine dair zabıtlar, esnaf teftişi, mukataa teftişi gibi kayıtlarda yer almaktadır.[34]

[33] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.XII.

[34] Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, C.4, Fey Yayınları, İstanbul 1992, s.17

BİRİNCİ BÖLÜM

HER YÖNÜYLE DİYARBAKIR VE LİCE

1.1.GENEL HATLARIYLA DİYARBAKIR

1.1.1. Coğrafik özellikleri

Bir şehrin coğrafi konumu o şehri değerli kılan ve yerleşmeye uygun olup olmadığını belirleyen en önemli unsurlardan birisidir. Diyarbakır havzası coğrafi konum olarak 37. Enlemin kuzeyi ve 40. Boylamın doğusunda yer almaktadır.[35]

Coğrafi bölge olarak da Karacadağ volkanik kütlesi çevresinde bulunan 'Dicle Bölümü' olarak adlandırılmıştır.[36] Diyarbakır'ın Türkiye sınırları içerisindeki yeri kuzeyde Toroslar, güneyde Mardin- Midyat eşiği ve batıda Karacadağ'dır. Bu alan ortalama yükseltisi 500 ile 750 m. arasında olup bir plato görünümüne sahiptir.[37] Diyarbakır'ın diğer bir kaynaktaki sınırları ise Urfa, Mardin, Batman, Siirt, ve Elazığ arasında olduğudur.[38]

Bazı kaynaklarda Mezopotamya bölgesi Cezire-i ma-Beyne'n nehreyn yani 'iki nehir arası' bölge olarak geçmektedir. Mezopotamya bölgesi olarak adlandırılan bu alan Diyarbakır'ı kapsamaktadır. Yunanlıların burayı Mezopotamya olarak adlandırma sebebi

[35] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.6
[36] Ahmet Nejdet Sözer, "Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış", **Doğu ve Güneydoğu Anadolu Coğrafya Bibliyoğrafyası**, No: 328, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1974, s.8
[37] Ahmet Nejdet Sözer, "Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış", s.11
[38] Resul Çatalbaş, "Diyarbakır'da Misyonerlik Faaliyetlerinin Tarihi", **İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi S: 29**, İstanbul 2013, s.110

Dicle ve Fırat arasında yer almasındandır. Araplar ise bu alana El-Cezire demiştir. Araplar Mezopotamya bölgesini üç kısma ayırmıştır. Diyar-ı Mudar, Diyar-ı Bekir ve Diyar-ı Raiba. Diyar-ı Bekir kısmında Amid, Mardin, Meyyafarikin ve Hasankeyf şehirleri yer almaktadır.[39] Diyarbakır Dicle nehri üzerindeki en büyük kenttir. Mezopotamya'nın güney ve kuzeyini birbirine bağlayan Dicle nehri bölgede transit geçişi sağlayıp en eski nehir taşımacılıkları arasında yer almaktadır.[40] Şehrin ikliminin taşımacılık üzerindeki etkisine bakacak olursak yağışın en fazla olduğu dönem kış aylarında (79.2 mm.) en az olduğu dönem ise yaz aylarında (0.5 mm.)[41] olması dönemsel farklılıkların oluşmasına sebep olmuştur. Dicle nehrinin geçtiği Diyarbakır havzası birçok akarsu ve çaya sahiptir. Bunlar arasında Ambar çay, Batman çay, Garzan çayı ve Botan Çayı en önemlileridir.[42] Bölgenin merkezi hale gelmesinde etkisi olan sadece akarsu ve nehirlerin olması değil ayrıca ana yollar olan Anadolu, Suriye ve Irak arasında yer almasıdır.[43]

Oldukça geniş bir düzlükte yer alması ticaret merkezi ve konaklama alanı olmasında da etkili olmuştur. İklim ve bitki örtüsü verimli topraklara sahip olması sürekli yerleşim alanı olmasını sağlamıştır Nehir ve ılıman ikliminden dolayı verimli arazilere sahiptir ve dağları, maden çeşitleri bölgeyi daha cazip hale getirmiştir.[44]

1.1.2. Diyarbakır İsminin Menşei

Diyarbakır isminin menşei ile ilgili çeşitli rivayetler olması sebebiyle ilk olarak 'Amida' dendiği ancak nerden geldiği bilinmemektedir.[45] Asur hükümdarı Adad-Nirari dönemi olan en eski kayıt olarak Diyarbakır'a 'Amidi' veya 'Amedi' denmiştir. Yunan ve Latin kaynaklarında 'Amida' Süryani kaynaklarında 'Amid' olarak geçmektedir. Mardin Süryanileri arasında 'Emed' yani 'Ümid' kelimesinden geldiği düşünülmektedir.[46]

---

[39] Hüseyin Güneş, "Selahaddin Eyyubi Zamanında Nusaybin", **Mukaddime** 9(2) Şırnak Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, 2018, s.10-19

[40] Ercan Gümüş, **18.Yüzyılın ilk Yarsısında Amid Kazası**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014, s. 341

[41] Ahmet Nejdet Sözer, "Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış", **Doğu ve Güneydoğu Anadolu Coğrafya Bibliyoğrafyası**, No: 328, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1974, s.16

[42] Ahmet Nejdet Sözer, Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış, s.23

[43] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.6

[44] Zikrullah Aykaç**, "312 Numaralı Şer'iyye sicili'nin Traskripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1298-1300/M1881-1883)"** Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2013, s.12

[45] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, s.1

[46] Nejat Göyünç, "XVI Yüzyılında İlk Yarısında Diyarbakır", **Belgelerle Türk Tarih Dergisi**, S.7, İstanbul 1997, s.76.

İslamiyet ile birlikte Müslüman Arapların 639 yılında bölgeye gelmesi ve Rebia Araplarından Bekir Bin Vail kabilesinin yerleştiği Dicle kenarlarına Diyar-ı Bekir denmiştir. Zamanla isim Diyarbekir halini almıştır.[47]

Evliya Çelebi seyahatnamesi'nde Diyarbakır isminden şu şekilde bahsetmitir. 'Vakti zamanında Amalak kızlarından olan yıldız gibi bir kız vardı. Yunus peygambere hemen iman etmiş ve Müslüman olmuştur. Yunus peygamberin öğretisini yaymak için Fiskayasına gitmiş ve yerleşmiştir. Zengin biri olan bu kızın adına nispetle buraya Diyar-ı Bikr (kız diyarı) denmiştir. Padişah defterlerinde ise şehrin dört etrafı kara taşlarla çevrili olduğundan şehre Kara Amid demişler.[48]

Baktığımızda Diyarbakır adının çok farklı manalarda kullanıldığını görmekteyiz. Çoğu kaynakta ortak olan ise 'Bekir'in Diyarı' veya 'Diyar-ı Bekir' şeklinde olmasıdır. Osmanlı hâkimiyeti sırasında eyaletin tamamına 'Diyarbekir' Diyarbakır'ın bu günkü merkezine ise 'Amid' dendiği anlaşılmaktadır.[49]

Şehir son olarak 1937 yılında Bakırın diyarı anlamında 'Diyarbakır' adını almıştır. Günümüze kadar şehir bu şekilde adlandırılmıştır .[50]

1.1.3. Osmanlı öncesi Diyarbakır

Diyarbakır'ın tarih sahnesine çıkışı insanlık tarihi kadar eskilere yani yaklaşık olarak dokuz bin yıl öncesine dayanmaktadır. Birçok kaynak da belirtildiği gibi insanlık tarihinin başlangıç noktası olan Mezopotamya bu gün bile bunu destekleyecek bulgular gün yüzüne çıkarıp kendini doğrular hale gelmektedir.

Tarih boyunca birçok medeniyet Diyarbakır'ı kendi hâkimiyeti altına almak için mücadele vermiştir. Alanda yapılan arkeolojik araştırmalar neticesinde Diyarbakır bölgesinde tarih öncesi dönemlere ait çok fazla yerleşim yeri bulunmuştur.[51] Tarihte ilk yerleşke olan Çayönü esas itibariyle Diyarbakır'ın ne denli köklü bir geçmişe sahip olduğunu gözler önüne sermektedir. Çayönü'nde M.Ö. 7250-6750 tarihlerine denk gelen alanda yapılan kazılarda yerleşme kalıntıları duvar parçaları ve taş temellerin bulunması buranın yerleşke olduğunu

[47] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, s.1
[48] Şefik Korkusuz, **Seyahatnamelerde Diyarbekir**, Kent Yayınları, İstanbul 2003, s.23
[49] İbrahim Yılmazçelik, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır, 1790-1840 (Fiziki, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapı)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Elazığ 1991, s.1-3
[50] Nejat Göyünç, "XVI Yüzyılında İlk Yarısında Diyarbakır", **Belgelerle Türk Tarih Dergisi**, C.IX, İstanbul 1997, s.465
[51] Veli Sevin, , **Üçtepe Kazıları**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1989, s.3

ortaya çıkarmıştır. Ayrıca çıkıntı halinde olan dar taşlar dikdörtgenler, odacıkların varlığını ve yerleşik hayatın kanıtları olarak değerlendirilmektedir. Üst katlarda uzun dikme taşlar ve ızgara planlı ve hücre planlı yapılar yerleşik hayatın kanıtı ve o zamanlardan itibaren yaşam alanı olarak Diyarbakır'ın tercih edildiğini göstermektedir.[52]

Arkeolojik araştırmalarda insanoğlunun yaşam alanlarını nasıl değerlendirdikleri ve nasıl bir gelişme kaydettiklerini öğrenebilmemiz için temel olarak Diyarbakır'ın incelenmesi gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Öyleki ilk tarımcı köy topluluğu olarak bilinen ve M.Ö. 6. İle 5. Bin başlarına tarihlenen GirikiHacıyan'ın Diyarbakır sınırları içerisinde yer aldığı bilinmektedir.[53]

Gutiler'in ve Akadlar'ın M.Ö. 3000'lerde bölgeye hâkim oldukları bilinmektedir. Kafkas Kökenli Hurriler ve Avrupa-Hint kökenli, Mitaniler M.Ö. 2000'lerde bölgede yaşamışlardır. Sami ırkından olan kabileler M.Ö. 1000'lerde itibaren bölgeye gelmişler. Mitani'lerden sonra bölgeye M.Ö. 9. Yüzyıldan itibaren Asurlar hâkim olmuştur.[54]

Bölge sürekli farklı uygarlıkların hâkimiyeti altına girmiştir. M.Ö. sırasıyla Asurlardan sonra Urartular, İskitler, Medler, Persler, Selevkoslar, Partlar, Büyük Tigran ve Romalılar ele geçirmiştir. 395'ten itibaren Bizans hâkimiyeti altına girmiştir.[55]

Şehrin İslam hâkimiyetine girişi Hz. Ömer dönemi olan 639 yılına denk gelmektedir.[56] İslamiyet ile birlikte Diyarbakır yönetimi sürekli el değiştirmiştir. Anadolu'ya Oğuz akınları 1040 yılından itibaren başlamıştır. Alparslan'ın bölgeye gelişinin ardından 1085 yılında Melikşah döneminde Büyük Selçuklu Devleti bölgeyi ele geçirmiştir. Kısa süre sonra Melikşah'ın ölümüyle bölge Suriye Selçuklu hâkimiyetine geçmiştir. 1097 yılına kadar bölgede eğemenlik kuran Suriye Selçuklularının ardından, İnaloğulları ve Nisanoğulları tarafından yönetilmiştir.[57] Nisanoğulları bölgede yaşayan halka baskı ve eziyet etmesinden dolayı bir kısmı bölgeyi terk etmek gereksinimi hissetmiştir.[58] Eyyübi hâkimiyeti sekiz yıl sürdükten sonra İlhanlı, Timur ve Safavi hâkimiyetinde olmasını göz ardı edecek olursak

[52] Halet Çambel, Braıdwood, J. Robert**, Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları**, İstanbul 1979, s.14.15
[53] Halet Çambel, Braıdwood, J. Robert**, Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları**, İstanbul 1979, s.23
[54] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.2
[55] Ahmet Nejdet Sözer, "Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış", **Doğu ve Güneydoğu Anadolu Coğrafya Bibliyoğrafyası**, No: 328, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1974
[56] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, s.3
[57] Osman Turan, **Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi**, Neşriyat Yayınları, İstanbul 2009, s.6
[58] Osman Turan, **Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi,** s.172-173

günümüze kadar devam eden Türk hâkimiyeti başlamıştır. [59] Anadolu Selçuklu hâkimiyeti II. Gıyaseddin Keyhüsrev ile birlikte 1240 yılında başlamıştır.[60] Eyyübiler şehri 1257-1259 yıllarında kendi hâkimiyetleri altına almıştır. 1259 yılında Moğolların şehri ele geçirmesiyle Moğolların varlığını kabul etme şartıyla şehir tekrar Anadolu Selçuklu devletine bırakılmıştır. Şehir 1303 yıllında göstermiş oldukları başarılarından ötürü Mardin Artuklularına verilmiştir.[61]

Diyarbakır 1392-1393 yıllarında Timur tarafından ele geçirilerek kent yağmanmştır. Timur dönemi sonrası 1404-1508 yıllarında Akkoyunlu dönemi başlamıştır.[62] Akkoyunlu Hükümdarı Karayülük Osman'a Diyarbakır'a yapmış olduğu seferlerindeki yardımlarından dolayı Timur tarafından ikta olarak verilmiştir.[63]

Uzun Hasan 1452 yılında Diyarbakır'ı ele geçirip Başkenti Tebriz'e taşımıştır.[64] Uzun Hasan daha sonra Karakoyunluları yenerek bölge hâkimiyetini güçlendirmiştir. 1473 Osmanlı devletiyle Otlukbeli savaşı yapmış bu savaş sonunda eski gücünü kaybetmiştir. Uzun Hasan'ın Ölümüyle iyice zayıflamış ve yıkılma sürecine girmiştir. [65]

1507 yılında Diyarbakır'a Şah İsmail önderliğinde Safeviler hâkim olmuştur. Şehri ele geçirince halkı öldürüp şehri yağmalamışlardır.[66] Osmanlı sınır güvenliğini sağlamak için Diyarbakır'ın Safevilerin elinde kalması önem arz etmektedir.[67] Safeviler'in Diyarbakır bölgesinde Sunni halka baskı yapması halkın Osmanlı hâkimiyetine geçmek istemesini sağlamıştır. Ayrıca bölge Safevi devletinde olduğu sürece sınır güvenliğinin sağlanması mümkün olmayacaktı. Doğu sınırında bulunan bu şehrin Safevilerin elinden alınması sınır güvenliğini sağlamıştır.[68]

---

[59] Canan Parla, "Osmanlı Öncesinde Diyarbakır: Kente Hâkim Olanlar ve Bırakılan Fiziksel İzler", **I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu 20-22 Mayıs 2004 Bildirileri**, Diyarbakır 2004 s. 247-284, Canan Parla, **Surları ve Türk Dönemi Dokusuyla Diyarbakır Kenti**, S:1,Ortadoğu Teknik Üniversitesi, İstanbul 2005 s.2472

[60] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, s.3

[61] Nejat Göyünç, "Diyarbakır", **İslam Ansiklopedisi**, C.19, TDV. Yayınları, İstanbul 1996, s. 465-466

[62] Canan Parla, **Surları ve Türk Dönemi Dokusuyla Diyarbakır Kenti**, S:1,Ortadoğu Teknik Üniversitesi, İstanbul 2005, s.2474

[63] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s.63-64.

[64] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, **H.1286-1323**(**1869-1905**), Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.3, Diyarbakır 1999, s.77

[65] Şevket Beysanoğlu, **Anıtları ve Kitabeleri ile Diyarbakır Tarihi Başlangıçtan Akkoyunlular'a Kadar**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Ankara 2003, s. 452

[66] Ali Emiri, **Osmanlı Vilayat-ı Şarkiyyesi Diyarbekir Vilayeti**, BKY. Yayınevi, İstanbul 2008 hazırlayanlar: Kenan Ziya Taş, Sadettin Baştürk, Serkan Sarı, İlahiyat Yayınları, Ankara, 2005, s.59

[67] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s. 90-91

68 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, s. 273-274

1.1.4. Osmanlı Dönemi Diyarbakır

Safevi devletinin elinde bulunan en önemli şehir ve kalelerden biri Diyarbekir şehriydi. Osmanlı Devleti'nin burayı alması İran açısından son derece tehlike arz etmektedir. Diyarbakır'ın alınmasına karar verilmesinden hemen sonra İdris-i Bitlisi aracılığıyla şehir ele geçirilmiştir. Şah İsmail'in 1514 Çaldıran savaşında Osmanlı devletine yenilmesinin ardından Diyarbakır'a seferde vefât eden Ustaclu oğlu Mehmed Han'ın kardeşi Kara Han gelip Şehri muhasara etmiştir. Osmanlı buraya Bıyıklı Mehmed Paşa ve Sivas BeylerBeyi Şadi Beyi gönderdi. Ancak Şadi Paşa ve Mehmed Paşa'nın anlaşmazlık yaşaması ve Şadi Paşanın geri çekilmesiyle yardıma Konya BeylerBeyi Husrev Paşa ve İdrisi Bitlisi ile on bin gönüllü Kuvvetler Diyarbakıra hareket etmişlerdir. Karahan geri çekilmek zorunda kalmıştır. Daha sonra yapılan hücümlar sonuçsuz kaldı Karaha'ın ölmesiyle Diyarbakır sorunu halledilmiş oldu ve buraya Ahmed Bey vali olarak atanmıştır.[69] Diyarbakır'ın dışında Hısn-ı Keyfa, Ergani, Ruha, Mardin, Siirt, gibi önemli kşehir ve kalelerde Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir.[70]

1515 tarihinde Diyarbakır BeylerBeyliğine Bıyıklı Mehmed Paşa getirilmiş ve yapmış olduğu yardımlardan ötürü İdri-i Bitlisi'ye armağanlar gönderilmiştir.[71]

1515 yılında Diyarbakır Osmanlı hâkimiyetine geçtikten sonra idari yönetim birimlerine ayrılmıştır. Bu şekilde yönetimde düzen ve asayiş sağlanmaya çalışılmıştır. Kuruluşunun ilk yıllarında Diyarbakır'ın idari birimleri aşağıdaki gibidir**.**[72]

Tablo 1. 1515 yılı Diyarbakır İdarî Taksimatı

1. Amid	13. Kemah	24. Harput
2. Ruha	14. Arapgir	25. Ergani
3. İspir	15. Bayburd	26. Kığı
4. Çemişgezek	16. Hızo	27. Atak
5. Süleymaniye	17. Palu	28. Birecik

[69] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s.273-75
[70] İbrahim Yılmazçelik, "Osmanlı Hâkimiyeti Sürecinde Diyarbakır Eyaleti Valileri(1516-1838)", **Fırat Üniversitesi**, **Sosyal Bilimler Dergisi**, C.10,S.1, Elazığ 2000, s.238
[71] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.4
[72] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, s. 219

6. Eğil	18. Çermik	29. Hısn-ı Keyfa
7. Çapakçur	19. Cere	30. Fusul
8. Bidlis	20. Sason	31. Cezire
9. Hizan	21. Siverek	32. Berdinç
10. Heytan	22. Muzul	33. Posadi
11. Hâcuk	23. Sincar	34. Genç
12. Aşiret ve Ulus		

Diyarbakır XIII. yüzyılda Doğu Anadolu'nun en önemli eyaletlerinden biri olmuştur. Daha önce yer alan idari birimlerinden bazıları da bölgenin sınırları dışında kalmıştır. Buna karşın daha önce yer almayan bazı yerlerin ise eklendiğini görmekteyiz. Aşağıda 18. Yüzyılın değişik zamanlarında Diyarbakır eyaletinin idari yapıları yer almaktadır.

Tablo 2. XIII Yüzylda Diyarbakır Eyaletinin İdari Taksimatı

1733	1739	1747	1785
Amid	Amid	Amid	Amid
Çarsancak			
Harput			
Ergani		Ergani	Ergani
Çüngüş		Çüngüş	Çüngüş
Çermik	Çermik	Çermik	Çermik
Siverek	Siverek	Siverek	Siverek
Telbisime	Telbisime	Telbisime	Telbisime
Savur	Savur	Savur	Savur
Beşiri			
Salat	Salat	Salat	Salat
Birazî	Birazî	Birazî	Birazî

Atak	Atak	Atak	Atak
Tercil	Tercil	Tercil	Tercil
Miyafarikin	Miyafarikin	Miyafarikin	Miyafarikin
Bakos Boşat	Bakos Boşat	Bakos Boşat	Bakos Boşat
Mihrani	Mihrani	Mihrani	Mihrani
Çıska	Çıska	Çıska	Çıska
	Mardin	Mardin	Mardin
	Hısnıkeyf	Hısnıkeyf	Hısnıkeyf
	Hani	Hani	Hani
	Siird	Siird	Siird
	Eğil	Eğil	Eğil
	Çapakçur	Çapakçur	Çapakçur
	Kazâ-yı Karakeçülü	Kazâ-yı Karakeçülü	Kazâ-yı Karakeçülü
		Birecik	Birecik
		Kulb	Kulb
		Maden	Maden
		Musul-ı Atik ve Cedid	Musul-ı Atik ve Cedid
			Behramki
			Hani
			Derik
			Sağman
			Çemişgezek

Tablodan da anlaşılacağı gibi Diyarbakır eyaletine bağlı sancaklar yıllara göre farklılık göstermektedir.[73]

Diyarbakır vezirlik rütbesinde olan bir eyalet haline Sultan Süleyman döneminde getirilip üç tuğlu vezir olmuştur. Bu yazılan emirlerde kullanılan unvanlardan anlaşılmaktadır. [74]

Diyarbakır'ın Kanuni döneminde ehemmiyeti daha da artmıştır. İran'a yapılan seferlerde konaklama merkezi olarak kullanılmıştır.[75] Kanuni üç defa Diyarbakır'a gitmiştir.[76]

Kanuni Diyarbakır'da Hamravat suyunu şehre getirip suyu fazlalaştırmış, darphane yaptırıp para bastırılmıştır.[77] Kanuni 1535 yılında Diyarbakır'a İran seferi Dönüşü uğrayıp Ulu camii'de namaz kılmış şehirde 20 gün konaklamıştır. Yine İkinci İran Seferi'ne giderken şehre gelip sekiz gün kalmıştır.[78]

XVI. yüzyıl da Diyarbakır ile ilgili sınırlı bilgilere sahip olunmuştur. Özellikle bu dönemde bozulan ekonomi ve beraberinde vuku bulan meseleler bölgeyi etkisi altına almış ve XVII. Yüzyılda da artarak devam etmiştir. Bölgede ve Osmanlı genelinde görülen yolsuzluk meselesi Diyarbakır sancaklarını da etkisi altına almıştır. Şikâyetler Merkeze kadar ulaşmıştır. Bu bağlamda Osmanlı genelinde çıkan huzursuzluklar bölgede de etkili olmuştur.[79]

Osmanlı döneminde Diyarbakır ile ilgili bilgilere ancak önemli meselelerle ulaşılabilmektedir. I Ahmed döneminde İranlıların Anadoluya yaptıkları saldırıların geri püskürtülmesinde etkili olan Kuyucu Murat Paşa 1611 de Diyarbakır'da vefât etmiştir. [80]

Osmanlı Devletinin I. Mustafa ve II. Osman döneminde merkezi otoritesi zayıflamıştır bu bağlamda İranlıların Anadolu'ya yeniden akınları başlamıştır. Anadolu'ya yapılan akınları durdurmak amacıyla IV. Murat 1635 yılında İran'a sefer düzenlemiştir ve Diyarbakır'da

---

[73] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, s.222-223

[74] Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, **Evliya Çelebi, Seyahatname, IV**, Altan Matbaacılık, İstanbul 2000, 26-27

[75] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.4

[76] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s.360-1

[77] Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, **Evliya Çelebi, Seyahatname, IV**, Altan Matbaacılık, İstanbul 2000, 26-27.

[78] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, s.239

[79] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, s.239.

[80] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006s. 364.

konaklamıştır. Bağdat seferi sırasında yine Diyarbakır'a gelmiştir. Son olarak 1639 Bağdat fethinden sonra Diyarbakır'a gelmiştir.[81]

Osmanlı son dönemlerinde Diyarbakır eyaletinde sürekli karışıklıklar baş göstermiştir. Bunun nedeni olarak bölgeye atanan Valilerin kendi yerlerine Mütesellim göndermeleri ve idareyi onlara bırakmaları gösterilebilir. II. Mahmut dönemimde buna dikkat edilmeye çalışılmış atanan valilerin bizzat gidip idareyi kendilerinin yapmaları istenmiştir. 1821 Diyarbakır Valisi Mehmet Emin Paşa olmasına rağmen yine Mütesellim ile idare edilmiştir. Böylece bölgede asayiş sağlamak zor hale gelmiştir.[82]

XIX. yüzyılda Osmanlı idaresi Diyarbakır'ın sancak sayısında değişikliklere gidildiğini göstermektedir.

Tablo 3. XIX yüzyıla da Diyarbakır sancakları

Amid	Siverek	Mihrami
Meyyafarikin	Eğil	Beşiri
Tercil	Çapakçur	Hani
Çıska	Telbisme	Mardin
Salat	Birazi	Mahal
Kulb	Atak	Siird
Savur	Eğil	Karaküçülü

Belirtmiş olduğumuz Kazâlar mali bakımdan 'Maden-i Hümâyun'a bağlı olmaklata aynı zamanda idari açıdan Diyarbakır eyaletine bağlı statüdedirler.[83]

[81] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi, C.III-I**, s. 198-204.
[82] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, s.268-9
[83] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, s.133-134.

Osmanlı devleti Diyarbakır'a her alanda önem vermiştir. Atanan valiler bölgede birçok yapı inşa edip bölgeyi hem kültürel hem siyasi hem de sosyal merkez haline getirmeye çalışmıştır.[84]

Diyarbakır geçmişten günümüze kadar sürekli yerleşim yeri olma özelliği taşımıştır. Tarih boyunca değişik devletlerin mücadele alanı olma özelliği göstermiştir.

1.2.GENEL HATLARIYLA LİCE

1.2.1. Lice'nin Coğrafi Yapısı

Günümüzde Diyarbakır ilçesi olan Lice Mezopotanya'nın kuzeyinde eski yerleşim yerleri ve tarım merkezi olan Mezopotamya medeniyetinin yayılma alanında yer almaktadır.[85]

Lice'nin coğrafi olarak Diyarbakır'da bulunan bir kale olduğu söylenmektedir. Buranın Diyarbakır bölgesi içerisinde yer aldığı belirtilmiştir.[86] Diyarbakır'ın kuzeydoğusundaki Güneydoğu Toroslarının güneyinde yer alan Lice 1100-1125 metre yüksekliğe sahip olup Kuzey-Güney doğrultulu vadiler tarafından derinleşen topraklarda yer almaktadır. Yüzölçümü olarak baktığımızda genel olarak 1.041.800 dekarlık bir alanı kapsamaktadır.[87]

Konum olarak Lice'nin, Silvan'a 30 km (6 fersah) uzaklıkta ki alanda yer aldığı düşünülmektedir.[88] Bir başka kaynakda Lice'nin Meyyafarikin ve Zülkarneyn kalelerine 30 km uzaklıkta olduğu belirtilmiştir.[89] Bizans döneminde Lice yukarı Batman Suyu'nun bir kolu olan Kulp Suyu'nun batısında yer almaktadır.[90]

---

[84] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.5

[85] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.5, Diyarbakır 1999, s.201

[86] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.5

[87] Lice Kaymakamlığı, **Coğrafi Durum, http://www.Lice.gov.tr**, s.1

[88] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi",** s.5

[89] Adnan Çevik, "**XI-XIII Yülyıllarda Diyâr-ı Bekr Bölgesi Tarihi"**, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2002, s.157-158

[90] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996 s.133-134.

1.2.2. Lice İsminin Menşei

En eski kalıntılardan olan Birkleyn mağarasının Asur kralı I Tigret Pleser hâkimiyetine geçmesi ile bölgeye Şirişa dendiği anlaşılmaktadır.[91] Lice ilk olarak Atak Kalesi ve Çevresinde kurulmuştur. Bu bağlamda Lice ilk olarak Atak adıyla anılmıştır. Atak kalesi Bizans kaynaklarında Attachas şeklinde zikredilmiştir.[92] Şemseddin Sami bu yerleşim yerine Âtâq demiştir.[93] Eyyuubiler döneminde Hetâkh olarak bilinmekteydi.[94]

Lice Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Atak sancağı olarak geçmektedir. Bu sancak Osmanlı devleti Eyaletlerinden biri olan Diyarbakır sancaklarındandır.[95] Diyarbakır'a bağlı bir sancak olan Lice, Osmanlı döneminde Atak ya da Entâkh bazen de Antak ya da Hetâkh ismiyle anılmaktadır.[96]

Lice olarak adlandırılması ve kelimenin anlamı Türkçe sıcak su kaynakları için kullanılan 'ılıca' kelimesinden gelmektedir.[97] Diyarbakır salnamelerinde Lice ismiyle çoğu yerde karşılaşmaktayız Lice Kazâsı ya da Lice Nahiyesi şeklinde zikredilmektedir.[98]

1.2.3. Osmanlı Öncesi Lice

Lice Diyarbakır da yer alan en eski yerleşim yerlerinden biridir. Diyarbakır'a bağlı bir ilçe olan Lice tarihi oldukça eskilere dayanmaktadır. Çok farklı uygarlıklara ev sahipliği yapan Lice ilçesinde yapılan kazılar da neolitik döneme ait bulgular elde edilmiştir. Bölge M.Ö. 3 bin ile M.Ö. 1250 yılları arasında Huri-Mitanni eğemenliğinde kalmıştır.[99]

Lice tarihini inceleyecek olursak kronolojik olarak aşağıdaki medeniyetlerin hâkimiyeti altında kalmıştır.

Hurr-i Mitanni Egemenliği

---

[91] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekanları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (kord.), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s.93.
[92] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi",** s.6
[93] Adnan Çevik, **XI-XIII Yülyıllarda Diyâr-ı Bekr Bölgesi Tarihi**, s.157-158
[94] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması",** s.133-134.
[95] Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, **Evliya Çelebi, Seyahatname, IV**, Altan Matbaacılık, İstanbul 2000, s.23.
[96] Abdulgani Fahri Bulduk, **el-Cezire'nin Muhtasar Tarihi**, haz: Mustafa Öztürk-İbrahim Yılmazçelik, Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, No:9, Elazığ 2004, s. 29.
[97] İbrahim Özcoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.6
[98] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.5, Diyarbakır 1999, s.374.
[99] Mehmet Zeydin Yıldız, , "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s. 205.

Birinci Asur Egemenliği

Prenslikler Dönemi

İkinci Asur Egemenliği

Bi-Zamani Krallığı

Birinci Asur Egemenliği

Üçüncü Asur Eğemenliği

Urartu Egemenliği

Yörede son Asur Egemenliği

Med egemenliği

Makedon Egemenliği

Part Egemenliği ve Büyük Tigran Dönemi

Part –Roma-Sasani-Bizans Dönemi

Emeviler

Abbasiler

Büyük Selçuklular

Suriye Selçukluları

Ahlatşahlar

Artuklular

Eyyubiler

Osmanlı İmparatorluğu

İlhanlılar

Akkoyunlular[100]

Birkleyn mağarasında ki araştırmalar bölgenin ne kadar eski bir geçmişe sahip olduğunu kanıtlar niteliktedir. Diyarbakır ili Lice ilçesinde yer alan Birkleyn Mağarasında yapılan araştırmalar sonucu M.Ö. 12.ve 7. yy. arasında yaşamış olan Mezopotamya uygarlıklarından Asurluların bölgede yerleştiği ortaya çıkmıştır. Bu mağarada Asurlulardan kalan çivi yazılı

[100] Lice Kaymakamlığı,Tarihçe, http://www.Lice.gov.tr s.1

kitabeler yer almaktadır. Asur kralı I. Tiğlat Plaser'e ait M.Ö. 1116-1090 tarihli kitabe mağarada bulunmuştur.[101]

Lice Asurlular, Persler, İskitler ve Medler arasında sürekli el değiştirmiştir. Bu mücadelelerden sonra M.Ö. 550-331 yılları arasında uzun bir dönem Pers hâkimiyetinde kalmıştır. Daha sonra Makedonyalılar sonrasında da Selevskidler bölgede hâkimiyet sağlamıştır.[102]

İran kökenli Partlar bölgeyi ele geçirdikten sonra Sasaniler ve Doğu Roma arasında bölge hâkimiyeti için savaşlar gerçekleşmiştir. Bölge hâkimiyeti için yapılan savaşlar Müslümanların bölgeye hâkim olmasına değin devam etmiştir. M.S. 622-639 yıllarında bölgede Bizans hâkimiyeti görülmektedir.[103]

Lice Hz. Ömer döneminde Müslümanların hâkimiyetine geçmiştir. 640 yılında İyaz b. Ganm el-Fihrî'nin ordusu Hetâkh kalesini alıp Lice ve civarını fethetmiştir. Ayrıca Hâlid b. Velid bu fetihte önemli rol oynamıştır.[104] Bölgenin sürekli istilalara uğraması ve el değiştirmesi fethinin kolay olmasını ve halkın kolay bir şekilde hâkimiyeti kabul etmesini sağlamıştır. Hz. Osman ile birlikte bölge merkezden atanan valiler tarafından yönetilmeye başlanmıştır.[105] Bölgeye İslamiyet ile birlikte Emeviler, Abbasiler, Hamdaniler hâkim olmuştur. Hamdanilerden sonra bölgede Mervanilerin hâkimiyeti başlamıştır.

Mervanooğulları'nın bölgeye gelmesiyle Atak kalesinin de aralarında bulunduğu bölgeyi ele geçirip devletlerini kurmuşlardır. Mervanoğulları yaklaşık otuz şehir ve beldeyi kapsayan alanda tarih sahnesine çıkmıştır. Lice yaklaşık olarak bir asır (990-1085) Mervanoğulları'nın hâkimiyetinde kalmıştır.[106]

Mervaniler bazen Bizans tabiliğine geçerken bazen Selçuklu hükümdarı Tuğrul Beyden yardım almak zorunda kalmıştır. Şehri elinde tutabilmek için kimi zaman Selçuklu Devletine

[101] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (kord.), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s.93.
[102] Mehmet Zeydin Yıldız, , "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin, 2012, s. 205.
[103] Mehmet Azimli, "Osmanlı Dönemine Kadar Lice", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s.42.
[104] Abdurrahman Acar,'Dünden Bugüne Hetâkh (Atak) Kalesi', **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s.13
[105] Mehmet Azimli, "Osmanlı Dönemine Kadar Lice", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s. 43-44.
[106] Bahattin Keleş, "**Selçuklu-Mervanoğulları İlişkisi ve Diyarbakır Bölgesi'nin Selçuklu Hakimiyetine Alınması"**, Şırnak 2018, s.407.

haraç vermektedir ve anlaşma yapmıştır.[107] 1050 yılında Selçuklu hükümdarı adına hutbe okutup yaklaşık 40 yıl Selçuklu devletine bağlı bir şekilde varlığını devam ettirmiştir. [108]

Mervaniler'den sonra Lice Büyük Selçuklu hâkimiyeti altına girmiştir. Melik Şah'ın ölümüyle bölgede otorite boşluğu olmuştur. Bunun üzerine Melik Şah'ın kardeşi Tutuş bölgede hükümdarlığını ilan etmiştir. Tutuş'un ölümüne kadar bölgede Selçuklu hâkimiyeti devam etmiştir. Tutuş'un ölümünden sonra 1121 yılına kadar bölgede Ahlatşahlıların yönetimi altına girmiştir.[109]

1143'de Nurattin Zengi önderliğinde bölge Zebgilere bağlanmıştır. Bölgede bir dönem Artuklu hâkimiyeti olduktan sonra Selahattin Eyyübi önderliğinde kurulmuş olan Eyyübi devleti bölgede hâkimiyet oluşturmuştur.

1222'de Diyarbakır ve çevresinde yer alan bütün kaleler İlhanlılar tarafından yağmalanmıştır. Atak (Lice) 1390 yılına kadar Selçuklulara bağlı valilerce yönetilmiştir. Aynı dönemlerde bölgede Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan ile Karakoyunlular arasında mücadelelere sahne olmuştur. Bu mücadeleye Osmanlılarında müdahale etmesi sonucu bölge Şah İsmail önderliğinde Safavi hâkimiyetine geçmiştir. [110]

1.2.4. Osmanlı Dönemi ve Sonrasında Lice

Lice de Osmanlı hâkimiyeti Çaldıran savaşından sonra başlamıştır. Osmanlı İdrisi Bitlisi sayesinde Yavuz Sultan Selim döneminde Diyarbakır ve çevresine hâkim olmuştur.[111]

Diyarbakır'ın Osmanlı hâkimiyetinde olduğu ilk yıllarda (1515) idari olarak Lice'yi de içine alan bazı yerlerde yönetim birimlerine ayrılmıştır.

Tablo 4. Diyarbakır Vilayeti Sancakları arasında Atak(Lice) Sancağı yer almaktadır (1515) [112]

---

[107] Bahattin Keleş, "**Selçuklu-Mervanoğulları İlişkisi ve Diyarbakır Bölgesi'nin Selçuklu Hakimiyetine Alınması"**, s.409.
[108] Mehmet Azimli, "Osmanlı Dönemine Kadar Lice", s.45.
[109] Kenan Haspolat, "Diyarbakır İlçelerinin Tarihi ve Doğal Güzellikleri", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri,** Yusuf Kenan Haspolat (kord.), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s.174.
[110] Mehmet Azimli, "Osmanlı Dönemine Kadar Lice", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s.46.
[111] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, S.237.
[112] İbrahim Yılmazçelik, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, s.219

Amid	Aşiret ve Ulus	Sincar
Ruha	Kemah	Ergani
İspir	Arabgir	Kığı
Çemişgezek	Bayburt	Atak (Lice)
Süleymaniye	Hızo	Birecik
Eğil	Palu	Hısn-ı Keyfa
Çapakçur	Çermik	Fusul
Bidlis	Cere	Cezire
Hizan	Sason	Berdinç
Heytan	Siverek	Posadi
Hâcuk	Muzul	Genç

Lice Osmanlı vesikalarında farklı şekillerde adlandırılmış 16.y.y.da Atak'a bağlı bir köy şeklinde geçmektedir. Osmanlı Diyarbakır'ı üç grup sancak biçiminde yönetmiştir. Birinci grup tımar nizami şeklinde, ikinci grup yurtluk-ocaklık şeklindedir Atak(Lice) bu ikinci grup içinde yer almaktadır. Yurtluk-ocaklık sancakları fetihler sırasında başarı göstermiş ailelere verilen sancaklar şeklinde oluşmaktadır. Çaldıran savaşından sonra Osmanlı hâkimiyetine geçen Atak yönetimi ölünceye değin Ahmed Bey idaresinde kalmıştır.[113]

II. Selim döneminde Yusuf Bey uzun bir süre Lice sancağını idare etmiştir. Yusuf Beyin ölümünden sonra yirmi yıl Atak Sancağını oğlu Hasan yönetmiştir. III. Murat döneminde Sancağın yönetimi Hasan Bey'in oğlu Velî'ye geçmiştir. III. Mehmet döneminde Atak Sancağı Zülfikâr Bey b. Şahîn Bey'e verilmiştir. Daha sonra III. Mehmed'in emirnamesiyle Velî Bey idareye getirilmiştir. 1597'den sonraki tarihi hakkında çok az bilgiye sahip olmaktayız.[114]

1691 yılına ait cizye defterlerinde Atak Kazâ olarak belirtilmiş ve Kazâya bağlı yerleşim yerleri şu şekilde belirtilmiştir:

1. Nefs-i Atak
2. Karye-i Şemşim
3. Karye-i Aras
4. Karye-i Kebir Kiros
5. Karye-i Derhoste
6. Karye-i Kum
7. Karye-i Atak
8. Karye-i Halhala
9. Karye-i Çom
10. Karye-i Serdiye
11. Karye-i Minas[115]

[113] Mehmet Ali Yavaş, "Osmanlı Hâkimiyetinde Lice" **Dünden Bu Güne Diyarbakır Lice Sempozyumu Bildirileri,** Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s. 79-80.
[114] Abdurrahman Şerefhan, **Şerefname** Çev: M. Emin Bozarslan, İstanbul 1976, s. 188-189.
[115] Zülfiye Koçak, "**H.1102 (M.1690-1691) Tarihli Diyarbekir Eyaleti Cizye Defterlerinin Tanıtımı ve Tahlili"**, 2018, s.248.

Lice'nin 1871 yılında Diyarbakır eyaletine bağlı Kazâ olduğu belirtilmektedir. 1890 yılında ise Kulp, Karaz, Kocaköy, Lice'ye bağlanmıştır. 1869-1905 yılına ait Diyarbakır Salnamesinde Lice Kasabasına bağlı 940 hane olduğu belirtilmiştir.[116]

Genel itibariyle Diyarbakır Sancaklarından olan Lice, Siverek, Silvan, Derik yerleşim yerinde kadın erkek nüfusuna bakacak olursak: erkek 3198, kadın 2964, genel toplam 6162'dir.[117] Lice ile ilgili bilgiler Kazâ olduktan sonra öğrenilmektedir.

XX. y.y. da Diyarbakır'a bağlı Diyarbekir, Mardin, Ergani Madeni olmak üzere üç sancak bulunmaktadır. Lice ise Siverek, Diyarbakır Merkez, Derik, Beşiri, Silvan ile birlikte Diyarbakır'a bağlı Kazâ konumundadır.[118]

Meşrutiyet döneminde tüm Osmanlı topraklarında olduğu gibi Lice'de de medreseler oldukça önemli olmuştur. Maarif salnamelerinde Lice de yer alan medreselerden ayrıntılı bir şekilde söz edilmektedir. Mevcut olan medreselerin genel olarak yaptıran kişilerin isimlerini almıştır. Abdülhamid döneminde Ahmed Bey tarafından yaptırılan Ahmed Bey Medresesi örnek olarak gösterilebilir.[119]

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Lice'ye bağlı köy sayısı oldukça fazla çıkmaktadır. 1950 den sonra artık tüm ülkede olduğu gibi Lice'nin de idari yapısı belirli hale gelmiştir. Son olarak Hani Lice'den ayrı bir ilçe haline gelince bugünkü Lice idari yapısı ortaya çıkmıştır.[120]

1881-1893 yılları arasında yapılan nüfus sayımında ilk kez cinsiyete dayalı sayım yapılıştır. Buna göre kadın nüfusu 11447 olmak üzere toplam nüfus 24779 olaeak belirlenmiştir. Ayrıca nüfusun %76,9'u Müslüman olarak belirlenmiştir.[121]

---

[116] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.5, Diyarbakır 1999, s.365.
[117] M. Hadi Tezokur, **19. Yüzyıl Diyarbakır'ında Süryaniler**, İstanbul Üniversitesi İahiyat Dergisi S.29 İstanbul 2013, s.653.
[118] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.5, Diyarbakır 1999, s. 178-179.
[119] Mehmet Ali Yaşar, "Osmanlı Hâkimiyetinde Lice" **Dünden Bu Güne Diyarbakır Lice Sempozyumu Bildirileri,** Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012", s.89.
[120] Mehmet Zeydin Yıldız, "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s. 209.
[121] Kemal Haşim Karpat, **Osmanlı Nüfusu**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003, s. 172-173.

1.3.LİCE'DE YER ALAN TARIHI YAPILAR

1.3.1. Atak (Hettakh) Kalesi

Atak Kalesi Bizans döneminde Attachas, islam kaynaklarında Hetakh veya Hettakh olarak adlandırılmaktadır. Bazı kaynaklarda Hütâkh şeklinde geçmektedir. Şemseddin Sami ise kaleden Âtâq olarak bahsetmektedir.[122]

Lice'nin güneydoğusunda yer alan Atak Lice'nin en eski yerleşim yeridir. Atak'ta Bizans, İslam, Mervani, Selçuklu, Artuklu, Akkoyunlu, Safevi ve Osmanlı devleti hâkimiyet kurmuştur. Tam olarak kalenin hangi tarihte yapıldığı bilinmemekte ancak Roma döneminde yapıldığı ve Bizans imp. Justinianus tarafından 532'de onarıldığı düşünülmektedir. Artuklu döneminde kaleye cami ve dört köşeli minare eklenmiştir.[123]

Evliya Çelebi eserinde Atak Kalesinin Batman nehrinin kaynaklarından olduğunu söylemektedir.[124] Atak Kalesi Osmanlı döneminde Diyarbakır sancağı olmuştur ve uzun yıllar Yurluk ve Ocaklık olarak kullanılmıştır.[125]

Günümüzde ise Antak kalesi olarak bilinen kale Diyarbakır İli, Lice İlçesi Kabakkaya Köyü sınırlarında 'Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı' olarak 'I. Derece Arkeolojik Sit Alanı' şeklinde kalmasına karar verilmiştir .[126]

1.3.2. Birkleyn Mağaraları

Birkleyn mağaraları Diyarbakır'ın 100 km kuzeydoğusunda yer alan farklı yükseklikte olan mağaralar ve yer altı suyollarından oluşmaktadır.[127]

Mağaralar, Birkleyn, Bırkılin, İskender-i Bırkılin, şeklinde birçok isim almıştır. Mağara aslında karstik yer altı mağara ve tünellerinden oluşmaktadır. Birkleyn mağaralarının uzunluğuna bakacak olursak yaklaşık 900 metre uzunluğa sahiptir.

Tarihi açıdan bakacak olursak mağaranın batı çıkışındaki nehirlerde Asur kralları I. Tiğlath pileser ve III. Shalmaneser'e ait kitabeler ve rölyefler bulunmuştur. Mağaraların orta

---

[122]Abdurrahman Acar, 'Dünden Bugüne Hetâkh (Atak) Kalesi', **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s.12.
[123] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s. 93.
[124] KORKUSUZ, Şefik, **Seyahatnamelerde Diyarbekir**, Kent Yayınları, İstanbul 2003, s.34.
[125] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları, s. 93.
[126] **http://www.korumakurullari.gov.tr/**Eklenti/41633,3517---211133-lice-kabakkaya-antak-kalesi.
[127] Sabri Karadoğan**,** "Güneydoğu Anadolu'da Troglodit Barınak, Mesken ve Yerleşmeler", **Uluslar Arası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi 11-15 Eylül,** Arnavutluk 2017, s. 55

katmanının kuzeyinde yer alan kısmında Büyük İskender'in askerlerinin kaldıkları bu nedenden bu alana İskender-i Bırkleyn adı verildiği bilinmektedir. Bu kısımdaki mağarada ayrıca birkaç dikit de yer almaktadır. Mağara duvarlarında Asur kralı Tiglath-Pileser'in tasviri yapılmıştır. Kralın resminin yanında çivi yazılı kitabeler bulunmuştur.[128]

Kitabelerde tanrıların yardımıyla dünyanın en güçlü kralı olduğu ve Dicle Nehrini Urartulara karşı koruduğu yer almaktadır.

Mağaraların tarihi öneme sahip olmaları yanı sıra doğal güzellik ve gezi alanı olma özelliğide bulunmaktadır. Bugün mağaralardan biri astım mağarası olarak ziyaret edilmektedir.[129]

1.3.3. Ashab-ı Keyf ve Daryakus Harabeleri

Daryakus Harabeleri Lice'ye 18 km uzalıkta olup Fis ovası üzerinde 1110 rakımlı bir tepede yer almaktadır. Kalıntılardan Roma ve Helenistik döneme ait oldukları anlaşılsa da kesin olarak hangi döneme ait olduğu bilinmemektedir. Harabelerin olduğu alanda saray kalıntıları da mevcuttur. Sarayın Daryakus'a ait olduğu ve çok güçlü biri olduğundan dolayı kendini ilahlaştırdığı düşünülmektedir. Köyün yakınlarında bulunan bir başka köy Firdevs köyünün cennet olduğu ve bir diğer köy olan Cinezur (Çağdaş)'un da cehennem olduğu düşünülmektedir.

Daryakus Harabeleri'nin yanında bulunan Eshab-ı Keyf (Yedi Uyurlar) mağarası Rivayete göre Daryakus'un sarayındaki ileri gelenlerin çocukları olan yedi genç Daryakus'un inancına karşı gelmişlerdir. Daryakus'tan kaçıp Ashab-ı Keyf mağarasına saklanmışlar ve 300 yıl boyunca uykuya dalmışlardır. Uyandıklarında hala eskisi gibi genç oldukları rivayet edilir.[130]

Uyuyan bu yedi gencin isimleri: Yemliha, Mekselina, Mernuş, Debernuş, Misilina, Keşeftetayus, Sezernuş şeklinde olduğu Rivayet edilir ve bölgede halen bu isimlerin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca bu gençler dışında birde Kıtmir adında bir köpeklerinin de

[128] Sabri Karadoğan**, "**Birkleyn Mağaralarının (Diyarbakır/Lice) Jeomorfolojik Özellikleri", **Uluslar Arası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi 11-15 Eylül,** Arnavutluk 2017 s.136

[129] Sabri Karadoğan**, "**Birkleyn Mağaralarının (Diyarbakır/Lice) Jeomorfolojik Özellikleri", **Uluslar Arası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi 11-15 Eylül,** Arnavutluk 2017, s.136.

[130] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s. 94.

olduğu anlatılmaktadır. Bu hikâye ye baktığımızda tarih boyunca Zalimlerin zulumlerinden bir kaçış olduğunu anlamaktayız.[131]

Yıllarca uyuyan bu gençler uyandıklarında kaç gün uyuduklarını anlamamışlar taki aralarından biri gümüş bir para ile şehre inip yiyecek almak isteyinceye kadar. Bu sırada olayı yıllarca dinleyen ve Keyf suresinde de belirtilen bu hadise konuya açıklık getirmiş ve halk tarafından bu mağaranın bulunduğu alana bir mescid yaptırılmıştır.[132]

Günümüzde bölge halkı her yıl mayıs ayında Ashab-ı Kehf mağarasının olduğu alanda kurban kesip bölgeyi ziyaret etmektedir.[133]

1.3.4. Vakıf Ahmet Bey Camii (Camii Kebir)

Atak Emiri Ahmet Bey tarafından 1540 yılında Lice'de yaptırılmıştır. Camii kare plana sahip olup Artuklu mimari özelliklerini taşımaktadır. Alt kısmında imarethane yer almaktadır.

1.3.5. Mehmet Bey Sarayı

Vakıf Ahmed Bey'in Torunlarından olan Mehmet Bey tarafından yaptırıldığı için onun ismini almıştır. Konak güneydoğunun en büyük konağı olma özelliği taşımaktadır. Artuklu mimari özelliği taşımaktadır. Sarayın içerisinde 20 oda, 2 büyük eyvan, 2 mutfak, 4 tuvalet ve 2 balkon bulunmaktadır. Ayrıca haremlik ve selamlık bölümleri bulunmaktadır. 6 Eylül 1975 depreminde konak yıkılmıştır.[134]

[131] M.Ali Abakay, "Ashab-ı Kehf'in Hikâyesi ve Diyarbakır", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (kord.), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s. 235-236
[132] Yusuf Kenan Haspolat, "Hani'ye Müvacir Bir Alanda Kutsal Bir Mekân Eshab-ı Kehf Mağarası", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s.196.
[133] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, s. 94.
[134] Süreyya Işık, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", s. 90.

İKİNCİ BÖLÜM

335 NOLU DİYARBAKIR LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE ÖZETLERİ

2.1.LİCE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin hukuki kayıtları olarak birinci elden kaynakları oluşturmaktadır. Şer'iye sicilleri kadıların tutmuş oldukları mahalli kararların yanı sıra önemli vak'aları kaydettikleri defterlerdir.

Lice'ye ait şer'iyye sicilleri Milli Kütüphane ve İSAM'da kapsadıkları tarih aralığı, sayfa numaraları ve kayıt numaraları ile ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır.

Tablo 5. Diyarbakır Lice ilçesine ait şer'iye sicilleri şunlardır

Sicil Adı	No	Tarih	Sayfa
Diyarbakır-LİCE	326		70
Diyarbakır-LİCE	332	1328	87
Diyarbakır-LİCE	335	1328-1329	78
Diyarbakır-LİCE	338	1331-1336	103
Diyarbakır-LİCE	407	1324-1328	97
Diyarbakır-LİCE	408	1328-1330	72
Diyarbakır-LİCE	409	1311-1317	60
Diyarbakır-LİCE	410	1317-1319	78

Tabloda belirtiğimiz gibi Lice'ye ait olan Şer'iyye siciller'i arasında incelemiş olduğumuz sicil 135 numaralı Şer'iyye sicilidir.

2.2.DEFTERİN TANITIMI

Bulunduğu Yer: Milli Kütüphane Başkanlığı

İli: Diyarbakır

İlçe: Lice

Demirbaş No: 335

Tarih: H. 1327-1329 (M. 1909-1911).

Poz Sayısı: 78

Belge Sayısı: 216

Mikrofilm No: 6999

Çekildiği Yıl:1998

335 No'lu Diyarbakır Şer'iyye Sicilleri içerisende yer alan defterimiz Ankara Milli Kütüphane arşivlerinde muhafaza edilmektedir. Konuları Tereke, Kassam gibi ölen kişilerin mirasçılarını, bıraktukları servet miktarı ve çeşitleri, alacak verecek, boşanma, nafaka, borç gibi çeşitli konuları ihtiva etmektedir.

Belgelerde okunamayan yerler oldukça fazladır. Belgelenrin sayfa numaraları hatalı yapılmıştır. Bazı belgelerin numaralarında da hata bulunmaktadır. Defterimiz Mardin Artuklu Üniversitesi Kütüphane'sinde yer alan mikrofilmlerin fotokopisinden yararlanılarak incelenmiştir. Silik yıpranmış bölümler mevcurtur. Bu bağlamda okunamayan yerler mevcut olup okunamayan bu yerler (…) üç nokta bırakılarak belirtilmiştir. Doğru okunduğundan emin olmadığımız kelimelerden sonra ise (?) işareti koyduk.

Belgelerin bazı yerlerinde üzeri çizilip tekrar yazıldığı alanlar bulunmaktadır. Defterde kullanılan yazı türü rik'a çeşitlerindendir. 335 nolu Şer'iyye Sicili hicri 1327-1329 senelerini konu almaktadır. Miladi olarak 1909-1911 yıllarını kapsamaktadır. Belgeler incelendiğinde kronolojik olarak düzenlenmediğini görmekteyiz. Belgelerin tamamında gün ay yıl Arap harfleriyle yazılmıştır.

Defterimiz günümüzdeki noterlerce tanzim edilen vekâlet, vasi tayini, ölen kimselerin mallarının dağıtımı konularını ihtiva etmektedir.

2.3.METİN TRANSKRİPSİYONUNDA UYGULANAN METOD

335 Nolu Lice Şer'iyye Sicili'ndeki belgeler büyük çoğunlukla okunmuş olmakla birlikte okunamayan , yanlış okunmasından çekinilen yerler, belgelerde kullanılan mührün tahrip ettiği bazı kısımlar okunamadığından (..?) şeklinde gösterilmiştir.. Okunup fakat emin olunmayan yerlerin sonunda (?) işareti kullanılmıştır.

Belgelerdeki kaf "ا ق" (ā), ayn "ع" (‘) işareti ile hemze " ء" (’) işareti ile uzatma (-) ve inceltmeler ise (^) işareti ile belirtilmiştir. Her kaydın sonunda yer alan hicrî ve rûmî tarihler miladî tarihe çevrilmiştir.

335 nolu sicilin orijinalinde numaralandırma yapılmış buda araştırmanın daha kolay yapılmasını sağlamıştır. Bu numaralandırma "1, 2, 3, …'' şeklinde yapılmıştır.

Varaklarda bulunan belgelerin numaralandırılması, varak numaralandırılmasında uygulanan metoda göre yapılmıştır. Belgeler "1/1, 2/2 …'' şeklinde numaralandırılmıştır.

İncelenen defterde bazı eksik belgeler tespit edilmiştir. Bu belgeler dipnotta " Eksik Belge'' şeklinde gösterilmiştir.

2.4. 335 NOLU DİYARBAKIR LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYONLARI

1/1

Lice kazâsına mahsub Hani Nahiyesi Yaprak Karyesine tâbi' Mehmed bin Abdulfettah bin Hüseyin'in askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-yı âti-l-Beyânda ber-vech-i câ-yi olan Hisse-i vârisi olduğunu iddia eden işbu ba'de'l- i'lâm Diyârbekîr vilâyeti celîlesi dâhilinde kâin Lice kazâsına mahsub Hani Nahiyesi mahallerinden Yaprak Karyesi ahalisinden Abdülfettah bin Hüseyin nam kimesne kazâ-i mezkûr mahkemesinde ma'kud meclis-i şer'-i şerifi'enver yine Kazâ-i mezkûrun Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey müvâcehesinde kazâ-i mezkûrun Yaprak Karyesi sakinlerinden olub nizâmiye-i dördüncü ordu-yı hümâyun idâri yirminci alayında beşinci bölükde dördüncü takımda bundan akdem vefât eden Mehmed bin Abdulfettah bin Hüseyin hâl-i hayatında merkum Ahmed Bey zimmetinde cihet-i farzdan on guruş hakkını kabul-ü'l-istifa vefât olmağla yine müteveffâ-yı merkumun müddeî ve Hisse-i vârisi olduğum cihetle meblağ-ı mezkûru merkum Ahmed Beyden bîlverase taleb ederim deyu 'add ettiğimde gıbbe's- su'al merkum Ahmed Bey dahi cevabında cihet-i mezkûreden müteveffâ-yı merkum Mehmed'in on guruş zimmetinde deyni olduğu tayian ikrar iken müdde-i merkumun ber vech'i Mehmed'in varis olduğu ma'lumum değildir deyü inkâr idecek müdde-i merkumun iddeâsına mutabık Beyyine taleb olunmakda Lice Kazâsı kuralarından Derkan Karyesi ahalisinden Abdullah bin Hasan bin Mehmed Lice Kazâsı kuralarından Kali Mahallesi Molla Mahmud bin Mustafa bin Hacı Mehmet nam kimsene li-eclü'l-şehâde meclisi şer'ide hâzıran olub alel iştiha ve filhakika müdde'i merkum Abdulfettah müteveffa-yı

merkumun Hisse-i vârisidir ve terekesine müstehâk âheri olduğu ma'lum değildir deyü bu hususa bu vech üzere şahidiz ve edâ-i şehadet dahi ideriz deyü her biri müttefikü'l-lafz ve'l ma'ni edâ-yı şehadet-i şer'iye eylediklerinde ba'de'l-ta'dil ve el-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince merkum Abdülfettah verasetine ba'de'l-hükm ratibine ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm'el-hamis min-şehr-i zilk'ade sene semane ve işrun ve selase mi'e ve elf.

Kazâ valisi

2/1-2

Lice kazâsına mahsub Biti Karyesine tâbi' Salih bin Derviş bin Abdi'nin askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-i âti-l-Beyânda ber-vech-i cây-i Hisse-i verâseti olduğu iddia eden işbu ba'de-l-'ilam Diyârbekîr vilâyeti celîlesi dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi ahalisinden Ali bin Derviş bin Abdi nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkemesinde ma'kud meclisi şer'i şerifi'envarına yine Biti Karyesi sakinlerinden Mehmed Tahir bin Mehmed bin Musa muvâcehesinde fî-el-âsl Biti Karyesi sakinlerinden olub nizâmiye-i otuz birinci alayının birinci taburunda dördüncü bölükde bundan akdem vefât eden Salih bin Derviş bin Abdi hâl-i hayatında merkum Mehmed Tahir zimmetinde cihet-i farzdan on guruş ma'aşı kablü'l- istifa ve vefât olmağla ben müteveffa-yı merkumun biraderi ve Hisse-i vârisi olduğum cihetle meblağ-i mezkûru merkum Salihden bi'l-vâris taleb ederim deyü da'va ettikde gıbbe's- su'al merkum Mehmed Tahir dahi cevabında cihet-i mezkûrdan mütevvefâ-yı merkum Salih'den on guruş zimmetinde deyni tayien ikrâr iken müdde'i-i merkumun ber-vech-i Mehmed vâris olduğu ma'lumum değildir deyü inkâr edecek müdde'i-i merkumun idda'asına mutabık Beyyine taleb olundukda karye-i mezkûr ahalisinden Mehmed Tahir bin Mustafa bin Molla Ahmed ve Karakösi Karyesi ahalisinden Mehmed Şuayip bin Hacı Ali bin Ömer nam kimesneler li-eclü'ş-şehâde meclis-i şer'e hazırân olub alel iştihâd ve fil-hakika müdde'i merkum Ali müteveffâ-yı merkum Salih'in biraderi ve Hisse-i vârisidir ve terekesine müstehâk âheri olduğu ma'lumumuz değildir bu hususa bu vech üzere şahidiz ve e'da-ı şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağı edâ-i şehadet-i şer'iye etdiklerinden ba'de'l-ta'dil ve'l-tezkir şehadetleri makbul olmağla mucibince merkum 'ulemânın verasetine ba'de'l-hükm râtibine ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'es-sani min şehrü'l zilhiccetü'l-şerif sene semane ve işrun ve selase mi'a ve elf.

3/2-3

Lice kazâsı Şa'ar Karyesine tâbi' Marifan Mehmet bin Ömer bin Musa ile Bitlis vilâyeti Kulb Kazâsı Ma'dan Karyesine tâbi' İmmi binti Mahmud bin Ahmed nam hâtun arasındaki nikâhın geçerliliği ve devamı i'lâmıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsına tabi' Hedik Karyesi ahalisinden yine karye-i mezkûre ahalisinden Sefer bin Ali bin Kemal ile Kazâ-i mezkûr Şa'ar Mahallesi ahalisinden Molla Abdullah bin Ahmed bin Abdullah ta'rifleriyle zâtları Marifan Mehmet bin Ömer bin Musa nâm kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi envarha gıbbe su'al Bitlis vilâyeti dahilinde Kulb Kazâsına tabi' Ma'dan Karyesi sakinlerinden İmmi binti Mahmud bin Ahmed nam hâtun muvacehesinde takrir-i kelâm ve ikrarül-merâm idüb tarihden iki sene mukaddem mezbure İmmü yüz guruş mihr-i mu'accel müsta'fi nefsani bana tezvic' ve yine dahi tezvic ve duhul idüb müddet-i mezkûrden ve zevce-i mezbure İmmü zevce-i menkuhesi medhûl-ı mübhem olub el-ân bana ita'at ve inkıyâd etmemekle bana ita'at ve inkıyâd etmek üzere zevce-i mezbure İmmü hatun kabl-i şer'iden tenbie olunmak murâdımdır dedikde mezbure İmmü'den lede's-sual ve 'akibü'l-inkâr müdde'i merkum Mahmud'dan da'va-ı vak'asına mutabık Beyniye taleb olundukda 'udul ifrar ricâl-i müsliminden karye-i mezkûre ahalisinden Safer bin Ali bin Kemal ve Lice'nin Şa'ar Mahallesi ahalisinden Molla Abdullah bin Ahmed bin Abdullah nam kimesneler li-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazirân olub gıbbel'l-istişhâd her biri eşhedü billah işbu müdde'i 'aleyhen İmmü binti Mehmed bin Ahmed Bey nam hatunu tarihden iki sene akdem yüz guruş mihr-i mu'accel müsta'fisiyle nefsani işbu müdde'i merkum Mehmed bin Ömer bin Musa'ya tezvic ve ol dahi tezvic edüb zevce-i menkuhesidir biz bu hususa bu vech üzere şahidleriz ve İmmüya şehadet dahi ederiz ve bir gûna her biri evvelâ ba-müsta'fi şerîyye-i karye-i mezkûr İmamı Molla Hüseyin bin Yusuf bin Ahmed ve Muhtarı Yusuf bin Şakir bin Ömer ile Lice'nin Şa'ar Mahallesinde İmam Molla Hüseyin bin Aziz bin Ömer ve Muhtarı Mehmed bin Hasan bin Halid nam kimesnelerden ser'en ve sâniyen Lice'nin Cami-i kebîr ahalisinden Mahmud Sa'id Efendi, İbnü'lmüfti Abdülhamit Efendi İbnü'l müfti Hacı Ahmed Rüşdi Efendi ve Molla Mahallesi ahalisinden Molla Mustafa bin Osman Efendi bin Molla Hüseyin nam kimesnelerden 'alenen ledet-tezkir 'udul ve makbul'u'-şehade oldukları mucibince müdde'i-i 'aleyhâsı mezbur umur-ı müdde'i merkum Mehmed bin Ömer bin Musa'nın zevce-i mezkûresi olduğuna hükm-i şer'i lâ-hasen olmağın ma vaka'a bî't-taleb ketb olundu. Tahriren fiel-yevmi'el-hamis min şehr-i zilhicce sene semâne ve işrun ve selase mi'a ve elf

4/3-4

Lice kazâsı Cami-i kebir Mahallesine sâkinlerinden bundan akdem vefât eden Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Beyin mirasının zevce-i metrukesi Hayriye hanım binti Halim Bey bin Sabri nam hâtun ile çocukları arasında taksimi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahâllatında Cam'i-i kebîr Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Bey nam kimesnenin veraseti zevce-i mezkûhe-i metrukesi Hayriye hanım binti Halim Bey bin Sabri Bey ile sulbî ve kebîr oğulları Selim ve Mahfuz Beyler ile Sulbîye-i kebire kızı Behiyye hanım ile Sagire kızı Faikaya münhasıra olduğu bi'l-ahbâr lede'ş-şerr'u'l-nur zâhir ve nümayan olunub tashih-i mes'ele-i mirâsiyeleri karfesiz sahiyeden 'ibâret olub sehmi mezbure altı sehmi zevce-i mezkûresi mezbure Hayriye hanım ve yedi sehmi kebire kızı mezbure Behiyye'ye verdi sagire kızı mezbure Fâika hanım vârisdir dört sehmi kebîr oğulları mezburen selim ve Mahfuz Beylere ihsanı tahsis edildikden sonra zerre-i mezburdan müteveffâ-yı merkumun zevcesi Hayriye hanım ile kebire kızı Behiyye hanımın taleb ve iltimaslarıyla cânib-i şer'iyat garradan Kazâ-i mezkûr nâibi faziletlü Sa'id efendi Kazâ-i mezkûr Cami'i-i kebîr Mahallesinde vaki' mezburan-ı sâkininden oldukları menzile varub odalarının birinde 'akd-i meclis-i 'ala ettikde zâhiri emir'adan Mehmed Galib Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey ile Mehmed Nuri Bey bin Mustafa Bey bin Hüseyin Bey nam kimesnelerin ta'rifleriyle maarifan mezbur nam Hayriye ve Behiyye hanımlar bi'l-ehale ve müteveffâ-yı merkumun sagire kızı Fâika'nın vasii muhtarı Mahmud Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey bil vesayet meclis-i mezkûride hazırân-ı ma'rifan-ı mezburanın ta'rifleriyle ma'rifan Selim ve Mahfuz Beylerin muvâcehelerinde takrir-i kelâm ve ta'bir-el-merâm edüb müteveffâ-yı merkum müderrisimiz Ahmed Beyin terekesinde olub mahalle-i mezkûrede vaki' bir tarafı bağçe ve diğer üç tarafı tarla ile mahdud on iki bin guruş değerinde bir bâb-hâneden mustahah mes'ele-i metrûkesi üzere Hisse-i îrsiye şehade'i mezburesiyle işbu hâzıran bi'l-meclisi Selim ve Mahfuz Beylere pay olunmak murâdımızdır deyü bi'l-vâris da'va ettikleri Selim ve Mahfuz Beyler dahi cevâblarında pederimiz ve murisimiz müteveffâ Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Bey hâl-i hayat ve kemâl-i 'akl-i rahşesinde tarihden altı mah mukaddem münhasır şehade davamızda ikrar ve 'itiraf etmişdir ki li-elbes olduğum elbes ve ber'ad ve sâlih ve yigirmi dört yaşında bir vasi farikasında ma'ad kendisine tesniye edebilse emvâl ve eşyâ ve afârat ve hayvanat ve menkulât ve'l-hâsıl her ne ki bana sebat edilirse kendi mal ve mülküm olmayub mahzemlerim Selim ve Mahfuz Beylerin mal ve mülkleridir benim asla ve kat'an 'alaka ve merhalem yokdur dediklerinde tekrar mer'um-i merkum … müteveffâ-yı merkumun zevce-i metrukesi Hayriye Hanım ile kebire kızı Behiyye

Hanım müdde'i aliha merkumanların dermiyân eyledikleri da'va-yı vak'aya muvafık sıhhat ve hakikat olduğunu tab'ien ikrar 'itiraf ve sagire-i mezbûre Fâikanın vasi muhtarı mezbûr Mahmud Bey külliyen inkâr eyledi müdde'i-aliha merkuman-ı Selim ve Mahfuz Beylerden ber-vech-i muharrer müdde'larına mutabık bir yazı taleb olunduklarından 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden Kazâ-i mezkûr mahallâtında Hıncıs Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Hacı Mahmud bin Hacı Ali ile Molla Mahallesi ahalisinden Hasan bin Ali bin Hasan nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'i hazirân olub gabbe'l-istişha ve fil'el-hakika müteveffa-yı Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Bey hâl-i hayat-ı ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde tarihden altı mah mukaddem ikrar ve 'itiraf eyledikde li-ecli olduğu elbes ve ber'ad ve sâlih ve yigirmi dört yaşında bir vasii farikasında ma'ad kendisine tesniye edebilse emvâl ve eşyâ ve afârat ve hayvanat ve menkulât ve'l-hâsıl her ne ki bana sebat edildiyse benim mal ve mülküm olmayub mahzemlerim Selim ve Mahfuz Beylerin mal ve mülkleridir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku'l-lafz ve atfi edası şehadet-i şer'iyye etdiklerinden şahidân-ı mezburandan her biri olan ba-müstevre-i şer'iyye mahalleleri İmamları Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Ömer Efendi ve Molla Mustafa bin Rıfat bin Ahmed ve Muhtarları Mahmud bin İbrahim bin Hasan ve 'ulemadan Hacı Mahmud ağa bin Hacı Yusuf'dan ser'en ve sâniyen Receb bin Salih bin Aziz ve Molla Mehmed bin Fahir 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbul'uş-şehade iş'ar ve ihbarın eyledikleri iş'ar ve ihbar olmağa mucibiyle müteveffâ-yı merkumun sagire kızı Fâika'nın dahi vasii muhtarı Mahmud Bey bin İsmail Bey bin Hasan Bey ma'arifının man'i olduğu gibi müdde-i 'aynen mezuburan-ı müteveffanın zevcesi Hayriye ve kebire kızı Behiyye hanımlar 'ala-mucib ikrar ve 'itiraf ile mucibince ma'arifden men' olundukları tescîl ve huzur-ı 'aliyyelerine 'ilam olundu. Fi 14 zilhicce sene 1328

5/4-5

Lice kazâsı Cami'-Kebir Mahallesi sakinlerinden Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Beyin Mahmud Bey bin Hacı Ali Bey bin Hüseyin Beyi mirası konusunda vekil tayin etmesi hücceti ve Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan'ın alacağının mirasçıları tarafından tahsili.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Cami'i-i kebîr Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hasan Bey nam kimesne vârisi zevce-i mezkûr-i metrukesi Hayriye hanım binti Halim Bey bin Sabri Bey sulbi kebir oğulları Selim ve Mahfuz Beyler ile sulbî Kebîre kızı Behiyye hanım ile sağire kızı Faika hanıma münhasır olduğu bi'l-haber lede'ş-şerü'l-enver zâhid ve müttefik

olduktan sonra müteveffâ-yı merkum ber-vech-i âti vasii muhtarı olduğu iddi'asından işbu ba'is'ü'l-vakı'a emredden Mahmud Bey bin Hacı Ali Bey bin Hüseyin nam kimesne meclis-i şer'i şerifden 'ısmen Diyarbekir mahallatında Hacı Hafer Mahallesi ahalisinden mal muâvenet Şevket Bey bin Neşet Bey bin Hacı İsmail Bey nam ma'ruf ez-zat muvacehesinde da'va ve takrir-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbur Ahmed Bey hal-i hayatında beni ba-meram-bahşa vefât eylemedikde zamanında olan hukukum ahz ve kabz olunub ve vasi-i muhtarım re'isiyle vücuh bir hayre harç ve sarf oluna deyü vasiyet kangısından hazır meselesinde beni vasi-i muhtarı nasr ve ta'yin eylediğinden ben dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreye ba'de'l-'ubul hasren 'ala-isâen vefât etmekte hâl-i hayatında merkum Şevket Bey bin Rifat Bey ve zımmetinde cihet-i farzdan olan yigirmi dört guruşu hıfz kabulu'istifa vefât olmağa ben müteveffâ-yı merkum Ahmed Bey ve vasi-i muhtarı olmasıyla Salih mezburdan üç buçuk guruş merkum Şevket Beyden da'va ve taleb ederim su'al olunub bana alıverilmesi muradımdır dedikde mezbur Şevket Bey cevâbında cihet-i mezbureden müteveffâ-yı merkum Ahmed Beyden yigirmi dört guruş zimmetinde deyni olduğu tâifen ikrar ile müdde'i merkum ber-vech-i muharrer vesâir ma'lumum değildir deyu inkar edilmesiyle müdde'i merkum Mahmud Beyden ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabıklar ile taleb olundukda vel-israr-ı ricâl müsliminle Molla Mahallesi ahalisinden Hatib Molla Mehmed Efendi bin Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Abdi Efendi ile Cami'i-i kebîr Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Reşid Bey bin Gani nam kimesneler lâ-eclü'l-şehade şer'i-şerif hazırân olub istişhâr olunduklarında fi-el hakika müteveffâ Ahmed Bey Hacı Mustafa Bey bin Hasan Bey hâl-i hayâtında işbu huzûr-ı meclisi Mahmud Bey bin Hacı Ali Bey bin Hüseyin Bey nam kimesneyi vasi-i muhtarı ricasıyla eylediğinde olduğu vesâyet-i mezkûreyi kabul eyledi. Biz bu hususa böylece şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz ve'l-mani' olan şehadet-i şer'i ettiklerinde her biri ba-müstevre-i bekamızın intihabı olunan Molla Mahallesinde emir-i Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Ömer Efendi ile Muhtarı Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin ve Cami'i-i kebîr Mahallesinde Zekeriya Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey ile Muhtarı Arif Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey nam kimesnelerden ser'en ve sâniyen Molla Mustafa bin Osman Efendi bin Molla Hüseyin ve Hacı Said Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Ömer Efendi nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'adlu makbulu'ş-şehade idükleri iş'ar ve ihbar olmağın mucibiyle müdde'i merkum Mahmud Beyin vesayetine ba'de'l-hükm müdde'i-i 'ala merkum Şevket Beyin ikrarı mucibince meblağ-ı mezburun müteveffâ-yı merkumun sagire kızı Fâikaya 'aid üç buçuk guruş vasi mezbur Mahmud Beye teslim olunmak üzere merkum Şevket Beye tesniye olunduğu tescil ve 'ilam olundu. Tahriren

fi'el-yevmi'el-rabî' ve'l-işrîne min-şehr-i zil-hicce sene semane ve işrîn ve selâse mi'a ve elf. Fi 24 zilhicce 1328

6/5

Lice kazâsı Kali Mahallesinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahim bin Bekir'in tarla ve meşeliğine müdahalenin durdurulması ve vekâletinin kendisine verilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurralarından Rezdinha Karyesi ahalisinden olub Lice'nin Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed Çavuş ile Kaba Mahallesinden Tabib bin Mehmed bin Ahmed ta'rifleriyle ma'ruf Ali bin Perasim ve Mehmed bin Fatih ve Mehmed Şebli ve Ahmed bin Ali ve Resul Şebli nam kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mütehassıs olarak ma'kud meclis-i şer'i-şerif-i envarha yine kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahim bin Bekir muvacehesine takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'addü'l-merâm ederlerken mezkûr Rezdinha Karyesi toprağında vaki' ma'lumu'l-hudud bir el ciran tarla ve meşelik müştereken mazem ve taht-ı tasarrufunda olub elân karye-i mezkûr ahalisinden Hüseyin bin Fahir ve Resul bin Bekir mezkûr tarla ve meşeliğine müdahale etmekde olub merkuman-ı Hüseyin ve Resul müdahale-i vâki'lerini münif ta'alluk eden da'va ve mehâkim ve mehâsın ve müdafi' vak'â-i şuhud ve istimahe-i şuhud ve icab eden isti'da-yı takdim ve temyizen ve isti'nafen ve 'itirafen ve sâyen ve berâ-yı Mehkeme-i Şer'i ve Nizamiyede ve devâir-i resmiyenin her kısımından müddea ve müdde'i aliye sıfatlarıyla iddi'aya kıyam ve ta'kib edeceği i'lamat ve mukarrer-âtı ma'kudi icraya desteği ve tevliğ ve tebliğa ve tahlif ve tehlifa velhasıl hususi mezkûrdan mutevafık olduğu emvardan gelinen tarafımızdan mumaileyh Hacı Ahmed Efendi vekâlet-i mutaken sahihi-i şer'iyye ile vekil naib nasib ve nasibiye ve ta'iyin eyledik dediklerinde olduğu vech-i meşruh üzere vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesine kemayenbeği ida'e ve takyid ve iltizam etmeğe ma va'ki bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevmi's-sadis ve'l işrîn min-şehr-i zilhiccetü'lazam sene semane ve işrîn ve selâse mi'a ve elf

8-1/5-6

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Pirustan Mahallesi ahalisinden Karakösi veledi Seyid bin Cafer'e ait eşya ve menkulün hıfzı için oğlu Edip'in vasi tayin edilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına merbut sükkanı Hani kasabası mahallatından Pirustan Mahallesi ahâlisinden müteveffâ Karakösi veledi Seyid bin Cafer oğlu Edip'e müntakil emval ve eşya ve menkulünü hıfz ve himaye eden ve vasisi bulunan mahalle-

i mezkûre ahalisinden Karakösi ta'bien yandan muhâkim Kazâ-i mezkûrun Kasaba Mahallesi ahalisinden Dunabin Haçadur bin Dunabin ve Davud bin Karakösi bin Edhanisi nam kimesnelerin ihbarlarıyla tahkik eyledikden sonra pirr-i hali taltifle bu def'â eman ile ma'ruf ve istikamet ile mevsuf ve her veçhile umur-ı vesâyette rü'yette tavır ettüği zeyl-i cihetde mahdur-el-esami küttabların ihbarlarıyla 'adlu'l-şer'un-el-nur zahir ve müstahsık olan ba'isu'l-kitab Kazâ-i mezkûr Pirüstan Mahallesi ahalisinden Husna bin İranosi bin Karakösi nam kimesneyi hakim mevki' sadr-ul kitab Aftuz hazretleriyle sağir-i mezbur vakti rüşd ve seradına değin babası müteveffâ Kepardan müntakil on bir bin guruş râyic akçeyi hıfz-ı vasi nasib ve ta'yin buyruldukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi tamamını kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği ida'e sair ve'l-nizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevmi-er'rabi' ve'l-işrîn min şehr-i zilhicce sene semâne ve işrîn ve selâse mia ve elf

Nam hatun tarifidir üç sene makdem yüz guruş Mihr-i muaccel mütevefasıyla nefsini işbu müdde-i merkum Mustafa bin Sa'id'in mîrası

8-2/6-7

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Karaz Karyesi ahalisinden Mustafa bin Sad'un bin Pirusan ile Serdi sakinlerinden Zeyneb binti Hüseyin bin Sa'dun nam hatunun arasındaki nikâhın geçerliliği ve devamı i'lâmıdır

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına merbut Hani Nahiyesine tab'i Karaz Karyesi ahalisinden Mustafa bin Sad'un bin Pirusan kazâ-yı mezkûr Mahkeme-i Şer'iyye-i mahsusa evtar? ma'kud meclis-i şer'i-şerif-i enverha yine nahiye-i mezkûre tab'i Serdi Karyesinde sakine ve zat-i zeyl hüccetde muharreü'l-esami ma'arifani ta'rifleriyle ma'ruf Zeyneb binti Hüseyin bin Sa'dun nam hatunun muvacehesine takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'ul-merâm idüb tarihden üç sene mukaddem mezbure Zeyneb yüz guruş mihr-i muaccel müteveffâsıyla nefsini bana tezvic ve ben dahi tezvic ve duhul idüb ve müddet-i mezkûreden beri ve mezbure Zeyneb zevce-i menkuhe medhul-ı beham olub elân bana ita'at ve inkıyâd itmemekle bana ita'at ve inkıyâd etmek üzere zevce-i mezbure Zeyneb'e kabl-i şer'iden tensîb olunmakda muradımdır dedikde mezbure Zeyneb led'es-sual ve 'akibu'l-inkar ve müdde'i-i merkum Mustafa'dan da'va-yı vak'asına mutabık Beyyine taleb olundukda 'udul imrâr-ı ricâl-i Müsliminden müfredat katibi Asaf Efendi bin Mehmed efendi bin Asaf kimesne ile Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Mehmed bin Molla İsmail bin Halil nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazîran olub gabru'l-istişhar her biri Eşhedübillah işbu müdde'i 'aleyha Zeyneb bin Hasan bin Sa'dun nam kimesneye tezviç olduğu tezviç edib

zevce-i menkuhesidir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve ah için şehadet ederiz dediklerinde her biri evvelen ba-müstevre-i şer'iye Kali Mahallesinden İmamı Molla Mehmed bin Mustafa bin Halid ile Muhtarı Mustafa bin Hüseyin bin Faik nam kimesnelerin ser'en ve saniyen yine Kali Mahallesinden Ahmed bin Mehmed bin Resul ile Molla Mahallesinden Mustafa Efendi bin Osman Efendi bin Molla Hüseyin efendi 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade oldukları mucibince müddei'-i 'aliha-ı mezbure Zeyneb hatun müdde'i-i merkum Mustafa bin Sa'dun bin Pirusan nam kimesnenin zevce-i menkuhesi olduğundan merkum Mustafaya ita'at ve inkıyâd etmek üzere zevce-i mezburesi Zeyneb hatuna tensîb olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevmi-es-selasiye min şehr-i zi'l-hiccei'-şerîfe li-sene sâmin ve'l-işrîn ve selâse mi'e ve elf.

8-3/7

Lice kazâsı Derkam Karyesi Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Beye ait tarlaya Molla Mahallesi sakinlerinden Ahmed Bey Hacı Abdus Bey bin Hüseyin Bey bin Bekir Saide'nin müdahalesinden men'i ve Ahmed Efendinin vekâleten tayi'n edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsı kararlarında Derkam Karyesi sakinlerinden olub Kazâ-i mezkûrun Hancı Mahallesi ahalisinden Halil bin Hacı Hasan bin Hacı Yusuf ve Molla Mahallesi sakinlerinden Ahmed bin Mahmud ağa bin Bekir nam Müslimin-i raşidin ta'rifleriyle ma'rufan Ahmed bin Mehmed Tahir bin Bekir ağa nam kimesneler kazâ-yi mezkûrun mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifin-nurun yine kazâ-yi mezkûrun Kali Mahallesi sakinlerinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bey mahzarından takrir-i kelam ve ta'birü'l-meram iderler ki karye-i mezkûr toprağında vaki' bir tarafı dab? ve bir tarafı Sadık Hüseyin tarlası ve bir tarafı Osman bin ve bir tarafı Hacı Ahmed ve Mehmed toprağı tarlalarıyla mahdud ve müttehid bir kıt'a susuz tarlamıza kazâ-yi mezkûrun Molla Mahallesi sakinlerinden Ahmed Bey Hacı Abdus Bey bin Hüseyin Bey bin Bekir Saide müdahale etmekde olub müdahale-i vak'asının men'ine dair berayatı ve istinafen ve tahyizen ve 'iadeten ve 'itirafen ve taleb ve da'va ve hususat ve dercevab 'arz-ı hal ve-levayıh ve evrak-ı sâire takdim ve istirdâde ve şuhûd-ı ikmam ve iştihasına ve tebliğa ve tebeliğ ve tahlifa tahlika ahz ve kabz ve lede'l-iktiza ve sulh ve ibrar gerek Mahkeme-i şer'iyede ve gerek cihet-i nizamiyede ve devâir-i resmiyenin her bir kısmından müdde'ien ve 'aliyye sıfatlarıyla ta'kib ve istihsal ideceği 'ilanha ve mukarreratı mevki'-i ihbaren vaz'ına bir ahzı dahi tevkile me'zun ve'l-hasıl husus-ı mezkûre mütevafık olduğu umurun külliyesine tarafınızdan mumaileyh Hacı Ahmed efendiyi vekalet-i 'amme-i

matlufe-i sahihhiye-i şer'iye ile vekil nasib ve ta'yin eyledik dediklerinde mumaileyh Hacı Ahmed efendi dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lazımesini kemayenbeği eda'i teid ve elzam etmeğe gablül tasdik-el şer'iye ma-vaki' bi-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

9/7-8

Lice kazâsı Kıyı Mahallesi ahâlisinden Sıdıka binti Mehmed nam hatun ile Mehmed Ali bin İbrahim arasındaki nikâhın geçerliliği ve devamı i'lâmıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Marek Karyesi sakinlerinden olub Kazâ-i mezkûrun Kıyı Mahallesi ahâlisinden Mehmed Tahir bin Hacı Ahmed ve mahale-i mezburdan Tabib Mehmed bin Ahmed ta'rifleriyle ma'ruf Sıdıka binti Mehmed nam hatun Kazâ-i mezkûrun Mahkeme-i Şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifin-nur yine karye-i mezkûre ahalisinden tezviç dahili bulunan Mehmed Ali bin İbrahim nam kimesne muvacehesine takrir-i kelam ve ta'bir-i 'an-el-meram işbu hazır ba-meclisi Mehmed Ali tezviç dahili olduğu halde muktezâ-yı şer'i-şerif üzere ben infâk ve iksâra ber-vech-i ber-sekene-i şer' ve ber-muceb-i hilaf-i şer' olarak bana eziyet ve cefâ vermekdedir su'al bana nifak ve kesde ve ber-vech-i ber-sekene-i şer'idir demek üzere tezvic dahili merkum Mehmed Ali'ye tensîb olunmak muradımdır dedikde merkum Mehmed Ali cevâbında mezbureden kelimat-ı meşruhasını külliyen inkâr ve ber-mucib-i şer'i-i şerif nafaka ve kesde ve ve ber-vech-i ber-sekene-i şer' diyeceğini deruhde ve kabul eylediği mezbure Sıdıka hukuk tezvicine inkıyâd ve 'ita'at eylediğinden nâşi şer'en na-seza olub nifak ve kesde ve sâir levâzım-ı tezvicine mute'allık olan 'amme-i re'aviden ber-vech-i merkum Mehmed Ali beri olduğuna hükm-i şer'i ma Hisse olmağla mezbure Sıdıka'ya tebyin olduğu tescil ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

10/8

Lice kazâsı GürBeyli sakini Hatice Mahallesi ahalisinden Halime binti Azize bin Mehmet'e ait Genç sancağına bağlı Savat Karyesi toprağında etrafı dağ ile çevrili bir kıt'a sulu tarlasına Mahmud bin Berzan'ın müdahale ettiğini bunun üzerine Mehmed Beyin buraya vekâleten tayin edilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından GürBeyli? Karyesi sakin ve zatı Kazâ-i mezkûr Hatice Mahallesi ahalisinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin İslam

milletinden Ahmed bin Hacı Halid bin Hacı Yusuf ile Kaba Mahallesinden Reşid bin Mehmed bin Timur nam müslimin-i raşidin ta'rifleriyle ma'ruf Halime binti Azize bin Mehmed nam hatun Kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-i şerifi'envardan yine karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Hacı Yusuf bin Mehmed mahzarında takrir-i kelam ve ta'birü'l-meram idüb Genç sancağına mülhak Mezanda Nahiyesi kuralarından Savat Karyesi toprağında vaki' etrafı arbus cebel ile mahdud bir kıt'a sulu tarlama karye-i mezkûr ahalisinden Mahmud bin Berzan bir tarafına müdahale etmekde olub müdahale-i vak'asında men'ine dair berâyeten ve istînâfen ve teczie ve i'adaten ve i'tirazen taleb ve da'va ve hususat ve red cevab ve arz-ı hal ve levâyıh ve evrak-ı sâire takdim ve istirdâdât ve şuhud akami ve istina' ve tebliğ ve tebliğat ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza sulh ve ibraya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek cihet-i nizamiyede ve devâir-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aliyye sıfatlarıyla ta'kib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vaz'ına ve ahrab dahi tevkile me'zun ve'l-hasıl husus-ı mezkûre mütevakkıfa olduğu emirden gelen tarafdan merkum Mehmed vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihhiye-i şer'iyye ile vekil nasib ve ta'yin eyledim diyerekde merkum Mehmed dahi vekalet-i mezkûreyi kabz ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği taat ve elzem etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

11/9

Lice kazâsı Hayırbeğ Karyesi sakini iken bundan ekdem vefât eden babasından kalan malların hıfzı için Sabit İbrahim bin sülbü sagir oğlu Mehmed Beyin vekaletine verilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Hayırbeğ Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem ba merhaleten vefât eden Sabit İbrahim bin sülbü sagir oğlu Mehmed Bey babası müteveffâ-yı merkumdan müntekil malı hıfz ve tesviyen umuruna kabl-i şer'iden ber-vech-i nasb ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagir-i mezburun efsâli olub her bir veçhile umur vesâyeti rü'yetine kadir idüği Hatice Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Hacı Halid bin Hacı Yusuf ile Kaba Mahallesi sakinlerinden Reşid Reşid bin Mehmed bin Yusuf nam müslimin-i raşidin ahbarlarıyla mütehakık olan işbu ba'isü'-l kütab karye-i mezkûr ahalisinden Mehmed bin Hacı Yusuf bin Mehmed nam kimesneyi hakim-i mevki'i sadr-ı küttab efendiden dahi sagir merkum Mehmed Bey vefeta reşd ve seradina değin babası müteveffâ-yı merkumdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasi nasib ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i

lazımesini kemayenbeği eda'ı taat ve elzem itmeğin ma-vaki' bit-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

12/9-10

Lice kazâsı Biti Karyesi sakinlerinden Yusuf bin Mehmed bin Ali askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-yı ati Beyanda ber-vech-i cây-i hasren vârisi olduğunu iddiâ' eden işbu bâis-ul-el'am Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden Mehmed bin Yusuf bin Ali nam kimesne mezkûr mahkemesinde ma'kud meclis-i şer'i-şerifi enverha yine Biti Karyesi sakinlerinden Mehmed Tahir bin Mehmed Musa muvacehesine fi-el-asl Biti Karyesi ahalisinden olub nizamiye ordusu birinci alayında birinci taburunda ikinci bölükde beşinci zayhede bundan akdem vefât eden Yusuf bin Mehmed bin Ali hal-i hayatında merkum Mehmed Tahirin zımmetinde cihet-i karzından on guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla ben müteveffâ-yı merkumun pederi ve gabet Abalı Mahallesi Fatıma binti Ömer bin Osman müteveffâ-yı merkum Yusuf'un zevce-i menkuhesi Havva binti Ömer bin Bekir müteveffâ-yı merkumun validesidir ve hazıran varisleri olduğumuz cihetle meblağ-ı mezkûrı merkum Mehmed Tahirden bi'l-verâse taleb ederiz deyü da'va ettükde gasbu'l- sual merkum Mehmed Tahir cevabında cihet-i mezkûreden müteveffâ-yı merkum yusufun on guruş ve zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar ve iken merkumanın ber-vech-i muharrer vâris olduğu ma'lum değildir deyü inkâr edecek müdde'i-i merkumun müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda karye-i mezkûr ahâlisinden Mehmed çavuş bin Ahmed bin Ali ve Ahmed bin Salih bin Mustafa kimesneler la-eclüş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub eserü'l-istişhad filhakika müdde'i-i merkum Mehmet müteveffâ-yı pederi ve Gabita bin Abd-el meclis zevcesi Havva binti Ömer validesi Fatıma binti Ömer hasren varisleridir ve terekesine mustahakir ahzı olduğu ma'lumumuz değildir ve biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet-i şer'iye dahi ederiz her birleri mütefekkir-ellafz olmağını iddi'a-yı şehadet-i şer'iyye etdiklerinden ba'det-ta'dil ve el tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince merkumanın verasetinin ba'det-ta'yin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-sâdis min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

13/10

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Havri Karyesi sakinlerinden Mahmud Sabri bin Mehmed bin Hüseyin bin Kemal Salih beğ askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-yı âti Beyanda ber-vech-i cây-i hasren vâris olduğunu iddiâ' eden işbu bâ'isu'l-küttab Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsına mülhak Hani Kazâsı kuralarından Havri Karyesi sakinlerinden Mehmed bin Hasan Kazım nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkemesine ma'kud meclis-i şer'i-şerifi enverha yine Kazâ-i mezkûrdan Çavuşlar Mahallesi sakinlerinden Rüşdü efendi bin Hacı Said efendi bin Ahmed ağa muvacehesine fi-l-asl Havri Karyesi ahâlisinden olub nizamiye ordusu dördüncü alayında birinci tabur dördüncü bölükde iken bundan akdem vefât iden Mahmud Sabri bin Mehmed bin Hüseyin bin Kemal Salih beğ merkum Rüşdü Efendinin zımmında cihet-i karzdan on guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla yine müteveffâ-yı merkumun pederi ve hasren vârisi olduğum cihetle mebi' mezkûri merkum Rüşdi Efendiden bi'l-vâris taleb ederim deyü da'va ettikleri gasbu'l-sual merkum Rüşdi Efendi dahi bundan cihet-i mezkûredir müteveffâ-yı merkum Mehmed Bey on guruş zımnında deyni olduğu taifen ikrar iken müdde'i-i merkumun ber-vech-i muharrer vâris olduğu ma'lum değildir deyü inkâr idecek müdde'i-i merkumun müdde'asına mıtabı' Beyniye taleb olundukda hane'en Zara Karyesi Mehmed Resul bin Hüseyin ve Hani Mahallesi Hüseyin Hacı Bekir bin Hacı Mustafa nam kimesneler la-eclüş'şehade meclis-i şer'e hazıran olub eserü'l-istişhar filhakika medd'i müdde'a Mehmed bin Hüseyin müteveffâ-yı merkum Mehmet Sabri pederi ve hasren vârisidir ve terekesine müstehak ahari olduğu ma'lumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve idâ'en şehadet-i şer'iyye dahi ederiz deyü her biri müstefakü'l-lafz olmağı edâ'en şehadet-i şer'iyye etdiğinden ba'det-t'ayin vel tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince merkumun verasetine verasetinin ba'det-ta'yin ve eltebni ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevmi's-sâdis min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

14//10

Lice kazâsı Delvan Karyesi sakini iken bundan ekdem vefât eden Molla Ahmed bin Abulfettah bin Deblü Bey sülbü sagir oğlu Abdulfettah'ın babasından kalan mallarının hıfzı için validesi Medine binti Hasan bin Mehmed vekâletine verilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Delvan Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Ahmed bin Abulfettah bin Deblü Bey sülbü sagir oğlu Abdulfettahın babası müteveffâ-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umurine ber-vech-i nasib ve ta'yin ehem ve iltizam olduğu ecilden sagir-i mezburun validesi olub her veçhile umur vesayetini rü'yetine kadre eddiği Kali Mahallesi ahâlisinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir ile mahalle-i mezkûrede Sabri bin Mehmed bin Hafız

Hasan nam müslimin-i raşidinin ihbarlarıyla müktesidan olan işbu bâ'isu'l-kitab-ı mezkûr Delvan Mahallesi sakinlerinden Medine binti Hasan bin Mehmed nam mezbureyi hakim mevki'-i sadr-ı kitab efendi dahi sagir merkum Abulfettahın vefâtı rüşti ser'adini babası müteveffâ-yı merkumdan münakkal mallarını hıfz ve tesviye-i akdini kabul-i şer'iden vasi tensib ve ta'dil olduğu vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği edâye iltizam itmeğe ma-vaki' bi't-taleb olundu fi 11 muharremu'l-haram sene 1329

15/11

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Derikan Mahallesinde iken vefât eden Recep bin Ahmed ibni es-Seyid İsmail bin es-seyid Mehmed Beyin varisi olan oğlu Ali bin İsa'nın babasından kalan mirasın verasetine verilmesi i'lamıdır.

Müteveffâ-yı ati Beyanda ber-vech-i câ-yı hasren vâris olduğunu iddi'a eden Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına merbut Hani Nahiyesi Derikan Mahallesinde sakin ba'is-ü'l-'elam Receb ibn es-Seyyid Ahmet Seyid İsmail Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nur Kazâ-i mezkûr mahallatında Müninağa Mahallesi sakinlerinden Ali bin İsa muvacehesine da'va ve takriru'l-kelam idüb bundan akdem vefât iden pederim Recep bin Ahmed ibni es-Seyid İsmail bin es-seyid Mehmed Bey veraseti baki mahsus olunan benden gayri vâris ve terekesine müstehak ahz olmamağla işbu hazren bil-meclis-i merkum-ı Ali beğ pederim merkum es-Seyid Ahmed hal-i hayatında cihet-i farzdan hal olan yüz guruşluk akçe ikram sarf ve istihlaf idüb meblağ-ı mezkûrum kabl-ül ihbar merkum es-seyid Ahmet vefât itmeğle mebla-ğı mezkûru irsen bana ait olduğu ciheti merkum Ali ağadan talep deyü da'va ettikden ve es-sual merkum Ali ağa dahi cevabında cihet-i merkumun yüz guruş müteveffâ-yı mezkûr hayatında ve zımnında deyni ve hali hayatında olduğu ikrar ma'ada müdde'i mezburun ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'ası ma'lum değildir deyü inkar müdde'i-i mezbur es-Seyyid Mustafa'dan ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'a talebinde olundukda 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden Kutlu Mahallesi ahalisinden İbrahim bin Osman ağa bin Mehmed ağa ve Hikmet Rüşdi muallim isa Efendi bin Şebli Efendi bin Hacı Ali Efendi meclis-i şer'e hazıran olub gabbulsual el-şer'i her biri eşhedübillah müteveffâ-yı mezbur Ahmed ibni es-Seyid İsmail bin es-Seyid Mehmed Bey varis me'lisi şeri' işbu müde'i-i merkum es-Seyyid Mustafaya mütehassıradır ve sair varis ve terekenin müstehak ahz olmaduğunı biz bu hususa bu veçhile şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri lafzı edayı şehadet-i şer'iyye etdiklerinden müddei-i merkumandan her biri evvelen ba meclisi şeri mezkûri istişha olunan GürBeyli Mahallesinden irsalen bin Hacı İsmail bin ve muhtar Ahmed bin Abdurrahman bin Hüseyin nam kimesneler vasi-i

vesâyetlerinden Hacı bin Molla Ahmed Efendi ve hafız Abdullah Efendi bin Halil bin Mustafa …müddei mezbur adli ve mutehak iştihar idükleri (silinmiş) müddei'i-i 'aliyye mezburi Ali ağa ihrar ve iltizam mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği edâ'e iltizam itmeğe ma-vaki' bi't-taleb olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-sâdis min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

16/11-12

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Kali Mahallesinden iken vefât eden es-Seyyid Ahmed oğlu Musa'ya ait olan tarlasını ölmeden önce oğlu Ali es-Seyid Mustafa'ya terki üzerine yapılan da'vanın i'lamıdır.

Nezaret-i evkaf-ı hümayun-ı mülükâneye mülhak olan Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsına muzafir Hani Nahiyesinde vak'i es-Seyyid buralarda tarlası ve Kazâsı olmak üzere ve tahlifen mu'ayyine ile ber vechi ati tevliyet cihetine ber-vech-i serata ba-berat-ı şerif-i 'alişana mutasarrıf olan es-Seyyid Ahmed oğlu Musa sulbi kebirleri Ali es-Seyid Mustafa'yı terki ile işbu tarihi 'ilamdan on sene mukaddem vefât etmiş ve vakf-ı müşarün ileyhanın derdest secilada? mukayede vakfiyesi olmayıb alası ba'de ba'delhane olan mezkûrine meşrut olmak üzere mahzen oluna gelmiş ve ta'ammül edilmesi mine'l kadim ol vechile cereyan etmiş olduğu ve müteveffâ-yı mumaileyh es-Seyyid Ahmed oğlu Musa ibn es-Seyyid Mustafa müdde-i mezkûre bekir meşrut dahir haberiyle edayı mukayededе bulunduğu Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyeye mahsus azası ma'kud meclis-i şer'i mani makuden Kazâi mezkûr Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Yusuf ve Molla Mahallesinden Mustafa Efendi ibn Osman Efendi ibni Mola Hüseyin nam Mahallesinden ihbarlarıyla mutehakık olmakla tevliyet-i mezkûrenin bediren müteveffâ-yı mumailey Seyid Ahmed Bey mahallatından meşrutiyet-i ve teamülü ve ciheti mumaileyh es-Seyid Mustafa ahadesine nefsen ve Beyine ber fezaa berât-ı şerif-i 'âliyenin sadaka ve ihsan buyrulmak Beyâniyle ve eda'en ma'ruz karane arzu dahil olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-sâdis min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

18/12

Lice kazâsı Cami-i Kebir Mahallesinden Sabit bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey'in babası ve vasisi Hakkı Bey bin Halil Bey bin Abdi Beyden vakti rüşd olana değin ona vasi olması hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatında Cami-i Kebir Mahallesi ahalisinden zati mahalle-i mezkûre ahalisinden Ahmed beğ bin Hacı Abdi bin Hüseyin Bey ve

Hüseyin Bey bin İsmail bin Hüseyin Bey nam kimesneler müslimini raşidine iddi'a eder işbu baisu'lkütab Hakkı Bey bin Halil Hayri Bey bin Abdi Bey Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyeye mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurun mezbur babası ve vasisi bulunan Sabit bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey muharreratı üzerine himayede mezkûr idüb hala 'akıl u baliğ ve buluğ-ı reşidim muttekim erbaha umurunu ba mutteki görmeğe ve inayet-i veli ve vasiyet-i müstağni olması bitte'ayun olduğum ve kat'a bakiyyesi işbu sağir-el meclisi pederim Halil beği şahit iderim mutevafik olunub bana teslimen meclisi şer'iden merkum Halil beğ tayin olunmak muradımdır diyerek gabbel istihah olduğu cevâbda müdde'i-i mezbur oğlu Hafız Bekir ba talebu olduğu berfeza bekçisi balulaya Kazâi itibar idüb lakin müderris mezburun vakdi reşd-i müdde'ası muhafız idicek müdde'amızdan Hafız Bekir ber vech-i meşruh üzere müdde'asına mutabık Beyyine talep olundukda 'udul-i imrâr-ı ricâl-i müsliminden Cami'-i Kebir Mahallesi ahalisinden Mehmed Galib Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey ve Sabri Bey bin Yusuf Bey bin Hacı Said Efendi nam kimesneler la eclil meclis-i şer'e haziran olub gıbbel istişha el şer-i her biri eşhedübillah işbu müdde'i-i mezbur Hakkı Bey bin Halil Bey bin Hacı Abdi Bey hala baliğ ve galib ve buluğuna reşdi musteham olup emiren rüyeti kadir ve ihanet validem müstağnidir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri bu veçhe şehadet-i şer-i etdiklerinde ba'del istihbar ve tezkir şehadetlere mutabık olmağın meclisiyle ba'del hakim vel tebni ma-vaki' bi-ttaleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

19/13-14

Lice'de vefât eden Taceddin bin Mehmed''in mirasının bölüşümü hüccetidir.

Balâda müfredâtı gösterilen müteveffâ-yı merkumun emvâl ve nukudundan başka mektumeden zuhur edib ve Lice de vafât eden merkum Mehmed'in pederi Taceddin bin Mehmed''in terekesinden irsen kendisine intikal eden nakid mevcud ve zemm-i nâsda olan duyûnat zeylen tahrir ve pelusu'l-verese bil-fariza-i şer'iyye tevzi' ve taksim ve ber-vech-i âti Beyân olunur. Tahriren fi'el-yevmi's-selâse min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Körtek Mahallesinde Mehmed bin Hacı Cuma'nın ikra-rı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani anhuma rai belde Guruş: 2268 Aded : 21

Kelvan Mahallesinde Abdi' bin Ali'nin ikrarı mucibince zimmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani anhuma rai belde Guruş: 648 Adet: 6

Kelvan Mahalleli Ömer bin Said raksanın ikrarı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 1188 Aded: 11

Kelvan Mahalleli Abdah bin Abdi’nin ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 432 Aded: 4

Kelvan Mahalleli Mehemd bin Sırrı Osman’ın ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 540 Aded: 5

Kaba Mahalleli Ali bin Şahin’in ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 108 Aded: 1

Molla Mahalleli Abdulbaki bin Molla Osman’ın ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş:324 Aded: 3

Hartiba Mahalleli Ömer bin Hacı nam ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 323 Aded:3

Kelvan Mahalleli Halil bin Azmi’nin ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani ‘anhuma rai belde Guruş: 316 Aded: 2 Mecidi guruş: 5

Kelvan Mahalleli Hüseyin bin Hasan’ın ikra-yı mucebince zımmetinde olub kabzı olunmayan lira-i Osmani Aded: 25 ‘anhuma rai belde Guruş: 457

deyn’i ve farizatı olunan eşya esmanından rai belde para: 5 Guruş:343

Yekün Guruş: 6948,5-1100

0848,5

1949,10

3898,20

0186,20

minha müteveffâ-yı Mehmed Beyin zevcesi Hadice’nin sabit olunan mihr-i mu’acceli

minha sülüs vasiyet

0173,20

3725,20

Resmi kısmet	100

Delaliye	40
Pul varak	21
Kaydiye	12

Yalnız üç bin yedi yüz yigirmi guruş

Sahhu'l-baki lil taksimi bin el-verese guruş : 3725

Hisse-i zevce-i el-mezbure Hadice: 465,25

Hisse-i el-mezbure Hadice: 620, 20

Hisse-i bint sagire el-mezbure Zâide:1862, 20

Hisse-i aht el-mezbure Havva: 776, 5

Cevabında Hissesinden mahkeme tarafından tenzil virüle Zaide'nin hissi zimmi 400 =2262,20

Mezbure Hissesinden mahkemde tarafıyla tenzil sagire mezbure Hissesi zımmi olunmuşdur. 400/376,5

Balada muharrer verese-i kebirin Hisseleri kendü bedellerine ve müteveffa mehmedin sagire kızı Zaide nam hasren eşyası olan dört bin yüz seksen dokuz guruş edilen para eytam müdiri Abdurrahman efendiye teslim olunduğu mübeyyin ve zeyl-i kasam-ı şer' verilerek gayr kılındı

Fi 28 muharreu'l-haram sene (1)329

Ve fi 16 kanun-ı sani sene (1)326

20/14-15

Lice kazâsı Kaba Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hadice binti Şerif bin Hasan'ın mirasının bölüşümü hüccetidir.

Lice Kazâsı mahallatından Kaba Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hadice binti Şerif bin Hasan verâsetini babası Şerif bin Hasan ile validesi Fatıma binti Musa ve sebile sagire kızı Zaide binti Mehmed münhasır olduğu bi'l-ahyar lede'ş-şeru'n-nur zahir ve mütahakık olduktan sonra müteveffâ-yı mezbure olan mezkûresi ber-vech-i zir-i tahzir ve b'l-verese ba ma'rifet eş-şeri'a tezvic ve taksim idildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem ve defteridir

Müteveffâ-yı mezburenin bedel-i eşyası: 417

Müteveffâ-yı mezburenin müteveffâ kocası Mehmed bin taceddinden kendüsine intikal eden hasren eşyası: 947,5

Zevce- müteveffa-yı Mehmed zımmitinde sabit olan eşya: 1100

Yekün Guruş: 2464,15

Minha Elihracat

Sülüs vesayet	821,18
Resmi kısmet	41,20
Delaliye	8
Çukadariye	13
Vesayet-i mahz harcı	50
Kaydiye	5
Vesayet ma'i varak	21

Yekün guruş :959,38

Sahhu'l-bafi guruş: 1504,17

Hisseti binti el mezburenin zimmetinde :852,9

Hisse-i bin el-mezbure Şerif 501,19

Hisse-i ummi-el-mezbure Fatima : 250,29

muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın Hisseti irsleri kendü bedellerine teslim ve mezbure Zaide nam Hisse-i irse-i şer'iyyesi balâda muharrer bin yüz elli iki guruş dokuz para dahi eytam müdiri abdurrahman efendiye teslim olunduğu müBeyyin işbu zeyl-i kasem-i şer' verilerek temhir kılındı.

Fi 17 kanunı sani ve muharrem sene (1)32.

21/15-16

Lice kazâsı Şiar mahallsinden Hava binti Taceddin bin Mehmed bin Hüseyin'in vefâtı üzerine kalan mirasına ailesi ve vasii Muhtarı Mehmet Beye pay edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında nefs-i Lice kasabasında mahallatında Şiar Mahallesinde sakinlerinden Hava binti Taceddin bin Mehmed bin Hüseyin Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine zabtında mukayyed fi 14 safer 328 tarihli sürh ba-hacet şer'iyye vekil şer'isi Rüşdi efendi bin Hacı Mehmed Said efendi bin Ahmed efendi Kazâ-i mezkûr hükumet konağında mün'ad? meclis-i şer'i şerife mahsus olan mezbure mukaddim Havva'nın karındaşı bundan akdem vefât Mehmed bin mezbur Taceddin sagire kızı Zaide'nin 12 cemaziyelahır sene 327 tarihli ve elli sekiz numrolu ba-himmet-i şeri'iye ve vasi' muhtarı Mehmed bin Aziz ve müteveffâ-yı mezbur Mehmed'in validesi Hadice binti Aziz bin Musa ve müteveffâ-yı mezbur Mehmed'in hin-i vefâtında ber-hayat olmağla veraseti şayeste olub bundan dört mah mukaddem vefât iden zevce-i menkuhesi Hadice binti Şerif veraseti merkum Şerif ile validesi Fatıma binti Musa'nın muvacehelerinde takrir-i kelam idüb mezbure mukelem Havva'nın karındaşı müteveffâ-yı Mehmed bin Zaide ihrac olunub ma'rifet-i şer'le tahrir ve Beynü'l-verese ve taksim mevkuf kal'ân 'akaret ile nukud mevcud ve ahire vasiatı Beyne'l-verese taksim olunan ber-muceb-i refz-i kasem el tebin kırk sekiz guruş terekesinden ba-müşeffa hariç refz-i kasem-i mezkûr mektum olarak on beş bin yigirmi dokuz guruş nakd-i mevcud ile baha ve feruzat edilen emvâl ve eşyanın bil eshale olan bin dokuz yüz yigirmi üç guruşla cem'en yigirmi üç bin dokuz guruş mezbure mukelem Havva'nın pederi ve murisi mezbur müteveffa-yı Taceddin'in esasen malı ve mülkü iken hala hasren mevrusesi ahz etmeyub kısım mezkûre eşya-yı mecvud ile aynından müstakil ismi ba'de'l-mevrus kıymet-i şer'iyeleri nukud-ı mevcude-i merkumeden mukelem mezbur Havva'nın Hissen mevrusesini her iki terekesinden muhtaç olmak üzere bi'l-isabe ve bi'l-verese vaziyedleri üzerinden mütehakık olunan işbu huzurun bi'l-cümlesinden bil vekale taleb iderim deyü da'va eyledikde müdde'i-i 'aleyhim mezburundan sagire-i mezbure zaidenin ve mahal muhtarı mezbur Mehmed bin Aziz mukelem mezbure havvanın karındaşı merkum müteveffa-yı Mehmedin validesi Hadice binti ile zevce-i mezkûresi müteveffa-yı mezkûre Hadice binti Şerif varisleri mezbur pederi Şerif ve validesi Fatıma binti Hasan lede'l-isticvâb ber-muceb-i refz-i kasem müteveffâ-yı merkum Mehmed'in namına ba-zeylen tereke-i mahsure ancak malı olub üzerinden vaziyedlerini ikrar iden benim ber-vech-i meşruh müdde'ası külliyen inkar idüklerinde lede't-tezkir edilenleri sahara olan Mehmed bin İbrahim bin Taceddin bin Ahmed bin Eyüb bin Aziz nam kimesnenin şehadetleriyle bi'l-vahid bir mevacib birinci şer'i şerife

müdde'ası ba'de'l-esâbes mükaleme mezbure Havvaya tevcib eden müBeyyin sedadında iken müdde'a-yı 'aleyhim-i mezburun dahi muhtarı mezbur Mehmed bin Aziz ve mezbure validesi Hadice ve mezbur Şerif ve Fatıma kendüsine lede't-teklif mecazimleri ve ba'de'l Beyun müdde'aya olan nukud mevcude ile eşya-yı muharrelerin bilcümle baki hükm ve bi'l-'arizatü'l-şer'iyye Hisseten mevrusesine isabet eden sekiz bin yetmiş yedi guruş teslim olduğu ma'lumları ve ba'de'l-hükm-i sulh rağbet etmeyen hükm-i mütabakatları olub zekri altı sulh dahi sagire Zaide zımnında infa' ve evla olduğu Kaba Mahallesi ahalisinden Hacı Hasan bin Mehmed ve Şiar Mahallesi Hüseyin bin Mehmed nam kimesneler 'ande'l-şer'un-nur-ı zahir ve mütahakık olduktan sonra balusad müdde'i-i 'aleyham mezburundan sagire-i mezburenin ve vasi muhtarı Mehmed bin Aziz ve müteveffa-yı mezbur mehmedin validesi Hadice binti Aziz ve mezburu'ş-şerif ile mezbure Fatıma Musa vekalet-i Mustafa hasabiyle tecelli nukud-ı mevcudea merkum yigirmi bir bin seksen altı guruş ile Bey' ve feruhat edilen eşya-i muharrere olan bin dokuz yüz yigirmi üç guruşla cem'en üç bin dokuz guruş olan müdde'amdan ba'dema luzm-ı ihracha bil-şer'i-i şerif bir bab hane mukelem mezbure Havva ile sair veraseyelerinde muvafik kaldıktan sonra sahhu'l-baki yigirmi iki bin iki yüz yetmiş dokuz guruşdan bil zahi yedi bin altı yüz yetmiş yedi guruş üzerine sulh olduklarından Hisseten mefrusasından kalan dört yüz guruş yalnız sagire Zaide'ye terk dahi ferihata şer'i müteveffa babası Mehmed'in terekesinden anası Hadice binti Şerif'e intikal eden Hissesinden kendüsine intikal eden Hisse ile beraber dört bin altı yüz altmış iki guruş otuz bin paraya baliğ varisede olduktan sonra verese-i saire müdde'a-i 'aleyhim mezburundan müteveffâ-yı Mehmed'in validesi Hadice'ye her iki terekeden dört bin kırk sekiz guruş olunur beş para Hisse-i mesayeleri almak üzere mezbure Zaide ve müteveffanın validesi mezbure Hadice ve zevce-i mezkûresi müteveffa Hadice'nin varisleri pederi Şerif ve validesi mezbure Hadice ve zevce-i menkuhesi müteveffa Hadice'nin pederi Şerif ve validesi Fatıma binti Musa'nın zımmetlerini bi'l-vekalet el-matluka iskat eyledikde müdde'i-i 'aleyhim mezburun dahi irâen mezkûru bi'l-vesaye ve bi'l-verase ba'de'l-kabul bedel-i sulh olan meblağ-ı merkum yedi bin altı yüz yetmiş yedi guruş bi'l-vesaye ve bi'l-verase ve es'avayed oldukları nukud-ı mevcude-i mezbureyi bana irad-ı teslim-i tevhid eyledikten deyü tarafında taifen ifzâr ve tasdikleri bi't-tescil ketb olundu. Tahriren fi'el-rabi min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

22/17-18

Lice Kazâsı Hani kasabası Kalezade Mahallesinden vefât eden Sa'dullah bin İbrahim bin Mebren'in mirasının çocukları arasında bölüşümü hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti celîlesi dâhilinde kâin Lice kazâsına mensup nefsi Hani kasabası Kalezade Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât eden Sa'dullah bin İbrahim bin Mebren hayatında sakin olduğu zikren anı bir bab-ı mülk menzil zeyl reşaih muharreru'l-esami-i müslimin huzurlarında 'akd-i meclis-i şer'i eyledikde müteveffâ-yı merkumun veraseti sülbiyeleri Papo binti Gaffur bin Molla Hüseyin ve Rahile binti Maksud bin Abdullah ile evlad-ı kebbarı Zülfü ve Hacı Mehmed ve İbrahim ve Fettah ve Fatıma ve Zühre ve Esma ve evlad-ı sigârı Ahmed ve Halid ve Hasan münhasıran oldukları 'andu'l-şer' zahir ve sahihiye olmağla ve sadece mes'eleleri iki yüz yetmiş iki seham 'ibaret olub seyham-ı mezkûreden otuz dört sehemi ber-vech-i teyin mezburinin yigirmi sekiz sehemi merkumdan evlad-i zekeriyesine otuz dört sehamı kerimelerine isabet tahkikinden sonra muris-i merkumundan ekberi olan Zülfü bin Sa'dullah kendi tarafından asaleten ve kebar-ı merkumanın dahi hususi anı el-babyanda merkum Lütfi bilcümle şer'i vekilleri olduğu cihetle vekaleten be kabl-i şer'den sığar-ı merkumuna ve dahi mezbureleri olduğu hasebiyle ve sanabaten meclis-i ma'kud ve mezkûri işbu b'âisu'l-vesika teb'a-i devlet-i 'aliyyeden ve ermeni milletinden ve mahalle-i mezkûrede mütemekkininden olduğu ve bab-ı benafi nafinin bil-esami ve bi'l-vekil ve bi'l-vesabe ikrar-ı nam ve takrir-i kelam idüb mahalle-i mezkûrede vaki' tarafları mirzan-ı kezibân ve tarafeyn dün'i ve bazen bütün humusi ve bazen hususi haneleri ve taraf rebi' tari'i gam ile mahdud ve mehtaz ber-bab-ı mülk-i münezzel müteveffâ-yı Sadullah Bey taht-ı bekir efendi ve ilâ vefâtında yedinde ve mülk ve hakkı olub ba'de'l-vefâtın ber-muceb-i tahsisi mes'ele-i derşe-i kennârı münezzel merkumdan Hisselerini ahare bi'a merâd idüb ve cebecileri kesireti cihetle nefs-i kablini olmaduğu gibi ve saharın nafakayı ihtiyaçları olub münezzel merkumdan başka menkulatları olmaduğu cihetle Hisseleri kebarın Hisseleriyle ma'a-i semen misiliyle ahere cem' olunmak sagarın haklarında inf'a ve evla olduğu lede'ş-şer'un-nur zahir ve dahi merkum sagarın Hisselerini kebarin Hisseleriyle ma'a-i semen misliyle ahare Bey'i kabl-i şer'den me'zuniyet olmasıyla münezzel-i mezkûr müta'di vasıtasıyla ba'de'l-mezâiden dört bin guruş bedel ile merkuman olduğunu baba nafi hatun üzerinde takrir idüb ve ile taleb-i aheresi olmayub ve bedel-i mezkûr münezzel-i mezkûrun el-yevm semen misli emirdeki zeyl-i kennâbda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla zahir ve müstahkak olmağın münezzel-i mezbur meclisü'l-nevayi' ve el-tevabık ve el vasik ve kafiyr vr hakikat tarafından icab ve kabuli havisi Beyanat sahihih-i şer'i merkuman olmasını ve babaya bi'l-isale ve bi'l-vekale ve bi'l-vesaye mi'h temlik ve teslim eylediğinden sonra merkuman-ı rıza ber-vech-i muharrir iştira ve temellük ve teslim ve tahus ve kabul eylediklerinden mebla-i mezbur dört bin guruşu tamamen ahz ve kabz eyledim fiha ba'de'l-münezzel mezkûr merhumanın mülk müşterisi olub asaleten ve vekaleten ve vesayeten

kat'iyyen 'alaka ve ber ahale kalmayub dedikde gabbel sual şer'i ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm el-rabi min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

İşbu hüccet fi 7 rebiülevvel sene 329 tarihinde Hani niyabet vekaletinden bi'l-vürud külliyen yigirmi ikinci numro ve on yedinci sahifesinin kaydı alınmıştır. Cehati farzdan niyabet vekaletinden yapılan zebren Beyan olunur. fi 8 rebiülevvel sene 325

23/18

Lice Kazâsı Hani kasabası Zebükal'a Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Sa'dullah bin İbrahim bin Mebren'in mirasının vekaletinde Zülfü bin Sa'dullah bin İbrahim'in olmasının reddi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti celîlesi dâhilinde kâin Lice Kazâsına merbut nefs-i Hani kasabası Zebükal'e Mahallesi sakinlerinden olub zeyl ve şefede muharreru'-esami ma'lum-ı ta'rifleriyle ma'ruf mahalle-i mezburede sakin valideleri Papo binti Gaffur bin Molla Hüseyin ve Rahle binti Maksud bin Abdullah Molla Yusuf er karındaşları Hacı Mehmed ve İbrahim ve Fatih ve kızkarındaşı Fatıma ve Zühre ve Esma Binti Sa'dullah bin İbrahim namdan kimesne hafi mahkeme-i şer'iyyeye mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerif'n-nurun takrir-i kelam ve ta'birü'l-merâm idüb diyerlerin ki mahale-i mezburede vaki' tarafları mirzâ-yı kirzân ve tarafeyn devletü tunuyanı ve bazan devleti hususi ve bazan havi Hüseyin haneleri ve tarik-i 'âmm ile mahdud mevrusumuz müteveffâ Sa'dullah bin İbrahim bin Erşan bize intikal iden ve taksim-i kabliyeti olmayan ber-bab-ı mülk münezzel iki yüz yetmiş iki sehm 'itibariyle Hissemize isabet iden yüz doksan sekiz sehm Hisse-i şayıklarımızı taifen cem' ve furuzuna ve semeni ahz ve kabzına ve makbuzunu isaline ve husus-ı mezkûreye sevk'a olduğu umurun kâffesine ve komisyon-ı mahsusada takrir eylemesine er karındaşımız Zülfü bin Sa'dullah bin İbrahim nam kimesneyi kabul-i mekkarin vekalet-i matluka ile vekil ve nâib menab-ı kasb ve ta'yin eyledik ve dediklerinde vekalet-i mezkûre abdu'ş-şer' kabul ve makbul olunmayub ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i es-sâlis min şehr-i muharremu'l-haram sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Ali bin Yusuf Ahmed bin Mehmed Yaşar Mustafa bin Gaffur bin Molla Hüseyin müserret

24/18-19

Lice kazâsı Kaba Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Rapo veledi KaraBeytar veledi Keşiş'in mirasının taksimi ile ilgili i'lâmdır.

Müteveffâ-yı ati el-Beyanın ber-vech-i câ-yı hasren varisleri olduklarını iddi'a eden işbu bâ'isu'l-'ilam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Kaba Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât iden Rapo veledi KaraBeytar veledi Keşiş evlahanın zevcesi Reyhan binti Haço bin Haydar ve oğulları KaraBeytar ve Malik ve Edhanisi ile kızları Pirluse ve Zeru ve Salko nam kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifi'n-nurun yine Kazâ-i mezkûr mahallatından Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed efendi bin Mahmud bin Bekir muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb bundan akdem vefât iden mevrusumuz Rapo veled Garaz veled Keşiş veled edhanisi veraseti buralara münhasıran olmağla bizden başka ahzı varisi ve terekesi mustahzill olmamağla işbu hanı bil meclisi merkum Ahmed efendi müteveffâ-yı merkum mevrusumuz Rapo hal-i hayatında cihet-i karzından hal-el-taleb kırk guruş berğ akçe ahz ve umurun sarf ve istihsalin mihirleri meblağı mezkûru kablu'l-ahz vefât etmeğle meblağ-ı mezkûr irsi bize 'aid olduğu cihetle merkum Ahmed efendi bin taleb edemez deyü ba'de'l-da'va ve etvâl merkum Ahmed efendi dahi cevanlarında ve cihet-i merkumeden müteveffa-yı merkum Rapo'nun kırk guruş zımmetinde iken ve hal-el-taleb kasm olduğu ikrar ve 'itiraf na mi'ra müdde'iyun-ı mezburun varis idi'aları malum deyüldür deyü inkar etmeğle müdde'iyun-ı mezburun da'va vak'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda Kaba Mahallesi ahalisinden Çoğuz ve Nergazar ve Lertumasi ve Emir ve Lorapo ve Lotomasi nam kimesneler meclis-i şer' hazırân olub gabbu'l-istişhâru'ş-şer' eşheddubillah filhakika işbu müdde'iyun-ı mezbureden müteveffa-yı merkum Rapo'nun Hisse-i varisleri olub terekesine müstehak ahzı olduğu ma'lumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri tafzu'l-lafz ve el-mani' idâi-i şehadet-i şer'i ettiklerinden serhadan merkuman her biri evvela bi-müstevre-i şer'i men' gibi intihab olunan Kaba Mahallesi ahalisinden Keşiş iküb bin Gazar bin Edhanisi ile muhtarı Geporak bin Mikail bin dervişe nam kimesnelerden ser'en ve sâniyen Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul ile Resul bin Emin bin Halid bin 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehadet olduğu iş'ar ve ihbar olmağın mucibince müdde'i-i 'aliyyen mezbur Ahmed efendi ikrarı bu silm elzem ve müdde'iyun-ı merkumdan sabit varisine ba'de'l-hükm ve el-beniyyen 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i es-sâbi min şehr-i rebbiül-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

25/19

Lice kazâsı Delvan Mahallesi sakinlerinden Zeyneb binti Molla Mehmed bin Sufi Hasan hatunun zevce Abdullah bin Mehmed bin Abdullah'tan boşanma ve nafaka davasında babası Molla Mehmet'e vekâletnâme vermesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Delvan Mahallesi sakinlerinden ve zafi mahalle-i mezküre ahalisinden Hacı Hasan bin Mehmed bin Aziz ile Mehmed Tahir bin Hüseyin bin Hacı Abdurrahman nam müslimin-i raşidin ta'rifleriyle ma'ruf Zeyneb binti Molla Mehmed bin Sufi Hasan nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurun yine mahalle-i mezkûre ahalisinden Molla Mehmet bin Sufi bin Hacı Abdurrahman mahzarında takriru'l-kelam ve ta'biru'l-'annu'l-meram idüb bundan çend gün evvel karahasan Mahallesi ahalisinden zevci Abdullah bin Mehmed bin Abdullah nice bayteu'l-talik itmeğle merkumun zımmetinde olan mihr-i müeccel hakkı ile 'idde-i şer'im munkaz oluncaya değin infak ve teskin-i şer' ile cehâz defterinde muharreru'l-esami olan emval ve eşyam merkum zevci Abdullah ve pederi mezbur Mehmedden ahz ve kabzına ve bana isal ve teslim ve mahkeme-i şer'iyyeden mehakim ve mehasim gayrül 'iadet ve 'itiraza taleb-i d'ava ve husumet ve redd-i cevab ve sulh ve ibraya gerek mahkeme-i şer'i ve gerek mahkeme-i nizamiyede devâir-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aliyye sıfatlarıyla ta'kib ve istihsal ideceği 'ilamat ve mukarrerratı mevki'-i icraya ve ahiri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre mütevakıf olduğu umurun külliyesine tarafımdan pederim merkum Molla Mehmed ve vekalet-i 'amme matluka-i meclisi şer' ile vekil ve nâib münasibu'l-zayb ve ta'yin eyledim dedikde ol dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği eda ve ifaya ta'ahhüd ve iltizam eylemeğin ma-vaki' bit'taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i el-hamis min şehr-i rebbiül-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Şuhud

Ali bin Mehmet Sadullah

eytam müdiri abdurrahman efendi

26/20

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Kelvan Karyesine tâbi' Hüseyin bin Kemal bin Mehmed'in askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-yı ati Beyanda ber vech-i câ-yı varis olduğunu iddi'a eden hicceti bâ'isü'l-'ilam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı merbut Hani Nahiyesi kuralarından Kelvan Karyesi ahalisinden Abdulkadir bin Kemal bin Mehmed nam kimesne Kazâ-i mezkûr

mahkemesinde ma'kud meclis-i şer'i şerifinde yine Kazâ-i mezkûrun Molla Mahallesi ahalisinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin muvacehesinde fi velhasıl Kelvan Karyesi ahalisinden olub nizamiye ordusu beşinci alayında ikinci taburunda üçüncü bölüğünde altıncı takımında iken bundan akdem vefât iden Hüseyin bin Kemal bin Mehmed hal-i hayatında merkum Molla Mustafa'nın zımmetinde iken merkum mahallat olunan husumet hakkı kablu'l-istifa vefât olmağla müteveffâ-yı merkum Labobun er karındaşı işbu gaib Abdulhalis Mehmed bin labob er karındaşı ve Hisse-i varisleri olduğu veçhile mes'ele-i mirasımız iki sehemden ibaret hissi Beyan sehem-i mezkûreden bir sehem irsaen bulunan esabet eden on sekiz seham merkum Molla Mustafa'dan taleb ederim deyü ba'de'l-da'va-yı irel mahsus merkum Molla Mustafa dahi cevabında cihet-i merkumeden edilmekten hususen müteveffâ mecazen hal-i hayatında zımmetinde dahi rahlu'l-taleb olduğu ikrar ve 'itiraf etmeğle müdde'i-i merkume ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'ası ma'lumum değildir deyü inkar etmeğle müdde'i-i mezbur Addu'lkadirden ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'asına mutabıkıyla talep edilmeğe iddea-i ricâl-i müslimine Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Mehmed bin Molla İsmail bin Halil ve Fettah bin Hacı Mehmed bin Molla İsmail her biri meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişharu'ş-şer' her biri eşhedübillah addu'lkadir bin Kemal bin Mehmed müteveffa-yı merkume labobuyun er karındaşı ve işbu gaib Abdulhalis Mehmed Emin bin Kemal bin Mehmed keza er karındaşı ve Hisse-i mirasileri olub başka varis ve terekesi müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahisiz ve idâi şehadet ideriz deyü her biri mutefikül-lafz ve el man'i edâi şehadet-i şer' etdiklerinden ba'de't-ta'dil ve tevkile şehadetleri makbul olmağın mucibince merkumanın verasetine ba'de'l-hükm ber-tekbin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i el-tas'i min şehr-i rebbiül-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

27/20-21

Lice kazâsı Beşcula? Mahallesi sakinlerinden Zeyneb binti Molla Hıfsete binti Ahmed bin Meham zevce Çağdaş sakinlerinden Sabri bin Abdullah arasındaki boşanma ve nafakanın belirlenmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Serin Nahiyesi kuralarından Çağdaş sakinlerinden Sabri bin Mehmed bin Abdullah nam kimesne vilâyeti mezkûre tâbi' Lice kazâsı Mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurun kazâ-i mezkûre tâbi' Hani Nahiyesi kuralarından Beşcula? Karyesinde sâkin ve zati kazâ-i mezkûr mahallatından Hani Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Hacı Mehmed Hacı Ali ile karye-i mezkûr ahalisinden Mehmed bin Ahmed bin Mehan nam müslimin-i 'akilin ta'rifleriyle ma'ruf bulunan Hıfsete

binti Ahmed bin Mehan nam hatun muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb işbu hazıran bilmeclisi mezbure Hıfzete beş yüz guruş mihr-i muaccel müteveffasıyla taht-ı nikahta ber-vech-i medhul behâm olduğu halde hukuk-ı zevcine ri'ayet itmeyüb hayli zamandan birbirlerine demeden babasının hanesine geçmiş olduğundan hukuk-ı zevcine ri'ayet ve ita'at ve nefsini bana teslim etmek üzere mezbure Hıfzete kabulu'ş-şer'den tebyin olunmak muradımdır deyü da'va etmesi üzerine mezbure Hıfsete merkum Sabrinin ber-vech-i muharrer zevce-i medhul meclisi ve mihr-i mu'accel olan beş yüz guruş ahz eylediği ikrar ve hilaf-ı meşruh olarak kendüsini hizb ile ezyet cefâ verdiğinden tahammüle takat götürmemekle bi'l-tas' nefsini teb'ide mecbur olduğunu Beyan eylemekde zevci mezbur Sabri ber-minvâl-i meşruh mu'amele-i gayr-ı meşru'asını inkar eylediği ber-nech-şer'i şerif kesâ ve infak edeceğini der'uhde ve … ber-mucebiyle mezbureye eza ve cefa vereceğini mu'teber bir kefil irâe eyledi ise de mezbure Hıfsete merkum Sabriye ri'ayet ve ita'at ve nefsini kendüsine teslim etmediğini Beyan eyledikden şer'en mezbure Hıfsete na-şerh olub nafaka ve kesde ve sâir levâzım-ı hukuk-ı zevciyete ta'alluk 'ani ri'aviden zevc merkum Sabri beri olduğuna hükm-i şer' la-hasse olmağla mezbure Hıfsete kabul-ı şer'den tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i işrin min şehr-i rebbiül-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

28/21-22

Lice kazâsı Karahasan Karyesine tâbi' Hüseyin Bey bin Musa'in ölümü üzerine mirasının vasi' olarak babası Ali bin Musa bin Mehmed'in belirlenmesi hüccetidir.

Müteveffâ-yı ati-l Beyanda ber-vech-i câ-yı Hisse-i vârisi olduğunu iddi'a eden işbu bâ'isü'l-'ilam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsı mahallatından Karahasan Mahallesi sakinlerinden Ali bin Musa bin Mehmed nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkemesinde ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurun yine Kazâ-i mezkûrun Dallıca Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Hacı Mehmed bin Hacı Ali muvacehesine fi-el-asl Kazâ-i mezkûrun Karahasan Mahallesi ahalisinden olub nizamiye üçüncü orduyu humayun altıncı alayda üçüncü bölükde iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Bey bin Musa hal-i hayatında merkum Hüseyinin zimmetinde cihet-i farzdan olan otuz guruş safi kablu'l-istifar vefât itmeğle Beyyine müteveffâ-yı merkumun babası ve hasren varisi olduğu ciheti meblağ-ı mezbur otuz guruş Hisseti irsiyehi merkum Hüseyinden taleb iderüm deyi da'va iden ba'de'l-sual merkum Hüseyin dahi cevabında cihet-i merkumdan ol mikdar guruş müteveffa-yı merkum hal-i hayatında zimmetinde deyni rahl'u-l-taleb olduğu ikrar ve 'itraf itmeğle müdde'i-i merkuman ber-vech-i muharrer veraset müdde'ası ma'lum değildir deyü inkar etmeğle müdde'i-i merkum müteveffanın babası Aliden ber-vech-i muharrer müdde'asına

mutabık Beyyine taleb olundukda ‘udul-i ricâl-i müsliminde Karahasan Mahallesi ahalisinden Mehmed Emin bin Ömer bin Emin ile Tahir bin Ömer Emin her biri meclis-i şer’e hazıran olub gabbu’l-istişharu’ş-şer’ eşhedübillah Ali bin Musa bin Mehmed müteveffa-yı merkum Hüseyinin babası vasi’ varisi olub merkumdan başka varis ve terekesine müstehak ahzı olduğu ma’lumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi deyü her biri minfaku’l-lafz olmağın edai eşhedübillah şer’ etdikleridnen ba’de’t-ta’dil ve-l tezkir müshadetleri makbul olmağın mucibince müteveffa-yı merkumun babası Alinin verasetine ba’de’l-hükm vel tebyin ma-vaki’ bit-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i el-işrin min şehr-i rebbiül-evvel sene tis’a ve işrîn ve selâse mi’e ve elf.

29/22

Lice kazâsı Karahasan Mahallesine tâbi’ Ali bin Selattin bin Ahmed’ın askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i’lâmıdır.

Müteveffâ-yı ati-el-Beyanda ber-vech-i câ-yı varis oldukları iddi’a iden işbu bâ’is’ül-ketb Mustafa ve biraderleri Hüseyin ve Ahmed binti Sadun bin Ahmed nam kimesne Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı makeme-i şer’iyesine mahsus olan ma’kud meclisi-işeri’i şerifi’n-nurun nefs-i Lice Kazâsında Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Zekeriya Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey muvacehesinde da’va ve takrir-i kelam idüb fi-el-asl Kazâ-i mezkûra tabi tebası Karyesi ahalisinden olub nizamiye süvari üçüncü alay birinci bölükde iken bundan akdem vefât iden mevrusumuz ve biraderimiz Ali bin Selattin bin Ahmed nam kimesne hal-i hayatında merkum Zekeriya Bey zimmetinde cihet-i farzdan olan otuz guruş hakkını kablu’l-istifa vefât olmağla biz müteveffa-yı merkum Ali’nin biraderleri ve Hisse-i varisleri olmağla meblağ-ı mezburu merkum Zekeriya Beyden bi’l-verase talebi ederiz hasren olunub bize el verilmesi matlubunuzdur dediklerinde gabbu’l-istihad merkum Zekeriya Bey cevablarında cihet-i merkumeden müteveffa-yı merkum alinin otuz guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar iken müdde’iyu-ı merkumun ber-vech-i muharrer varisleri ma’lum değildir deyü inkar edecek müdde’iyun-ı merkumdan ber-vech-i muharrer müdde’alarına mutabık Beyyine taleb olundukda karye-i mezkûr ahalisinden Musa bin Hüseyin ….. ile Lice Kazâsı Molla Mahallesi ahalisinden Aziz Bey bin Hacı İbrahim Bey bin Hacı Sadullah Bey nam kimesneler la-eclu’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran olub gabbu’l-istişhad her biri eşhedübillah filhakika işbu müdde’iyun-ı merkumeden Mustafa ve Ahmed ve Hüseyin binün Sadullah bin Ahmed müteveffa-yı merkum Ali’nin biraderleri ve varisleri ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefüku’l-lafz olamğın idâi-i şehadet-i şer’ etdiklerinden ba’de’t-

ta’dil ve tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince merkumunun Hisse-i varislerinden ba’de’-hükm meblağ-ı mezkûr otuz guruş müdde’iyun-ı merkumuna teslim etmek üzere müdde’i-i ‘aliyye merkum Zekeriya Beye Beyyine olunduğu ‘ilam olundu. Tahriren fi’el-yevm-i er-rabi min şehr-i rebbiül-evvel sene tis’a ve işrîn ve selâse mi’e ve elf.

30/22-23

Lice kazâsı Soğa? Mahallesine tâbi’ Mehmet Emin bin Mehmet Mustafa’nın askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i’lâmıdır.

Müteveffâ-yı ati el-Beyanda ber-vech-i câ-yı Hisse-i varisi olduğu iddi’a eden işbu bâ’isu’l-‘ilam Diyârbekîr dâhilinde Lice kazâsı kuralarından Soğa Karyesi ahalisinden Mehmed bin Mustafa Kazâ-i mezkûr mahkemesinden müstahkak olan ma’kud meclis-i şer’i şerifi’n-nurun yine karye-i mezbur ahalisinden Ali bin Ömer muvacehesinde fi-el-asl müteveffa-yı mezkûrun Soğa Karyesi ahalisinden olub nizamiye süvari üçüncü ordu-yu hümayun on altıncı alayında beşinci bölükde iken bundan akdem vefât iden Mehmed Emin bin Mehmed Mustafa hal-i hayatında merkum Ali’nin cihet-i farzdan olan on guruş mikdar kablu’l-istifar vefât olmağla ben müteveffa-yı mezkûrun babası ve Hisse-i varisi olduğum cihetle meblağ-ı mezbur Hisse-i irsiyemi merkum Ali’den taleb iderüm deyü ba’de’l-da’va ve el-sual merkum Ali dahi cevabında cihet-i merkumdan ol mikdar guruş müteveffa-yı mezkûrun hal-i hayatında zimmetinde deyni ve hal el-taleb olduğu ikrar ve ‘itiraf etmeğle müdde’i-i merkumdan ber-vech-i muharrer veraset müdde’ası ma’lum değildir deyü inkar etmeğle müdde’i-i merkumun müdde’asına mutabık Beyyine taleb olundukda ‘udul-i ricâl-i müsliminden Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul ile Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin her biri meclis-i şer’e hazıran olub gabbu’l-istişharu’ş-şer’ her biri eşhed-übillah ile Mehmed bin Mustafa müteveffa-yı merkumun babası ve Hisse-i varisi olub merkumdan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu ma’lum değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve ir’’ai şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku’l-lafz ve le-mani’ edâi şehadet-i şer’ etdiklerinden ba’de’t-t’adil ve-ltezkir şehadetleri makbul olmağın mucibinve müteveffa-yı merkumun babası Mehmed’in verasetine ba’de’l-hükm ve-ltebni ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i işrun min şehr-i rebbiül-evvel sene tis’a ve işrîn ve selâse mi’e ve elf.

31/23-24

Lice kazâsı Serin Karyesi ahalisinden Ahmed bin Ahmed bin Ali'nin Kilise Mahallesi Ermeni milletinden olan İranoz Efendi'yi Mehmed bin Ali bin İsmail'in vekili olarak dava edip kendisine ait olan eşya ve hayvanın iadesi i'lamıdır.

Diyârbekîr dâhilinde kâin Lice kazâsı kuralarından Serin Karyesi ahalisinden Ahmed bin Ahmed bin Ali nam kimesne müteveffa-yı mezkûr Mahkeme-i şer'i şerifi'n-nurda Lice'nin Kilise Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni milletinden Kazâ-i mezkûr hazniye da'va vekili İranoz efendinin biraderi vasisi ahanisi mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb tarihden bundan akdem karye-i mezkûrenin 'işârını canib-i miriden iltizam iden karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Ali bin İsmailin gayd-ın ifa zimmetinde kalan mebaliğ bedelinden merkum hazineye vekil tarafından bilcümle mezkûr Kazâya celb edilen beş 'aded koyun ve on 'aded keçi ve bir re's tosun ve bir re's inek ve bir 'aded kazgan ve bir 'aded taşt ve bir 'aded palas ve bir köhne yorgan ve üç koyun nems iç yağı ve bir kat tabak ve bir 'aded tüfenk ve dört bostan ve çekyad kırık masa ve sekiz yüz guruş kıymetlerinde olan hayvan ve emval ve eşya sarf-ı malım olub merkum İranos efendi tabir-i hak sehir merkez Kazâya kırmıs olduğundan maru'l-arz emval ve eşya ve hayvanların tarafımıza ve i'adesini talebi derim deyü da'va itdikde merkum hazniye da'va vekili İranos efendi cevabında işbu ta'dâd ile yeni hayvan ve eşya ve emvalin merkum Ahmed'in malı olduğunu külliyen inkar etmeğle hayvanat ve eşya-yı mezkûre Mehmed bin Ali bin İsmail'in malı ve mülküdür dedikde müdde'i-i merkum Ahmed'den ber-vech-i muharrer da'va-yı vak'asına matlub bir taleb olundukda 'udul-i ahrar-ı rical-i müsliminden karye-i mezkûre ahalisinden Ömer bin Hacı Fettah bin Ali bin Hüseyin bin Emin bin Mustafa her biri meclis-i şer'i şerife hazıran olub gabbu'l-istişharu'ş-şer' her biri esharul-mabla işbu gördüğünüz beş aded koyun ve on aded keçi ve bir re's tosun ve bir re's inek ve bir aded kazgan ve bir aded taşt ve bir aded palas ve bir köhne yorgan ve üç koyun nems iç yağı ve bir kat tabak ve bir adet tüfenk ve dört bostan ve çekyad merkum Ahmed bin Ahmed bin Ali'nin malı ve mülkü olduğuna şahidiz ve şehadet dahi ideriz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın edâi-i şehadet-i şer'i itdiklerinde karye-i mezburenin imamı Hacı Mehmed efendi ile muhtarı Ali ve ihtiyarı Ahmed'den serhaddini karye-i mezbure ahalisinden Adem bin Hacı Abdurrahman bin Adem ve Mustafa bin mazak bin Abdullah'ın 'alenen ba'de't-ta'dil vel tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince maru'l-Beyan hayvan ve eşya-yı mezkûreyi merkum Ahmed bin Ahmed bin Ali'nin malı olduğuna ba'delta'lim hükm ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i tis'a min şehr-i rebbiül-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf.

32/24

Lice kazâsı Kali Mahallesi sakinlerinden Ahmed bin Yakub bin Ömer'in babasından kalan miras için İsrail bin Mehmed bin Yakub Beye dava açması ve Ahmed Beyin mirasdan me' olduğu belirtilen i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsında Kali Mahallesi ahalisinden zati mahalle-i mezkûre ahalisinden Sabri bin Mehmed bin Hafız ve Mahmud bin hafız bin Mahmud bin hafız Hüseyin nam kimesnelerin marif Ahmed bin Yakub bin Ömer nam kimesne marifan-ı merkumanın tarifiyle ma'ruf mahalle-i mezkûre ahalisinden İsrail bin Mehmed bin Yakub muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb mahalle-i mezkûrede vaki' tarafları Mehmed bin hafız ve diğer tarafı Mahmud bin hafız hanesi ve tarafeyni kaya ile mahdud fevkani bir oda ve iki kiler ve bir eyvan ve zîrlikten ötüre ile müştemal bundan akdem pederim vefâtıyla mezkûr hane-i zirin veraseti sebebiyle müteveffanın zevce-i mezkûresi Emine binti Abdullah velayetiyle er karındaşım Mustafa ve kızkarındaşım Aişe ve Halime ve Safiyeye münhasıran olub tahsis-i mesele-i mirasiyeleri sekiz sehm 'itibariyle iki sehm Hisse-i irse-i şer'iyyem merkum İsmail bin Yakup vâz etmiş olduğundan hane-i mezkûreye hakkı 'aid olan iki sehmin tarifiyle bana red ve teslîm idilmek üzere kablu'ş-şer'den merkum İsmail'e tebniye olunmak muradımdır dedikde müdde'i-i 'aliyye merkum İsmail'in hane-i mezkûreye vâz ile olduğuna marifan-ı merkumanın şehadetleriyle ba'de't-tezkir sabit olduktan sonra tarihden on beş sene mukaddem hane-i mezkûrede müdde'i-i merkum Ahmed'in iki sehm Hissesini yüz yigirmi beş guruş bedel ile iştirâ etmiş olduğundan mezkûr hane şer'en sahh ve mülkümdür demekde müdde'i-i 'aliyye merkum İsmail'den ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul ile ve Ahmed bin Mehmed çavuş bin Resul nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişharu'ş-şer' her biri eşhed-ubillah Kali Mahallesinde vaka tarafları Mahmud bin hafız bin Yakup ve tarafeyni kaya ile mahdud bir bab münezzelin müdde'i Ahmed'e aid olan iki sehm Hissesini tarihden on beş sene mukaddem yüz yigirmi beş guruş bedel ile merkum İsmail bin Mehmed bin Yakub işbu Hisse-i bilmeclisi Ahmed bin Yakub bin Ömer'den iştirâ etmişdir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefüku'l-lafz olmağın irâi-i şehadet-i şer' etdiklerinden evvela bi-müstevre-i şer' müzekki intihab olunan Kali Mahallesinin imamı Mehmed Said efendi bin Molla Adem bin Adil ve mahalle-i mezkûre muhtarı Mustafa bin Hasan Ferik nam kimesnelerden ser'en ve saniyeden yine mahalle-i mezbure Mehmed Halid bin Hacı Mehmed ve Molla Mehmed bin Yusuf Fettah nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade ettikleri iş'ar ve ihbar olmağın

icab-ı şer’ mucibince müddei’i-i ‘aliyye İsmail ba’det’t-tahlik hane-i mezkûr müddei’i-i ‘aliyye İsmailin şer’en mülk-i farizi olduğuna hükm-i şer’ü’l-ehak olmağla müddei’i-i merkum Ahmed’in maarifeden men’ olduğu ‘ilam olundu. Tahriren fi’el-yevm-i es-sanî min şehr-i rebî’ü’l-evvel sene tis’a ve işrîn ve selâse mi’e ve elf.

33/25

Lice kazâsı Delvan Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Ahmed bin Hacı Hasan bin Aziz’in kalan mirasın bölüşümü üzerine hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Delvan Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ahmed bin Hacı Hasan bin Azizin verasetinin zevce-i mezkûre-i metrukresi Halime binti Mustafa bin Sabri ile sülbü sağir oğlulları Mehmed Said ve Kasım ve sülbü kebire kızı Fatıma ve sülbü sağire kızı Amineye mahsus olduğu bi’l-ihbar lede’t-şer’un-nur zahir ve beyan olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi’l-müzaiden ber-vech-i zir-i gayr ve terkim ve Beynel-verese ve bi’l-farizatü’l-şer’in-nur ve taksim olunan muhallefat-ı müteveffadır ki ber-vech-i ati zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi 3 rebî’ü’l-evvel sene 1329

Yer alan eşyalar	Aded	Kıymed
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	2	200
Atik palası	2	50
Atik kilim	1	30
Teşt	1	30
Tencer	1	20
Leğen	1	20
Tava	1	10
Sahan aded	4	25
Lengeri aded	1	10
Üsküde	1	10
Çatal	1	15

Yatak perde	1	20
Buzağı reş	1	60
Kepçe aded	2	120
Bedel-i zaharet		150
Hırdavat menzili		50
Kepçe	1	10
Yekun (toplam)	tereke	925

Minha	El ihracat
Sace ve tekfen	20
Resmi kısmet	22
Delaliye	12
Çukadariye	5
Dahi haceti harciye	25
Yekün	100
hal'u'l-baki lil-taksimi Beyn el-verese	834/20

yalnız sekiz yüz otuz dört buçuk guruş

Hisse-i zevce-i mezbure Halime guruş:104,10

Hisse-i ibn hanid merkum Mehmed Said guruş: 343,15

Hisse-i diğer ibn-i sagir merkum Kasım guruş: 243,15

Hisse-i binti kebire mezbure Fatıma guruş: 121,25

Hisse-i binti sagire-i mezbure amine guruş: 121,25

balada muharrer verese-i merkuman-ı kebarın Hisse-i irseleri kendülere teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i varisleri dahilinde bulunan valideleri mezbure Halime'ye teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 20 mart sene 327 ve fi 3 rebiûl-âhır sene 1329

34/25-26

Lice kazâsı Delvan Mahallesi ahalisinden iken vefât eden Hacı Ahmed bin Hacı Hasan bin Aziz'in oğulları Mehmed Said, Kasımve kızları Amine'ye kalan mallarda anneleri Halime binti Mustafa nam hatunun vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Delvan Mahallesi ahalisinden iken bunda akdem vefât eden Hacı Ahmed bin Hacı Hasan bin Aziz Bey sülbi sağir oğulları Mehmed Said ve Kasım ve sülbü sağire kızı Amine'nin babaları müteveffâ-yı merkumdan müntekal mallarını hıfz ve tesviye umurlarına kabl'uş-şer'den vasi tasfir ve ta'yin olunmak ehem ve iltizam olduğu ecilden sağirden metrubunun valideleri olub her veçhile umur-ı vesayete meşaribde idüği zeyl-i cihetde muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla müstahkak olan işbu baisul-küttap Halime binti Mustafa nam hatunu hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagireden vakt-i rüşdi sadirlerine vekile babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye umurlarına dahi nasb ve ta'yin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayeti mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'yin ve iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i es-selâse min şehr-i rebî'ü'l-evvel sene tis'a ve işrîn ve selâse mi'e ve elf .

ma'ruf mahalle-i mezburdan Hacı Abdullah efendi bin Aziz

Delvan Mahallesinden Hacı Hasan bin Mehmed Aziz

35/26

Lice kazâsı Körtük Mahallesi ahalisinden iken vefât eden Aziz bin Suad bin Abdi Beyin oğulları Halil, Süleyman ve kızları Zaide'ye kalan mallarda amcaları Mehmed bin Said bin Abdi'nin vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Körtük Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Aziz bin Suad bin Abdi Bey sülbü sagir oğulları Halil ve Süleyman ile ve sülbiye kızı Zaide'nin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye umurlarına kablu'uş-şer'den ber-vech-i nasib ve ta'yin olunmak ehem ve iltizam olduğu ecilden sagirden mezburenin amcaları olub her veçhile umur vesayeti bil tayin idüği zeyl-i cihetden ve muharreru'l- esami-i müslimin ta'rifleriyle müstahkak olan işbu bâ'isü'l-kitab Mehmed bin Said bin Abdi nam kimesne hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendimiz sagirden mezburenin vakt-i reşd ve seradlerin vekil babaları müteveffa-yı merkumdan müntekil mallarını hıfz ve tesviye umurlarına dahi nasib ve ta'yin eyledikde olduğu ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği eda-i ta'yin ve

iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i es-sâlis şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

marifat

Körtük Mahallesinden Mehmed bin Musa bin Ali

mahalle-i mezbureden Abdulkadir bin Hasan ağa

36/26-27

Lice kazâsı Körtük Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Aziz bin Suad bin Abdi'nin kalan mirasın bölüşümü üzerine hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsında Körtük Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Aziz bin Suad bin Abdinin zevce-ii mezkûresi Hadice binti Musttafa bin Hüseyin ile sülbü sagir oğulları Halil ve Süleyman ile sülBeye kızı Zaideyi asârı lede'ş-şerün-nur zahir ve Beyan olduktan sonra verese-i mezbureden sagirden mezburenin tesviye umurlarına vahi tayin ve nasib olunan amcaları Mehmed Batuhan ve zevcesi mezbure Hadice ve bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'le hazır ve Beynel ilamdan ve Beynü'l-verâse bi'l-farizatü'l-tevric ve taksim olunan muhalefat müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Fi 3 rebiül-âhır sene 1329

Eşya adı	Adedi	Kıymedi
Bir bab-hane Beynel-verese		
Beyan-ı kat	3	300
Kilim	2	100
Palas	1	20
Kazgan	1	20
Tencere	2	2
Kavas	1	15
Leğen	1	10
Teşt	1	40
Sini	1	50

Sahan	1	20
Lengeri	4	40
Üsküre	2	…
Bağ yeri	1	100
…	1	20
Lebeni	1	5
Bedeli zehair		200
Hissi vasiyeti		20

Yekün guruş el metruka Teçhiz ve tekfin: 1070+120=940

Resmi kısmet	22,20
Delaliye	18,30
Pul	5
Vasiyet hücceti	.5

940-72,10=867,20

sahhu'l-bafi litaksimi Beynel-verese guruş: 867,30

Hisse-i zevcesi Hadice binti Mustafa , akçe: 5, para: 15, guruş: 108

Hisse-i ibn sagir Halil, lira: 22, guruş: 303

Hisse-i sagir Süleyman , lira: 22, guruş: 303

hissi sağire Zaide, lira: 8 ,para: 9,guruş: 101

balâda muharrer olan sagirun-ı mezburenin Hisse-i irseleri vasileri bulunan amcaları Mehmed bin Azize teslim ve verese-i kebarın Hisseleri kendülere teslim olunduğunca işbu mahlası cevayirlerin teslim kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i es-selâse min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

37/27-28

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Körtük Mahallesine tâbi' Ömer bin Mehmed'in askerlik görevini yaparken ölümü üzerine mirasının bölüşümü i'lâmıdır.

Müteveffâ-yı âti'l-Beyanın ber-vech-i câ-yı Hisse-i varisi olduğunu işbu idealarıyla işbu ref'i el küttab Mehmed bin Hüseyin nam kimesne Lice Kazâsı Mahkeme-i Şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Mehmed bin Resul muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüp Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Körtük Karyesi ahalisinden dördüncü askeri nizamiye alayından altıncı alayında birinci taburunda üçüncü bölük altıncı takımda nazır iken bundan akdem vefât iden Ömer bin Mehmed nam kimesne hal-i hayatında merkum Ahmed'in zimmetinde cihet-i karzdan olan otuz guruş kablü el-istifa vefât olmağla beher müteveffa-yı merkum Ömer'in babası ve Hisse-i varisi olmağla mebaliğ-i mezburu merkum Ahmed'den bi'l-verâse talebi ederim sual olunub alıverilmesi matlubumuzdur dedikde merkum Ahmed vecabında müteveffa-yı merkum cihet-i merkumeden mebaliğ-i mezburun deyni olduğunu ikrar iken müddei merkum münhasır Hacı Ahmed veraseti müddeasını inkâr ve müddei merkum Hisse-i irsiyesi taleb olundukda iddea li-ahrar-ı rical-i müsliminden ve karye-i mezbure ahalisinden …bin ve Mehmed bin İsmail bin Mehan nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclisi şer'i de eserü'l-istiharü'ş-şer' filhakika müdde'i-i merkum Hüseyin müteveffa-yı merkum Mehmed'in babası ve Hisse-i varisidir ve terekesine müstehak ahzı olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefüku'l-lafz olmağın irâi-i şehadet-i şer' etdiklerinden gaablul ta'dil vel tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibiyle ba'de'l-hükm ve iltizam ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i es-selâse min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

38/28

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Hüseyin bin Abdulfettah 'ın kızları Aişe ve Mevlide 'ye kalan mirasına anneleri Fatıma binti Cevher nam hatunun vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin nefsi Lice kazâsında Şaar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Hüseyin bin Abdulfettah sülbü sagire kızları Aişe ve Mevlide'nin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye umurlarına kabl'u-şşer'den ber-vech-i nasib ve ta'yin olmağı ehem ve elzem olduğu ecilden sagire safi mezburenin valideleri olup her veçhile umurdan ve iptikade iderki bu hacetde muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla mütehakık olan işbu bâ'isü'l-ketb Fatıma binti Cevher nam hatun hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagire safi mezburesinın vakt-i reşd ve serâdlerine değin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tevsiye umurlarına vasi nasib ve ta'yin iden vakdi olduğu ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûre

kablü ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği edilecek elzem itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

39/28-29

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Hüseyin bin Abdulfettah'ın kalan mirasının bölüşümü üzerine hüccettir.

Diyarbekir vilayeti dahilinde kâin Lice Kazâsında Şaar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Hüseyin bin Abdulfettah veraseti ber-vechi mezkûre-i metrukesi Fatıma binti Cevher ile sülbü kebire ve sülbe sagire kızları Aişe , Mevlüdeye münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'ün-nur zahir olduktan sonra müteveffanın emval-i metrukesi bil meramında nebr muharrer Beynel vasi taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir.

Eşya adı	Adedi	Kıymedi
ber-babhane Beyne'l-verese		
Yatak kat	3	300
Palas	2	20
Kepçe	1	20
Tencere	2	50
Zahire	1	40
Sağir Kazân	1	40
Lengeri	3	30
Sini	1	5
Sahan	5	30
Tava	1	10
Üsküde	2	10
Sağir çekiç	1	5

Teşt	1	20
Leğen	1	10
Sıtıl	1	10
İbrık	1	10
Secade	1	10
Bulgur ölçek	2	120
Sahan ölçek	2	50
Darı ölçek	2	20
Merc mek ölçek	1	10
Merkeb	1	100
Enbal	1	120
Kepçe	2	60
Sandık	2	40
Tafta	1	20
Kaliçe	1	20
Huni	1	2
Küp	5	20
Bakır sahan	2	20
Lebeni	2	5
Üsküdü	2	7
Hırdavat menzili	1	100
Hisse hücceti		400
…	7	100

Yekün guruş el metrukat : 2014 -514=1500

Hisse-ti sağire mezbure teçhiz ve tekfin

Minha el ihracat	kıymedi
resm-i kısmet	372
Delaliye	222
Kaydiye	4
Varaka behası	20
Pul	12
Vasi hücceti harcı	25

Yekün guruş: 1333

sahhu'l-bafi guruş: 1373,20

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma: 172,20

Hisse-i ibn merkum Fettah: 604,20

Hisse-i binti sagire Aişe: 303,10

Hisse-i binti Mevlüde: 303,10

balâda muharrer olduğu vech üzere sagire-i mezburanın Hisse-i irseler vasileri bulunan valideleri mezbure Fatımaya teslim verese-i kebarın Hisseleri kendülere teslim olduğu müBeyyin işbu mahale-i şer'i verilerek tahrir kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

40/29

Lice Kazâzı Biti Karyesi ahalisinden iken vefât eden Hacı Ahmed bin Molla Abdulfettah'ın oğulları Ali'ye kalan mirasına erkarındaşı Mehmed'in vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsı kuralarından Biti Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ahmed bin Molla Abdulfettah Bey sülbü sagir oğulları Ali'nin babası müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tesviye umurlarına kabl'uş-şer'den ber-vech-i nasib ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilde sagir-i mezburdan labusi erkarındaşı olub her veçhile umur-ı vesayete ve zimmeti vekaleti idüği zely-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle mütahakik olan işbu bâ'isü'l-kitab Mehmed'den merkum Hacı Ahmed nam kimesneler hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagir-i merkumun vakt-i reşd ve serdarı değin babası müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz

ve tesviye umurlarına dahi nasib ta'yin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûrede bi-kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği edayı ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

marifan Hacı Mustafa bin Emin bin Bekir

Hacı Mehmed bin Emin

41/29-30

Lice kazâsı Biti Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Ahmed bin Molla Abdulfettah'ın kalan mirasının bölüşümü üzerine hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı Biti Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefar eden Hacı Ahmed bin Molla Abdulfettah veraseti zevce-i Aişe binti Molla Ömer bin Molla Bekir ile sülbü kebir oğulları Mehmed bin Mustafa bin Ömer ve Mehmet ve Abdulfettah ve sulbi sağir Abdullah ve Mustafa münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra babaları müteveffâ-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tesviye umuruna ber-vech-i nasib ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagir merkum biraderi Mehmed her bir umur-ı vesayete kâir idüği halde müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zîr-i tahrir ve Beyyine el-verese tezvic ve taksim olunan muhalefatıdır ki ber-vech-i âti zikr olunur fi 5 rebiülahır sene 1329

Eşya adı	Adedi	Kıymedi
ber-babhane Beynel-verese	0	0
Yatak kat	5	500
Palası	1	160
Harir ve ceval	2	40
Teşt	1	10
Tava	1	10
İbrik mai leğen	2	20
Lengeri	2	20

Sahan	2	20
Tencere	2	40
Sıkra	1	10
Satıl	1	10
Tabak	1	5
Yastık çarşabı	1	20
Tüfenk	1	50
Kama	1	2
Koyun	5	60
Keçi	10	200
Oğlak	5	50
Öküz	2	500
Tosun	1	5
…	1	200
Merkeb	1	150
İnek arabası	2	120
Bağ kıt'a	1	400
Bir barhane	1	800
Hırdavat menzili		100
…..	..	360

yekün el-metrukat guruş :4065+65=5000 tecviz ve tekfin

Resmi kısmet	100
Delaliye	60
Bedel	13
Varak	30

Vesayet ciheti	25

330=2775

Sahul bafi lil taksimi Beynel verese guruş: 3775

Hisseti zevce-i Aişe binti Molla Ömer: 471,20

Hisse-i ibn Mehmed: 550,15

Hisse-i ibn Mustafa: 550,15

Hisse-i ibn Abdullah: 550,15

Hisse-i ibn Ömer: 550,15

Hisse-i ibn Abdulfettah: 550,15

Hisse-i ibn sagir: 550,15

balada muharrer olan sagir-i mezburenin Hisse-i irsesi vasileri bulunan biraderi mehmed Hisse-i ihbar teslim verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim olduğu ve işbu mahlası cevayirlerin kendilerine teslim kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

42/30-31

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Nirbağan Karyesine tab'i Aişe binti Mehmed'in zevcesi Ahmed bin Abdulfettah'tan boşanma isteği ve red edilmesi i'lamıdır.

Lice Kazâsı Hani Nahiyesine tab'i Nirbağan Karyesinde sakin ve zati kerye-i mezkûre ahalisinden ta'rifleriyle ma'ruf Aişe binti Mehmed Beyyine Kazâi mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurun yine Kazâ-i mezkûr ahalisinden ve marifan-ı merkumanın tarifleriyle maruf Ahmed bin Abdulfettah muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb merkum Ahmed tarihden beş sene mukaddem sakin olduğum menzilden beni kaçırıb 'akd-i nikah etmeksizin şeble terviç olduğu duhul etmiş ve sual olunub beniyyelerimizin tarifiyle 'adem-i münkafiye oluncaya kadar beni infak ve iksâ etmek üzere merkum Ahmed'e tebniye olunması muradımdır deyü da'va eyledikde merkum Ahmed meramında işbu tarih-i vesikadan beş sene akdem mezbure ismen veli akraba bulunan Ömer bin Fettah bin Hasan mezburenin bin guruş mihr-i mu'accel ve müeccel tesmiyeleriyle mahzar-ı şuhudda nefisini bana terviç ben dahi terviç ol veçhile nekâtı kabul ile dulul idüp zevce-i medhul behâm olmak hasebiyle nefsini bana teslim edilmek üzere mezbure Aişe kabul-ı şer'den tebniye olunmak muradımdır dedikde ber-vech-i muharrer müdde'asına

mutabık Beyyine taleb olundukda ‘udul-ı ahrar-ı ricâl-i müsliminden ve karye-i mezkûre ahalisinden zat-ı mezbureyi bil ma’rifatı şer'iye 'arifan Ahmed bin Mustafa ve ağa bin Ahmed zevbazan nam kimesneler la-eclü’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran olub eseru’l-istişhad filhakika işbu mezbure Aişe’nin malı Karyesi bulunan Ömer bin Fettah bin Hasan tarihden beş sene mukaddem bin guruş mihr-i muaccel ve müeccel tesniyeleriyle mezburenin nefsini Ahmed’e terviç idüb ol dahi ber-vech-i muharrer terviç ve nikahını kabul eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku’l-lafz irae-i şehadet-i şer’iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer’iyye mezkûr intihab olunan karye-i mezkûre imamı Molla İsmail bin Zülküfil ve muhtarı Cemal bin Ali bin İbrahim nam kimesnelerden ser’en ve saniyen yine karye-i mezkûre ahalisinden … bin Sadık bin Mehmed ve Hüseyin bin Hüseyin Mahmud nam kimesnelerden ‘alanen lede’t-tezkir ‘udul ve makbul şehade idüklerini iş’ar ve ihbar olmağın mucibiyle mezbure Aişe merkum Ahmed’in zevcesi olduğuna el-hükm ve el-tebniye ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-hamis min şehr-i rebî’ü’l-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

43/31-32

Lice kazâsı Ziyaret sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Ahmed bin Hacı Musa’nın kızı Aişe’nin babasından kalan malına vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Ziyaret sakini iken akdem Mehmed bin Ahmed bin Hacı Musa sülbiye sagire kızı Aişe’nin babası müteveffa-yı merkum malını hıfz ve tesviye-i umuruna kabli şer’iden nasib ve ta’yin olunmak ehem ve elzem olup sulbi sagire-i mezburenin validesi olub gabbel umuru vasiyetleri üzere muharreru’l-esami-i müslimin tarifleriyle mütehakık olan işbu baisul küttab Aişe’nin vasisi babası müteveffa-yı merkumdan müntakil malını hıfz ve esami ve zevci vasisi buyurdukda olduğu ber-vech-i muaharrer mezkûreyi kabl ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta’ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-hamis min şehr-i rebî’ü’l-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

44/32

Lice kazâsı Hayza Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Ahmed bin Hacı Mehmedin’in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsına tabi Hayza Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Ahmed bin Hacı Mehmedin zecve-i mezkûresi Fatıma binti Hacı ile sülbü kebire kızları Emine ve Vesile ve Asiye ve Hadice ve Halime ve sağire kızı Aişe’nin

münhasıra olduğu bilahbarları eş-şeru'n-nur ve nihayan olduktan sonra müteveffâ-yı merkumun emval-i mezkûri İbrahim ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye mucibince Beynel-verese tevzi ve taksim edildi müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Bir bab-hane Beyn-el-verese	1	….
Yatak kat	2	100
Sahan	1	10
Lengeri	2	10
Teşt	1	20
Palası	2	20
Pekmez	5	25
Mahluk		20
İneki sefid	2	200
Keçi	2	100
Oğlak	2	20
Merkeb sefid	1	40
Bahçe	1	100
Sini	1	20
İnek sefid	1	50

Yekün guruş : 905-102,2=803,20-73,20=829

Resmi kısmed	20
Delaliye	11
Vesayet ciheti	25
Pul	10
Kaydiye	

Sahul bafi lil taksimi Beynel verese guruş:729

Hisse-i zevce-i mezbure Fatime: 91

Hisse-i mezbure Emine: 106,10

Hisse-i merkum Vesile:106,10

Hisse-i mezbure Hadice: 106,10

Hisse-i mezbure Asiye:106,10

Hisse-i mezbure Halime: 106,10

Hisse-i binti sağire mezkûr Aişe: 106,10

müteveffa-yı merkum sahhu'l-bafi bin yüz yigirmi dokuz guruş terekesi olub baladaki taksit mucibince verese-i kebarın Hisseleri kendü yedlerine teslim ve sagire-i mezburenin Hisse-i irsiyesi vasisi bulunan validesi mezbure Fatımaya teslim olunduğu işbu zeyl-i kasem tahrir kılındı. fi 3 rebî'ü'l-âhir sene 329

45/33

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Şeyh Halilkan Karyesi sakini iken vefât eden Hacı Ali bin Fettah'dan oğlu Halid ve kızı Keziba'na kalan mala anneleri Zeyneb binti Mahmud nam hatunun vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Şeyh Halilkan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hacı Ali bin Fettah sülbü sagir oğul Halid ve sülbü sagire kızı Keziba'nın babaları müteveffa-yı merkumdan müntekil malları hıfz ve tesviye umuruna kabli şer'iden ber veçhi nasb ve ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagiran-ı mezburan valideleri olub her veçhile umur-ı vesayete kâdre idüği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle mütehakık olan işbu bâ'isü'l-kitab Zeyneb binti Mahmud nam hatun hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi hazretleri dahi sagiran-ı mezburanın vakt-i reşd seradleridir gibi babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tesviye umurlarına vasii nasb ve tayin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

marifan Hancı Mahallesinden Hüseyin bin Hacı bin Hacı Ali

Mehmet bin Hüseyin bin Hacı Mehmed

46/33-34

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Şeyh Halilkan Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Ali bin Fettah'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Şeyh Halilkan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hacı Ali bin Fettah verasetini zevce-i menkuhesi Zeyneb binti Mahmud ile sülbü kebir oğulları Halid ve Musa ve sülbü sagir oğlu oğlu Mehmed ve sulbiye sagire kızı Keziban'a münhasır olduğu bil'ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve a'yan olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye mucibince Beyn-el-verese tevzi' ve taksim edildiği Beyyine işbu kasam defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Öküz	4	400
İnek	1	100
Koyun	2	100
Kuzu	1	50
Yatak kat	1	100
Teşd	1	20
Tencere	1	20
Leğen mai ibrik	1	25
Sahan	2	20
Lengeri	1	20
Bedel zifar		110

yekün el metrukat: 1070+70=1000-82 =918 tecviz ve tekfin

Resmi kısmed	25
Delaliye	20
Kaydiye	2
Bedel	8
Vasi sebin	25

sahhu'l-bafi lil taksimi Beynel verese guruş: 918

Hisse-i zevce-i mezbure Zeyneb: 114,10

Hisse-i ibn kebir Halid: 338,30

Hisse-i ibn kebir Musa: 338,30

Hisse-i ibn sagir Mehmed: 338,30

Hisse-i bin sagir mezbure keziban: 114,10

müteveffa-yı merkumun sahhu'l-baki dokuz yüz on sekiz guruş terekesi baladaki taksimat mucibince verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagiran-ı mezburanın Hisseleri dahi valideleri ve sayyeleri Zeyneb binti Mehmede verildiği müBeyyin işbu mahale şerh tahrir kılındı. fi 16 rebî'ü'l-âhir 1326

47/34

Lice kazâsı Serdi Karyesi sakini iken vefât eden Mustafa Hacı Ömer bin Mustafa'dan oğlu Hasan, Ömer, Mustafa ve kızı Hatun, Hamide, Vesile'ye kalan mala Mehmed bin Sadık'ın vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Serdi Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa Hacı Ömer bin Mustafa'nın sülbü sagir oğulları Hasan ve Ömer ve Mustafa ve sülbe-i sagire kızı Hatun ve Hamide ve Vesile'nin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tesviye umuruna kabli şer'iden nasib ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden mezburan-ı merkumun tarifleri olub her vechile umur ve muayene kadr idüği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle müstahkak olan işbu bâ'isü'l-küttab Mehmed bin Sadık nam kimesne hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi hazretleri dahi sagirun-ı mezburun vakt-i reşd ve seradlerin vekil babaları müteveffa-yı merkumdan müntakill malları hıfz ve tesviye umuruna dahi nasb ve tayin

buyurdukda olduğu vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâi ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

48/34-35

Lice kazâsı Serdi Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mustafa Hacı Ömer bin Mustafa'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Serdi Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa Hacı Ömer bin Mustafa'nın veraseti zevce-i mezkûresi Rukiye binti Ali bin Mehmed ile diğer zevcesi Asiye binti Mehmed bin Hacı Fettah sülbü sagir oğulları Hasan ve ömer ve Mustafa ve sülBeye-i sagire kızı Hatun ve Hamide ve Vesileye münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şeru'n-nur zahir ve âyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi mucibince tahrir ve bil-farizatü'l-şer'iyye el arsi tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu mahale şerh verilerek kasem defteridir .fi 23 mart 329

Yer balan eşyalar	Adedi	Kıymedi
Bir bab-hane Beynel verese		…
Babak kat	2	200
Palası	2	4
Sahan	2	10
Keneri	2	10
Tencere	1	25
Teşt	1	10
İbrik mai leğen	2	25
Koyun	2	60
Keçi	1	60
İnek raş	1	30
Bedel zehair		100

Puçuk bostan	1	40
Hırdavat	..	25

yekün elmetrukat guruş : 640

Resmi kısmet	16
Delaliye	12 n20
Kaydiye	1 n20
Yol behası	9
Vasi ciheti	25

minha: 64,25 = 576,30

sahhu'l-bafi lil taksimi Beynel verese guruş: 576,30

Hisse-i zevce-i Rukiye: 36

Hisse-i diğer zevcesi Amine: 36

Hisse-i ibn Hasan: 112

Hisse-i ibn sagir Mustafa:112

Hisse-i sagir Ömer: 112

Hisse-i binti sagire Hatun: 56

Hisse-i binti sagire Hayriye: 56

Hisse-i binti sagire Vesile: 56

müteveffa-yı merkumun terekeleri balada taksimat mucibince verese-i kebarın Hisseleri kendülerine ve sagirun-ı mezburunun Hisseleri amcazadeleri olub Mehmed bin Sadık'a verildiği Beyyine işbu kabli kasem tahrir kılındı fi 9 rebiulahır sene 1329

49/35

Lice kazâsı Banaviran Karyesi sakini iken vefât eden Mehmed bin Hasan'dan oğlu Hüseyin ve kızı Meryem'e kalan mala anneleri Çiçek binti Yusuf nam hatunun vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı Banaviran Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hasan'ın sülbü sagir oğlu Hüseyin ve sülbe sagire kızı Meryem'in babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tesviye umuruna ber-vech-i nasib ve ta'yin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sağirun mezburanın valideleri olub her veçhile umur-ı vesayetine talib idüği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla mütahakık olan işbu bâ'isü'l-kitab efendinin Çiçek binti Yusuf nam hatuna hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagirun-ı mezburunun vakt-i reşt ve seradlerine değin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil malların hıfz ve tesviye umurlarına dahi nasib tayin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği iraye ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

50/36

Lice kazâsı Banaviran Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Hasan'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı Banaviran Karyesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hasanın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Çiçek binti Yusuf ile sülbü kebir oğlu Ahmed ve sülbü sagir oğlu Hüseyin ve sülbiye kebire kızı Medine ve sagire kızı Meryem münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve mütehakık olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyyine el-verese taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir. Fi 6 rebî'ü'l-âhir sene 1329

Yer alan eşya	Aded	Kıymed
Bir bab hane Beynel verese		
Öküz reş	2	20
Bızını	1	15
Koyun reş	2	60
Keçi aded	9	150
Oğlak	4	40
Sifik inek re's inek	1	120

Keçi	1	20
Palası	2	20
Teşt	1	20
Tencere	1	15
Sahan aded	1	10
Lengeri	2	10
Kazân	1	20
Üsküde	1	5
Satıl	1	10
Çuval çift	1	10
İbrik mai leğen	1	20
Bedeli zehair	1	100
Hırdavat menzili	.	45

Yekün guruş el metrukat vel işhasa : 1100

Tecviz ve tekfin : 100 =1000 – 0082 = 918

Resmi kısmet	25
Delaliye	20
Kaydiye	2
Çuka vasi cihedi mezbur	25

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 918

Hisse-i zevce-i el-mezbure Çiçek: 114,30

Hisse-i merkum Ahmed: 267,30

Hisse-i ibn sagir merkum Hüseyin: 133,30

Hisse-i binti kebire mezbure Medine: 133,30

Hisse-i binti sagire el mezbure Meryem: 133,30

müteveffa-yı merkum sahhu'l-baki dokuz yüz on sekiz guruş terekesi olub balada taksimat mucibince verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendisine teslim ve sagirun-ı mazuranın Hisse-i irsiyeleri dahi vasileri bulunan valideleri mezbure Çiçek'e teslim edildiği müBeyyin işbu zeyl-i kasem tahrir kılındı. Fi 6 rebî'ü'l-âhir 1329

51/36-37

Lice kazâsı Zağren Mahallesinden Ermeni milletinden iken vefât eden Edhani veledi Haço veledi Ohğan'ın oğlu Haço veledi Oğhan babasının hayattayken Manuk veledi Rapo veledi Kerdo'ya vermiş olduğu borcun tahsis edilmesini talep etmesi ve kabul edilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi Zağrem Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden Edhanisi veledi Haço veledi Ohğan Bey vekil bulunan Lice'nin Külliye Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni milletinden Malko veledi Satu nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahalle-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifi' nurun yine mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden ve ermeni milletinden Manuk veledi Rapo veledi Kerbo mevacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb bundan akdem vefât eden mütemekkin babası merkum Haço veledi Ohğan nam kimesnenin hal-i hayatında merkum Manuk veledi Rapo zimmetinde ve cihet-i farzdan olan altı yüz guruş hakını kablu'l-istifar vefât olunmağla müBeyyin mebaliğ-i mezburun merkum Manukun bi'l-vekale taleb ederim sual olunub bana alıverilmesi muradımdır deyü da'va eyledikde gabbel sual merkum Manuk cevabında cihet-i merkumeden müteveffa-yı mezbur Haçonun otuz guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar iken vekil-i mezbur mülkünün müvekkili edhanisinde ber-vech-i muharrer veraseti malum değildir deyü inkar edecek müddei'-i merkumdan veraset müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda Licenin Külliye Mahallesi ahalisinden ve ermeni milletinden Makro veledi Dadnu veledi Malku ve Agob veledi Logosi veledi Matosi nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub eseru'l-istişhad filhakika müdde'i-i merkum Melkonun müvekkili ehanis müteveffa-yı mezbur Haço veledi Ohğaninin oğlu ve Hisse-i varisidir terekesine mütehakık ahzı olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağı idâe şehadet-i şer'iyye ettiklerinden evvela ba-müstevre-i şer'iyyedenki intihab olunan Licenin külliye Mahallesi mütemekkinlerinden Keşiş Eküb veledi Gazar veledi Numası ve Femtari Kiyorla veledi Mikail veledi Deyüsa nam kimesneler res'en ve saniyen Eymir veled Aço veledi Tumasi ve karabeti veledi Rapo veledi Gorgi nam

kimesnelerden ‘alenen lede’t-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde’i-i ‘aliyye merkum Malkonun ikrarı mucibiyle iltizam ve müddei’i merkum Malkonun iddanamesi verasetine ba’de’l-hükm ve tebniye ‘ilam olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’es-sâdis min şehr-i li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

52/37-38

Lice kazâsı Külliye Mahallesinden Ermeni milletinden iken vefât Dono veledi Adhafa’ın oğlu Malko veledi Samo babasının hayattayken Manuk veledi Rapo veledi Kerdo’ya vermiş olduğu borcun tahsis edilmesini talep etmesi ve kabul edilmesi ile ilgili i’lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi Cerem Karyesi sakinlerinden ve teb’a-i devlet-i ‘aliyyenin Ermeni milletinden iken binti Dono veledi Adhafan vekil bulunan Lice’nin Külliye Mahallesi ahalisinden ve Ermeni milletinden Malko veledi Samo nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer’iyyesine mahsus olan ma’kud meclis-i şer’i-şerifi’nurun yine mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Manuk veled Rapo veled Kerdo mevacehesinde da’va ve takrir-i kelam idüb bundan akdem vefât eden mütemekkin babası merkum Dono veledi Adhafan nam kimesnenin hayatında merkum Manuk veledi Rapo zimmetinde ve cihet-i farzdan olan otuz guruş hakını kablu’l-istifar vefât olunmağla bana meblağı mezburi merkum Manuk’dan bi’l-vekale taleb ederim sual olunub bana bi’l-vekale alıverilmesi muradımdır deyü da’va eyledikde gabbu’l-sual merkum Manuk cevabında ciheti merkumdan müteveffa-yı mezbur Dono’nun otuz guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar iken vekil-i mezbur Malkonun müvekkili Adhafan ber-vech-i veraseti malum değildir deyü inkar edecek müddei’-i merkumdan veraset müdde’asına mutabık Beyyine taleb olundukda Licenin Külliye Mahallesi ahalisinden ve Ermeni milletinden Makro veled Loto veled Malko ve Agob veled Buğos veled Matos nam kimesneler la-eclü’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran olub eseru’l-istişhad filhakika müdde’i-i merkum Malkonun müvekkili İgan müteveffa-yı mezbur Dono veled Adhafanın kayıttır ve Hisse-i varisidir ve terekesine mütahkak ahzı olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü’l-lafz ve eldi irâe şehadet-i şer’iyye ettiklerinden evvela ba-müstevre-i şer’iyyedenki intihab olunan Licenin külliye Mahallesi mütemekkinlerinden Keşiş İküb veled Gazar veled Numası ve Muhtarı Gibyorun veled Mikail veled Derobi nam kimesneler ser’en ve saniyen Ezmir veled Ayo veled Dumasi ve karabeti veled Rapo veled Gorbo nam kimesnelerden ‘alenen lede’t-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde’i-i ‘aliyye mezbur merkum Manuk ikrarı mucibiyle elzem ve müddei’i merkum

Malkonun mezkelesi İkanun sabit verasetine ba'de'l-hükm ve tebniye 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

53/38-39

Lice kazâsı Uluçak Karyesi sakini Ermeni milletinden iken vefât eden Mağı Sekis veled Tomas veled Verna'nın oğulları Garop ve Buğus'a kalan mala Agob veled Avestiyan veled Dono'nun vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına karye-i Ulucak Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin ermeni milletinden sakin iken bundan akdem vefât iden Mağı Serkis veled Tomas veled Verna Beyinin sülbü sagir oğulları Garop ve Buğusun babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarını kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib ve tayin olunmak ehem ve elzem oldduğu ecilden sagiran-ı mezburenin 'emvalleri olub her veçhile umur vesayetine ruiben-kadr idüği zeyl-i cihetde muhareru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla mütehakık olan işbu bâ'isü'l-kitab Agob veled Avestiyan veled Dono nam kimesneyi hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagirun-ı mezburunun vakit-i reşd ve seradlerine değin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarına dahi nasib ve ta'yin buyurdukda olduğu ber vechi muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği erai te'ahüd ve iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

54/39-40

Lice kazâsı Edhani Karyesi sâkinlerinden Ermeni milletinden iken vefât eden Marki sarkos veled Numası veled Dernaidin'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tab'i edhani? Mahallesi sakinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât iden Marki sarkos veled Numası veled Dernaidin zevce-i metrukesi Mako binti Tibo Abbas ile sülbü kebir oğulları Numası ve KaraBeyt ve sülbü sagir oğulları ,Buğusa ve Karukin ve sülbü kebire kızı Lusiyon münhasır olduğu bi'l-ihbar müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber vech-i zir-i tahrir ve Beyyine el-verese taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir

Yer alan eşyalar	Adedi	Kıymeti

Bir babhane Beynel verese		
Yatak kat	4	500
Kilim aded	1	50
Palas aded	4	70
Tabak perde	1	10
Teşt	1	40
Sini	1	20
Tencere	2	60
Leğen	1	20
Öteberi	1	80
Tava	1	15
Hamam tası	1	10
Kazân aded	1	20
Tepsi	1	20
Kanosi	2	10
Lengeri mai sahan ve tabak	10	50
Lebeni	1	5
Havan	1	10
Kuşhane	1	25
Tas	1	50
Hurç	1	25
Çuval	1	10
İç bağı	1	20
Bulgur		80

Bekz	1	5
Hırdavat menzili	1	155

Yekün el metrukat vel iştihat vel meblağ guruş :1500

Minha el ihracat

Resmi kısmet	27
Delaliye	20
Kaydiye	320
Varaka bahası	20
Vasi haceti mebur	25
Çuka bahası	12
Yekün guruş	129

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1371

yigirmi bin üçyüz yetmiş bir guruş

Hisse-i zevce-i mezbure Mako guruş: 171,15

Hisse-i ibn merkum Tomas guruş: 266,23

Hisse-i merkum Karabet guruş: 266,23

Hisse-i ibn-i sagir merkum Buğuz guruş: 266,23

Hisse-i ibn-i sagir Kemavekin guruş: 266,23

Hisse-i ibn-i sağir Losiyan :266,23

balada muharrer olan sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri vasileri bulunan valideleri mezbure Mako'ya teslim ve verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

55/40

Lice kazâsı Zirhat Karyesi sakini iken vefât eden Nebi Berdanlı'dan kızı Rahime'ye kalan mala anneleri Halime binti Fettah bin Acab nam hatun vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Zirhat Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Nebi Berdanlı'nın sülBeye kızı Rahime'nin babası müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarını kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib ve tayin olunmak ehem ve elzem oldduğu ecilden sagiran-ı mezkûrenin validesi olup her vechiyle umurları mahallatında edai kadre idiği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle mütehakık olan işbu bâ'isü'l-kitab Halime binti Fettah bin Acab nam hatun hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi hazretleri dahi sagir-i mezburenin vakt-i reşd ve seradine değin babası müteveffa-yı merkumdan müntakil malını hıfz vasi tesviye umuruna dahi nasib ve tayin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği id'ae taahhüd ve iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

56/40-41

Lice kazâsı Zerhat Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Nebi bin Berdanlı'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Zerhat keryesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Nebi bin Berdanlı'nın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Halime binti Fettah ile diğer zevce-i mezkûresi Medine binti Hüseyin bin Aziz ve sülbe kebir oğlu Hasan ve sulbi kebir kızı Ayşe ve sulbi sağir kızı Rahime münhasır olduğu bi'l-ihbarları lede'ş-şeru'n-nur zahir ve mütehakık olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir bil tarif eş-şer' Beynel verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir

Yer alan eşyalar	Adedi	Kıymeti
bir-bab-hane Beyyine el-verese		
Öküz reş	2	200
İnek reş	2	120
Keçi aded	4	100

Oğlak	2	20
Yatak kat	1	15
Sahan aded	2	15
Lengeri	2	7
Teşt	1	20
Tava	1	10
Tencere	1	10
Sıtıl	1	10
Palası	2	20
Çuval	1	2
Hırdavat	1	2
Üsküde	1	5
Bedel zahire	1	20
Bağ bir kat	1	150
Bir kasa buğday		100
Bazvan	1	15
Sıfik bir merkep		20

Yekün el metrukat vel isbai guruş

Tecviz ve tekfin : 1045-140=900-77=836

Resmi kısmet	222
Delaliye	18
Kaydiye	22
Posa	9
Vasi ciheti mezbur	12

Sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 823

Hisse-i zevce-i Halime: 51,20

Hisse-i diğer zevce-i Medine: 51,20

Hisse-i ibn merkum Hasan: 360

Hisse-i zevce-i sagire mezbure Aişe: 180

Hisse-i binti sagire Rahime: 180

balada muharrer olan sagirun mezkûrun Hisse-i irsiyesi vasisi bulunan validesi Halimeye mezbure teslim ve verese-i kebarın Hisseleri kendilerine teslim olduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sâdis min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

57/41-42

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Çarşı Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed bin Mehmed Şerif efendinin verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi Hani Nahiyesinde münhasır Kazâsında Çarşı sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed bin Mehmed Şerif efendinin veraseti sülbü kebir oğulları Molla Hüseyin ve Abdullah ve sülbü sağir oğlu Rıza ve sulbi kebir kızları Emine ve Aişe ve Zühre ve Hüsna ve Kıymed ve sulbi sağir kızı Hadice mümeyyin olduğu bilihbarları el icmal munhasır olduktan sonra müteveffa-yı merkumun muhalefat verese-i kibarı ile sagirun mezbur vasi muhtarları biraderleri merkum mola Hüseyin'in ma'ruf ve marifeti şer'ini ber-vech-i zir tezvic ve tahrir olunur.

Yer alan eşya adı	Adedi	Kıymeti
Bir bab hane Beynel verese		
İnek	1	150
At re'ş	1	1200
Yatak kat	5	500
Köhne tas	1	10

Tüfenk	2	100
İbrik	1	15
Lengeri	1	20
Sıkra	5	50
Halı		10
Sahan	…	…
Kama	1	10
Huni	1	5
Palası	2	60
Keçe	1	15
…		
Tencere	2	40
Teşt	1	2
Hali	1	60
Palası	1	40
Kuşhane	1	15
Kazân	1	150
Sini	1	40
Hırdavat menzili	1	155
Yastık çarşabı	2	60
Kavuk dahilinin eşyası rehası	…	1000
Dükkan eşyası olup nakdi mevcud tahvili	1	5000
Bir kıta bekçi Beynel verese		

Ber bab dükkan Beynel verese	…	…
Bir bab diğirmenin altı seham Hissetil Beynel verese	…	…

def'a bir bab diğer hanenin kırk sehamı Hisseti sebilleri Beynel verese

yekün el metrukat vel eşya elmeyan tecviz ve tekfin: 9570-170=9400

minha elihracat

Resmi kısmet	235
Delayı	92
Kaydiye	29
Varak bahası	
Paha bahası	16
Vesayet ciheti mezbur	50

Yekün guruş:443

sahhu'l-baki guruş:5958

Hisse-i ibn-i merkum Molla Hüseyin:1493

Hisse-i ibn-i merkum Abdullah:1493

Hisse-i ibn-i sagir Kasım Rıza:1493

Hisse-i binti mezbure Aişe:746

Hisse-i binti mezbure Emine:746

Hisse-i binti mezbure Zühre:746

Hisse-i binti mezbure Kıymed guruş:746

Hisse-i binti Hüsna guruş:746

Hisse-i sülbe sagire Hadice hatun:746

balada gösterilen sagirun-ı mezburanın Hisse-i irsiyeleri vasileri bulunan biraderleri merkum Molla hüseyine teslim ve verese-i kebarın Hisseleri dahi kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahyid kılındı. Tahriren fi'el-yevm-i'el-âşer min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf. 26 mart 329

58/42-43

Diyarbakır Lice Karaz Mahallesi Ermeni sakinlerinden iken vefât eden İvan'ın oğulları Ağya ve Arviyet'e kalan mala büyük kardeşlerinin vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsında Karaz edhanisi Mahallesi mütekemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden sakin iken bundan akdem vefât eden İvan veled edhanisinden sülbü sagir oğulları Agya ve Arviyet'in babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil malları hıfz ve tevsiye-i umurlarına kablu'ş-şer'den nasib ve tayin olunub ehem ve elzem olduğu ecilden sağirun mezburun biraderleri olub her veçhile umur-ı vesayete rü'yet-i kadr idüği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla mütahakık olan işbu bâ'isu'l-kitab edhanisi nam kimesne-i hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagirun-ı mezburunun vakt-i reşd ve seradlerin vekil babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye umuruna dahi nasib ve tayin buyurdukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-âşer min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.marifât

Kalvan Mahallesi Ahmed celebi Hüseyin

Kali Mahallesi Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman

59/43

Lice kazâsı Kaba Karyesine tab'i Fatıma binti Abdullah bin Halid zevcesi Mustafa bin Şosin bin Timur'tan boşanma isteği ve red edilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Safi Karyesi ahalisinden Mustafa bin Şosin bin Timur nam kimesne Kazâ-i mezkûr mehkame-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifi'n-nurda yine karye-i mezkûrede sakin ve zatı Lice'nin Molla Mahallesi ahalisinden Hatibzade Hacı Said efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Hacı Ömer efendi ile Kaba Mahallesinden Mustafa bin Şahin bin Hacı İsa nam müslimün-i raşidinin tarifleriyle maruf Fatima binti Abdullah bin Halid muvacehesinde takrir-i kelam ve ta'bir e'l-

merâm idüb mezbure Fatima sekiz seneden beri … mihr-i mu'acceli dahi mestu''asıyla zevce-i menkuhesi medhul-i behâm olub lakin bana ita'at ve inkıyad ve hukuk-ı zevcesi bila-vech şer'-i mer'attan abâ ve imtina' etmeğle su'al olunub bana ita'at ve inkıyad hukuk-ı zevceti mura'at etmek üzere zevcem mezbure Fatımaya kablu'ş-şer'den tebniye olunmak muradımdır deyü müdde'asını vech-i şer' üzere ba'de'l-isbat müdde'i-i 'aleyhaya mezbure kelimat-ı meşruh nasihata muhtar ikrar ve 'itibar iken el-seham hadi berü benihayal nafaka ve menfuk zakaklarda terk ve hila-meşru' olarak kendüsini darb ile eziyet ve cefa verdiğine tahammüle takat götürmemeğle bi't-tabi' nefsini teb'ide mecbur olduğu Beyan ile zevc-i mezbur Mustafa'nın hissi muamelesi inkar etdikden sonra zevç-i mezbur Mustafa ber-minval-i meşru' mu'amele-i gayr-ı meşru'asını inkar eyledikden başka zevce-i mezbur Fatima'ya haber-nehc-i şer'i şerif iksa ve ittifak edeceğine eziyet ve cefa etmeyeceğine velhasıl helak meşru ber-muamelede bulunmayacağına bir kefil kadını irâe eylemeğle zevc-i mezkûr Mustafa'ya ita'at etmek ve hukuk-ı zevciyete ri'ayet eylemek ve neşvizi mucib halatda bulunmamak üzere zevce-i mezbure Fatıma'ya kablu'ş-şer'den tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-âşer min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

60/43-44

Lice kazâsı Külliye Mahallesinden Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidrusi veled Ohanis ait Dallıca Karyesi toprağında ki tarlasına Hacı Ahmed bin Yusuf bin Ali'nin müdahale ettiğini bunun üzerine İbranosi efendinin buraya vekâleten tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hâni Nahiyesi kuralarından Dallıca Karyesi ahalisinden ve zati Kazâ-i mezkûr Müniağa Mahallesi ahalisinden nam müslimin-i raşidinin tarifleriyle maruf Hacı Ahmed bin Yusuf bin Ali nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'-şerifi'n-nurun Licenin külliye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-ı devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidrusi veled Ohanis mahzarında taktir-i kelam ve tabir-i 'annu'l-merâm idüb mezkûr Dallıca Karyesi toprağında vaki'tarifi tarafeyn-i tarik-i kel'âm ve ta'birülmeram Hüseyin bin Ali kimesnenin tarlalalıyla mahdud ve müttehi bir kıt'a tarla yine karye-i mezkûrede vâki' bir tarafı Hüseyin bin Hasan ve bir tarafı Tarik-i 'ağa ve bir tarafı Hüseyin bin Hasan bağçesiyle mahdud ve müttehi bir tarafı bağ mezkûrede sakin Hacı Ahmed bin Yusuf bin Ali ba'ği hana müdahale etmekde olub müdahale-i vak'asının men'ine dair beratiyen ve istinafen ve gayren ve 'itirazen taleb-i da'va ve husumet ve reddi-cevaba 'arz-ı hal ve levahi ve evrak-ı sâire takdim ve istirâdda şuhud ve ifâm ve istihaha ve tebliğ ve tebliğa

ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabza ve lede'lakzı salih gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aliyye sanıkları ta'kib ve istihsâl edeceği 'ilamat ve müferrâtı müddefi'-i icraya ve san'ına ve ahzına dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre müteveffa olduğu umurun külliyeti tarafından merkum İbranosi efendiyi vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil nasip ve tayin eyledim dedikde ol dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve elzem etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-âşer min şehr-i li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

61/44-45

Lice kazâsı Çavundur Karyesi Kıyı Mahallesinden Aişe binti Ali bin Abdullah nam hatunun babasından kalan tarla, hane ve hayvanata Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman bin Bekir'in müdahale ettiğini bildirmesi ancak Hacı Ahmed Efendi buraya vekâleten tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çavundur Karyesi ahalisinden ve zati Kazâ-i mezkûrun Kıyı Mahallesi ahalisinden Reşid bin Mehmed bin Tahir ve mezkûr Çavundur Karyesi ahalisinden Hasan bin Abdullah bin Çolak nam müsliminin tedniye tarifleriyle maruf Aişe binti Ali bin Abdullah nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurda Licenin Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında takrir-i kelam ve tabir-i u'l-meram edib bundan akdem pederimin vuku'-ı vefâtına mebni bana arsa intikal eden mezkûre sağirundan ve Dirhust karyeleri toprağlarında vaki' malum ol hudud on kıt'a sulu ve susuz tarla iki kıta bağ ve mezkûr Çavundur Karyesi üstündeki malumu'l-hudud bir bağçe hane ve hayvanat ve emval ve istiyâlerde olan Hisse-i irsiyeme karye-i mezkûre ahalilerinden Abdullah bin Hasan bin Ali bin Mustafa bin Hüseyin bin Mehmed Ali nam kimesnelerimiz hakkı müdahale ve vaz' itmekde olub müdahale-i vak'alarında men'ine dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve itirazen taleb 'iden ve hidmet ve deruhde ve arz-ı hal ve levari' varaka-i saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ikame ve istihma'ta tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife ahz ve kabz ve lede'l-iktiza semah ve irâe gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aliyye sanıklar ile takib ve isithsal ideceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraye vazife ve ahzı dahi tevkile mezun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre müteveffa umurun külliyesine tarafımdan mutalebe Hacı Ahmed efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahih-i şer'iyye ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini

kemayenbeği irâe ta'ahhüd etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâlis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

62/44-45

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Kali Mahallesi Ermeni milletinden iken vefât eden Ohan'ın İrmo veled Tayit veled İğmuş'a yirmi guruş vermiş olduğu borcu vasi olarak oğulları Malun veled edhanisi veled Ohan ve Malko'nun talep edmesi ve Hacı Ahmed efendinin vekaletine verilmesi i'lamıdır.

Müteveffa-yı ati-lBeyanda ber-vech-i ca-yı Hisse-i varisi olduklarını iddea eden işbu bâ'isü'l-kitab Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesinde hıfz Hani Kazâsı mahallatından Kali Mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Malun veled edhanisi veled Ohan ve biraderzadeleri edhanisi ve Malko nam kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nur yine mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden İrmo veled Tavit veled İğmuşi muvacehesine da'vası ve takrir-i kelam idüb bundan akdem vefât eden pederimiz edhanisi veled Ohan nam kimesne hal-i hayatında merkum İrmonun zimmetinde cihet-i farzdan olan yigirmi guruş mangırı kabu'l-istifa vefât etmeğle biz müteveffa-yı merkum edhanisinde oğlu ve sagirleri ve Hisse-i varisleri olmamağla mebaliğ-i mezburu merkum İrmonun bil-verâse taleb ederiz dediklerinde sual olunub bizlere alıverilmesi matlubumuzdur gabbu'l-sual merkum İrmo cevablarında cihet-i merkumdan müteveffa-yı merkumun yigirmi guruş zimmetinde deyni olduğu tabien ikrar iken müdde'iyun-ı merkumun ber-vech-i muharrer verasetleri malum değildir deyü inkar edince müdde'iyun-ı merkumdan ber-vech-i muharrer müdde'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda mezkûr Haninin Ortaç Mahallesi mütemekkinlerinden KaraBeyn veled Mako veled KaraBeyt ve Limagos veled Birosi veled Tamil nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişharu'ş-şer' eşhedübillah filhakika işbu müdde'iyun-ı merkumdan Malun veled edhanis müteveffa-yı merkum edhanisin sülbü sağir oğlu ve edhanisi ve melkün dahi müteveffa-yı merkum edhanisine mukayyedleri ve Hisse-i varisleri olub ve terekesine müstehak aheri olmadığı malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefik'ul-lafz ve elma'ni irâ-yi şehadet-i şer'iyye Ortaç Mahallesi ahalisinden ve Ermeni milletinden keşiş Karakösi veled edhanis veled Girgor ve muhtarı Bidiros veled Malko veled Kapsar nam kimesnelerden ser'en ve saniyen edhanisi veled Gabayid veled Termasi ve Garayib veled edhanisi veled Garayibden 'alenen lede't-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde'i-i merkum İrmo ikrar mucebiyle elzem ve müdde'iyun-ı merkumdan Malko ve edhanisi ve melkün nam

kimesnelerin bütün verasetlerine ba'de'l-hükm ve el-tebniye 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâlis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

63/45

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Çarşı Mahallesi sakini iken vefât eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed bin Mehmed Şerif efendiden oğlu Rıza ve kızı Hatun'a kalan mala Molla Hasan'ın vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Kazâsından Çarşu Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed bin Mehmed Şerif efendi sülbü sagir oğlu Rıza ve sülbiye sagire kızı Hatun'un babası müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarına kabulu'ş-şer' ber-vech-i nasib ve tayin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagiran-ı mezburanın labun arkadaşları olub her veçhile umur-ı vesayete rü'yet-i kadr idüği zeyl-i cihette muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle müstehak olan işbu bâ'isu'l-kitab Molla Hasan nam kimesneyi hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagiran-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin babaları müteveffa-yı merkumdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye umurlarına dahi nasib ve tayin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesayeti kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâye ta'ahhüd ve iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâlis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

64/46

Lice kazâsı Kali Mahallesinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ağaya ait olan tarla, bağ ve bahçeye Körtük Mahallesi ahalisinden Ali bin Hacı İsmail ve validesi Medine binti Mahmud'un müdahale ettiğini bildirmesi ve Hacı Ahmed Efendi buraya vekâleten tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Kalvan Mahallesi sakinlerinden ve zatları Kazâ-i mezkûrda Kalvan Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Hasan Molla ve Mehmed Emin bin Ebubekir bin Sadık nam müslimin-i raşidinin tarifleriyle maruf Mehmed bin Hasan Halid ve Ahmed bin Hüseyin Halid nam kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i-şeri'n-nurda Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa mahzarında takrir-i kelam ve tabir-i 'l-meram iderler ki Lice Kazâsı toprağında vâki' ve aresin nam mevki'inde bir tarafı Fethi bin Abdulvahab ve bir tarafı Mustafa bin Fethi ve bir tarafı Mehmed Eyüb ve bir tarafı Ebubekir bin Sadık bağlarıyla mahdud ve müttehi bir kıt'a bağ ve yine mevki-i mezkûrede vaki' bir tarafı Haydar bin Saidin

ve bir tarafı Halid bin Soyesin ve bir tarafı Hasan derviş ve bir tarafı Mehmed Emin Ebubekirin bağlarıyla mahdud ve müttehi-i mezkûr iki kıt'a üzüm bağlarımıza Körtük Mahallesi ahalisinden Ali bin Hacı İsmail ve validesi Medine binti Mahmud gayr-ı hak müdahale etmekde olub müdahale-i vak'alarının men'ine dair bediyeten ve istinafen ve tagiren ve 'izalfen taleb ve da'va ve husumeti vürud-ı cevab ve 'arz-ı hal ve levayih ve evrak-ı s'aire takdim ve istirdada ve meşhud-ı ikam ve ismahan tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza salihi ve ibraktan mahkeme-i şer'iye mahkuh mahkeme-i mütemekkin veraseti resmiyenin her bir kısmına müdde'i ve müddei-i 'aliyye sıfatlarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki-i icraya vaz'ına ve ahere dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husu-sı mezkûre mütevakkaf olduğu umurun külliyeti tarafından mumaileyh Hacı Ahmed efendiyi vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihhiye-i şerîyye ile vekil nasib ve tayin eyledik dediklerinde mumaileyh Hacı Ahmed efendi dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği edâye ta'ahhüd ve iltizam itmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâlis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

65/46-47

Lice kazâsı Kali Mahallesi ahalisinden askerlik görevini yaparken vefât eden Abdullah bin İbrahim bin Mustafa'nın Ahmed bin Mehmed bin Resul' e vermiş olduğu borcu Hasan ve Ali ibnil İbrahim bin Mustafa'nın talep etmesi ve vasi tayin edilmesi i'lamıdır.

Müteveffa-yı ati Beyanın ber-vech-i câ-yi Hisse-i varisi olduklarını iddi'a eden işbu bâ'isu'l-kitab Mehmed ve Ali nam İbrahim bin Mustafa nam kimesneler Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i-şeri'n-nurda nefs-i Lice Kazâsında Kali Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Mehmed bin Resul muvacehesinde da'va takrir-i kelam edüb nizamiye kırk dokuzuncu alayında birinci taburunda dördüncü bölük üçüncü takımda iken bundan akdem vefât iden murisimiz ve biraderimiz Abdullah bin İbrahim bin Mustafa nam kimesne hal-i hayatın merkum Ahmedin zimmetinde cihet-i farzdan olan otuz guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla biz müteveffa-yı merkum Abdullah biraderleri ve Hisse-i varisleri olmamızla mebaliğ-i mezburu merkum Ahmedden bi'l-verase taleb ederiz sual olunub bize alıverilmesi matlubumuzdur dediklerinde gabbu'l-istiha merkum Ahmed cevabında cihet-i mezbureden müteveffa-yı merkum Abdullah otuz guruş zümmetinde deyni olduğunu taifen ikrar eder müdde'iyan-ı merkumanın ber-vech-i muharrer verasetleri malum değildir deyü inkar edince müdde'ayan-ı merkumandan ber-vech-

i muharrer müdde'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda Karahasan Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Mehmed bin Ahmed ve Şehalya Karyesi ahalisinden İsa bin Molla Hüseyin bin Ferhu nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhad her biri eşhed-übillah işbu müdde'ayan-ı merkuman Şehalya Karyesi ahalisinden Hasan ve Ali ibnil İbrahim bin Mustafa müteveffa-yı merkum Abdullah laboyan erkarındaşları ve Hisse-i varisleridir ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku'l-lafz ve el-ma'ni irâe şehadeti şer'iye etdiklerinden bade'lel ta'dil veltezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde'ayan-ı merumanın Hisse-i varislerine ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezkûr otuz guruş müdde'ayan-ı merkumana eda ve teslim etmek üzere müdde'i-i 'aleyh merkum Ahmed'e tebniye oluancağı 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-seb'î min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

66/47-48

Lice kazâsı Kelvan sâkinlerinden iken vefât eden Sa'dun bin Haydar Topcı'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünü ve vasi olarak Hasan'ın belirlendiği i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Kelvan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Sa'dun bin Haydar Topcı nam kimesnenin versatine sülbü kebir oğulları Zülfü ve Fettah ve Haydar ile sülbi kebire kızları Rukiye ve Fatımaya münhasır olub ba'de mezbure Rukiye dahi vefât edüb veraseti sülbü kebir oğulları Ahmed ve Ali İnan Halid bin Hüseyine münhasıra ba'de mezbure Fatıma dahi vefât edib veraseti sülbü kebir oğulları Azim ve Mustafa ile sülbi kebire kızları Keç'e ve Zeynebe münhasıra ba'deha merkum Zülfü dahi vefât edib verasetine sülbü kebir oğlu Reşid ile sülbi kebire kızı Safiyeye münhasıra ba'de merkum Fettah dahi vefât edib veraseti sülbü kebir oğulları Mehmed ve Ali ile sülbe kebire kızı Aişe münhasıra ba'de Haydar dahi vefât edib veraseti sülbe sagire kızı Meryem ile biraderzadesi Reşid bin Zülfü bin Sa'dun ve diğer biraderzadeleri Mehmed ve Ali Benan Fettah bin Sa'dun münhasır olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri hükm el-ferayiz iki yüz kırk sehem itibariyle on beş sehem merkum Ali ve Ahmed Benan Rukiye bin Sa'dun ve on beş sehem Azim ve Mustafa Benan Fatıma ile beşer sehem dahi kızkarındaşları merkuman-ı Keç'e ve Zeyneb ve altı sehem dahi merkum Reşid bin Zülfi bin Sa'dun ile yigirmi sehem dahi kızkarındaşı mezbure Meryeme ve otuz dört sehem Mehmed ve Ali Benan Fettah ile on iki sehem kızkarındaşları mezbure Aişeye ve otuz sehem dahi mezbure Meryem binti Haydar bin Sa'dun esabete lede'ş-şer'un-nur tahkik edildikden sonra verese-i mezburundan Ali ve Ahmed Benan Rukiye bin Sa'dun nam

kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kelvan Mahallesi ahalisinden Hasan bin Hüseyin Molla nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kelam edüb müteveffa-yı merkum Sa'dun bin Haydarın hal-i hayatında merkum Hasan zimmetinde cihet-i farzdan olan yüz yigirmi guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla ber müteveffa-yı merkum Haydarın kızı müteveffa Rukiyenin oğulları ve gâibun-ı 'n el-meclis 'azim bin Mustafa müteveffa-yı merkum Sa'dunın kızı Fatıma'nın oğulları Keç'e ve Zeyneb dahi kızları ve Reşid dahi müteveffa-yı mezbur Sa'dun'un oğlu müteveffa Zülfü'nün oğlu ve Mine dahi kızına ve merkuman-ı Mehmed ve Ali dahi müteveffa-yı merkum Sa'dun'un oğlu müteveffa-yı Fettah'ın oğulları ve Aişe dahi kızı ve merkume-i Meryem dahi müteveffa-yı merkum Sa'dun'un oğlu müteveffa-yı mezbur Haydar'ın kızı ve Hisse-i varisi olmağla mebaliğ-i mezburu merkum Hasan'dan bi'l-verase taleb ederiz deyü d'ava etdiklerinde gabbu'l-istihâr merkum Hasan cevablarında cihet-i merkumeden müteveffa-yı mezbur Sa'dunın yüz yigirmi guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar müdde'i-yun-ı mezbureden ber-vech-i muharrer verasetleri malum değildir deyü inkar eylediği müdde'i-yun-ı merkumdan da'valarına mutabık Beyyine taleb olundukda 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden ve Müninağa mahlesi ahalisinden Mehmed bin Eyüb bin Ali bin Mahmud bin Yusuf bin İbrahim nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika işbu müdde'ayanı-ı mezburan Ali ve Ahmed müteveffa-yı mezbur Sa'dun ve Sa'dun kızı müteveffa Rukiye'nin sülbü kebir oğulları gâibun-ı 'n el-meclis 'azim Mustafa müteveffa mezbur Sa'dunun kızı müteveffa Fatıma'nın sülbü kebir oğulları Keç'e ve Zeynep dahi sülbe kebire kızları ve Reşid dahi müteveffa-yı mezbur Sa'dun bin Haydarın oğlu müteveffa Zülfünün sülbü kebir oğlu ve Mine dahi kızı ve Mahmud ve Ali müteveffa mezbur Haydar'ın oğlu Zülfü sülbü kebir oğulları ve Aişe dahi kızı mezbure Meryem dahi müteveffa Sa'dun'ın oğlu müteveffa Haydar'ın biraderzadeleri olub bunlardan ma'ada varisleri ve terekelerine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinden evvela ba-müstevre-i şer'iyye Müninağa Mahallesi imamı Abdulgaffar bin Hacı Ahmed bin Sa'dun ve muhtarı İbrahim bin Fettah bin Sa'dun nam kimesnelerden ser'en ve saniyen mahalle-i mezbureden Ali bin Şeref ve Mehmed bin Ali Haydar nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade idükleri işbu olmağın mucibince verasetlerine ba'de'l-hükm müdde'ayan-ı merkum Ali bin Ahmed Benan Rukiye müdde'i-i 'aliyye merkum Hasan bin Hüseyin mesele-i mezkudan ber Şer'iye vasi Hisse-i irseleri kendülerine teslim olmak üzere müdde'i-i 'aliyye merkum Hasan'a tebniye ve 'ilam

olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâni min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.numro

67/48-49

Lice kazâsı Şiar Mahallesine tab'i Hayriye binti Hüseyin bin Hasasn nam hatunun zevci Ömer bin Fettah bin Mehmed'in kendisini telakı selase ile boşaması üzerine Hayriye hanıma mihr-i muaccel ve nafaka verilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Şiar Mahallesinde sakin ve zati kasaba-i mezkûr Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Hacı İbrahim Bey bin Hacı Sa'dullah Bey bin Hüseyin Bey ve Kali Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Hacı Ali bin Hasan nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Hayriye binti Hüseyin bin Hasasn nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-i şerifi'n-nurun yine marefan-ı merkumanın tarifleriyle maruf zevce dahili bulunan mahalle-i mezbur ahalisinden Ömer bin Fettah bin Mehmed muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb işbu Hisse bilmeclisi zevce dahili merkum Ömer bundan çent gün akdem kibarım olmaksızın yine telakı selası ile tatbik edüb bil menzilde BeytuBeyt vaki olmuş olmağla zimmetinde münfer olan üç yüz guruş mihr-i muaccel hissim'ade şer'iyyem tifakı oluncaya değin tifak resmi şer'i bana verilmek üzere taleb ve iddi'a eylerim sual olunub mebaliğ-i mezkûreyle adetim muktedi olunucaya değin kablu'ş-şer'den yirğirmi bir makrem nafaka ve müennet-i sukum içün zevc-i merkum üzerine farz ve takdir olunmak muradımdır deyü da'va eyledikde gabbu's-sual merkum Ömer dahi cevabında zevce-i medhul behası olub tarihden beş gün akdem talak-ı selase ile Beyyinen tatbik eylediğini ikrar ve üç yüz guruş mihr-i mu'accelini külliyen inkar eylemeğle müdde'i-i mezbure Hayriyeden ber vech-i muharrer da'va eylediği üç yüz guruş tensib olunagelen mihr-i muaceel müdde'asına ve gerek mihrü'l-mesaline mutabık Beyyine taleb olundukda lede'l-istihal velhasıl isbat-ı Beyyineden izhar gameil talebiyle müdde'i-i 'aleyh merkum Ömere tahlif-i şer' icra olunduktan sonra müdde'i-i mezbure Hayriyenin iddai şer'iyyesi menkabz olunucaya değin kablu'ş-şer'den ba'imeba üçer guruş nafaka ve müennet-i sakinesi içün nebah Beyyine merkum Ömer üzerine farz ve takrir olunub mebaliğ-i mezbure Hayriye'ye te'diye edilmek nebah Beyyine merkum Ömer'e tebniye olunmağın ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-selâse min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.numro

68/49

Lice kazâsı Hazran Mahallesinden İmo ve Havva Benan bin Hüseyin bin Kasım nam hatun'a babalarından kalan bağlarına Zekeriya Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Beyin müdahale etmesi Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir buraya vekâleten tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Hazran Karyesinde sakin ve zatları Kazâ-i mezkûr Telaş Karyesi ahalisinden Ali bin Faris bin Salih ve Musa bin Hasan ve Hazran karyeli Mehmed bin Mahmud nam müslimin-i raşidin tarifleriyle maruf İmo ve Havva Benan bin Hüseyin bin Kasım nam hatunlar Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir mahzarında takrir-i kelam ve ta'biru'l-meram idüb bundan akdem pederimin ve müteveffasına mebni bizlere irse intikal eden mezbur Hazran Karyesi toprağında vâki' kilisdağı demekle maruf bir tarafı Sad'un bin Ali bin Kasım ve bir tarafı Ömer efendi ve bir tarafı Ömer Haldun ve bir tarafı Mehmed Beyin bağlarıyla mahdud ve müttehid bir kıt'a bağımız da Lice ümerasından Zekeriya Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey nam kimesne bağirhan müdahale ve vaz' etmekde olub müdahale-i vak'alarına mütemenni dair bidayeten ve istinafen ve teczen ve arazen taleb-i da'va ve hususat ve der ricaye verilmekle ve dahi verak-ı saire takdim ve istirdad ve şuhud-ı ifâm ve istihsal ve tebliğ be tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza ve iraye gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i'aleyh sanıklarıyla takdim ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevzi'i icraya ve zain ve ahzına dahi tezkin me'zun velhasıl husus-ı mezkûre mutefik olduğu umurun külliyesine tarafımızdan mumaileyh Hacı Ahmed efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihhiye-i şer'iyye ile vekil ve naib tayin tesbi eyledik dedikde oldahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irae tayin etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hâmis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

69/50

Lice kazâsı Şiar Mahallesine tab'i Hayriye binti Hüseyin bin Hasan nam hatun zevci Ömer bin Fettah bin Mehmed'in kendisini telakı selase ile boşaması üzerine Hayriye hanıma mihr-i muaccel ve nafaka verilmesi ile sonuçlanan davaya riayet etmesi için Ömer Beye bildirilen hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Hacı İbrahim Bey bin Hasan Sa'dullah Bey bin Hüseyin Bey ve Kazâ-i mezkûrun Kali

Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Hacı Ali bin Hüseyin nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Hayriye binti Hüseyin bin Hasan nam hatun yine müteveffa-yı merkumanın tarifleriyle maruf Kazâ-i mezkûrun Şiar Mahallesi ahalisinden Ömer bin Fettah bin Mehmed nam kimesneler Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifin nurda hazıran olub lede'l-muvahib müdde'i-i mezbura Hayriye da'va ve takrir-i kelam edüb işbu Hisse-i bilcümlesi arz-ı beham olub bundan beş gün akdem talak-ı selase ile benâben tatbik etmeğle zimmetinde takrir sadaka muvacehem olan üç yüz guruş 'iddetim menkaziyye oluncaya değin mü'ennet-i sekene ve nafakam mukabil Ömer üzerine mikdar-ı kafi mebaliğ-i farz ve takririne taleb ederim dedikde müdde'i-i 'aleyh merkum Ömer cevaben müdde'i-i mezbureyi beş gün akdem talak-ı selase ile tatbik eylediğini taifen ikrar fakat zimmetinde üç yüz guruş mihr-i müecceli olduğunu inkar etmeğle müdde'i-i mezburun müddeâsına mutabık Beyyine taleb olundukda isbat-ı Beyyineden izhar amirin müdde'i-i mezburenin talebiyle merkum Ömere tahlif-i şer' bi'l-icra müdde'i-i mezbureye şer'en mihru'l-mesail takdiri lazım geldiğinden pederinin ikazından nesvan bulunmamağla icabından olub kendüsine mesail-i nesvanın sadakaları üç yüz guruş olduğu 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden Çarşı Mahallesi ahalisinden Rüşdü bin Hacı Said efendi bin Molla Ahmed efendi ve Molla Mahallesi ahalisinden Abdurrahman efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Hacı Ömer efendi bin nam kimesnelerin ihbarlarıyla lede'ş-şer'elnur zahir ve müstahkak olmasıyla müdde'i-i mezbure Hurinin müdde'i-i 'aleyh merkum Ömer'den muvacehesinde bil karara Beytu Beyyine kensüdine ba'de'l-hükm müdde'i-i mezburenin 'iddeti menkaziyye oluncaya değin diğeri ve zevci ahar varıncaya değin müdde'i-i 'aleyh hullesi olamayacağına tebniye ve mezburenin işbu elhasıl mütemekkinesi olan üç yüz guruş 'iddeti menkaziyye oluncaya değin yevmi üçer guruş maaşı sekina ve nafaka-i seferi zati mukabil merkuma te'diye edilmesini müdde'i-i 'aleyh merkum Ömer tebniye olmağın ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevm-i'el-hâmis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

70/50-51

Diyarbakır Lice Karaz Mahallesi Ermeni sakinlerinden iken vefât eden İvan'ın çocuklarına kalan mala büyük kardeşlerinin vasi tayin edilmesine gerek kalmadığına ve kendilerine teslim edilmesine dair hüccetir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Karaz edhanisi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Aro veled Evfinin veraseti zevce-i menkuhesi varisi ile sülbe kebire kızları Susan ve Danu ve laboya arkarındaşı müteveffa-i İpramın ve kebir oğulları Dikra ve edhanis ile

sagir oğulları Ağya ve Arviyet ile sagire kızı Emas münhasıra olduktan sonra sagirun-ı mezburunun tesviye-i umurlarına fi 10 rebiulahır sene 1329 ve elli sekiz numrolu ba-himmet-i şer'iyye mensub vasileri bulunan büyük biraderleri edhanis veled müteveffa İpram b il-vesaye ikrar ve takdir-i kelam edüb müteveffa-yı mezbur Aronun hal-i hayatında Evfinin bedenen münekkal malı ve mülkü olub ba'de vefât Hisse-i maru'l-zikr verese-i mezburun mevrusi mahalle-i mezkûrede kâin etraf-ı erbası ve tarik-i 'âm ve Ahmed bin Hacı Hüseyin ve İpram veled erkii ve Simon'un haneleriyle mahdud bir bab mülk münezzel mürur-ı eyyam ve gerur-ı 'avam ile müşerref-harab ve mesail-i serab olub münezzel mezkûr altı yüz kırk sehm 'itibariyle sagirun-ı mezburunun Hisselerine 'aid olan altı sehmin ta'biri ber minen defa iden malları olduğundan şahid olunursa bi'l-kemaliye münhedem olduğu gibi böyle bir ceza-i Hisse kalacak ise Beyniye el-verese müstahkak olmağla beraber sagirun-ı mezburuna gadr-ı küllisi ibras edeceği mükerrar olmağla münezzel-i mezkûredeki sagirun-i mezburun Hisse-i mezkûreleri meseli ile taleb ve eraini ve kendülere inkâk ve iksâ olunmak sagirun-ı mezburunun haklarında kalan ol-vech-i enfa' ve evli olmağın ber-vech-i muharrer talebine cem' ve muamele-i firağ ve intikali Şiar me'muru huzurunda icra edilmek üzere kablu'ş-şer'den bana on ve ruhsat verilmesi matlubum diye takrir-i vak'asını Sarınuması Mahallesi mütemekkinlerinden İranosi veled İkadis veled Siba ve Kali Karyesinden Ahalu veled Afi nam kimesnelerin ihbarlarıyla ba'de'l-isbat hükm-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi münezzel mahdud-ı mezkûredeki sagirun-ı mezburnun elli sehm Hisse-i mezkûreleri talebine cem' ve muamele-i ferağasını icra etmek üzere vasi merkum ası ezen vermeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sâbi' min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

71/51

Lice kazâsı Kali Mahallesi sakinlerinden ve Hicaz'da askerlik görevinde iken vefât eden Hasan bin Mehmed'in Ali bin Mehmed bin Musa'ya verdiği borcu babası Mehmed bin Hasan'a vasi olarak verilmesi i'lamıdır.

Müteveffa-ı ati Beyanda ber-vech-i câ-yı Hisse-i varis oldukları iddi'a eden işbu bâ'isu'l-kitab Mehmed bin Hasan nam kimesne Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde hilinde kâin Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda nefs-ı Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Musa muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb fi-el-asl Kazâ-i mezkûra tabi' Hicaz Karyesi ahalisinden olub nizamiye ordusu altıncı alayında ikinci tabur sekizinci bölük dokuzuncu takımda iken bundan akdem vefât eden murisim Hasan bin Mehmed nam kimesne hal-i hayatında merkum Ali zimmetinde

cihet-i farzdan olan otuz guruş hissi kabli istifa vefât olmağla ben müteveffa-yı merkumun pederi ve Hissen varisi olmağın mebaliğ-i mezkûru merkum Ali'den bi'l-verase taleb ederim sual olunub bana verilmesi matlubumdur dedikde gabbu'l-sual merkum Ali cevabında cihet-i merkumdan müteveffa-yı merkum otuz guruş zimmetinde olduğu taifen ikrar ile müdde'i-i merkumun ber veçhi veraseti malumum değildir deyü müdde'i-i merkumun müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda mezkûr Hicaz Karyesi ahalisinden Osman bin Said bin Hüseyin cevaben Şevki nam kimesneler lilasıl meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhad her biri eşhedübillah filhakika işbu merkum Mehmed bin Yusuf bin Mehmed müteveffa-yı merkum Hasan'ın pederi ve Hisse-i irsiye terekesi mebaliğ-i mezkûr olduğu ve kadir biz bu husussa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahiederiz. Şehadetleri makbul olmağla mu'acehe merkuma Hisse-i verasetlerinialim meblağı mezkûreye merkum teshil edmek üzere müdde'i-i Ali'ye merkum Hasan'e Beyyine olduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

72/51-52

Lice kazâsı Tuzla Karyesi ahalisinden askerlik görevini yaparken vefât eden Hasan bin Resul'un Kali Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Fettah bin Halid'e vermiş olduğu borcu biraderi Mehmed Seyid bin Resul, annesi Fatıma binti Hacı Bekir ve zevcesi Hadice binti Ali'ye varis olarak verilmesinin belirtildiği i'lamdır.

Müteveffa-i ati Beyan ber-vech-i câ-yı Hisse-i varis oldukları iddi'a eden işbu bâ'isu'l-kitab Mehmed Seyid bin Resul ve Fatıma binti Hacı Bekir ve Hadice binti Ali nam kimesneler Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifde nefs-i Lice Kazâsında Kali Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Fettah bin Halid muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb fi-eli-asl Kazâ-i mezkûra tabi' Tuzla Karyesi ahalisinden olup nizamiye otuz birinci alayı birinci taburunda birinci bölük dokuzuncu takımda iken bundan akdem vefât eden mevrusumuz Hasan bin Resul nam kimesne hal-i hayatında merkum Ahmed zimmetinde cihet-i farzdan olan otuz guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla biz müteveffa-yı merkum Hasan'ın birader ve validesi ve zevcesi ve Hisse-i varisleri olmağla mebaliğ-i mezkûru merkum Ahmed'den bi'l-verase taleb ederiz sual olunub bizlere alıverilmesi matlubumuzdur dediklerinde gabbu's-sual merkum Ahmed cevablarında cihet-i merkumeden müteveffa-yı merkum Hasana otuz guruş zimmetinde deyni olduğu ikrar iken müdde'iyun-ı merkumunun ber-vech-i muharrer verasetleri malum deyüldür deyü müdde'iyun-ı merkumnun müdde'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Halid ve Tahir Çavuş bin Aziz nam

kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhad her biri eşhedübillah filhakika işbu müdde'iyun-ı merkumundan Mehmed bin Said bin Resul müteveffa-yı merkum Hasan'ın biraderi ve Fatıma binti Bekir validesi ve Hadice binti Ali müteveffa-yı merkumun zevce-i mezkûre-i mezburesi ve varisleridir ve terekesine mülhak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku'l-lafz ve el-ma'ni irae şehadet-i şer'iyye ettikleridne ba'de'l-ta'dil vel tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince merkumanın Hisse-i verasetleri ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezburu müdde'iyun-ı merkumun tebyini icab olan müdde'i-i 'aleyh merkum Ahmed'e tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-salis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

73/52-53

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Veli Karyesi sakinlerinden Molla Mahallesi ahalisinden Emine binti Yusuf bin Ali nam hatunun babasından kalan tarlaya kardeşi Hacı Ahmed efendinin müdahale etmesi ve Kali Mahallesinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir'in vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde hilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Veli Karyesi sakinlerinden ve zati Kazâ-i mezkûrenin Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey ve mezkûr Veli karyeli Hüseyin bin Hacı Ahmed nam müslimin-i raşidinin tarifleriyle maruf Emine binti Yusuf bin Ali nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifde Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir mahzarında taktir-i kelam ve tabir-i 'annu'l-meram edüb pederim müteveffa Yusuf'dan bana irasen intikal eden mezkûr Veli Karyesi toprağında vâki' malum el hudud velceran altı kıt'a sulu ve susuz tarla ve bir bostan ve bir kıt'a bağ olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyemi yeni arkarındaşım Hacı Ahmed efendi müdahale etmekde olub müdahale-i vak'asının men'ine dair bidayeten ve istinafen ve gabzen ve 'itirafen taleb ve da'va ve hususat-ı redd-i cevab ve 'arz-ıhal ve levayıh ve evrak-ı saire takdim ve esir-i dâdda ve şuhud-ı ifâm ve isti'na ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza ve sulh ve berâye gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devâir-i resmiyyenin her kısmında müdde'i ve müdde'i-i'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya ve vaz'ına ve aherin dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre mütevakkıf olunduğu umurun küllisi tarafından merkum Hacı Ahmed efendiyi vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihhiye-i şer'iyye ile vekil tayin ve nasib eyledim dedikde oldahi vekalet-i

mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin mavaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

74/53-54

Aynel Aziz Nahiyesine tabi' Haleb Karaz Mahallesi ahalisinden ermeni milletinden Markos veled Mekric veled Makros'un Lice Kazâsı Dirhost ahalisinden Molla Abdurrahman bin Molla Ömer bin Molla Mehmed'e açtığı alacak verecek davasıyla ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Aynel Aziz Nahiyesine tabi' Haleb Karaz Mahallesi Karyesi ahalisinden ve Beyyine devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden süvari üçüncü jandarma efradından Markos veled Mekric veled Makyos nam kimesne Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifin-nurda Kazâ-i mezkûra tabi' ve Dirhost Karyesi ahalisinden Molla Abdurrahman bin Molla Ömer bin Molla Mehmed mevacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb üç yüz yigirmi dört sene-i rumiyesi bahar mevsiminde benim hanemden işbu hasr olan turi renginde kendi firakından tuğla alamet farikaları tırnakları Beyaz ve önünde birkaç kıl Beyaz ve yukarıdaki dudağı üzerinde kırk pare lam kadar Beyaz olub şimdi on bir yaşına dahil netacehen halim iken bel'n serkat edilmiş idi elân karan-ı mezkûr merkum Molla Abdurrahmanın yedinde zahir ve be'irhak vaz'iyed etmiş olduğundan karan-ı mezkûru bana red ve teslim edilmek üzere merkum Molla Abdurrahman'a tebniye olunmak deyü da'va eyledikde müdde'i-i 'aleyh merkum Molla Abdurrahman'dan lede's-sual cevabında müdde'i-i merkumun da'va-yı meşruhasını külliyen inkar eylediğinden tarihden dört sene akdem karan-ı mezkûrun sefika dört yüz guruş bedel ile Hazan Karyesi ahalisinden Hakkı Tahirden iştira etmiş ve diğeri huzur Nahiyesine tabi' Teltapan karyeli Mustafa Kemal bin oğulları Hasan ve Mehmed Tahir'inden karan-ı mezkûrun sefika şer'en malımdır dedikde müdde'i-i merkum Markosdan ber-vech-i muharrer netice da'vasına mutabık Beyniye taleb olundukda ba'de'l-Beyan velhasıl karye-i mezkûr ahalisinden sehanden Halim bin Mehmed ve Yusuf bin Hüseyin bin Hasan nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' her biri müdde'i-i beha olan firak bi'l-işare eşhed-billah 'ilan-ı serit sıralarında ya'ni tarihden üç seneye karib leblen turi renginde tırnakları siyah ve önünde birkaç Beyaz kıl ve üst dudakları üzerinde bir farklılık kadar Beyazlık olub bir re's-i firak işbu huzur-ı bi'l-meclis Markosa karağından döğme balığ olduğuna şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri irae-i şehadet-i şer'iyye etdiklerinden müdde'i-i 'aleyh merkum Molla Abdurrahman şahidlere bir diyeceğiniz ve Ermeni deyü

ba'de'l-sual cevanın müdde'i-i merkum Markosun şehadetleri kabul etmem çünki müdde'i-i merkum evvelki mahkemde yani sekiz on gün akdem mahkeme-i şer'den çıkarıldığı esnada hükumet ebvabından birkaç evamirin huzurunda ikrar etmişdir ki Beyan eylediği suhudlar müdde'i olan kasrakda benim ortağımdırlar göndermişim geleceklerdir gelmezler ise karan-ı mezkûranların kisbesinden dahi gidecektir müdafa'an dediklerinde müdde'i-i 'aleyh merkum Molla Abdullah da'vasına mutabık Beyyine taleb olundukda ba'del-hasru'l-Beyan 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden ve Dirhost Karyesi ahalisinden Ömer bin Süleyman bin Hacı Hasan ve arzıhal Hani Nahiyesine tabi' zer?a Karyesi ahalisinden olub elân Dirhost Karyesinde mukimTaceddin bin Abdullah ağa bin İsmail ağa nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub tarafının muvacehelerinde gabbu'l-istişhadu'ş-şer' her biri eşhed-billah müdde'i-i merkum Markos bundan sekiz on gün akdem hükumet eyvanında haziran ikrar eylediği bugün mahkeme-i şer'de Beyan eylediğim şahidler müdde'iye evvelen olan kısrakta ortağlarım olub göndermişim geleceklerdir gelmez iseler karan-ı mezkûranların kısrakları dahi gidecektir biz bu veçhe şahidiz şehadet dahi ederüz deyü her biri müttefiku'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinden müzekki intihab olunan ve Dirhost Karyesi umuru Molla Abdullah efendi bin şeyh Mehmed bin Hacı Velieldeyn ve muhtarı Mehmed bin Hasan bin İbrahim nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Licenin Kali Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Hacı Mehmed bin Hacı Ali ve Ahmed bin Abdulfettah bin Halid'den 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade olduklarından müdde'i-i 'aleyh merkum Molla Abdurrahman vaki' da'va eylediği esnada müdde'i-i merkum ile Salih bin Mehmed mühtedi ve Zevliğ bin Hüseyin bin Hasan nam müşahidler müdde'i-i beha olan kasrakda şerben bulunduklarına dair merkum Markos'un ikrarı sebkat eylediği muvacehesine ikrar-ı vak'asına şuhud-ı mu'addele ile ba'de'l-isbat müdde'i-i merkum şu babdaki iddi'ası ibnu'l-'abdan ve zerd nam kitabların babu'l- kabul ve 'adem-i musaraf olduğu gibi menf'i olmağla merkum Markos ber-vech-i şer' maarifden men' olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

75/54

Lice kazâsı Biti Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Ali bin Mehmed Süleyman'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ali bin Mehmed Süleyman'ın veraseti zevceha-yı mezkûreyi metrukeleri Emiş binti Hasan ve İmmi binti Mehmed Süleyman ve sülbü kebire oğlu Reşid ve sülbü sagir oğulları Mehmed Ali ve Ahmed ve Abdülaziz ve sülbe sagire kızı

Vesileye münhasran olduktan sonra bi'l-ihbar lede'ş-şer'u-nnur zahir ve müstahkak olan müteveffa-yı merkumun emval-i mezkûresi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i gayr ve terkim ve Beyn el-verese bi'l-fariza tevzi' ve tekfin olunan mühanifat-ı müteveffadır ki ber-vech-i zir-i Beyan olunur

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Yatak kat	6	600
Palası	4	120
Kepçe	1	20
Aderi	1	20
Sahan adedi	7	42
Lengeri	4	20
Tencere	2	50
Teşt	1	40
Sini	1	20
Tava	1	15
Üsküde	2	10
Leğen ibrik	1	20
Kazân	1	100
Sefidkeçi		10
Kapan		52
Savan	2	22
Öküz reş	2	400
İnek	1	200
Keçi	5	200
Küp	1	50
Kuzu peki	2	158

Eşir	1	700
Kısrak		500
Hırdavat menzili		200
Nakid muvcud		15272

Yekün el metruken vel eşya guruş: 5300

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	1222
Delaliye	70
Kaydiye	162
Vasi hücceti harçı	25
	100
Ücreti mikara ve masaraf	120
Ma’s mai varak	22

Yekün guruş: 502

sahhu’l-baki Beynel el-verese guruş: 4998

Hisse-i zevce-i mezbure İmmü guruş: 318,18

Hisse-i diğer zevce-i Emiş guruş: 318,18

Hisse-i ibn-i kebir merkum Reşid: 972,2

Hisse-i merkum sagir Mehmed Ali: 972,2

Hisse-i ibn-i sagir-i merkum Ahmed: 972,2

Hisse-i merkum sagir Abdulaziz: 972,2

Hisse-i binti mezbure sağire Vesile: 489

balada muharrer olduğu vasi üzere sagirun-ı mezburun Hisse-i irse-i şer'iyyelerini ve ahbarları bulunan biraderleri Reşid'e teslim ve verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 11 cemaziyelevvel sene 329

76/55

Lice Kazâsı Biti Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Ali bin Mehmed Süleyman Beyden çocuklarına kalan mirasın korunması için biraderleri Hacı Ali'nin vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ali bin Mehmed Süleyman Bey sülbü sagir oğulları Mehmed Ali ve Ahmed ve Abdülaziz ve sülbe sagire kızı Vesile'nin babaları müteveffa-yı merkumdan müntekil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarına kabulu'ş-şer'den ber-vech-i nasib ve tayin olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagirun-ı mezburunun biraderleri olub her veçhile umur-ı vesayete kadr idüği zeyl cihette muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla mütehakık olan işbu bâ'isü'l-kitab rüşd bin müteveffa Hacı Ali nam kimesneyi hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi sagirun-ı merkumun vakt-i reşd ve sedarlerine değin babaları müteveffa-yı merkumdan müntekil mallarını hıfz ve tesviye-i umurlarına dahi takib ve tayin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği ir'âe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

77/55

Lice kazâsı sakinlerinden Mustafa bin Mehmed bin Ali'nin zevcesi Zehra binti Ahmed bin Pirasim'e kendisine itaat etmesi için açtığı davadır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin 'anasl Silvan Kazâsına tabi' Kurdoğlu Karyesi ahalisinden ve zati karye-i mezkûre ahalilerinden Bedir bin Mehmed bin Hacı Osman ve Resul bin Süleyman bin Resul nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Mustafa bin Mehmed bin Ali nam kimesne Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurda yine zati marifan-ı mezburanın tarifleriyle maruf Zehra binti Ahmed bin Pirasim mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l-meram edüb mezbure Zehra tarih-i vesikadan altı seneye karib vasi bulunan Ömer bin Hacı Mehmed bin Pirasim irfan başlanmasıyla iki bin beş yüz guruş yedimden ba'de'l-nukud nefsini bana terviç ben dahi terviç ol veçhile kabul ve duhul etmiş iken elân bana ita'at ve inkıy'ad etmeyüb nefisin teslimden imtin'a eder olmağla sual olunub bana inkıyada tebniye olunmak matlubumdur dedikde ba'de's-sual müdde'i-i

‘aleyha-i mezbur dahi ehvanide müdde’i-i mezburun zuhur cevabında müdde’i mezbur müddei inkar etmeğle müdde’i-i merkum Mustafa’nın da’vasına mutabık Beyyine taleb olundukda ba’de’l- hasru’l-Beyan ‘udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden balada muharreru’l-esami marifan-ı merkuman la-eclü’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran olub gabbu’l-istişharu’ş-şer’ her biri münferid eşhed-billah filhakika işbu mezbur dahi haziran bulunan vasisi amcası Mehmed bin Peresim bin Abdullah tarih-i vesikaya iki seneye karib iki bin beş yüz guruş merkum Mustafa’dan ba’de’l- ahz mezbure Zehra’nın nefsini müdde’i-i merkum Mustafa’ya terviç ol dahi ber-vech-i muharrer tezvic ve kabul eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri irâ-yi şehadet şer’i etdiklerinden evvela ba-müstevre-i şer’ müzekki intihab olunan karye-i mezkûr imamı Molla Mehmed bin Abdullah bin Molla Hüseyin ve muhtarı Selim bin Hasan bin Hüseyin nam kimesnelerden ser’en ve saniyen Ali bin Mehmed bin Resul ve Ahmed bin Mehmed bin Resul nam kimesnelerin ‘alenen lede’t-tezkir ‘adl ve makbulu’ş-şehade olmağın hesabu’l-icabu’l-şer’ mucibiyle ba’de’l-hükm ve-l tebni ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-sani aşer min şehr-i rebî’ü’l-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

78/56

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Çarşı Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Ali bin Mehmed bin Molla Ömer’in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsına tabi’ Hani Nahiyesi kuralarından Çarşı Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Mehmed bin Molla Ömer’in zevce-i mezkûre-i metrukesi Asiye binti şeyh hafız Mehmed efendi ile sülbü sagir oğulları Mehmed Ali ve Şükrü ve sülbe sagire Fatımaya ol dahi bi’l- ihbar lede’ş-şer’un-nur zahir ve hâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi’l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi’l-farizatü’ş-şer’ tevzi’ ve Beyne’l-verese taksim edildiği işbu bir kıt’a kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Fiyatı
Yatak kat	7	929
Kilim	1	50
Kama	1	15
Köhne darak		18
Keçi	2	105

Palası	1	23
Halı	1	8
Ayar		180
Beyaz çuval		20
Çuval	2	32
Havan		19
Sac	1	4
Sini	1	67
Tava	1	18
Pakır		14
Üsküde	2	51
Huni	1	23
Teşd	1	60
Sıtıl	1	49
Kazân	1	110
Tencere	1	88
Kuşhane	1	32
Üsküde	1	8
Fanusi	1	5
Saban	5	39
Bin		13,20
İbrik	1	8
Saban	7	25
Koyun	8	510
Koyun mai keçi	17	973,20

İnek yemi	1	92,20
Camus	1	780
Öküz	2	365
Öküz	1	73
Tosun	1	130
Tosun sefik	1	25
Tosun reş	1	52,20
Merkeb mai sipi	1	60
Bütün nüks	9	45
Küp	5	28
Penbik Çekpas		108
Kısrak sefik	1	580
Kahan	2	30
Çift edavat	1	30
Tosun	1	270
Tosun	1	200
Dana	1	135
Dana sefik	1	62,20
Dana	1	135
Tosun sefik	1	85
Keçi sefik	3	90
Nakdi mevcud		1100
Hırdavat	1	268

Yekün guruş : 8954 el metrukat vel isbasi

Minha el-ihracat

Resmi kısmed	27
Delaliye	14
Kaydiye	23
Vasiyet	50
Pul ma'varak	46
Tereke	50
Ciran ahireti ma'vasileri	105

yekün guruş : 674

sahhu'l-baki guruş liltaksimi Beynel verese: 8280

Hisse-i zevce-i el-mezbure Asiye guruş: 1035

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed Ali: 2898

Hisse-i ibn-i sagir Şükrü: 2898

Hisse-i binti sagir Fatıma: 1449

vech-i meşruh üzere tereke-i müteveffa-yı mezburun verese-i kebar-ı mezburun müteveffanın zevcesi Asiyenin Hisse-i irsiyesi nakden ve 'aynen ahz ve istihkak edildiği gibi verese-i sagarın Hisse-i irsiyeleri dahi ba'de eytam sandukasına teslim edilmek üzere ve mahal muhtarı bulunan amcaları Mustafaya muvakkaten teslim edildiği müBeyyin işbu mahale şerh verildi. Fi 13 cemazi-el-evvel sene 329

79/57

Lice kazâsı Biti Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Bekir bin Emin bin Molla Bekir'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Bekir bin Emin bin Molla Bekir'in verasetine zevce-i mezkûre-i metrukesi Emine binti Hüseyin bin Molla Bekir ile validesi Hadice binti Musa Bekir sülbü kebir oğulları Mehmed Emin ve Mehmed Sabri ve sülbüye sagir oğulları Mehmed Reşid ve Mehmed ve sülbe sagire kızı Fatımaya münhasran olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahakık olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye Beyyine el-verse tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin bir kıt'a kasem defteridir. Fi mart 327

Yer alan eşye	Adedi	Kıymedi
bir bab hane Beynel verese mevkufe		
Tabak kat	3	150
Palası	5	120
Kazân	1	80
Tencere	1	30
Leğen	1	15
Teşd	1	30
Tava	1	15
İnek reş	1	150
Merkeb	1	100
Keçi	5	250
Bağ kıt'a	1	300
Sağir mezbure	1	1332

Yekün el mağrifatı vel eşya el teb'i guruş

müteveffanın dahi ve ceva ve hayrına sarf edilen 2472 -100=2372

minha el-ihracat

Resmi kısmet	59,20
Delaliye	20
Leası mia verese	352
Kaydiye	7
Vesayeti huceti mesarıfı	25

Yekün guruş 147

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 2225

Hisse-i zevce-i mezbure Emine: 287,15

Hisse-i ammel mezbure Hadice guruş: 370,25

Hisse-i ibn-i bekir merkum Mehmed Emin guruş: 350,10

Hisse-i ibn-i bekir merkum Mehmed Cebbar guruş: 350,10

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed Reşid guruş: 350,10

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed guruş: 350,10

Hisse-i binti sagire Fatıma: 175,5

balada muharrer olduğu vech üzere sagirun-ı mezburun Hisse-i irsiye-i şer'iyyelerini varisleri bulunan valideleri mezbure Emineye teslim ve verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı fi 13 mart 327

80/57-58

Lice kazâsı Biti Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hacı Ali bin Salih bin Mehmed'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ali bin Salih bin Mehmed'in verasetine zevce-i menkuhe-i metrukesi Kadife binti Mustafa ile diğer zecve-i menkurhesi Rahime binti Faris ve sülbe kebire kızları Emine ve Saliha ve sülbü sagir oğulları Mehmed ve Hüseyin ve Ahmed ve sülbe sagire kızları Zeyneb ve Zeliha vasien müyktehakık olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve hayan olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bil müzeyyenden ziren muharer ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye Beyyine el-verse tevzi ve taksim edildiği müBeyyin bir kıt'a kasem defteridir. Fi 20 nisan 327

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese mevkuf		
Yatak kat	4	500
Palası	4	120
Kazân	1	70
Tencere	2	70

Tava	1	10
Leğen ma'i ibrik		25
Teşd ma'i tas	1	30
Sıtıl	1	15
Sini ma'i sahan	4	45
Lengeri ma'i örskün	1	30
Öküz reş	1	30
Keçi	6	450
Koyun	1	15
Civciv	3	100
Sefik inek	1	75
İnek reş	1	100
Huni ve kapan		10
Hurç ve çuval	1	45
Riba	1	25
Mesken	1	300
Bir kıt'a bağ		100
Haptar ve tiftik		922,20
Nefer Mevcud		50
Hırdavat menzili		200

yekün el metrukat vel eşya guruş

müteveffanın vasisi dahi bir veçhi hayrına sarf edilen: 3787,20-110,2=3677

minha el ihracat guruş: 3677

Resmi kısmet	92,20

Delaliye	60
Çuka mi'a varak	33,20
Kaydiye	10,20
Vasiyeti haceti kaydiyesi	25

yekün guruş Beynel el ihracat : 221,20

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 3455

Hisse-i zevce-i Kadife guruş: 315,27

Hisse-i zevce-i Rahime: 315,27

Hisse-i binti kebre Emine: 374,22

Hisse-i binti kebre Saliha: 374,22

Hisse-i ibn-i sagir Mehmed: 549,26

Hisse-i ibn-i sagir Hüseyin: 549,26

Hisse-i ibn-i sagir Ahmed: 549,26

Hisse-i binti sagire Zeyneb: 374,22

Hisse-i binti sagire Zeliha: 374,22

Hisse-i binti sagire Havva: 374,22

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan valideleri mezbure Hadice'nin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 20 Nisan 327

81/58-59

Lice kazâsı Serdi Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Sadık'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Serdi Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Sadık'ın veresatini zevce-i menkuhe-i metrukesi Zeyneb binti Molla ve diğer zevce-i mezkûresi Vesile binti Ömer ile sülbü kebir oğlu Mehmed ve sülbe kebire kızı Havva ve Saliha sagir oğulları Ahmed ve Sadık ve sülbe sagir kızı Emineye münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'-şer'un-nur zahir ve mütehakık olduktan sonra

müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyn el-verese bi'l-farizatu'l-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mühelafat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	3	250
Palası	3	90
Lengeri	1	15
Sahan	2	20
Üskün	2	10
Teşt	1	60
Tava ve sıtıl	1	30
Tencere	1	30
İbrik	1	15
İnek reş	1	250
Keçi	1	50
Koyun	50	
Merkeb reş	1	150

Yekün guruş:1030 mutevefa-i merkum tecvin ve tekfin ve hayrına sarf: 125 kalan: 895 minha el ihracat

Resmi kısmet	22,2
Delaliye	18
Kaydiye	22
Pul bahası	

Sekare ücreti	15
Vasiyeti haceti masarıfatı	25

Yekün guruş lil taksimi Beynel verese: 85,20

sahhu'l-baki guruş: 809,20

Hisse-i zevce-i mezbure Zeyneb guruş: 50,24

Hisse-i diğer zevce-i mezbure Vesile guruş: 50,24

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed guruş: 177,4

Hisse-i ibn-i sagir merkum Ahmed: 177,4

Hisse-i ibn-i sagir merkum Sadık: 177,4

Hisse-i binti kebire mezbure Havva guruş: 86,22

Hisse-i binti sagire mezbure Emine guruş: 83,22

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri vasileri bulunan valideleri mezbure Vesilenin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı fi 2 mart 327

82/59-60

Lice kazâsı Zerhat Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Reşid bin Süleyman'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Zerhat Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefar eden Reşid bin Süleymanın verasetine zevce-i menkuhe-i metrukesi Hadice binti Mehmed bin Resul ile sülbe sagire kızları Zeliha ve Zeyneb ve Esma ve Mercan ve arkarındaşı Hüseyin ve Ahmed ve Ömer ve kızkarındaşı Safiye ve Vesileye münhasır olduğu bi'l-ihtar lede'ş-şer'un-nur zahir ve gâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		

Keçi	8	480
Sefik keçi	1	15
Öküz reş	2	700
Yorğan	2	70
Sefik bir re’s inek	1	75
Merkeb	1	150
Sefik koyun	1	15
Döşek	1	50
Yastık	3	30
Palası	3	90
Öbris	1	30
Çuval	2	20
Hızar	1	15
Tencere	2	60
Tava	1	10
Lengeri	2	20
Sahan	2	16
Ösküde	1	5
İbrik	1	15
Huni	1	5
Sıtıl	1	20
Suluk	1	5
Çifte edevatı		30
Un ölçeği	2	30
Bagur	1	30

Ke’p	3	15

Yekün el metlukat vel eşya guruş: 2066

müteveffanın tecviz ve tekfin ve umur-ı hayriyesine sarf edilen: 211=1855

minha el-ihracat guruş

Resmi kısmet	46,10
Delaliye	37
Kaydiye	4,30
Sekare ücreti	17
Pul ma’i varak	35
Vasiyeti hüceti masarıfı	25

Sahul baki guruş: 166

safi-l baki lil taksim-i Beyne’l-verese guruş: 1689

Hisse-i zevce-i el-mezbure Hadice: 211,20

Hisse-i binti sagire mezbure Zeliha: 281,15

Hisse-i binti sagire mezbure Zeyneb guruş: 281,15

Hisse-i binti sagire mezbure Esma guruş: 281,15

Hisse-i binti sagire mezbure Mercan guruş: 281,15

Hisse-i ibn-i mezbur Hüseyin guruş: 88

Hisse-i ibn-i mezbur Ahmed guruş: 88

Hisse-i ahz el-mezbure Safiye guruş: 44

Hisse-i ahz el-mezbure Vesile guruş: 44

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı merkumun Hisse-i irseye-i şer’iyyeleri vasileri bulunan amcaları merkum Ahmed yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verildi. Fi 2 mart 327 ve fi cemâzi-el-evvel 329

83/60

Lice kazâsı Delvan Mahallesi sakinlerinden Meryem binti Ali bin Mamo hatun'un zevci Musa bin Timur bin Osman'ın talakı selase ile boşanması ve oğlu Feyzullahın vakti reşid olana değin Meryem hatuna nafaka vermesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak hani Nahiyesine tabi' Revil Karyesinde sakin ve zati Lice'nin ve Delvan Mahallesi ahalilerinden Hacı Ömer bin Aziz bin Mehmed ve Mustafa bin Aziz bin Mehmed nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Meryem binti Ali bin Mamo nam hatun yine zati marefan-ı merkuman tarifleriyle maruf karye-i mezkûre ahalisinden Musa bin Timur bin Osman nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kelam edüb merkum Musa terviç dahilim olub tarih-i cihetden iki mah akdem talak-ı selase ile bâinen beni talak etmiş olmağla firaşından hasıl ve benden mütevellid hala yahıs ve elhasan taht-ı terbiyemde iken selnen sülbü sagir oğlu Feyzullah'ın hakk-ı hazanesi ikmal oluncaya değin kabulu'ş-şer'den kadr-i kifaye farz ve takdir olunmak matlubumdur dedikde lede's-sual zevc-i merkum Musa cevabında talak-ı selase ile müdde'iyun-ı mezbureyi tatbik eylediğini taifen ikrar etmeğle müdde'i-yun-ı mezburenin Beynunet-i küberasına ba'de'l-fehim müdde'i-yun-ı mezburenin 'idde-i şer'iyyesi menkazıyye oluncaya değin diğer eda zevc ahere ve erimince müdde'i-i 'aleyh helali olamayacağına mezbureye tebyin olunduktan sonra sagir-i mezbur Feyzullah içün hakkanesi ikmal oluncaya değin kabulu'ş-şer'den hakim-i mevki' sadr-ı kitab yevmiye altmış para hazanesi ve levazım-ı şer'iyyesi içün babası merkum Musa üzerine farz ve takyin buyurub babası merkum Musa dahi kabul eyledikde ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

84/60-61

Lice kazâsı Karahasan Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Ahmed bin Ali bin Mustafa'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsında Karahasan Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Ali bin Mustafa'nın verasetine zevce-i mezkûre-i metrukesi Aişe binti Hacı Fettah ile sülbü kebir oğulları Mehmed Salih ve Ali ve sülbü sagir oğlu Yusuf münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve âyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'ş-şer'iyye Beyyine el-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi

Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	1	100
Palası	1	30
Çuval	2	20
Tencere	1	20
Pıranga pakır parça	1	100
Merkeb reş	1	100
Keçi	2	200

Yekün el metrukat vel eşya guruş: 491 tezvic ve tekfin: 50=441

Resmi kısmet	11
Delaliye	8
Kaydiye ma'i mevs	3
Vasiyeti hüceti masarıf	20

Yekün: 441-47=394

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 394

Hisse-i zevce-i el- mezbure Aişe guruş: 49,10

Hisse-i ibn-i merkum Mehmed Salih: 114,26

Hisse-i ibn-i merkum Ali: 114,26

Hisse-i ibn-i merkum Yusuf: 114,26

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı merkumun Hisse-i irseye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan validesi mezbure Aişe'nin yedine teslim oldunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verildi. Fi 13 mart 327

85/61

Lice kazâsı Kıyı Mahallesinden iken vefât eden Abdullah bin Yusuf'un Hüseyin çavuş bin Şevlin bin Mehmed'e vermiş olduğu borcu ve kalan mirasının bölüşümü i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çeper Karyesinde sakin ve zati Kazâ-i mezkûrun Kıyı Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Hacı Osman bin Ali ve Mehmed bin Molla Hüseyin bin Mehmed nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Fatıma binti Abdullah bin Yusuf nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kazâ-i mezkûr ahalisinden Hüseyin çavuş bin Şevlin bin Mehmed muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb pederim merkum Abdullah bin Yusuf'a vefâtı faen mebni veraseti bana ve ayanı 'annu'l-meclis nurun kızkarınaşım Huri ve arkarındaşım Ali'nin mahzarında olub bade kabl kısım arkarındaşım merkum Ali dahi vefât edüb verasetine oğulları Mehmed ve Ömer ve Halid ve Süleyman ve Abdullah ve kızları Huri ve Hatun mahzarında olduktan sonra müteveffa pederim Abdullah hal-i hayatında merkum Hüseyin çavuş zimmetinde cihet-i farzdan olan kırk sekiz guruş hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla mebaliğ-i mezkûrde olan on iki guruş Hisse-i irisyemi merkum Hüseyin çavuşdan tahsil ve bana teslim olunması matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum Hüseyin çavuş cevabında cihet-i merkumdan müteveffa-yı merkum abdullaha kırk sekiz guruş zimmetinde hala deyni olduğu taifen ikrar iken müddei'i-i mezbure Fatımanın ber-vech-i muharrer verasetine malumum değildir deyü inkar edince müdde'i-i mezbureden ber-vech-i muharrer veraset müdde'i mutabık Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasl ve'l-Beyan balada muharreru'l-esami-i marefan-ı merkuman Mehmed bin Hacı Osman bin Ali ve Mehmed bin Molla Hüseyin bin Mehmed nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabuu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika müdde'i-i mezbure Fatıma ve gayun anel meclisi Huri müteveffa-yı merkum Abdullahın sülbe kebire kızları ve Mehmed ve Ömer ve Halid ve Süleyman ve Abdullah ve müteveffa-i oğulları ve Huri ve hatun kızları ve Hisse-i varisleridirler ve terekelerine müstehak aheri olduğu ma'lum değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinden evvela ba-müstevre-i şer'iyye münferik mütehakık intihab olunan Kaba mahalesi imamı Hacı Hasan bin Mehmed ve muhtarı Ali bin Hacı Reşid bin Hacı Ahmed nam kimesneler re'isen ve saniyen Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman bin Bekir ve Ahmed bin Fettah bin Halid nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyin çacuş ifarı iltizam ve merkumunun verasetlerine ba'de'l-hükm ve elteb'aı 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

86/62

Lice kazâsı K'om Karyesi sâkinlerinden Ermeni milletinden iken vefât eden Haço veled Saku veled Bağdon'un verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından K'om Karyesi mütemekkinlerinden ve devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Haço veled Saku veled Bağdonun veraseti zevce-i metrukesi Zenu binti Babusi ile sülbe sagire kızı Meryem ve Mako ve amcası oğlu Masi veled Kirakos veled Bağdoni mahzarında olduğu veçhile mezbure Mako dahi kabl el-fasi vefât edib verasetine mezbure validesi Zenu bnti Babosun kızkarındaşı mezbur-i sağirim ve amcazadesi merkum Masiye münhasır olduğu bi'l-ihbar tahsis-i mes'ele-i mirâsiyeleri yetmiş iki sehem 'itibariyle on yedi sehem zevcesi Zenuye ve otuz altı sehem mezbure sagire Meryeme ve on dokuz sehem merkum Masiye isabet tahkikinden sonra lede'ş-şer'u'n-nur zahir ve gâyân olan müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir Beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese mevkufe		
Yatak kat	1	80
Tencere	2	40
Leğen	1	15
Sahan	1	7
Ösküde	1	5
Teşt	1	20
Satıl	1	15
Palası	1	20
Edberse	1	25
Sefik keçi	1	30
Bağı kıt'a	1	300
Pamuk sebhası	5	200

Hırdavat menzili	1	23

Yekün el metrukat vel eşya bahası guruş: 776

Tezvic ve tekfin: 31=742

Resmi	18
Delaliye	16
Kaydiye me'busi	1
Ahet mekare	12,10

Yekün: 742-42=700

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 700

Hisse-i zevce-i mezbure Zenu guruş: 165,6

Hisse-i binti sagire mezbure Meryem: 349,39

Hisse-i ibn-i mezbur Masi: 184,37

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagire-i mezburenin Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi vasisi bulunan validesi mezbure Zenu'ya teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verildi. Fi 15 mart 327

87/62-63

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Zera sâkinlerinden iken vefât eden Said bin Musa'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Zera Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Said bin Musanın verasetine zevce-i mezkûre-i metrukesi Halime binti Ali ile sülbe sagire kızları Zeyneb ve Fazile ve abisin arkarındaşı Hüseyin ve kızkarındaşı Nuriye münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'u'n-nur zahir ve gâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi ber-vech-i zir-i tahrir bi'l-farizatü'l-şer'iyye Beyne'l-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
İnek reş	1	124

Sefik keçi	1	20
Merkeb	1	190
Teşt	1	38
Tencere ma'i sahan	1	33
İnek derisi	1	16
Çuval	1	5
Kapan	1	72
Mala hak	1	72
Dehra	1	402
Bağ kıt'a	1	485
Çini	1	18
Hırdavat menzili	1	74

Yekün el metrukat vel eşya el ceba guruş : 1030 tecvin ve tekfin : 140 =980

Resmi	22
Delaliye	17
Kaydiye	22
Pak bahası	22
Ücret mekan	19
Vesiyet hüceti harcı	125

980-88=792

sahhü'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş

Hisse-i zevce-i mezkûre Halime guruş: 99

Hisse-i binti sagire mezbure Zeyneb guruş: 264

Hisse-i binti sagire mezbure Fazile guruş: 264

Hisse-i ibn el merkum kebir Hüseyin guruş: 110

Hisse-i ahit el mezbure kebire Nuri guruş: 55

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagire-i mezburenin Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi vasisi bulunan validesi mezbure Halime'nin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verildi. Fi 15 mart 327

88/63

Lice Kazâsı Kadem Karyesi sakinlerinden Ermeni milletinden iken vefât eden Haço veled Seko veled Boğdon'dan kızı Meryem'e kalan mirası yaşı reşid olduğu kendisine teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Kadem mütemekkinlerinden ve devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Haço veled Seko veled Boğdon'un sagirun mezbure kızı Meryem'in tesviye-i umruna babasından bir mevcud defter-i kasem kendüsine intikal eden Hisse-i irsiyesini üç yüz kırk dokuz guruş otuz para mazhar vesayetine içün kabli şer'i ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikat ile mualif ve her veçhile vesayet muvacehesinde gelmeğe kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve mütehakık olan sagire mezburenin validesi işbu baisul küttab Se'ir binti Babos veled Tipan sagire mezbure Meryem'in vakt-i reşd olduğu vekil kablu'ş-şer'den dahi nasib ve ta'yin olunduktan sonra yine müteveffa-yı merkumdan sagire mezbure mevrus ve mütenekkal olub elânen sagire mezbure Meryem'den vasiye-i mezburenin nezdinde medhul olan mebaliğ-i mezburdan tarihden 'itibaren yüz altmış para kendüsine sarf ve infak etmek üzere hakim-i mevki' mevsi tarafından sagire-i mezbureye edende merkum Zenu dahi ber vechi med'i şer'de vesayet-i mezkûre ile izn-i vak'a-yı kabul eylediğinden ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Ko'm karyeli Seryan Kadim Merhos vekil-i rahib Semon efendi

karye-i mezbureden Mekdeh veled Garib

Lice'li Merhi edhanis veled Malok

89/64

Lice Kazâsı Karahasan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Said bin Musa'dan kızları Zaide ve Fazilet'e kalan beş yüz yirmi sekiz kuruşu yaşları reşid olana kadar anneleri Halime binti Ali bin Haydar'a vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Karahasan sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Said bin Musanın sülbe sagire kızları Zaide ve Faziletin tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri beş yüz yigirmi sekiz guruş hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emaet ile maruf ve istikamet ile ma'suk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Halime binti Ali bin Haydar sagirun-ı mezburun Zaide ve Faziletin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olunduktan sonra yine müteveffa-yı merkumdan sagirun-ı mezburuna mevrus ve mütenekkal olub elân sagirun-ı mezburunun mallarından ve vasi-i mezburenin nezdinde mevcud olan mebaliğ-i mezburdan tarihden 'itibaren yevmiye altışar para kendülerine sarf ve infak edilmek üzere hakim mumaileyh tarafından vasi-i mezbureye izin verilmek mezbure Halime dahi ber-vech-i muharrer meclis-i şer'de vesayet-i mezkûre ile izn-i vak'asına kabul edildiğinden ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

90/64

Lice Kazâsı Biti Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Bekir bin Emin Molla Bekir'dan oğulları Mehmed Reşid, Mehmed ve kızları Fatima'ya kalan mirası yaşları reşid olana kadar anneleri Amine binti Hüseyin bin Molla Bekir'e vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Bekir bin Emin Molla Bekirin sülbü sagir oğulları Mehmed Reşid ve Mehmed ve sülbe sagire kızı Fatimanın tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri sekiz yüz yetmiş beş guruş yigirmi para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emnaet ile maruf ve istikametiyle ma'suk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Amine binti Hüseyin bin Molla Bekir nam hatundan sagirun-ı mezburun Mehmed Reşid ve Mehmed ve Fatımanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'iden dahi nasib ve tayin olundukta mezbur Amine dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi ve hidmet-i lazımesini kemaniği

irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

91/65

Lice Kazâsı Serdi Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Sadık bin Mustafa'dan oğulları Ahmed, Sadık ve kızları Emine'ye kalan mirası yaşları reşid olana kadar anneleri Aişe binti Hacı Fettah'a vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Serdi Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Sadık bin Mustafanın sülbü sagir oğulları Ahmed ve Sadık ve sülbe sagir kızı Emine'nin tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-i defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri dört yüz otuz guruş otuz para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden dahi bir veçhi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Aişe binti Hacı Fettah nam hatun sagirun-ı mezburun Ahmed ve Sadık ve Emine'nin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta mezbur Aişe dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Sahul el hal ve Mehmed bin Ömer bin Facı Fettah

Serdi Karyesi muhtarı Ömer bin Hacı Fettah

92/65

Lice Kazâsı Zerhat Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Reşid bin Süleyman bin Veli'den kızları Zeliha, Zeynep, Esma ve Mercan'a kalan mirası yaşları reşid olana kadar anneleri Hadice binti Mehmed bin hatuna vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Zerhat Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Reşid bin Süleyman bin Veli'nin sülbe sagire kızları Zeliha ve Zeyneb ve Esma ve Mercan'ın tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-i defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri bin yüz yigirmi beş guruş yigirmi para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden dahi bir nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre

idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve mütehakık olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Hadice binti Mehmed bin nam hatun sagirun-ı mezburun Zeliha ve Zeyneb ve Esma ve Mercan'ın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'iden dahi nasib ve tayin olundukta mezbur Hadice dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Molla Karyesi mustafa bin Molla ahmed bin Serhan

Molla Karyesi muhtarı Hasan bin Serhan

93/65

Lice Kazâsı Biti Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Ali bin Salih bin Mehmed'ten oğulları Mehmed, Hüseyin ve Ahmed kızları Zeynep, Zeliha ve Havva'ya kalan mirası yaşları reşid olana kadar anneleri Rahime binti Farisi hatuna vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Biti Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Ali bin Salih bin Mehmedin sülbü sagir oğulları Mehmed ve Hüseyin ve Ahmed ve sülbe sagire kızları Zeyneb ve Zeliha ve Havvanın tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-i defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri bin dört yüz yetmiş üç guruş yigirmi para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden dahi bir nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Rahime binti Farisi nam hatun sagirun-ı mezburun Mehmed ve Hüseyin ve Ahmed ve Zeyneb ve Zelihanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta mezbur Rahime dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

94/66

Lice kazâsı Bibeşin sâkinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Haco'nun verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Bibeşin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Haco'nun veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Hazar binti Yusuf ile sülbü kebir oğlu Mehmed ve sülbü sagir oğlu Abdulgaffur ve sülbe kebire kızı Fazile ve sülbe sagire kızları Kamile ve Meryem münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve gâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyne'l-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hanBeynel verese mevkute		
Keçi	2	60
Yatak kat	1	100
Palası	1	30
Leğen	1	20
Sahan	1	5
Lengeri	1	10
Dana reş	1	80
Keçi	2	200
Çekiç	2	60
Merkep	1	30
Öküz reş	2	250
Çuval	1	20
Hırdavat	1	10

Yekün el mevrukat guruş : 890 tecviz ve tekfin :55=840

Resmi kıymet	29
Delaliye	16
Kaydiye ve mevkuf	4

Vasiyet hüceti masarıfı	25

840-66 =794

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş:794

Hisse-i zevce-i el-mezbure Hazar guruş: 99,10

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed guruş: 198,20

Hisse-i ibn-i sagir merkum Abdulgaffur: 198,20

Hisse-i binti kebire mezbure Fazile guruş: 99,10

Hisse-i binti sagire mezbure Kamile gurş: 99,10

Hisse-i binti sagire mezbure Meryem guruş: 99,10

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan labirin arkarındaşları merkum Mehmed'in yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 7 mayıs sene 327

95/66

Lice Kazâsı Bibeşin Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Haco'dan oğulları Abdulgaffar kızları Meryem, Kamile'ye kalan mirası yaşları reşid olana kadar erkek kardeşleri Mehmed'e vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Bibeşin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât Mustafa bin Haco'nun sülbü sagir oğlu Abdulgaffur ve sülbe sagire kızları Meryem ve Kamilenin tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-muceb-i defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiyeleri bin üç yüz doksan yedi guruş hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden dahi bir nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun Labosu arkarındaşları olub işbu ba'isu'l-kitab Mehmed nam kimesne sagirun-ı mezburun Abdulgaffur ve Meryem ve Kamilenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta merkum mehmed dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sani aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

96/67

Lice kazâsı Çeper Karyesi sakinlerinden Fatima binti Abdullah bin Mustafa'nın babasından kalan tarlasına Mehmed bin Ömer ve Halid binun Ali bin Abdullah ve valideleri Hanizi binti Mehmed hatun müdahale etmemesi için açılan dava ve Ermeni milletinden İbranos efendi veled Beyros veledin vekil nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çeper Karyesinde sakin ve zatları Kazâ-i mezkûrda mahel Karyesi ahalisinden Mehmed Emin bin Süleyman bin Şeyhmus ve bana veren Karyesi ahalisinden Yusuf bin Mustafa nam müslimin-i raşidin bi'l-gayn tarifleriyle maruf Fatıma binti Abdullah bin Yusuf nam hatunlar Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi mütemekkinlerinden ve tabi'i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Beyros veled edhanis mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l- 'annu'l-meram idüb bundan akdem pederimizden ve defakanın mebni bizlere irse-i intikal eden mezkûr Çeper Karyesi toprağında vâki' malukatu'l-hudud ve el ciran on dokuz kıt'a sulu ve susuz tarla ve bir bab-hane ve emval-i mütenekkal ve gayr-i mütenekkal olan Hisse-i irsiyelerimizi Çeper Karyesi ahalisinden Mehmed bin Ömer ve Halid binun Ali bin Abdullah ve valideleri Hanizi binti Mehmed hatun kimesneler vaz'iyet ve tefrin müdahale etmekde olub müdahale-i vak'alarının meni'ne dair bedayeten ve istinafen tecrien ve 'itirafen taleb ve da'va ve hususat-ı redd-i cevaba ve 'arz-ı hal ve levayi'h evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud ifâm ve iştihasına ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife dahi ve kabazı ve lede'l-iktizat-ı salih ve irâe gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve duru ira'i her bir kısımında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklatıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarrerat mevki'i-i icraya vaz'ına ahzı dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından matlubiye İbranos efendiye vekalet-i 'amme-i salih sahihiye-i şer'iyye ile vekil ve naib nasib ve tayin eyledik dediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hismet-i lazımesini kemayenbeği irae ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

97/67-68

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Selasin sâkinlerinden iken vefât eden Faris bin Ali bin Hüseyin'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Selasin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Faris bin Ali bin Hüseyinin verasetine zevce-i mezkûre-i metrukesi Kafiye binti İsmail bin Osman ile sülbü kebir oğlu Mehmed ve sulbi sagir oğulları Abdulkerim ve Abdulfettah ve sülbe kebire kızı Emine ile sülbe sagire kızları Halime ve Fatıma ve Esmaya münhasr olduğu bil-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'l-şer'iyye Beyyine el-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	2	150
Öküz	6	1200
İnek	3	300
Tosun	3	200
Keçi ma'i koyun	19	500
Merkeb	2	300
Seb'ir ölçeği	1	100
Mehavat	2	20
Buğday ölçeği	1	20
Darı ölçeği	1	10
Teşt	1	30
Tencere	2	40
Kazân	1	30
Pakır parça	8	55
Palas ve çuval	1	60
Fırak	1	15

Ibrık satıl	1	25

Yekün el metrukat vel eşya guruş : 3020 tevzic ve tekfin 107=2913

Resmi kısmet	72,10
Delaliye	58,10
Kaydiye	8,10
Sekera	10
Vasiyet hüceti masrafı	25

2913 - 175 = 2768

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 2768

Hisse-i zevce-i mezbure Kafiye guruş: 342,10

Hisse-i ibn-i el-mezbure Mehmed Ali guruş: 479,6

Hisse-i ibn-i el-mezbure Abdulkerim guruş: 479,6

Hisse-i ibn-i el-mezbure Abdulfettah guruş: 479,6

Hisse-i zevce-i mezbure Emine guruş: 229,23

Hisse-i zevce-i mezbure Halime guruş: 229,23

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma guruş : 229,23

Hisse-i zevce-i mezbure Esma guruş: 229,23

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun Hisse-i irsiye-i şerîyyeleri vasileri bulunan valideleri mezbure Kafiye'nin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 7 mayıs 327

98/68

Lice Kazâsı Hani Nahiyesi Selasin Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Faris bin Ali bin Hüseyin'den oğulları Abdulkerim, Fettah ve kızları Halime, Fatime ve Esma'ya kalan mirası yaşları reşid olana kadar anneleri Kafiye'ye vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi Selasin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Faris bin Ali bin Hüseyinin sulbi sağir oğulları Abdulkerim ve Fettah ve sulbi sağire kızları Halime ve Fatime ve Esmanın tesviye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkal olan ber-muceb-i defter-i kasem Hisse-i irsiyeleri bin altı yüz yetmiş yedi guruş hıfz-ı vesayeti içün ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburun Abdulkerim ve Abdulfettah ve Halime ve Fatıma ve Esmanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin nasib ve tayin valideleri mezbure Kafiye olundukda olduğu vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-selâse aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

Serdi mezburenin muhtarı Ahmed

karye-i mezburede sakin Liceli nişancı Ahmed Bey

99/68-69

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Selasin sâkinlerinden iken vefât eden Yusuf bin Mehmed bin Şerif'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Hani Nahiyesi kuralarından Selasin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Yusuf bin Mehmed bin Şerif verasetini zevce-i menkuhesi metrukesi Havva binti Mustafa bin Sadun ve sülbü sagir oğlu Mehmed ve sülbi sagire kızı Fazileye münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve mütehakık olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir bi'l-farizatü'l-şer'iyye Beyyine el-verese tevzi'c ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Yatak kat	1	100
İnek reş	1	250
Kilim	1	100
Sahan	1	10
Lengeri	1	15

Tencere	1	20
Hırdavat	1	115

Yekün-el metrukat vel eşya lil-Beyun guruş: 610 tezvic ve tekfin :30=580

Resmi kısmet	142
Delaliye	112
Kaydiye ma'pul	5

580-31=549

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 549

Hisse-i zevce-i mezbure Havva guruş: 68,20

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed guruş: 320,10

Hisse-i binti sagire mezbure Fazile guruş: 160,5

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri vasileri bulunan valideleri mezbure Havva'nın yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 8 mayıs 327

100/69

Lice kazâsı Bağlan Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Molla Resul bin Molla Hasan'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Bağlan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Resul bin Molla Hasanın veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Vesile binti Hüseyin ile sülbü kebir oğulları Hasan ve Mehmed ve Mustafa ve Hüseyin ve sülbü sagir oğulları Abdullah ve Sabri ve sülbe kebire kızları Halime ve Hadice ve sulbi sağire kızları Havva ve Seyrana münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve gâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede tahrir ve bi'l-farizatü'ş-şer'iyye Beyne'l-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu bir kıt'a kasem defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese mevkuf		

Yatak kat	3	480
Palası	3	60
Teşt ma’ tencer	2	80
Sahan ve legeri ve leğen	3	40
Tiftik ve keçi	3	33
Öküz reş	2	560
İnek reş	1	150
Tosun	1	70
Dana reş	1	80
Enik reş	1	500
Sefik keçi	6	170
Koyun reş	6	380
Çerçi	2	80
Hırdavat menzili	1	18

Yekün el metrukat vel eşya el meblağ guruş: 2700 tecviz ve tekfin:150=2550

Minha el ihracat

Resmi kısmet	63
Delaliye	50
Kaydiye	72
Pul ma’varak parası	15
Vasiyet huceti mesarıfı	25

Yekün guruş: 161,10

sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 2688,30

Hisse-i zevce-i mezbure Vesile guruş: 298,23

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hasan guruş: 261,10

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed guruş: 261,10

Hisse-i ibn-i kebir merkum Yusuf guruş: 261,10

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hüseyin guruş: 261,10

Hisse-i ibn-i sagir merkum Abdullah guruş: 261,10

Hisse-i ibn-i sagir merkum Sabri guruş: 261,10

Hisse-i binti kebire Halime guruş: 160,25

Hisse-i binti kebire mezbure Hadice guruş: 160,25

Hisse-i binti kebire mezbure Havva guruş: 160,25

Hisse-i binti kebire mezbure Seyran guruş: 160,25

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irseyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan bunların arkarındaşı Hasanın yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 10 mayıs 237

101/70

Lice Kazâsı Bağlan Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Molla Resul bin Molla Hasan'dan oğulları Abdullah, Sabri ve kızları Havva,Seyran'a kalan mirası yaşları reşid olana kadar erkarındaşları Hasan'a vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Bağlan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Resul bin Molla Hasanın sülbü oğulları Abdullah ve Sabri ve sülbe-i sagire kızları Havva ve Seyranın tesviye-i umurlarına babalarından kendülerine mütenakkal olan ber-muceb-i defter-i kasem bin yüz seksen üç guruş otuz para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden bir dahi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk ve istikamet-i mevsuk ve her veçhile vesayet-i 'uhdesinde gelmeğe kadr idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun elbabın arkarındaşı olub işbu bâ'isu'l-kitab Hasan nam kimesne sagirun-ı mezburunun vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den dahi nasib ve tayin olundukda merkum Hasan dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-

vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-rabi aşer min şehr-i rebî’ü’l-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

102/70-71

Lice kazâsı Sığınak Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Hasan bin Ahmed’in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Sığınak Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hasan bin Ahmed veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Dilu binti Hüseyin bin Hasan ile sülbü kebir oğlu Mehmed Şerif ve sülbe kebire kızları Halime ve Medine ve sülbe sagir kızları Zeliha ve Senika ve Huri ve Asiyeye münhasr olduğu bi’l-ihbar lede’ş-şer’un-nur zahir ve gâyân olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi’l-müzayede tahrir ve bi’l-farizatü’ş-şer’iyye Beyne’l-verese tevzi’ ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	3	350
Kilim, palas, keçi, çuval	1,1,1,2	100
Sefik bir re’s esze	1	400
Öküz reş, tosun	2,1	480
İnek reş, ma’bez asi	1	480
Tosun	1	80
Merkeb reş	1	200
Keçi ,oğlak	6	350
tekne ve kaliçe	2	40
Teşd	1	20
Tencere	1	20
Perakende pakır parça	6	50

Hırdavat menzili	1	30

Yekün el mezvukat ve lil meyyi guruş : 2550 tecviz ve tekfin : 150=2400

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	60
Delaliye	46
Kaydiye	7
Pul ma' varaka pahası	23
Ücret mekanı	10
Vesayet ciheti	25

Guruş: 173

Sahul baki lil taksimi Beynel verese guruş: 2227

Hisse-i zevce-i mezbure Dilu guruş: 278,15

Hisse-i ibn-i kerim merkum Mehmed Şerif guruş: 487,6

Hisse-i binti el-mezbure Halime guruş: 243,22

Hisse-i binti el-mezbure Medine guruş: 243,22

Hisse-i binti sagire el-mezbure Asiye guruş: 243,22

Hisse-i binti el-mezbure Zeliha guruş: 243,22

Hisse-i binti el-mezbure Seyika guruş: 243,22

Hisse-i binti el-mezbure Huri guruş: 243,22

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun Hisse-i irsiye-i şerîyyeleri vasileri bulunan labusi arkarındaşları merkum Mehmed Şerif yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 11 mayıs 327

103/71

Lice Kazâsı Sığınak Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Hasan bin Ahmed'den kızları Zeliha, Seyika, Huri ve Asiye'ye kalan mirası yaşları reşid olana kadar erkarındaşları Mehmed Şerif'e vasi olarak teslim edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Sığınak Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hasan bin Ahmed'in sülbe sagire kızları Zeliha ve Seyika ve Huri ve Asiyenin tesviye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiyeleri ber-muceb-i defter-i kasem dokuz yüz yetmiş dört guruş on iki para hıfz-ı vesayeti içün kabli şer'i şerif ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinde gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburun labusi arkarındaşı olub işbu bâ'isu'l-ikitab Mehmed Şerif nam kimesne sagirun-ı mezburunun vakt-i reşd ve serâdlerine değin nasib ve tayin olundukda merkum Mehmed Şerif dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-rabi ışrin min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

104/71-72

Lice kazâsı Şiar mahllesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Mehmed bin İlyas bin Veli'nin kalan mirası konusunda varisleri arasında çıkan anlaşmazlık hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kazâsı mahallatından Şiar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem veffat eden Hacı Mehmed bin Hacı İlyas bin Velinin verasetine zevce-i mezkûre-i metrukesi Vesile binti Halid bin Yusuf ile diğer zevce-i mezkûresi Zibide binti Hacı Ahmed bin Hasan ile sülbe kebire kızı Hava ve sülbe sagire kızı Asiye ile müteveffa-yı merkumun oğlu Ahmedin sagir oğlu Hasan ile sülbe sagire kızları Emine ve Fatıma'ya münhasr olduğu bi'l-ihbar 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra ber-vech-i âti vasi-i muhtarı olduğunu iddi'a eden işbu bâ'is-ül elam müteveffa-yı merkum Hacı Mehmedin büyük zevcesi olub zati mahalle-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid bin Yusuf ve Yusuf bin Alişan bin Muğan tarifleriyle maruf mezbure Vesile binti Halid bin Yusuf nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şeri'f-nurda müteveffa-yı merkum Hacı Mehmed'in terekesine bi'l-verase vaz' yedi-i müstahkak Beynel zatı Marefan-ı merkumanın tarifleriyle maruf müteveffanın diğer zevcesi mezbure Zibide binti Hacı Ahmed muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb müteveffa-yı mezbur zevceha Hacı Mehmed bin Hacı İlyas bin Veli hayatında vefâtından üç mah mukaddem bana ba-merhaleti vefât

eylediğinde mihrimi kendi zimmi nasda olan hukukum ahz ve kabz olunub mesnet-i seniyye üzerine görülüb deyü mişebsem zuhur eder ise ba'del eda baki kılındı. İki kile senet ıskat-ı sevat ve kefaret-i savm ve nezverat-ı sairem içün ba'de'l-devr fukara-i müslimin yine otuz betun tuz fukara-i müslimin ve beriyle yine selese mezkûrdan alınan tahrun dahi vasi-i muhtaram râibiyle ve cevayır ve hayra hariç ve sarf oluna deyü tazyibin-i huzur-ı müsliminden beni vasi muhtar nasib ve tayin eyledikde ben dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi muvacehesine ba'de'l-kabul merkum Hacı Mehmed hasren ali' isâe ve vasi'in vefât etmekle zevce-i mezbure Vesile'den sual olunub zevç-i müteveffa-yı mezbur Hacı Mehmed'in terekesi sülüsünden balada muharrer iki kile senet ve otuz betun ton bin guruş nakidin vesayesi içün bana teslimine kabu'ş-şer'den mezbure rişeye tebniye olunmak bi'l-vesaye muradımdır dedikde gabbu's-sual müdde'i-i 'aleyha-yı mezbure Zibide cevabında müteveffa-yı mezburun terekesine ber-vech-i muharrer vaz'-ı yedini ikrar iken müdde'i-i mezburenin müdde'asını inkar edecek müdde'i-i mezbure Vesile'den ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyan adul imran rical-i müsliminden Müninağa Mahallesi ahalisinden Hacı Seydun bin Ali bin Sa'dun ve Aziz bin Ahmed bin Sa'dun nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub tarafeyn-i muvacehesine gabbu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika müteveffa-yı merkum Hacı Mehmed bin Hacı Ali bin Veli hayatında vefâtından üç mah mukaddem ba merhalatını vefât etmekde cem'-i terekem ve zem-i nâsda olan hukukum ahz ve kabz olunub sünnet-i seniyye üzere levazım tecvin ve tekfin görülüp çün sebatım zuhur eder ise ba'de'l-irae baki kalan terekemin sülüsünden iki kile senet ıskat-ı salat ve kefaret-i savm ve nezverat-ı sairem içün ba'de'l-devr fukara-i müslimin yine otuz sebatun ton fukara-i müslimine verile ve altı bin tahrun dahi vasi-i muhtarım râibiyle cevair seba' sarf oluna deyü bizim huzurumuzda vasiyet ve tazyibinden işbu müdde'i-i mezbure Vesile'yi vasi-i muhtar nasib ve tayin eyledikde ol dahi vesayet-i mezkûreyi ba'de'l-kabul hasren ali isâe ve vasi'in vefât eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahizi ve şehadet dahi ederiz deyü her biri irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzzekki intihab olunan Minunağa Mahallesinden imam Mahmud bin Resul ve muhtarı İbrahim bin Fahsur bin Sa'dun nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid ve Mehmed bin Aziz bin İbrahim nam kimesnelerden 'alenen lede'-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade olmağın ba'de'l-hükmü'l-tebniye ma-vaki bit-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

105/72-73

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Karahasan Karyesi sâkinleri Ermeni milletinden iken vefât eden Akdis veled Sehakel'den verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Karahasan Karyesi sakinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Akdis veled Sehakel sülbü kebir oğulları KaraBeyt ile Makroya münhasır kablu'l-kasem merkum KaraBeyt dahi vefât edüb veraseti zevce-i mezkûresi Reyhan binti Karyo ile sülbü kebir oğulları Serkis ve Tomas ve Erko ve sülbü sahir oğlu Ekübye münhasr olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri tekmilü'l-farizatü'l-meşhudet sehm 'itibariyle otuz iki sehm merkum Makroya ve dört sehm mezbure Reyhan yedişer sehm merkumun Serkis ve Tomas ve Erko ve Ekübye isabeti tahakkuk edildikden sonra verese-i mezburundan sagir-i mezbur kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan vasisi ve validesi bi'l-isale bilvesaya verese-i kebar ve sairin dahi bi'l-ihale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'iyye tahrir ve Beyne'l-verese bilarifan şer' taksim ve tevzi' olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
İnek	2	400
Tekir	2	120
Kısrak tas	1	400
Öküz	1	500
Defaöküz	2	507
Yatak kat	2	150
Tencere	1	25
Teşt	1	30
Tava	1	5
Leğen	1	10
Sahan ve lengeri	2	16
Hırdavat menzili	1	100

Yekün el metrukat vel eşya elhebun guruş 2263 tecviz ve tekfin 71=2192

Resmi	55
Delaliye	44
Pul ma' varak	25
Vasiyeti hüceti	25
Kaydiye ve	6

sahhu'l-baki liltaksimi Beynel verese guruş: 2025

Hisse-i zevce-i mezbure Rihan guruş: 136,24

Hisse-i merkum Makro guruş: 1012,30

Hisse-i ibn-i kebir Serkis guru : 221,19

Hisse-i ibn-i kebir Tomas guruş: 221,19

Hisse-i ibn-i kebir Erko guruş: 221,19

Hisse-i ibn-i sagir merkum Ekub guruş: 221,19

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun Hisse-i irsiyeleri bulunan vasisi validesi mezbure Reyhan'ın yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı fi 12 mayıs 327

106/73-74

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Karahasan Karyesi sâkinleri Ermeni milletinden iken vefât eden KaraBeyt veled Farisa'dan oğlu Ekü'e kalan mirasa yaşı reşid olana kadar annesi Reyhan'ın vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Karahasan Karyesi Mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden KaraBeyt veled Farisa sülbü sagir oğlu Eküye tesviye-i umuruna ve babasından kendüsüne mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyesine ber-muceb-i defter-i kasem iki yüz yigirmi bir guruş yigirmi para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk işbu ile mevsuk vesayet-i 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharerru'l- esami-i kesenler ibharlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı merkumun validesi hacib işbu bâ'isu'l-kitab Reyhan sagir-i mezbure vakt-i reşd ve seradlerine değin kablu'ş-şer'den dahi nasib ve

ta'yin olundukda mezbure Reyhandan dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. tahriren fi el-yevm el-hamis velişrin min şehr-i cemaziyelevvel sene tisa ve işrin ve selasete ve elf.

107/74

Lice kazâsı Serin Karyesi sâkinleriden iken vefât eden Ömer bin Hasan Kasım'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsına tabi' Serin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Hasan Kasımın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Halime binti Hüseyin ile sülbe sagire kızları Kamile ve Zaide ve arkarındaşı Mustafa ve Ahmed ve la-buyun-ı kızkarındaşı Fatıma ve validesi Nuriye binti Abdi'ye münhasıra olub taksim-i mes'ele-i mirasiyeleri yüz yigirmi yediden 'ibaret olub sehm-i mezkûreden on beş sehm mezbureleri zevcesi Halime'ye ve yigirmi sehm mezbure validesi Nuriye'ye ve kırk sehm mezbure kızı Kamile'ye ve kırk sehm mezbure Zaide'ye ve iki sehm mezbur arkarındaşı Mustafa'ya ve on iki sehm merkum Ahmed ve bir sehm kızkarındaşı mezbure Fatıma'ya munhasırları olduktan sonra müteveffa-yı merkum Ömerin emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'i-şer'iyye Beyne'l-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin kasem defteridir

Yer alan eşye	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese mevkuse		
Yatak kat	1	100
Yorgan	3	140
Palası, darısı	1	70
Tencere	1	15
Leğen	1	15
Tava	1	5
Sini	1	5
Üsküde	1	5
İnek	1	300

Öküz	1	200
Keçi	1	20
Hırdavat menzili	1	15

Yekün el metrukat vel eşya el meblağ guruş: 900

Resmi	22,20
Delaliye	18
Kaydiye	2,20
Pul	2
Vesayet	25
Sekara huceti	5

900-65=835

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 835

Hisse-i zevce-i mebure Halime guruş: 104,14

Hisse-i emmi el-mezbure Nuriye guruş: 129

Hissei binti sagire Kamile guruş: 273,13

Hisse-i binti sagire Zaide guruş: 273,13

Hisse-i merkum Mustafa guruş: 14

Hisse-i merkum Ahmed guruş: 14

Hisse-i mezbure Fatıma guruş: 7

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri vasileri bulunan amcaları merkum Mustafaya teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı fi 13 mayıs 327

108/74-75

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Makriyan Karyesi sâkinleriden iken vefât Koçer Fazon'un verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Makriyan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Koçer Fazonun veraseti sülbü kebir oğulları Mehmed ve Yusuf ba'de kabl-elkasem mehmed dahi vefât edüb sülbü kebir oğulları Ömer ve Musa ve İbrahim münhasır olub ba'de kabl-elkasem Yusuf dahi vefât edüb veraseti sülbü kebir oğlu Peresim ve süle sagir kızı Aişeye münsahıra olub ba'de kabl-el kasem merkum Peresim dahi vefât edüb veraseti zevce-i mezkûresi Huri binti Ali bin Resul ile sülbü sagir oğlu Hasan münhasır olduğu bi'l-ihbar tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri kırk sekiz sehmden sekiz sehm müteveffa-yı merkum Mehmedin sülbü kebir oğulları Ahmed ve Musa ve İbrahim ve sekiz sehem müteveffa-yı merkum Yusuf sülbe kebire kızı Aişeye münhasıra olduğu isâ-yi tahakkukdan sonra sagir-i mezbur Hasan'ın tesviye-i umuruna vasisi bulunan validesi mezbure Huri bil ecilen verese-i saire-i mezburun bi'l-isâle taleb ve marifetiyle ve marifet-i şer'iyye tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur.

Yatak kat	1	50
Keçi	1	50
Hali ve talım	2	420
Sini ve lengeri	2	22
Tencere	5	20
Leğen	1	13
Merkeb reş	1	150
İnek	2	450
Tosun	1	40
Koyun	12	680
İnek sıfik	1	60
Tosun	1	20
Sıfik kızını	1	25

Yekün el metrukat vel eşya velmablağ guruş: 2010 tecviz ve tekfin: 160=1904

Resmi	472
Delaliye	26
Kaydiye ma’ vasi	19
Vasiyeti hüceti mesarif	25
Ücreti mekare	8

1904-132=1768

sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1768

Hisse-i zevce-i mezbure Huri guruş: 76,27

Hisse-i ibn-i kebir merkum Ömer bin müteveffa Mehmed guruş: 294,26

Hisse-i merkum Musa bin müteveffa Mehmed guruş: 294,26

Hisse-i merkum İbrahim bin müteveffa Mehmed guruş: 294,26

Hisse-i ibn-i sagir Hüseyin bin müteveffa Peresim guruş:515,29

Hisse-i Aişe binti müteveffa Yusuf guruş: 294,26

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiye-i şer’iyyeleri vasileri bulunan validesi mezbure Hurinin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 14 mayıs 327

109/75

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Makriyan Karyesi sâkinleri Koçer Peresim bin Yusuf bin Fazo’dan oğlu Hasan’a kalan mirasa yaşı reşid olana kadar annesi Huri’nin vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Makriyan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Koçer Peresim bin Yusuf bin Fazo’nun sülbü sagir oğlu Hasan’ın tesviye-i umuruna ve babasından kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiyesini ber-muceb-i defter-i kasem beş yüz on beş guruş yigirmi dokuz para hıfz-ı vesayeti içün kablu’ş-şer’i şerifden bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk ve istikamet ile mevsuk vesayet-i ‘uhdesinden gelmeğe kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru’l-esami-i kendi aharlarıyla ‘annu’ş-şer’un-nur zahir ve müstahkak olan sagir-i merkumun validesi olub işbu bâ’isu’kitab Huri sagir-i mezburun vakt-i reşd ve ser’adlerine değin kablu’ş-şer’den dahi nasib ve tayin olundukda mezbure Huri dahi vesayet-i mezkûreyi

kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-selâse aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

Sahul el hak

Mahsusi ahsari Hacı Hüseyin

Ard deresi Karyesi Muhtarı Hacı Süleyman

110/75-76

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Dibek Karyesi sâkinleriden iken vefât Mehmed bin Molla Mustafa bin Şerif'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Dibek Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Molla Mustafa bin Şerif'in veraseti mezbure metrukesi Huri binti Yusuf ile amcazadesi sagir Salih bin Ali bin Şedine münhasır olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri hükm-i fariza-i verese-i sehem 'itibariyle bir sehem mezbure zevcesi Huri'ye ve üç sehm merkum amcazadesi Salih esâyetine tahakkuk eyledikden sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi bi'l-müzayede ber-vech-i zir-i tahrir ve bi'l-farizatü'ş-şer'iyye Beyne'l-verese tevzi' ve taksim eylediği müBeyyin işbu kasem defteridir

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Tosun	1	62,20
İnek ma' bezan	2	124
Merkeb	1	100
Halı ve kilim	1	190
Yatak kat	3	250
Hurç	2	39
Kapan	1	10
Lengeri	3	33
Üsküde		24
Zaba	1	70

Teşt	1	40
Tencere	1	40
İnek ma' bezan	2	180

Yekün el metrukat vel eşya el ceya guruş : 1557,30

tecviz ve tekfin 157, 30-1400=1373

Resmi kısmet	35
Delaliye	28
Kaydiye ma' varak ve Hisse	19
Vesayet hüceti masarıfı	25
Ücret mekanı	20

1400-127=1273

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1273

Hisse-i zevce-i mezbure Huri guruş: 318,10

Hisse-i ibn-i 'amme'l mezbur Salih: 954,20

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyesi bulunan amcazadesi vasisi bulunan Koçer Mehmed'in yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 14 mayıs 327

111/76

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Damar Karyesi sâkinlerinden Mehmed bin Molla Mustafa bin Şedid'den oğlu Ali'ye kalan mirasa yaşı reşid olana kadar akrabası Koçer Mehmed'in vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Damar Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Molla Mustafa bin Şedid'den defter-i kasem mubeciyle amcazade Ali'nin sagir oğlu Salihe mütenakkal olan dokuz yüz elli dört guruş dokuz para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden bir vasi lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk ve istikamet ile mevsuk vesayet-i 'uhdesinden gelmeğe kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i sekanlar ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir

ve müstahkak olan sagir-i merkumunun akrabası olub işbu bâ'isu'l-kitab Koçer Mehmed sagir-i mezburun vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den dahi nasib ve tayin olundukda merkum Mehmed dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-selâse aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

karye-i mezkûr imamı Molla Yusuf

Şaar Karyesi ahalisinden Mehmed bin Hacı Hüseyin

112/77

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Zara Karyesi sâkinleriden iken vefât Ömer bin Mehmed bin Yusuf'un verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Zara Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Mehmed bin Yusuf'un veraseti sülbü sagir oğlu Abdulkadir ile sülbe kebire kızları Emuş'i ve Hadiceye münhasıra olduğu bi'lihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri bil hakim-i fariza dört sehm 'itibariyle iki sehm sagir-i merkum Abdulkadir'e ve bir sehm mezbure Emuş ile Hadice'ye isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagir-i mezburun kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan amcazadesi Hüseyin bin Mehmed bi'l-vesaye verese-i kebarın bi'l-isâye taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Keçi	6	292
Yatak kat	3	192
Zarar	1	18
Palası, çuval	1, 7	125
Çarşab		36
Tencere		51
Parakende eşya	1	28
Pakır parça	12	77

İnek , palası	1,1	104
teşt	1	40
Zincir ve teftan		115
Bağ kıta	1	700
Keçi ma',merkeb ve inek	1,1,1	320

Yekün el metrukat vel eşya elmeblağ guruş: 2091

Tecviz ve tekfin 301=1890

Resmi kısmet	47,20
Delaliye	38
Kaydiye ma' pul varak	20,20
Vasiyet hücceti	25
Sekara ücreti	20

Yekün: 1890-171=1729

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1739

Hisse-i ibn-i sagir merkum Abdulkadir guruş: 863

Hisse-i binti el-mezbure Emuş guruş: 431,20

Hisse-i binti el-mezbure Hadice guruş: 431,20

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun Abdulkadirin Hisse-i irsiyesi sekiz yüz altmış üç guruş vasisi bulunan amcası Hüseyin bin Mehmede teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı.

113/77-78

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Zara Karyesi sâkinlerinden Ömer bin Mehmed Yusuf'dan oğlu Abdulkadir'e kalan mirasa yaşı reşid olana kadar amcası Hüseyin'in vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Zara Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Mehmed Yusufun sülbü sagir oğlu Abdulkadir'ın tesviye-i umuruna ve babasından kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi ber-muceb-i defter-i kasem sekiz yüz altmış üç guruş hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile me'ruf ve istikamet ile mevsuk vesayet-i 'uhdesinden gelmeğe kadr idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i gelenlar ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagir-i merkumun amcası olub işbu bâ'isu'l-kitab Hüseyin nam kimesne sagir-i mezburun vakt-i reşd ve serâdine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olundukda merkum Hüseyin veraset-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i vel işrin min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

karye-i mezkûr imamı Alaadin bin Hüseyin

karye-i mezkûr muhtarı Ömer sehabe sükkanı

114/78

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sakinleri Ermeni milletinden iken vefât eden Ekos efendi veled Hayrabeyt veled Mardirus'un Yuşem efenden alacağının ve kalan mirasının çocukları ve varisleri arasında pay edilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahalatından Sarıtoması Mahallesi sakin ve zati mahalle me'muru İlyas efendi veled Yusuf efendi veled Zâl efendi ve İbralfas efendi veled Bidisdes veled edhanisi nam 'âkilin bi't-ta'yin tarifleriyle maruf ve Arsir binti Estor veled Maks ve Ertan Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i-şerifi'n-nurda ve marefan-ı merkumanın tarifleriyle maruf Boş'i efendi veled Cebrail efendi veled Ya'kub nam kimesne mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram idüb mahalle-i mezkûr sakinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden zevcem Ekos efendi veled Hayrabeyt veled Mardirus nam kimesnenin veraseti sebile sülbü kebir oğulları Makdim ve KaraBeyt ile sülbü sagir oğlu HabraBeyt ve sülbe sagire kızları Enanbas ve Ağyin ve Menşuye münhasr olub müteveffa-yı mezbur Ekob efendi hal-i hayatında merkum Yuşem efendi zimmetinde cihet-i farzdan olan yetmiş iki guruş alacağını kablu'l-ahz vel istifa vefât olmağla ben müteveffa-yı merkum Ekob efendinin zevce-i mezkûre-i metrukesi ve Cebrail an el meclisi Sakroviç KaraBeyt müteveffa-yı merkumun kebir oğulları ve KaraBeyt dahi sagir oğlu ve Menusi ile Ağyir ve Enenbas sagire

kızı ve Hisse-i irsiyeleri olmamağla mebaliğ-i mezkûr yetmiş iki guruşdan Hisse-i irsiyeme isabet eden sekiz guruş Yus'a efendiye bi'l-verase taleb ederiz sual olunub bize alıverilmesi muradımdır dedikde gabbu's-sual merkum Yus'a efendi cevabında cihet-i merkumdan müteveffa-yı mezbur Ekob efendi mebaliğ-i mezkûr yetmiş iki guruş zimmetinde hala deyni olduğunu taifen ikrar iken müdde'iyun-ı merkumun ber-muceb-i verasetleri malumum değildir deyü inkar edince müdde'i-i merkum da müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda marefan-ı merkumandan İlyas efendi veled Yus'a efendi veled Hasa ve Sarı Tumas Mahallesinden keşiş Mekdiç veled Elfiyoş veled keşiş Gazar nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika işbu hazıran-ı bi'l-meclis varis Beyte İstor veled Maksi ve Ertan müteveffa-yı merkum Eküb efendinin zevce-i mezkûresi Makroviç ile KaraBeyt müteveffa-yı merkumun kebir oğulları ve Hayrabeyt dahi sagir oğlu Enanbas ve Ebğan müteveffa-yı merkumun sagire kızları ve Hisse-i varisleridirler ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan muhtari edhanisi veled Masi veled Sehada ve İhriyari ve Kalu veled Zevrab veled Kedse nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Masi veled Sehad veled Nevmas veled Serab veled haper nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir makbulu'ş-şehade olmağın müdde'iyun-ı mezburun bütün varislerine ba'de'l-hükm müdde'i-i 'aleyh merkum Yus'a efendinin ikrar-ı muvebiyle elzem olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-samen ve işrin min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

115/79

Lice kazâsı Zara Karyesi sâkinleriden iken vefât Yusuf bin Sefa bin Abdullah'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tab'i Zara Kazâsı Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Yusuf bin Sefa bin Abdullah'ın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Aişe binti İbrahim ile sülbü kebir oğlu İbrahim ve sülbe kebire kızları Zeliha ve Perişana münhasıra olub tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri otuz sehm 'itibariyle dört sehm zevce-i mezkûre Aişe'ye ve on dört sehm oğlu İbrahim ve yedişer sehm kızları Zeliha ve Perişana isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan mezbure Zeliha'nın tarafından ve kabul olan müracağı üzerine taleb ve marifetleriyle ve verese-i mezburunun marifetleriyle marifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur tahriren

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat Ma' yorgan	2	125
Palası	1	30
Tava ma' ser keçi	2	43
Lengeri ma'i teşt	2	61
Sahan ve üsküde	3	18
Kazân ma' sıtıl	2	
İnek ma' tosun	1	372
Seran sefik	2	700
Öküz	2	200

Yekün el metrukat vel eşya el heba guruş: 1774,20

tecvin ve tekfin masarıfı: 105,20=1624

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	40,20
Delaliye	32
Kaydiye	4,20
Pul ma' varaka	20
Vesayet	25
Sekera ücreti	10

Yekün guruş: 132

Sahhu'l-baki lil taksimi Beyn'el verese guruş: 1492

Hisse-i zevce-i mezbure Aişe guruş: 186,20

Hisse-i ibn-i merkum İbrahim guruş: 652,20

Hisse-i binti mezbure Zeliha guruş: 326,15

Hisse-i binti mezbure Perişan guruş: 326,15

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın-ı mezburun herkes Hisse-i şer'iyyelerini ahz be kabz eylediklerini müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı fi 15 mayıs 327

116/79-80

Lice kazâsı Tel Karyesi sâkinleriden iken vefât Molla Ahmed bin Mustafa'nın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tel Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Ahmed bin Mustafa'nın veraseti zevce-i mezkûresi Çaçan binti Maksud ile sülbü kebir oğulları Mustafa ile gaib olan Halil ve diğer oğulları Mehmed Emin ve Ömer ve sülbe kebire kızları Vesile ve Aişe'ye münhasır olub Hisse-i mirasiyeleri behakim-i feraiz seksen sehm itibariyle on sehm zevce-i mezbure Çaçan ve on dört sehm mezburun oğulları Mustafa ve Halil ve Mehemd emin ve Ömer'e ve yedişer sehm mezbure Beyti kızları Vesile ve Aişe'ye isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan gaib-i mezbur Halil'in kablu'ş-şer'den kayyum nasib ve tayin olunan biraderi Mustafa bi'l-kayyum ve verese-i sairelerin bi'l-isale taleb ve marifetleriyle vesairin tahrir ve tebniye bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur fi 16 mayıs 327

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
ber-bab-hane Beyne'l-verese		
Bir kıt'a bağ		
Yatak kat	3	300
Palası	3	90
Lengeri	3	30
Sahan ma' üsküre	5	30
Teşt	1	45
Leğen	1	10
Öküz	1	300

İnek	1	200
Keçi	4	213
Koyun	2	140
Oğlak	3	40
Tencere	1	40
Merkeb	1	170
Hırdavat	1	150

sekin el tereke 1758

tecviz ve tekfin ve emhayrat 128=1640

minha el-ihracat

Resmi kısmet	40,30
Para	10
Delaliye	32
Kaydiye	5
Kısam	25
Sekere	10
Pul ma' varak	15
Sükkan bahası	128

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1502

Hisse-i mezbure Çaçan: 187,30

Hisse-i ibn-i merkum Mustafa: 363,34

Hisse-i ibn-i merkum gaib Halil: 363,34

Hisse-i mezbure Mehmed Emin: 187, 30

Hisse-i ibn-i merkum Ömer: 262,34

Hisse-i mezbure Vesile: 187, 30

Hisse-i ibn-i merkum Aişe: 127, 17

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i hazıranın Hisseleri kendülerine teslim olunub ve gaib-i mezbur Halilin Hisse-i irsiyesi olan iki yüz altmış iki guruş otuz para kayyum bulunan biraderi Mustafaya teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi16 mayıs 327

117/80-81

Lice kazâsı Sis Karyesi sakinlerinden Ali bin Hasan ibn Receb'in zevcesi Havva binti Ahmed ibn Hüseyin' e kendisine itaat etmesi konusunda açmış olduğu dava ve Ali Beyin Havva hanımı razı etmesi gerektiği ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice kasazsına tabi' Sis Karyesi ahalisinden Ali bin Hasan ibn Receb nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda karye-i mezkûrda sakin ve zati karye-i mezkûre ahalisinden Ömer bin Receb ibn Sırrı ile Licenin Körtük Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Sa'dun ibn Abdi tarifleriyle maruf Havva binti Ahmed ibn Hüseyin nam hatun muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam işbu hazıran-ı bi'l-meclis Havvanın babası Ahmed bin Hüseyin vefâtından yedi sene akdem mezbure Havva sagire iken iki yüz guruş mihr-i muaccel ve yüz guruş mihr-i müeccel nasibesiyle bana terviç ve ikayıh merkum Hüseyin'den bir kabul etmesi üzerine taht-ı nikahda zevce-i mezkûre-i mehdul beham olub vech-i şer' üzere hukuk-ı zevciyete ri'ayet ve inkıyad etmeğle bana ita'at ve inkıyad etmek üzere zevce-i mezkûre Havva'ya tebniye olunmak muradımdır dedikde gabbu's-sual müdde'i-i 'aleyha-i mezbure Havva cevabında ber-cevh-i muharrer zevce-i mezkûre-i medhul suhal olduğu tabien ve muhtara ikrar ve 'itiraf ve hilaf-ı meşruh olarak kendüsini harb ile idea ve cefa dedikden tahammüle takat götürmemekle bi't-tabi nefsini tebiyyetinden mecbur olduğunu Beynen eyledikten sonra ber necib şer'i beni infak ve iksâ idüb ve hilaf-ı meşruh olarak baki edayen ve cefa ve ber mihal vel-hasıl bir muamele-i gayr-i meşru'ada bulunmak üzere zevç-i mezbur Aliye kabu'ş-şer'den tebniye olunmak muradımdır dedikde müdde'i-i 'aleyha-yı mezbure Havva muvahharen leh abi karar seha müdde'i-i merkum Alinin zevce-i mezkûresi olduğunu ba'de'l-hükm bir nehc-i şer'i-şerif müdde'i-i 'aleyha-yı mezbure Havva'ya infak ve iksa etmek ve hilaf-ı şer'iyye olarak kendüsine raziyet ve cefadirlik üzere müdde'i-i merkum Ali'ye tebniye olmağın ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-selâse aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

118/81

Lice kazâsı Çapar Karyesi sakinlerinden vefât eden Ali bin Abdullah'dan kalan tarla, hane ve Hisse-i irsiyeye ile ilgili vasiler arasındaki anlaşmazlık hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çapar Karyesi sakinlerinden ve Kazâ-i mezkûr Savat Karyesi ahalisinden Hüseyin bin Mahmud bin Fahri Mehmed ve Sis karyeli Mehmed bin Molla Samed bin Abdülaziz nam müslimin-i raşidin tarifleriyle maruf Fatime ve Huri binti Ali ve valideleri Hayriye binti Mehmed ve Mehmed ve Aziz ve Halid bin Ali bin Abdullah bin Yusuf nam kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şerîyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Lice'nin Kali Mahallesi sakinlerinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l- 'annu'l-meram idüb pederimiz müteveffa Ali bin Abdullahdan bizlere irseen intikal eden karye-i mezkûre toprağında vâki' malumu'l-hudud ve el-cebran on dokuz kıt'a sulu ve susuz tarla ve bir bab hane ve emval-i mütenekkla ve gayr-i mütenekkalde olan Hisse-i irsiyelerimize ve mezkûr validemiz mezbure Hayriye'nin Hisse-i irsiyesine güz Çapar Karyesi sakinlerinden Huri ve Fatıma binti Abdullah bin Yusuf nam hatunlar müdahale etmekde olub müdahale vak'alarının me'ine dair bidayeten ve istinafen ve techiren ve 'itirazen taleb ve da'va ve hususat ve redd-i cevaba ve arz-ı hal ve levayıh ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve iştihasına ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza sah ve ibraya ve gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve mukarrerat-ı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi terkiyle me'zun olmak üzere velhasıl 'amme-i matuka-i sahihhiye-i şer'iyye ile vekil ve naib nasib ve tayin eyledik dediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki bi't-tabi ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi aşer min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

119/81-82

Lice kazâsı Çapar Karyesi sâkinlerinden Ali bin Abdullah bin Yusuf'dan oğulları Süleyman, Abdullah'a kalan mirasa yaşı reşid olana kadar Kali Mahallesinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir'in vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çapar Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Abdullah bin Yusuf'un sülbü sagir oğulları Süleyman ve Abdullah'ın tesviye-i umurlarına ve babalarından mütenekkal emval-i menkuleden olan Hisse-i irsiye-i sa'inleri bin yigirmi guruş ile yedlerine mütenekkal olan arazileri hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'i şerifden bir dahi nasib elzem ve mühim olmağı ile

maruf ve istikamet ile mevsuk ve vesayet-i ‘uhdesinden gelmeğe kadir ediği zeyl-i kitabda tahriru’l-esami-i kesânlar ihbarlarıyla ‘annu’ş-şer’ ahraren tahir ve mutehakık olan Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ağa bin Bekir nam kimesne sagiran-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdalerine değin kablu’ş-şer’den dahi nasib ve tayin olundukda merkum Hacı Ahmed efendi vesayet-i mezkûreyi kabul ve ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta’ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki bi’t-tabi ketb olundu Tahriren fi’el-yevm-i’el-tasi aşer min şehr-i rebî’ü’l-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

Şuhud-ul hal

Sis Karyesi imamı Mehmed bin Molla Hamid

Muhtarı bin Hasan bin Mahmud

120/82

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sâkinleriden Ermeni milletinden iken vefât Makso Bugos veled Makso’nun verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsısında Sarıtomas Mahallesi sakinlerinden ve teb’a-i devlet-i ‘aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Makso Bugos veled Makso edhanisin veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Reyhan binti Şeru veled KaraBeyt ile sülbe kebire kızları Kader ve Hanım ve Susan ve Hafidi sagir Şükrüye mahzarında olub tahsis-i mes’ele-i mirasiyeleri hükmü’l-fariza yetmiş iki sehm ‘itibariyle dokuz sehm zevce-i mezbure Reyhan ve on altışar sehm müteveffanın kebire kızları mezbure Kader ve Hanım ve Susan ve on beş sehm sagir merkum Şükrüye isbat-ı tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagir-i mezburun tesviye-i umuruna kablu’ş-şer’den dahi nasib ve tayin olunan amcası Ekbab veled Makso edhanis bi’l-vesaye verese-i saire-i mezbur bi’l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer’ile tahrir ve Beyne’l-verese bi’l-farizatü’ş-şer’iyye tavzi’ ve taksim olunan münetekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr-i Beyan olunur Tahriren fi’el-yevm-i’el-hamis min şehr-i cemazi’el-âhir li-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Bir bab hane Beynel verese mevkfa		

Yatak kat	1	150
Atik kilim	1	30
Palası	2	30
Tencere	1	20
Tava	1	10
Sini , üsküde	1	40
Hırdavat menzili	1	20

Yekün el mevrukat vel eşya guruş: 300-30=270

Resmi kısmed	7,20
Delaliye	6
Kaydiye	1
Lusa	320
Vesayet hüceti mesarıfı	12

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 270

Hisse-i zevce-i mezbure Reyhan guruş: 46,10

Hisse-i binti kebire mezbure Kader guruş: 82,9

Hisse-i binti kebire mezbure Hanım guruş: 82,9

Hisse-i binti kebire mezbure Susan guruş: 82,9

Hisse-i merkum sagir Şükrü guruş: 76,35

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim olunub ve sagir mezbur Şükrü'nün Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi olan ber-vech-i bala sekiz yetmiş dört guruş otuz beş para vasi merkum Ekbab'a teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem defteridir. Fi 1329

121/82-83

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sâkinleriden Ermeni milletinden iken vefât Makso Bugos veled Makso'dan oğlu Kebürfas ve torunu Şükrü'ye kalan mirasa amcaları Eküb veled Makso Edhan veled'in vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsısında Sarıtomas Mahallesi sakinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Makso Bugos veled Makso edhanisin mütevefa kebir oğlu kebürfas sülbü sagir oğlu Şükrünün tesviye-i umuruna ve dedesinden kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'îyesi ber-muceb-i defter-i kasem yetmiş altı guruş otuz para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emaneten maruf teminat ile mevsuk ve vesayet-i 'uhdesinden gelmekle kadr-ı idiğü zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i kesanlar ihbarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagir-i merkumun amcası olub işbu bâ'isü'l-kitab Eküb veled Makso Edhan veled Edadisi nam kimesne sagir-i mezburun vakt-i reşd ve serâdine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olundukda merkum Eküb dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâi ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

KaraBeyt vilayeti Ne'u veled Eslu

Makso Balos veled Sa'di veled Esalü

122/83

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sâkinleriden Ermeni milletinden iken vefâteden Eküb veled Hayrabeyt'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsısında Sarıtomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Eküb veled Hayrabeytin veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Vartir binti Estor veled Vartan ile sülbü kebir oğulları Karabeyt ve Makrovic dahi ve sülbe kebire kızı Manosun sülbü sagir oğlu Hayrabeyt ve sülbe sagire kızları Emnamas ve Elyeninye mahzarında olub tahsis-i mes'ele-i mirasiyeleri hükmü'l-fariza yetmiş iki sehm 'itibariyle dokuz sehm zevce-i mezbure Vartire ve on dört sehm oğulları KaraBeyt ve Makroviç ve Hayrabeyt yedişer sehm kızları mezbure Emnanas ve Elyeninye isbat-ı tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagir-i mezburun tesviye-i umuruna kablu'ş-şer'den dahi nasib ve tayin olunan valideleri mezbure Vartire bi'l-vesaye verese-i saire-i mezbur bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve Beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan münetekkalat-ı müteveffadır ki ber-

vech-i âti zikr-i Beyan olunur Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bit bab hanBeynel verese mevkufe		
Yatak kat	1	100
Atık kilim	2	50
Ayak palası	2	20
Tencere	1	20
Tava	1	10
Legen	1	10
Sahan ve üsküde	1	20
Hırdavat menzili		40

Yekün lil merukat vel eşya el mebyan guruş : 270

Resmi kısmet	6,30
Delaliye	5
Kaydiye	1
Pul	3
Vesayet hücceti mesarıfı	10

sahhu'l-baki guruş : 244

Hisse-i zevce-i mezbure Vartire guruş: 30 ,20

Hisse-i ibn-i merkum KaraBeyt guruş: 47,18

Hisse-i ibn-i merkum Makroviç guruş: 47 ,18

Hisse-i binti mezbure Manos guruş: 26,29

Hisse-i binti mezbure Emnamas guruş: 26 ,18

Hisse-i binti sagire mezbure Elyenin guruş: 26 ,18

Hisse-i ibn-i sagir mezbur Hayrabeyt guruş: 47 ,18

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim olunub ve sagir-i mezburunun Hisse-i irsiye-i cem'en doksan dört guruş otuz sekiz para vasileri bulunan mezbure Vartire teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem defteridir. Fi 24 mayıs 329

123/83-84

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sâkinleriden Ermeni milletinden iken vefât eden Eküb veled Hayrabeyt'ten oğlu Hayrabeyt ve kızları Emnamas, Elyine'ye kalan mirasa yaşları reşid olana kadar anneleri Vertire binti Estor nam hatunun vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında Sarıtomas Karyesi mütemekkinlerinden ve devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Eküb veled Hayrabeytin sülbü sagir oğlu Hayrabeyt ve sülbe kızları Emnamas ve Elyinenin tesviye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem doksan dört guruş otuz para hıfz-ı tesviye-i vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve vesayet-i 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i kesanlar ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri olub işbu bâ'isü'l-kitab Vartire binti Estor nam hatun sagirun-ı mezburunun vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve ta'yin olundukda mezbure Vartire dahi vesayet-i mezbureyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâi ve ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i rebî'ü'l-âhir li-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Kazâ çavuşu ağa bin Hayri

Mahalle me'muru İlyas efendi bin Yusuf

124/84

Lice kazâsı Dirhost Karyesi sâkinleriden iken vefâteden İbrahim bin Ahmed'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Derhust Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden İbrahim bin Ahmed'in veraseti zevce-i mezkûresi Havva binti

Abdullah ile sülbü sagir oğlu Mehmed ve sülbe sagire kızı Aişeye münhasra olub ba'de merkum Mehmed dahi vefât idüb veraseti validesi mezbure Havva ile labuyen kızkarındaşı Aişe ve la'em kızkarındaşı Emine ve amcası Ali bin Ahmed'e münhasıra olub tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-münasib yetmiş iki bin sehm 'itibariyle seksen sehm mezbure Havva'ya iki yüz on sehm labuyen kızkarındaşı Aişe verasetine beş sehm la'em kızkarındaşı Emine'ye otuz beş sehm amcası Ali bin Ahmed'e isabeti tahakkuk eyledikten sonra veraseti ve mezburundan sagire mezbure Aişe'nin tesviye-i umuruna kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan amcası merkum Ali bin Ahmed bi'l-vesaye verese-i sairenin bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifetü'ş-şer'ile tahrir ve bi'l-fariza Beyne'l-verese tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Fi 25 mayıs 327

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
İnek sefid	1	120
Mehave ölçek	2	30
Yorgan ma'çuval	2	27
Tencere	1	20
Dehar ma'kantar	2	7
Kab	2	4
Hıraba ba'g kıt'a	1	105
Hane bir kısmı hıraba	1	145

Yekün el mevrukat guruş : 475 tezvic ve tekfin 475-70:415

Resmi kısmet	11
Delaliye	9
Kaydiye	1
Pul	3
Sekare	6
Vesayet	25

415-55=360

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 360

Hisse-i el-mezbure Havva: 80

Hisse-i sagire-i mezbure Aişe: 210

Hisse-i mezbure Emine: 35

Hisse-i el-mezbur Ali: 35

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim olunub ve sagire-i mezbure Aişe'nin Hisse-i irsiyesi iki yüz on guruş vasi-i merkum amcası Ali bin Ahmed'e teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem defteridir. Fi 25 mayıs 327

125/85

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Bağlan Karyesi sâkinleriden iken vefât eden Hüseyin bin İbrahim'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Bağlan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin İbrahim veraseti zevce-i menkuhe-i metruke Zeyneb binti Hüseyin bin Abdurrahman ve sülbe sagire kızı Asiye ve kızkarındaşı Huri ve Aişe'ye münhasra olub tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri on altı sehm 'itibariyle iki sehm zevce-i mezbure Zeyneb sekiz sehm sagire-i mezbure Asiye'ye ve üçer sehm Huri ve Aişe'ye isabeti tahakkuk edildikden sonra veraseti mezburundan sagire-i mezbure Asiye'nin tesviye-i umuruna kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan validesi mezbure Zeyneb bi'l-vesaye verese-i sairenin bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifetü'ş-şer'ile tahrir ve bi'l-fariza Beyne'l-verese tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur tahriren fi el-yevm es-sabi min şehr-i cemaziyelahır sene tisa ve işrin ve selasete ve elf

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Yatak kat	1	110
Lengeri	2	26
Tencere	1	44
Def'a tencere	1	26
Su tası	2	13,20

Zabur	1	3
İnek	1	220
Teşt	1	9
Pakır	1	13,20
Tava	1	12
Palası	1	17
Yorgan	1	55
Çuval	1	21
Tabur	1	3
Yünek	4	20
Tütün	1	6
Sair	76	

Yekün el mevrukat vel eşya el cebab guruş :684-44=640

Resmi kısmet	14,22
Kaydiye	1,22
Pul	32
Vasiyet hüceti mesarıfı	25

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 640

Hisse-i zevce-i mezbure Zeyneb guruş: 80

Hisse-i binti sagire el-mezbure Asiye guruş: 320

Hisse-i ahz el-mezbure Huri: 120

Hisse-i ahz el-mezbure Aişe: 120

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagire-i mezbure Asiye'nin Hisse-i irsiyesi olan üç yüz yigirmi guruş vasisi bulunan

validesi mezbure Zeyneb'e olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 26 mayıs 327

126/85

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Bağlan Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin İbrahim'den kızı Asiye'ye kalan mirasa yaşı reşid olana kadar annesi Zeyneb binti Hüseyin ibn Abdurrahman nam hatunun vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Bağlan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin İbrahimin sülbe sagire kızı Asiyenin tesviye-i umuruna ve müteveffa pederinden kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi ber-muceb-i defter-i kasem üç yüz yigirmi guruş hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve vesayet-i 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagire-i mezburenin validesi olub bâ'isü'l-kitab Zeyneb binti Hüseyin ibn Abdurrahman nam hatun sagire-i mezburenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve ta'yin olundukda ol dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i cemazi-el-evvel-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

127/86

Lice kazâsı Dirhust Karyesi sakinlerinden iken vefât eden İbrahim bin Ali'den kızı Aişe'ye kalan mirasa yaşı reşid olana kadar amcası Ali bin Ahmed'in vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Dirhust Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden İbrahim bin Ahmedin sülbe sagire kızı Aişe'nin tesviye-i umuruna ve müteveffa pederinden kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi ber-muceb-i defter-i kasem iki yüz on guruş hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve vesayet-i 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra sagire-i mezburenin amcası olub bâ'isü'l-kitab Ali bin Ahmed nam kimesne sagire-i mezburenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve ta'yin olundukda ol dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini

kemayenbeği edâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

Abdurrahman efendi sacı Ömer efendi

Dirhust'un Hacı Mehmed efendi bin saci Mehmed Said efendi

128/86

Lice Kazâsı Zağren Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Ömer'in kızı Havva binti Mustafa bin Ömer bin Ali babasından kalan mal, eşya ve tarla ile ilğili kardeşi Ömer ve annesi Aişe ile anlaşmazlıkları ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Zağrem Karyesi sakinlerinden olub ve zati karye-i mezkûre ahalisinden Said bin Bekir bin Yusuf ve Hacı Mehmed bin Hacı Hüseyin nam kimesnenin tarifleriyle maruf Havva binti Mustafa bin Ömer bin Ali nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine Kazâ-i mezkûre ahalisinden marefan-ı merkuman tarifleriyle maruf Ömer bin merkum Mustafa muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb bundan altı sene akdem vefât eden pederim Mustafa bin Ömer'in veraseti bana ve zevce-i mezkûresi Aişe ve sülbü kebir oğlu merkum Ömer'e münhasr olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri bi'-hükmü'l-fariza yigirmi dört sehm 'itibariyle sehm-i mezkûreden on üç sehm mezbure Aişe'ye ve on dört sehm merkum Ömer'e ve yedi sehm bana isabet-i tahakkuk eyledikden sonra pederim müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi olan yüz guruş kıymetinde bir 'ad ve fezan ve iki yüz guruş kıymetinde inek re's merkeb ve iki yüz guruş kıymetinde bir bab-hane ve iki kıt'a tarla ve üç yüz guruş kıymetinde üç re's inek ve bin iki yüz guruş kıymetinde dört kıt'a bağ ve iki yüz guruş kıymetinde bir kıt'a kavaklık ve hallesi pederim Mustafa'dan bizlere irsen intikal etmekle mevrusum müteveffa-yı merkum Mustafa'nın tereke-i mevcude-i muharere-i mezkûresi yedi sehm olan irsiyemi biraderim merkum Ömer'den ahz ile bana teslim olunmak matlubumdur dedikde bi'lhassa matlubun şerait-i hidmet-i halimi havi el-tarik iltihabu'ş-şer' merkum karındaşım yedi semem Hisse-i irsiyeme mukabil bana karye-i mezkûre toprağında vaki' malumu'l-hudud ve el-berân üç yüz guruş kıymetinde bir kıt'a kavaklık ve hale ve yine malumu'l-hudud ve el-cebrân dört yüz guruş kıymetinde bir kıt'a üzüm bağı ve iki yüz guruş para vermek üzere itiraz dahi musallah olduğundan mezbur merkum biraderim merkum Ömer dahi yedi sehm olan mezkûr kavaklık ve hale bağ-ı mezkûr ve mezkûre iki yüz guruş zimnen vekaleten mahekeme-i şer'i şerifde bana teslim edildikde ben dahi merkumun yedinden bağdel ilam ma'lum pederim müteveffa-yı merkumun

terekesinden olan yedi semem Hisse-i irsiyem muallak‘amme gavayıb merkum pederim Ömer’in zimmetini ibrân ‘amm-i sahih ile ibra eyledim gabbu’l-farizatü’ş-şer’ en ma’vaki bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-hamse min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

129/87

Lice kazâsı Kaba Mahallesi ahalisinden Mehmed Bey bin Mehmed’in kardeşi Yusuf’un gayr-i menkul ve hissi ile ilgili anlaşmazlık üzerine Ermeni milletinden olan İbranos efendi veled Beydros ağann vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Tepe Karyesi sakinlerinden olub zati Kazâ-i mezkûrun Körtük Mahallesinden Mehmed Bey bin Hacı Reşid Bey bin Receb Bey ve Mehmed Bey bin İbrahim Bey bin Şaban Bey nam müslimin-i raşidin tarifleriyle maruf Abide binti Mahmud Bey bin Tayfur Bey nam zatı Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer’iyyesine mahsus olan ma’kud meclisi şer’i şerifi’n-nurda yine Kazâ-i mezkûrun Kaba Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb’a-i devlet-i ‘aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Beydros ağa veled edhanisi ağa mahzarında takrir-i kelam ve tabiru’l-‘annu’l-meram edüb Kazâ-i mezkûrun Kaba Mahallesi ahalisinden Mehmed Bey bin Mehmed yedinden iddi’a edildiği zevcesi Hadice binti Kühaba’nın Tepe karyeli mutevefa biraderim Yusuf bakası arazi ve emval-i menkule ve gayr-i menkule ve sairesinde olan Hisse-i irsiyesi hakkındaki maddesinden terk eyledi bidayeten ve istinafen ve teczen ve ‘itirafen taleb ve da’va ve hususat ve redd-i cevab ve ‘arz-ı hal olduğu ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve iştihasına ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabz ve lede’l-iktiza sulh ve ibraya gerek mahkeme-i şer’iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devairi resmiyenin her bir kısmında müdde’i ve müdde’i-i ‘aleyh şaitleriyle takib ve istihsal edeceği ‘ilamat ve müferrerat mevki’-i icraya ve men’ine ve aherin dahi tevkile me’zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre müteveffa olduğu umurun külliyesine tarafımdan mumaileyh İbranos efendiye vekalet-i ‘amme-i matluka-i sahihhiye-i şer’iyye ile vekil ve naib münasib nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta’ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’es-selâse min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

130/87-88

Lice kazâsı Hani kasabası Sığınak Mahallesi sâkinleriden iken vefât eden Zeliha binti Mehmed bin Abdullah nam hatunun verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani kasabasında Sığınak Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Zeliha binti Mehmed bin Abdullah nam hatun veraseti sülbe-i kebire kızı Esma ile asaları bulunan biraderzadeleri Mehmed Ali ve İsmaile münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mezkûre biraderzadeleri merkuman Mehmed ali ve İsmail tarafından tarlaları vesayetleri üzerine taraf-ı şer'den tahrir terekeye me'zun şer'iyye katib naibi Kazâ-i mezkûrede bi'l-fariza müteveffanın marifet-i şer'ile ve verese-i mezburunların marifetleriyle me'ele-i mirasiyeleri dört sehm 'itibariyle iki sehm mezbure kızı Esma'ya ve bir sehm asbet mezbur Mehmed Ali'ye ve bir sehm biraderi İsmail'e ve tereke-i mezburenin ber-vech-i tahrir ve bi'l-farizatü'ş-şer'iyye Beyne'l-verese tevzi' ve taksim olan müteveffanın mütenekkalatıdır ki ber-vech-i âti Beyan olunur fi 29 mayıs 327

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Yatak kat	1	216
Kazân	1	295
İnek	1	20
Teşt	1	70
Sığınak Mahallesinden Hasan bin Ahmed zimmetinde ikrarı mucibince lira-i osmani	1	102,20
Bu dahi fitahesi oğlu Mehmed'in zimmetinde lire Osmani guruş	1	102,20
Bu dahi Yusuf bin Ahmed zimmetinde lira-i Osmani guruş	1	102,20
Bu dahi Halil bin Mehmed ve biraderi Hasan lira-i Osmani guruş	1	102,20
mahalle-i mezbure Abdullah	10	1035

bin Yusuf çavuş zimmetinde ikrarı mucibince müteveffiye-i mezburenin alacağı lira-i Osmani guruş		

yekün el-tereke :2046 tecyiz ve tekfin 146=1900

sahhu'l-ihracat

Resmi kısmet	47,20
Delaliye	15
Kaydiye	2,20
Sekare	10

yekün el-tereke : 1900 resm-i saire 75=1825

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1825

Hisse-i binti el-mezbure esma: 912, 20

Hisse-i 'isen mezbur Mehmed Ali: 456,10

Hisse-i 'isen mezbur İsmail: 456,10

balada muharrer olan verese-i kebardan Mehmed Ali ve biraderi İsmailin raci'itleri üzerine herkesin Hisseleri kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahriren 'ita kılındı. Fi 29 mayıs 327

131/88-89

Lice kazâsı hani Nahiyesi Makreyn Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Yusuf bin Ali'verasetinde çıkan anlaşmazlık ve çocuklarına verilmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Duru Karyesinde sakin ve zati Kazâ-i mezkûrun Makreyan Karyesi ahalisinden Molla Ömer bin Timur bin Ömer ve Ali Kehab bin Osman bin Ali nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Emine binti Yusuf bin Ali nam hatun Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine Kazâ-i mezkûrun Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb pederim merkum Yusuf bin Alinin vuku'-ı vefâtına mebni veraseti bana ve gabb-ı 'annu'l-

beham el bayan arkarındaşım Hacı Ahmed ve validem müteveffa Aişeye münhasra olduktan sonra müteveffa merkum pederim Yusuf hal-i hayatında merkum Ahmed Bey zimmetinde olan yigirmi dört hakkını kabulu'l-istifa vefât olmağla mebaliğ-i mezkûrda olan yedi guruş Hisse-i irsiyemi merkum Ahmed Beyden tahsil ve bana teslim olunması matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum Ahmed Bey cevabında cihet-i merkumdan müteveffa-yı merkum Yusufun yigirmi dört guruş zimmetinde hala deyni olduğunu taifen ikrar iken müdde'i-i mezbure Eminenin ber-vech-i muharrer veraseti malumum değildir deyü inkar edince müdde'i-i mezbureden ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyan balada muharerru'l-esami-i marefan-ı merkuman Molla Ömer ve Timur bin Ömer ve Ali Kehab bin Osman bin Ali nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika müdde'i-i mezbure Emine müteveffa-yı merkum Yusuf bin Alinin sülbe kebire kızı ve gabb-ı 'annu'l-meclis Hacı Ahmed müteveffa-yı merkumun kebir oğlu ve Aişe dahi zevce-i mezkûre-i metrukesi Hisse-i varisleridir ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri münferiden müttevikü'l-lafz olmağın idae şehadet-i şer'iyye etdiklerinden evvelen ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan mezkûr Makreyan Karyesi imamı Mehemd bin Hüseyin Ali ve muhtarı Ömer bin Timur bin Binaz nam kimesnelerden ser'en saniyen Kazâ-i mezkenin Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul ve Mehmed bin Abdulgaffar bin Halid nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucebince müdde'i-i 'aleyh merkum Ahmed Bey ikrarı mucebince elzem ve mezbure Emine ve Hacı Ahmed ve Aişe'nin verasetlerinde ma'bud el hükm ve el-tebinye ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-aşer min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

132/89

Lice kazâsı Körtük Mahallesinden Kamile hanım babası Mehmed ağadan kalan Silvan'ın Kazâsı Hazro Nahiyesi Zagor mevk'inde değirmen ve bahçeyi eniştesi Ahmed bin Abdullah Bizar ve kızkardeşi Cemile hanım kullanmaktadır. Derhal terk eylemesi talep edilmiş red cevabıyla vekil olarak Cemil ağanın belirlendiği hüccettir.

Husus-ı âti-i Beyanda mahalinde ve ketb ve tahriri içün taleb-i vaki' üzere kablu'ş-şer'i şerifden me'zun Şiar sakinlerinden Faik efendi Lice'nin Kazâsında Körtük Mahallesinde sakin ve muştan ve zati şube memuru Mehmed Ali efendi bin İbrahim ağa ibn Mustafa ağa ve Behcet bin İbrahim ağa ibn Ahmed ağa nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Kamile hanım binti Mehmed ağa bin Abdullah ağanın sakine buluduğu menzile varub menzil-i mezkûrun bir

odasında marefan-ı mezkûran mahzarlarında ‘akd-i meclis-i şer’i ‘alâ etdikde mezbure Kamile hanım takrir-i kelam ve tabir-i ‘annu’l-meram idüb pederim Mehmed ağanın vuku’-ı vefâtına mebni terk eylediği Silvan Kazâsına tabi’ Hazro Nahiyesinde Zoğor nam mevk’ide malumu’l-hudud ve’l-ciran iki bin ciran değirmen ve bir kıt’a bağçe ve yine nahiye-i mezkûrede vâki’ nefsi Hazro kasabasında yine malumu’l-hudud ve’l-ciran bir bab menzildeki olan Hisse-i irsiye-i şer’iyyemi eniştem Ahmed bin Abdullah Bîzar ve bunun kızkarındaşım Cemile hanım babamdan bana mütenekkal mezkûr değirmen ve bağçe ve menzildeki Hisse-i irsiye-i şer’iyyeme sağire müdahale ettiklerinde ettikde olduklarından müdahale-i vak’alarının men’ine dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve ‘itirazen taleb ve hususunda redd-i cevab ve ‘arz-ı hal ve levayıh ve varaka-i saire takdim ve istirdad ve şuhud-ı ikâm ve iştihasına ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlife ve ahz ve kabz ve lede’l-iktiza salh ve berâye gerek mahkeme-i şer’iyyede gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyyenin her bir kısmında müdde’i ve müdde’i-i ‘aleyh sanıklarıyla takib ve itihsal edeceği ‘ilamat ve mukarreratı mevki’-i icraya vaz’ına aheri zahi terkiyle me’zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi mezkûr Silvan Kazâsında musafireten ikamet eden zevci Cemil ağa vekil ve naib münasib nasib ve tayin eyledim dedikde zabt olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-hamis aşer min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

133/89

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Meşkin Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ali Kehab bin Hüseyin’den oğlu Mehmed Ali’ye kalan arazi yaşı reşid olana kadar amcası İsa bin Aşiyan bin İbrahim’in vasi nasib ve tayin edildiği hüccetir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Meşkin Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali Kehab bin Hüseyin bin sülbü sagir oğlu Mehmed Ali’nin babası müteveffa-yı merkum Ali Kehab Bey karye-i mezkûrede vâki’ terk eylediği dört bin guruş kıymetli arazinin hıfz ve himaye ve tesviye-i umuruna kablu’ş-şer’i şerifden bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk ve istikamet ile maruf ve her veçhile vesayet-i ‘uhdesinden gelmeğle kadre idüği Delvan Mahallesi ahalisinden Hacı Hüseyin ve Mustafa bin Mehmed bin Aziz nam müslimin-i raşidin ihbarlarıyla ‘annu’ş-şer’un-nur zahir ve müstahkak olan sagir-i mezbur Mehmed Ali’nin amcazadelerinden İsa bin Aşiyan bin İbrahim sagir-i mezburun vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu’ş-şer’den vasi nasib ve tayin olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta’ahhüd ve iltizam etmeğin ma-

vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-sani min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf

134/90

Lice kazâsı Mişgini Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ali Kehab bin Hüseyin bin Abdullah’hın Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidoros velede vermiş olduğu borcun Ali Beyin varislerine verilmesi ile ilgili i’lamdır.

Müteveffa-yı âti el-Beyanın ber-vech-i câ-yı varis olduğu bi’l-asl yüz otuz üç numrolu ve fi 22 cemaziyelahır sene 329 tarihli bais şer’iyye bi’l-vesaye iddi’a eden Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Dimi Karyesi ahalisinden Abdi bin Nimet bin İbrahim nam kimesne Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesine mahsus olan ma’kud meclisi şer’i şerifi’n-nurda Lice Kazâsının Kaba Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb’a-i devlet-i ‘aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidoros veled edhanis mazharında da’va ve takrir-i kelam edüb bundan akdem vefât eden Kazâ-i mezkûre kuralarından Meşkini Karyesi ahalisinden Ali Kehab bin Hüseyin bin Abdullah nam kimesne hal-i hayatında merkum İbranos efendi zimmetinde cihet-i farz-ı şer’iyyeden olan yigirmi dört guruş alacak hakkını kablu’l-ahz ve’l-istifa vefât etmeğle veraseti vasisi bulunduğum sülbü sagire oğlu Mehmed Ali ile zevce-i mezkûrem müteveffa-yı merkum Ali Kebah Bey sülbe kebire kızı Kamile ve Bekir kızı Huriyeye münhasra ba’de zevcem mezbure Güllü dahi vefât edüb veraseti karındaşı sagir merkum Mehmed Ali ve Yusuf kızkarındaşı mezbure Huriye münhasra ba’dehu mezbure Huri dahi vefât edüb veraseti labuyus arkarındaşı sagir-i merkum Mehmed Aliye intihabı tahakkuk eyledikden sonra habbu’l-verese ve merkum Mehmed Ali tarafından bi’l-vesaye mebaliğ-i mezkûr yigirmi dört guruş merkum İbranos efendiden taleb ederim deyü da’va etdikde gabbu’s-sual merkum İbranos efendi dahi cevabında cihet-i farzdan olan mütevefaa-yı merkum Ali Kebah Bey yigirmi dört guruş zimmetinde deyni olduğunu taifen ikrar iken müdde’i-i merkumun bi’l-isale ve bi’l-vesaye veraseti malumum değildir deyü inkar etmeğle müdde’i-i vasi-i merkumdan ber-vech-i muharrer müdde’asına mutabık Beyyine taleb olundukda ‘udul-i ahrar-ı rical-i müsliminden Kazâ-i mezkûrun Delvan Mahallesi ahalisinden Hacı Hüseyin bin Mehmed bin Aziz ve Mustafa bin Mehmed bin Aziz nam kimesneler la-eclü’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran olub gabbu’l-istişhadüş’ş-şer’ tarafeyn-i muvacehelerinin her biri eşhedübillah Mehmed Ali müteveffa-yı merkum Ali Kebah bin Hüseyin bin Abdullah sülbü sagir oğludur İsa bin Nimet bin İbrahim müteveffiye Güllü binti merkum Ali Kebah Bey zevce ve sagir-i merkum Mehmed Ali müteveffiye-i mezbure Güllünün labusi arkarındaşı ve müteveffiye

Huri'nin veraseti kezalik labusi arkarındaşı sagir- i merkum Mehmed Alidir ve terekelerine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri münferiden müttefikü'l-lafz olmağın bir nehc-i şer' idâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan Delvan Mahallesinin imamı Molla Mehmed Tahir bin Hüseyin bin Hacı Abdurrahman ve muhtarı Hacı Mehmed bin Hacı Hüseyin bin Aziz nam kimesnelerden ser'e ve saniyen Hacı Abdullah bin Hacı Hasan bin Aziz ve Molla Mehmed bin Hüseyin bin Hacı Abdurrahman nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince müdde'i-i 'aleyh merkum İbranos efendi ikrarı mucibince elzem ve merkumun verasetlerine ba'de'l-hükm ve'l-tebniye 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

135/91

Lice kazâsı Tepe sâkini Ermeni milletinden iken vefât eden Keşiş Tord veled Keşiş KaraBeyt verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Keşiş Tord veled Keşiş KaraBeyt veraseti zevce-i mezkûresi İrsekbe binti Musisi ile sülbü sagir oğlu Tamit ile sülbe sagire kızı Reyhan müshansıra olduğu ba'del ihbarı lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-fariza yigirmi dört sehem 'itibariyle üç sehem zevce-i mezbure İrsekbe ve on dört sehem ibn-i mezbur Tamite ve yedi sehem binti el-mezbure Reyhana isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagirin-i mezburanın tesviye-i umurlarına vasi nasib ve tayin olunan valideleri mezbure İrsekbe bi'l-isale ve balusaya taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan muhalefatı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tisa işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese ibka	1	100
Yatak kat	1	150
Palası	1	20

Tencere	1	15
Lengeri	1	8
Sekere	1	4
İnek sifid	1	150
Çuval	2	10
Haras	2	10
Merkeb ma'sebas	2	150
Hırdavat Beyne	1	25

Yekun tereke 685 yekun minha 95=585

mekkare masarıfat-i saire : 3530

Resmi kısmet	17
Delaliye	12,20
Kaydiye	130
Pul	3
Vesayet	25

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 585

Hisse-i zevce-i mezbure İrsekbe: 73 para 5

Hisse-i ibn-i el-mezbur Tamit: 241 para 10

Hisse-i binti el-mezbure Reyhan: 170 para 35

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i keberin Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagiran-ı mezburanın dahi Tamit ve Reyhan Hisse-i irsiyeleri valideleri bulunan İrkesbenin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı fi 6 haziran 327

136/91-92

Lice kazâsı Atak Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Ömer bin Ahmed'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Atak Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Ömer bin Ahmed'in veraseti validesi Fatima binti Mehmed bin Mustafa ile amcazadeleri Mustafa bin Salih ve Mehmed Ali bin Hüseyine münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri dokuz sehem 'itibariyle üç sehem anası mezbure Fatimaye ve ikişer sehem amcazadeleri mezburun Mustafa ve Salih ve Mehmed Aliye isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburunun vuku' bulan talebleri üzerine müteveffa-yı merkumun marifetleriyle ve marifet-i şer'ile ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyyine el-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunur.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Muhtelif camı	5	30
Bulğur camı	1	26
Halatbirli		2
Sini	1	90
Teşt	1	23
Tencere	1	20
Lengeri	1	8
Üsküre	1	2
Sahan	1	5
Huni	1	4
Yorgan	1	96
Dersu	1	36
Keçi	1	66
Koyun ma'teni	2	53
Merkeb	1	100
Tosun	1	160
Kara kalık ağacı	1	42

Keçi	1	40
Kabağ	2	67

Yekün el metrukat guruş : 863 tecviz ve tekfin 50=813 minha 113=700

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	20,20
Delaliye	16,10
Pul	22
Kaydiye	22

Ücreti sekkare ve masarıf-ı saire

Yekün minha guruş

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 700

Hisse-i el-mezbure Fatıma: 133,20

Hissei amcazadesi merkum Mustafa: 155,20

Hisse-i amcazadesi merkum Salih: 155,20

Hisse-i amcazadesi merkum Mehmed Ali: 155,20

balada muharrer-i vech üzere verese-i kebarın Hisselerini kendülerine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı. Fi 6 haziran 327

137/92

Lice kazâsı Tepe Karyesi sâkinlerinden Ermeni milletinden iken vefât eden Görgü veled Hunedin'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden bundan akdem vefât eden Görgü veled Hunedin veraseti sülbü kebir oğulları Hiso ve Serkise müshansıra ba'de kablu-l kısım merkum Hiso vefât edüb veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Menus binti Serkis veled Malo ile sülbü sagir oğlu Erşagi müshansıra ba'de kablu-l kısım Serkis dahi vefât edüb veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi İmo binti Duno veled Safir ile sülbü sagir oğlu Ertine münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve mütehakık olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri on altı sehem 'itibariyle bir sehem mezbure Menuse ve bir

sehem mezbure İmoya ve yedi sehem sülbü sagir Erşagiye ve yedi sehem sülbü sagir oğlu Ertine isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagirin-i mezburanın tesviye-i umurlarına vasi nasib ve tayin olunan valideleri Menus ve İmo bi'l-isale ve bil vesaye taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve Beyne'l-verese bi'l-farizatü'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'el- işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese ibka		
Tencere	1	30
Leğen	1	10
Lengeri ma' sahan	2	10
Teşt	1	30
Yatak kat	1	200
Huni	1	3
Çuval	1	12
Erberi		20
Kapan ma'satıl	1	14
Öküz reş	1	200
İnek reş	1	140
Çuka	2	20
Sefid merkeb	1	40

Yekün el-tereke: 719 yekün minha: 97=622

Resmi kısmet	18
Delaliye	14

Kaydiye	2
Pul	3
Vesayet	25
Sekare ücreti ma' mesarıfı saire	35

minha el-ihracat

sahhu'l-baki lil taksmi Beynel verese guruş: 632

Hisse-i zevce-i mezbure Menüs: 38, 35

Hisse-i zevce-i mezbure İmo: 38, 35

Hisse-i ibn-i el-mezbur Erşagi: 372, 5

Hisse-i ibn-i el-mezbur Ertin: 372, 5

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisse-i irsiyeleri kendülerine teslim ve sagiran-ı mezburanın dahi Ersagi ve Ertinin Hisse-i irsiyeleri valideleri ve vasileri bulunan mezbure İmo'nun yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. Fi 7 haziran 327

138/93

Lice kazâsı Tepe Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Abdullahın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Seyran binti Ali ile sülbü sagir oğulları Ahmed ve Yusuf münhasır olduğu bi'l-ihbar zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri otuz sehem 'itibariyle iki sehem zevce-i mezkûre Seyrana ve yedi sehem sagir-i mezbur Ahmed ve yedi sehem sagir-i mezbur Yusuf isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburu sagiran-ı mezburanın tesviye-i umurlarına kablu'ş-şer'den nasib ve tayin olunan valideleri mezbure Seyran bi'l-isabe ve bi'l-vesaye taleb ve marifetleriyle ve verese-i mezburunun marifetleriyle marifet-i şer'ile tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'el- işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Bir bab hae Beynel verese ibka		
Yatak kat	1	80
Palası	1	20
Tava	1	10
Lengeri	1	10
Keçi sefid	1	25
Koyun 1	1	55

yekün el-tereke: 180 yekün minha: 23,30=156,10

resm-i kast

Resmi kısmed	4
Delaliye	2,30
Kaydiye	1,20
Pul	1,20
Sekare ve masarıfı saire	14,20
minha el ihracat yekun minha	23,10

sahhu'-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 110,10

Hisse-i zevce-i mezbure Seyran: 19,20

Hisse-i ibn-i el-mezbur Ahmed: 68,15

Hisse-i ibn-i el-mezbur Yusuf: 68,15

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburun dahi Ahmed ve Yusuf Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan Seyranın yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı fi 8 haziran 327

139/93-94

Lice kazâsı Tepe Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Hüseyi'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hüseyinin veraseti zevce-i mezkûresi Aişe binti Mehmed bin ibni Ali bin ile sülbü sagir oğlu Hüseyin ve İbrahim münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri on altı sehem itibarıyla iki sehem zevce-i mezbure aişeye ve ikişer sehem sülbü sagir oğulları Hüseyin ve İbrahime isabet-i tahakkuk eyledikden sonra veraseti mezkûre sagiran-ı mezburanın tesviye-i umurlarına kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan valideleri Aişeye bi'l-isale ve bi'l-vesaye taleb ve marifetleriyle ve marifi şer'i ile ve terkin olunan mütenekkalat-i müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sani min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymeti
Bir bab hane Beynel verese ebka		
Yatak kat	1	100
Tencere	1	30
Ederi	1	15
Re's inek	1	50
Keçi sefid	1	31
Tava	1	15

yekün el-tereke: 241yekün el ihracat: 49=192

Resmi kısmet	6
Delaliye	4,30
Kaydiye	00,30
Pul	3
Mesarıf	25

Sekare ve mesarıfı	9,20

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 192

Hisse-i zevce-i mezbure Aişe: 24

Hisse-i ibn el-mezbur Hüseyin: 84

Hisse-i ibn el-mezbur: 84

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburan dahi Hüseyin ve İbrahim Hisse-i irsiye-i valideleri ve vasileri bulunan Aişenin yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu mahale şerh verilerek tahrir kılındı fi 9 haziran 327

140/94

Lice kazâsı Kali Mahallesinden Abdulkerim bin Tevled ibn veled ile zevcesi Nuriye binti Çaçu bin Mustafa arasında boşanma davası ve kocasına itaat etmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsında kıbti taifesinden ve zati Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed çavuş ibn Resul ve Mustafa bin Beran nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Nuriye binti Çaçu bin Mustafa Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine taife-i mezbureden Abdulkerim bin Tevled ibn veled muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb işbu hazır-ı bi'l-meclis Abdülkerim tarihden üç mah evvel beni burgarun mihr-i müeccel ve burgarun mihr-i mu'accel tesbiyesiyle 'akd-i nikah edib merkum Abdülkerim'in zevce-i mezkûre-i medhuliyesi olduğum halde beni mukteza-yı şer'i şerif infak ve iksâ eyleyib hilaf-ı meşru' bana eden ve cefa verdiğinden başka bundan üç gün evvel beni Beyyinen talakı selase ile tatlik edib merkum Abdülkerim'in zevce-i medhûletün olduğum cihetle merkumun zimmetinde takrir ve makud-ı 'aliyye olan yüz guruş mihr-i müeccelim ile nafaka-i 'iddet ve müennet-i sekenemi merkum Abdülkerim'den taleb ederim sual olunub bana edasına tebni olunmak matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum Abdülkerim cevabında müdde'i-i mezbure mihr-i mezkûresiyle zevce-i mezkûreye medhul edilmiş olduğunu ikrar iken müdde'i-i mezburenin vech-i merşruh üzere olan müddeasını külliyen inkar edilecek müdde'i-i mezbureden ber-vech-i muharrer binaen talak-ı müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda lede's-sual velhasıl etyân-ı Beyyineden izhar-ı 'aczle müdde'i-i mezbure nevrinin

talebi üzerine merkum Abdülkerim ba'de't-tahliku'ş-şer' mucebince müdde'i-i mezbure Nuriye müdde'i-i 'aleyh merkum Abdülkerim zevce-i mezkûresi olduğuna hükm-i şer'ü'l-ahz olmağla ve mezbure Nuriye infak ve iksâ edeceğine ve ideti ve cefa vereceğine ve hilaf-ı meşru' bir harekette bulunmayacağına dair zevç-i merkum Abdülkerim tarafından kefil-i irâe olunmağla merkum Abdülkerime ita'at etmek ve mak'un-ı zevcesine ri'ayet etmek ve nefsini muceb halâtda bulunmayacağı üzere zevce-i mezbure Nuriye tebliğ olunduğu tescil ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

141/95

Lice kazâsı Tepe Karyesi Ermeni milleti sakinlerinden iken vefât eden Hiso veled Serkis veled Engürgü'nün verasetinden oğlu Erşaği ve Ertine'ye kalan Hisselerin yaşları reşid olana kadar anneleri Menus binti Serkis nam hatunun vasi nasib ve tayin edildiği hüccetir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Hiso veled Serkis veled Engürgü'nün sülbü sagir oğulları Erşagi ve Ertine tesviye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem beş yüz kırk beş guruş on para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile ma'suk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla tahakkuk 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab Menus binti Serkis nam hatundan sagirun-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta mezbur Menus dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

142/95

Lice kazâsı Tepe Karyesi Ermeni milleti sakinlerinden iken vefât eden Keşiş Tord veled Keşiş KaraBeyt'den oğlu Tamit ve kızı Reyhan'a kalan Hisselere yaşları reşid olana kadar anneleri İrsekbe binti Musisi nam hatunun vasi nasib ve tayin edildiği hüccetir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Tepe Karyesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden keşiş Tord veled keşiş KaraBeyt sülbü sagir oğlu Tamit ile sülbe sagire kızı Reyhanın tesviye-i umurlarına ve müteveffa-yı merkum babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem yüz on bir guruş üç para hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin tarifleriyle ihbarlarıyla malum annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri işbu ba'isu'l-kitab İrsekbe binti Musisi nam hatun sagirun-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta ve mezbure irsekin dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

143/95

Lice kazâsı Tepe Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Hüseyin'den oğlu Hasan, İbrahim'e kalan Hisselerin yaşları reşid olana kadar Aişe binti Mehmed Bey nam hatunun vasi nasib ve tayin edildiği hüccetir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Tepe Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hüseyinin sülbü sagir oğulları Hasan ve İbrahimin tesviye-i umurlarına babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-vech-i defter-i kasem yüz altmış sekiz guruş hıfz-i vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği işbu ba'isu'l-kitab Aişe binti Mehmed Bey nam hatundan sagirun-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta ve mezbure Aişe dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

144/96

Lice Kazâsı Hani Nahiyesi Heza Mahallesi Ermeni milletinden iken vefât eden Borosi veled Eradis veled Bidaros'un Külliye Mahallesinden İbranos efendide kalan parasını vasi olarak kız kardeşi Meryemve kızı Reyhan'a verilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı Hani Nahiyesinin orta Heza Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden iken Borosi veled Eradis veled Bidaros nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclis-i şer'i şerifi'n-nurda yine Kazâ-i mezkûrun Külliye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidaros veled edhanisi zevcesini da'va ve takrir-i kelam edib vuku'-ı vefâtına mebni veraseti bana işbu gâibet-i 'annu'l-meclis labusi kızkarındaşım Meryem'in münhasıra olduktan sonra pederim müteveffa-yı merkum Eradis hal-i hayatında merkum İbranos efendi zimmetinde cihet-i farzdan olan yigirmi dört guruş alacak hakkı kablu'ş-şer' vefât olmağla mebaliğ-i mezkûrda olan on altı guruş Hisse-i irsiyemi merkum İbranos efendiden tahsil ve bana teslim olunması matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum İbranos cevabında cihet-i mezbureden müteveffa-yı merkumun yigirmi dört guruş zimmetinde hala deyni olduğu taifen ikrar iken müdde'i-i merkumun ber-vech-i muharrer veraseti malumum değildir deyü inkar edecek müdde'i-i merkumdan ber-vech-i muharrer veraset-i müdde'asına Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr be el-Beyan Kali Mahallesi mütemekkinlerinden Hukasi veled Tomas veled Hukasi ve Eküb veled Bugosi veled Evhani nam kimesne li-ecli şehade haziran olup gabbul istişhar ul fil hakika müdde'i-i merkum pederim müteveffa-yı merkumun sülbü kebir oğlu Deganet 'annu'l-meclis mezbure Reyhan sülbe-i kebire kızı ve Hisse-i varisidir ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri münferiden müttefiku'l-lafz olmağın ber-nehc-i şer' irâe şehadet-i şer'iyye ettiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan mahalle-i mezkûrenin keşişi Kirkor veled edhanis veled Tomasi ve muhtarı Kirkor veled Simur veled keşiş Biruse nam kimesnelerden ser'en ve saniyen ve Dunabid veled Kirkor veled edhanis veled Merkü nam kimesnelerden 'alenen lede-t tezkir şehadetleri makbul olmağın mucibince verasetlerine ba'del-hükm müdde'i-i 'aleyh merkum İbranos efendinin ikrarıyla mebaliğ-i mezkûreye mültezem olduğu tescil ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

145/96-97

Lice kazâsı Kuçhar Karyesi sâkinlerinden iken vefât eden Ali bin Abdullah'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Kuçhar Karyesi sakinlerinden iken 23 mart 322 senesi tarihinde vefât eden Ali bin Abdullahın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Haize binti Mehmed ile sülbü kebir oğulları Mehmed ve Halid ve Ömer ve sülbü sagir oğulları Süleyman ve Abdullah ve sülbe kebire kızları Hanım ve Huriye münhasra olduktan sonra verese-i mezburundan sagirun-ı mezburunun tesviye-i umurlarına vasi nasib ve tayin olunan Hacı Ahmed bi'l-vesaye ve verese-i saire mezbur bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile müteveffa-yı merkumun evvelce tahrir ve taksim olunan kasemden sonra böyle menkureden zuhur eden emval ve eşyası ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyne'l-verese tevzi' olunan mütenekkalat-i müteveffadır ki ber-vech-i zir-i Beyan olunur.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Keçi	8	350
Koyun reş	2	100
Keçi sefid	6	150
Oğlak	4	80
Öküzreş	4	800
Tosun	1	100
İnek ma' tebravi	2	800
Sefik inek reş	4	400
Merkeb ma'besi	2	200
Lengeri	1	10
Mehmed ösküde		15
Leğen, satıl, tava	1,1,1	20
Sini	1	40
Palası	4	100
Öbüri	1	25
Tiftik ma' keçi	1	30

Yekün tereke guruş : 2330 , 10-112,30=2217,10

Resmi kısmet	58,10
Delaliye	46
Kaydiye	7
Pul	1,30

Sahul baki lil taksimi Beyne'-verese: 2217,10

Hisse-i zevce-i mezbure Hazi guruş: 277,8

Hisse-i kebir Mehmed: 322,16

Hisse-i ibn-i kebir merkum Halid: 322,16

Hisse-i ibn-i kebir mezbum Ömer: 322,16

Hisse-i ibn-i sagir Abdullah guruş: 322,16

Hisse-i ibn-i sagir Süleyman guruş : 322 ,16

Hisse-i binti kebire Hanım guruş: 161,21

Hisse-i binti kebire mezbure Huri guruş: 161,21

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın irsiyeleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri vasilerine yedine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

146/97-98

Lice kazâsı Karaz Mahallesinden Mehmed Emin bin Ahmed ibn Hafız ile zevcesi Fatıma binti Hasan ibn Peresim nam hatun arasında boşanma davası ve kocasına itaat etmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Karaz Karyesi sakinlerinden ve zati karye-i mezkûre ahalisinden Asaf efendi bin Mehmed efendi ibn Asaf efendi ve Abdulhadi bin Hasan ibn Yusuf nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Fatıma binti Hasan ibn Peresim nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda zevç dahili bâ'isü'l-'alam Mehmed Emin bin Ahmed ibn Hafız muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb amcazadem gâib-i 'annu'l-meclis Mehmed bin Aziz ibn Mustafa nam kimesne tarihden iki sene karib beni hal-i sagramda mezbur Mehmed Emin bi'l-velaye

altı yüz guruş mihr-i müeccel ve mu'accel tesmiyesiyle 'akd-i nihak ve terviç merkum Mehmed Emin dahi tervic kabul ve duhul eyledikden sonra tarihden altı mah mukaddem rü'yet-i hayazla bil olduğu anda feth-i fekkahla nefsimi ihtiyar ve iştihadu'ş-şer' olduğundan sual olunub nikah ve bakan tesmiyesiyle temyizin tefriki muradımdır dedikde gabbu's-sual müdde'i-i 'aleyh merkum cevabında ol veçhile müdde'i-i mezbure ver-vech-i muharrer zevce-i menkuhe medhul bahası olduğu ikrar iken müdde'i-i mezkûre hayâr bulduğu nefsini ihbar eylediği malum değildir deyü inkar edecek müdde'i-i mezbureden ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyân karye-i mezkûre ahalisinden Suud bin Hasan ibn Suud ve Abdülhadi bin Mehmed ibn Peresim ve Mahmud bin Mehmed ibn İsmail ve Abdullah bin derviş ibn Ali nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer' hazıran olub takrir-i münferdad-ı istişhadü'ş-şer'iyye eylediler ise de Abdullah bin derviş bin Abdullah ve Mahmud bin İsmail nam kimesnelerin şehadetleri müdde'aya muhalif olunduğundan taleb-i vâki' üzerine red ve merkuman Abdülhadi ve Suud nam kimesneler tezkiye-i serbiyeye ba'de'l-havale şehadetleri karye-i mezkûre muhtarı Mustafa bin Mehmed bin Aziz ve Mehmed bin Osman ibn Cemal taraflarından derç eyledikden sonra şehadet-i vak'alarına reddiyle nikah-ı vakı'ın sıhatine ba'de'hükm zevç-i merkum Mehmed Emin'in hukuki vasisine ita'at ve inkıyad etmek üzere müdde'i-i mezbure Fatıma'ya tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf .

147/98

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden Havva ve Hatice hanımlar Mehmet bin Aziz'in kendilerine ait olan arazi talebine itiraz davası olup Kali Mahallesi ahalisinden hacu Ahmed efendi bin Abdurrahman ibn Bekir'in verasetine verilmesi hüccetidir.

Husus-ı âti el-Beyan mahallinde ketb ve tahriri içün taleb-i vaki' üzere kablu'ş-şer'den me'zun-ı şer' başkatibi Faik efendi Lice Kazâsı mahlasından Şaar Mahallesinde sakin ve zatları Kazâ-i mezkûre ahalilerinden Ahmed bin Altan bin Numan ve Hasan bin Aziz bin Ömer nam kimesnelerin tarifleriyle maferan hatunların menkur menzile varub menzil-i mezkûrun bir odasında marefan-ı merkuman mahzarlarında 'akd-i meclis-i şer'iyye ettikde mezbure Havva ve Hadice nam hatunlar takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram edüb Kazâ-i mezkûrun bedai mahkemesinde Şaar Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Aziz tarafından aleyhimize ikame-i da'va eylediği mahkemenin neticesinde hakkında hadir olan mahkeme gıyabında idam mahkememizi ve câifen taleb ederse dair bidayeten ve istinafen ve temziyen ve 'itirazen taleb ve da'va ve husumet ve redd-i cevab ve 'arz-ı hal ve levayi' ve evrak-ı

saireyi takdim ve istirdad ve uhud-ı şuhud ikame ve istima'i ve tebliğ ve tebliğa ve 'ita ve cevaba gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında ve müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarrerat-ı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkil hudud velhasıl husus-ı mezkûre mütevakkıf olduğu umurun külliyesine tarafımızdan Kali Mahallesi ahalisinden hacu Ahmed efendi bin Abdurrahman ibn Bekir nam kimesnenin vesayet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil ve naib nasib ve tayin eylemek ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği ida' ta'ahhüd ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

148/99

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas bin Velad'den Hafız, Hasan, Emin, Fatima'ya kalan Hisselerine Vesile binti Halid ibn Yusuf nam hatunun vasi nasb ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Şaar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas bin Velad'in sülbü sagir Hafız ve sagireleri Hasan ve Emin ve Fatıma'nın ceddeleri olub 'annu'ş-şer'u'n-nur vesayeti isbat eden işbu bâ'isü'l-kitab Vesile binti Halid ibn Yusuf nam hatun meclis-i şer'i şerifi'n-nurda takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram edüb sagirun-ı mezburunun nafaka ve kesdeye ihtyiac olmağla cedleri müteveffa-yı merkumdan mütenekkal mal mevruslarından nafaka ve kesde beha ve sair sevayi'-i zaruriyeleri içün kablu'ş-şer'den kadr-i kifaye meblağı farzı ve takdir olmağla bi'l-vesaye matlubumdur dedikde hakim-i mevk'i sadr-ı kitab efendi dahi sagirun-ı mevrusun içün mal mevrusetinden tarih-i kitabdan beher bir Beyyine yevmiye altışar para farz nasip edüb mebaliğ-i mefrud-ı mezkûreyi sagirun-ı mezburuna derç ve sarf ve lede'l-ikitza-yı istida ve 'annu'z-zahir 'ala mevruslarına ra'besi vasi-i mezbure Vesileye izn verilmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi vel işrin min şehr-i cemazi-el-ahir-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

149/99

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'ın kızkardeşi Beise binti Hacı Ahmed ibn Hasan'ın vasiliğinde olan kızı Asiye'nin nafaka ve eşyaları için Mehmed Beyin kalan mirasından altışar para talep etmesiyle ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Şaar Mahallesi sakinlerinden ve zati Kazâ-i mezbur ahalisinden Mehmet bin Hacı Yusuf ibn halid ve Hacı Abdülkerim bin Mehmed ibn Hüseyin nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Beise binti Hacı Ahmed ibn Hasan nam hatun Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram edüb mahkeme-i mezkûrede sakin iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'ın karındaşından hasıl ve bundan mütevellide hala bi-hakku'l-hizane taht-i hicre ve terbiyemde bulunan sülbe-i sagire kızı Asiye'nin nafaka ve kisveye eşed-i ihtiyac ile muhtaç bulunmasıyla babası müteveffa-yı merkum Hacı Mehmed'den kendüsine mütenekkal mal mevrusundan nafaka ve kisve ve sair sevayi'-i zaruriye içün kablu'ş-şerden mikdar-i kafi mebaliğ-i farz ve takdiriyeti bi-istida' hasbu'l-hazane taleb etmesi üzerine sagire-i mezbure nafaka ve karakesenin ve sevayi'-i zaruriye içün yevmiye altışar para mikdar-i kafi olduğunun zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i kesende ihbarlarıyla sabir olması üzerine ber-vech-i muharrer saigre-i mezburenin nafaka ve kesve ve sevayi'-i zaruriyesine derç ve sarf olunması üzere tarih-i kitabdan 'itibaren yevmiye altışar para farz ve takdir olunub ber-minval-i meşru' mebaliğ-i mezkûri derç ve sarf ve lede'l-iktiza-yi istinadaneye ve 'annu'z-zahir mal mevrusuna ra'besi vasi-i mezbure risiye izn verilmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es- sabi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

150/99-100

Lice kazâsı Delvan Mahallesi sakinlerinden Vesile binti Molla Ali bin Mustafa zevci Mustafa bin Hüseyin bin Hacı Abdulkerim'den nafaka lalep etmesi ve ayrıca kızkardeşinin kızı Zeliha'nın bakımı için üç guruş günlük verilmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Delvan Mahallesi sakinlerinden ve zati Kazâ-i mezkûr Karahasan Mahallesi ahalisinden Mehmed Emin ağa bin Ömer bin Emin ve Abdullah bin Hacı İbrahim bin Molla Heza nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Vesile binti Molla Ali bin Mustafa nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine marefan-ı mezburan tarifleriyle maruf mezkûr Delvan Mahallesi ahalisinden zevç dahili me Mustafa bin Hüseyin bin Hacı Abdulkerim muvacehesinde takrir-i kelam ve tabiru'l- 'annu'l-meram idüb merkum Mustafa bin Bi'l-nafaka ve la-menkak ve la-mesakin-i şer' terk idüb nafakadan habren ve ahde bir nesne dahi vermediğinden eşed-i ihtiyaç ile muhtaç olmağla merkum Mustafa üzerine nebce bi-hakku'l-hazane hicr ve terbiyemde olub merkumun karındaşından hasıl ve bundan mütevellide hala iki yaşında sülbe sagire kızı Zeliha'ya kablu'ş-şer'den mikdar-i kafi mebaliğ-i farz ve takdir

olmağın matlubumdur dedikde mezbure Vesile'nin takrir-i meşruh vak'a mutabık ve zikri altı mebaliğ-i makruz kadr-i maruf olduğu şakât-i sahihiyetü'l- kâliyet ihbarlarıyla lede'ş-şer'un-nur zahir ve mukarret olmağın hükm-i mevki' sadr-ı kitab efendi dahi mezbure Vesile'yi ba'de't-tahlifü'ş-şer' zevç-i merkum Mustafa üzerine işbu harih-i cihetten yevmiye üç guruş mezbure Vesile ve sagire-i mezbure Zeliha'ya nafaka-i farz ve takdir buyurub mebaliğ-i mefurz-i mezkûri nafaka ve kisve ve beha ve sair levazım-ı zaruriyelerine derç ve sarf ve lede'l-hesab istidaneye 'annu'z-zahir zevç-i merkum Mustafa üzerine zevce-i mezbure Vesile hatuna izn vereceğin ma-vaki' bi't-talev ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-tasi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

151/100-101

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Sükutlu Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ali bin İbrahim bin Abdulcebbar'ın kalan mirasının çocukları arasında pay edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Sükutlu Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin İbrahim bin Mustafanın veraseti zevce-i mezkûresi Medine binti Kemal ibn Musa ile sülbü kebir oğulları Abdülcebbar ve Mehmed ile sülbe-i kebire kızları Fatıma ve Seyran ve Hadiceye münhasra olduğu bi'lihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri behakim-i fariza sekiz sehem 'itibariyle bir sehem zevce-i mezbure Medineye ve ikişer sehem oğulları merkuman Abdulcebbar ve Mehmede ve bir sehem dahi kızları Fatıma ve Seyran'a sülBeye isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan müteveffanın zevcesi Medine'ye ve oğlu Mehmed ile kızları Fatıma ve Seyran'a ve sülbünün ba-istid'a vuku'bulan talebleri üzerine ine-i şer'iden muhatab sayesi Mehmed efendi karye-i mezbure ve erbaa müteveffa-yı mezburun hanesinden bir menzilde mütevefa-i merkumun terekesinden ve hayrı muttehak olan işbu baisul elam müteveffa sülbü kebir oğlu Abdulcebbar mahzarında 'akd-i meclis-i şer' 'alâ etdikde müdde'iyun-ı merkumun da'va ve takrir-i kelam edib bundan akdem vefât eden mevrusumuz Ali bin İbrahim ibn Mustafa'nın gerek nukud ve arzı ve 'akar ve sair terekesinin kaffesini ba'dehu işbu hazır-i bi'l-meclis Abdulcebbar müstekalen hıfz ve vaz'yet ider olmağla mevrusumuz müteveffa-yı merkumun terekesinden Hisse-i irsiyelerini bi'lahare merkum Abdülcebbar bi'l-verase taleb ederüz deyü da'vaya takriri ol veçhile Beyyineden münaza'at-ı keşide dememe mahat şedide cebriyle el-haletü hazihi mahsudun tavsetiyle Beyyine ıslah ve tanzim olunub biz da'va-yı mezkûremizden şerait-i sulh-i havi muni' müfsededen 'ari el tastik el tamamıyla şer'i Hisse-i irsiye-i şer'iyyemize isabet eden mikdarı

kati'yetü'l-niza' biltad'i ve elzahini sulh olduğumuzdan eklus sulh-ı mezkûru ba'de kabul bedel-i sulh-ı mezkûru medumi habrel cebar meclis-i sulhden kablu'l-mefarik bize tamamen ve kamilen def' ve teslim edildiğinde biz dahi bundan bi'-tamam ve el-kemal ahz ve kabz etmemizle kemayenbeği mezrusumuz müteveffa-yı merkumun kabl ve kesir ve celil ve hakir nukud ve guruş ve 'akar menkul ve gayr-i menkul malum ve meçhul ism-i hal terk olunur terekesinin cümlesinden ve hukuk-ı mirasiyeye müta'lak 'amme-i da'vadan ve mutalebat ve kaffe-i iman ve muhahemattan merkum Abdülcebbarın zimmetini ibrâ ve iskat eylediğimizde ol dahi cem'-i hukuk-ı mirasiyeye mute'allık 'amme-i dava'en bizim zimmetimizi bi'l-verase ibrâ ve iskat ve her birimiz ber-vech-i muharrer aherin irâsetini kabul eyeledik dedikde gabbu'l-tasdiku'ş-şer' ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

152/101-102

Lice kazâsı Kezdas Karyesi sakinlerinden Resul bin Hasan ibn Ömer ve Derviş bin Ahmed ibn Hüseyin ve Şerif bin Hüseyin ibn Ahmed ve Derviş bin Mehmed bin Hasan'ın kendilerine ait olup Külliye mahllesinden İbranos efendi bin Bidaros'un vekilliğine verilen arazi hayvanat ve malların kendilerine iade edilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Kezdas Karyesi ahalisinden Resul bin Hasan ibn Ömer ve Derviş bin Ahmed ibn Hüseyin ve Şerif bin Hüseyin ibn Ahmed ve Derviş bin Mehmed bin Hasan nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kazâ-i mezkûr hazine da'va vekili Lice Kazâsının Külliye Mahallesinden İbranos efendi bin Bidaros ibn edhanis mahzarında da'va ve takrir-i kelam edüb tarihden dört sene akdem 'isâr bedelinden hazineye medyun bulunan Lice'nin Kıyı Mahallesi ahalisinden Hasan bin Abdi ibn Timur ve Molla Mahallesinden Hüseyin bin Ali bin ibn Hüseyin nam kimesnelerin kefili bulunan karyemiz ahalisinden Baba bin Hüseyin ibn Ömer ve Suud bin Mahan ibn Hüseyin nam kimesnelerin kefaletleriyle cihet-inde ve zimmet-i malumelerinin temin-i isti'ası içün hazine da'va vekili merkum İbranos efendi mezburan Baba ve Suud nam kimesnelerin emval-i menkulelerinin haczi hakkında vermiş olduğum haczinin üzerine memur mahsusları tarafından karyemiz bulunan Kezdas Karyesine bi'l'azim merkuman Baba ve Suud'un cevabları görmeyerek beheri olarak kendi malımız olan ve işbu meclis-i şer'de müşahade olunan mecmu'u bin altmış guruş kıymetli bulunan iki re's inek ve iki buzağ ve on beş aded keçi ve yedi aded koyun ve bir re's merkeb malımız iken merkuman Baba ve Suudun mallarıdır diye merkez Kazâya götürüb hayvanat-ı mezkûrenin fırusatı gadrimiz mucebince hayvanat-i mezkûre firak tarafımıza teslimi

matlumumuzdur deyü ba'de'l-da'va ve ve el-isatifak vekil merkum İbranos cevablarında memur-ı mahsus tarafından haciz işbu meclis-i şer'de müşahade olunan hayvanat-ı mezkûre müdde'i-i merkumun Resul ve Suud Şerif ve Derviş Hüseyin nam kimesnelerin malları olmayub merkuman Baba ve Suud'un hayvanatları olduğundan memur-ı mahsus tarafından haciz edilib merkez Kazâya götürmeye müdde'iyun-ı merkumunun müdde'alarını külliyen inkar etmekle müdde'iyun-ı merkumun Resul ve Ahmed ve Şerif ve Derviş nam kimesnelerden hayvanat-i mezkûr ve malları oldukları müdde'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda her biri 'udul ve ahrar-ı müsliminden karye-i mezkûre ahalilerinden Mehmed bin Safi bin Ömer ve Mehmed bin Hacı Ali ibn Ömer nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub eserü'l-istişhadü'ş-şer' filhakika işbu mahkeme-i şer'de müşahade olunan bir re's inkek ve iki buzağ ve on beş aded keçi ve yedi aded koyun ve bir re's merkeb müdde'i-i merkumun Resul ve Ahmed ve Derviş nam kimesnelerin malları olduğuna şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri münhak muhtarı İbrahim bin Hacı Ömer ve imamı Molla Mehmed bin Hasan bin Ahmed nam kimesnelerin ser'en ve saniyen derhune karyeleri Ömer bin Süleyman bin Hacı Hasan ve Abdullah bin Hasan bin Nefan nam kimesnelerden 'alenen lede el-tezkir 'udul ve makbulu'ş-şehade idükleri ihbar ve iş'ar olmağın mucibince mezkûr iki re's inek ve iki buzağ ve on beş aded keçi ve yedi aded koyun ve bir re's merkeb müdde'iyun-ı merkumun Resul ve Ahmed ve Şerif ve Derviş nam kimesnelerin malları olduklarına ba'de'l-hükm müdde'iyun-ı merkumuna irad-ı teslim vekil-i mezkûr İbranos efendiye tebniye olunduğu 'ilam olundu Tahriren fi'el-yevm-i'el- tasi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

153/102-103-104-105

Lice kazâsı Kıyı Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Tacceddin bin Mehmed'in kalan mirasından çocukları arasında kime ne düştüğü ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Kıyı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Taceddin bin Mehmed'in veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Hadice binti Şerif bin Hüseyin ve sülbe sagire kızı Zaide ve layedin kızkarındaşı Havva ve validesi Hadice binti Aziz ibn Musa'nın mahzarında olduktan sonra ba'de kablu'l-nefsin zevcesi mezbure Hadice dahi vefât edüb veraseti sülbe-i sagire kızı mezbure Zaide ile babası mezbur Şerif bin Hüseyin bin Haydar ve anası Fatıma binti Maksud bin Musa'ya ahsâ-yı tahakkuk eyledikden sonra tashih-i mes'eleleri bi-hükmü'l-münasib yüz kırk dört sehm 'itibariyle seksen bir sehm sagire-i mezbure Zaide'ye ve otuz sehm mezbure Havvaya ve yigirmi dört sehem mezbure Hadice binti merkum Aziz'e ve altı sehm mezbur

Şerif bin Hüseyin bin Hayadara ve üç sehm mezbure Fatıma binti Maksuda isbaet-i tahakkuk eyledikden sonra sagire-i mezbure Zaidenin fi 12 cemaziyelahır sene 328 tarihli ve elli sekiz numrolu baisi şer'iyye vasisi bulunan Şaar Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Aziz bin İbrahim nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kelvan Mahallesi sakinlerinden Hüseyin bin Hasan bin Haydar mahzarında da'va ve takrir-i kelam edüb müteveffa-yı merkum Mehmed bin Taceddin hal-i hayatında tarihden iki sene akdem eşyasını İki taksitde verilmek üzere bir re's esareini yigirmi bir aded lira-i Osmani bedel ile müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyine cem' ve fırusat edüb cihet-i farzdan dahi ber-vech-i üç aded osmanlı lirasıyla yigirmi beş guruş ki cem'an yigirmi dört guruş osmanlı lirasıyla yigirmi beş guruş hakkını kablu'l-istifa merkum Mehmed vefât etmekle müteveffa-yı merkumun sagire kızı Zaide'nin bil-hücceti şer'iyeye vasisi bulunduğum cihetle tashih-i mes'ele-i mezkûr mucebince sagire-i mezbure Zaide'nin bin dört yüz yetmiş guruş Hisse-i şer'iyyesini merkum Hüseyin'den bi't-tahsil bana teslim etmek üzere müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyin'e kablu'ş-şer'den tebniye olunmak bi'l-vesaye matlubumdur dedikde ledel sual merkum Hüseyin dahi cevabında vak'a-i tarih-i mezkûrede bir re's eser on sekiz aded Osmanlı lirasıyla müteveffa-yı merkum Mehmed 'bin Taceddin'den iştira eyledim ise de sani vak'asından on aded lira-i Osmaniyesini müteveffa-yı merkum Mehmede teslim eyledim kabl vekaletine dahi dört aded lira-i Osmani Körtük Mahalleli Mehmed bin Hacı Ahmed vasıtasıyla gönderüb mezkûr dört aded lira-i Osmani vasi-i merkum Mehmede vasıl olmuşdur üç yüz dört aded lira-i Osmani ile yigirmi beş guruş zimmet deyni kalmışdır dedikde müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyinden ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyan Kelvan Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Fettah bin Abdülvahib ve Mustafa bin Hasan bin Hüseyin nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' tarafeyn-i muvacehelerinin tabiri eşhedübillah tarihden iki seneye karib mütevaffa-yı merkum Mehmed bin Taceddin bin Mehmed hal-i hayatında işbu müdde'i-i 'aleyh Hüseyin bin Hasan ile bir re's esterini bâzâr ettiklerini gördük el siha encab mezkun sonra müteveffa-yı merkum Mehmedden ester mezkûrun keyfini sual eylediğinide cevaben işbu mezkûr yigirmi bir lira ile bazarına kat'a ve semien vak'asının peşinen aldım bununla sekiz aded lira-i Osmani deyni merkum Hüseyin zimmetinde kaldığını söyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz vasi-i merkum Mehmedden şuhadat-ı merkumanın şehadetlerine bir diyeceği varsa deyü sual olundukda cevabında şehadet-i merkuman müdde'i-i 'aleyh merkum Hasannın müdde'asına ibadesi şehadet etdiklerinden evveliyatı şer'en şehadetleri makbul olunamadığı gibi müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyin tarihden üç mah mukaddem merkum Mehmed bin Taceddinin

vefâtından sonra huzur-ı samilerine tabien ikrar ve ihtiraf eylemişdir ki müteveffa-yı merkum Mehmedin cihet-i farz-ı şer'iyyeden üç aded lira-i Osmani … beş guruş râyic bedelde ve estera 'asmanından yigirmi bir aded lira-i Osmani ile yirmi beş guruş zimmetinde ve işbu eşhatında yirmibir aded liraosmani deyni zimmetinde kalmışdır dedikde tekrar müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyinden ikrar-ı mezkûri lede's-sual cevabında sâlifen Beyan eylediğini ancak müteveffa-yı merkum Mehmedin zimmetinde dört aded lira-i Osmani ile yigirmi beş guruş deyni olduğu ikrar ve ma'ada müdde'asını külliyen inkar etmekle vasi-i merkum Mehmedden müdde'i-i 'aleyh merkum Hüseyinin yigirmi dört aded lira-i Osmani ile yigirmi beş guruş olan ikrar-ı vak'asına mutabık Beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyan 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden ve Kıyı Mahallesi ahalilerinden Hasan bin Mehmed bin Hasan ve Mehmed bin İbrahim bin Taceddin nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbul eşhar eş-şer'i tarafından muvacehelerine her biri münferiden eşhedübillah Mehmed bin Taceddin bin Mehmedin vefâtından sonra işbu hazıru'l-meclis Hüseyin bin Haydar müteveffa-yı merkum Mehmedin cihet-i farzdan üç aded lira-i Osmani ile yigirmi beş guruş ester 'amanından yigirmi bir aded lira-i Osmani zimmetinde deyni olduğu huzurumda taifen ikrar ve 'itiraf eylediğine şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i müzekki intihab olunan Kıyı Mahallesi ahalilerinden imam Hacı Hasan efendi bin Mehmed bin Ahmed ve muhtarı Arif bin Hacı Resul bin Hacı Ahmed nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Kali Mahallesi ahalilerinden Ali bin Mehmed çavuş bin Resul ve Ahmed bin Abdülfettah bin Halid nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade oldukları ihbar ve iş'ar olmağın mucebince ba'de'l-hükm ve tebniye ve taifen 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

154/105-106

Lice kazâsı Hani Nahiyesi BoğlanKaryesi sâkinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Mehmed'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Boğlan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Mehmed'in veraseti zevce-i mezbure-i metrukesi Hadice binti Ömer ile sülbü sagir oğulları Nuri ve Mehmed Mustafa ve sülbe kebire kızı İmoya münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri kırk sehem 'itibariyle beş sehem zevce-i mezbure Hadice'ye ve on sehem sülbü sagire oğlu Nuriye ve on dört sehem sagir-i merkum Mehmed Mustafaya ve yedi sehem kebire mezbure İmoya isabet-i tahakkuk edildikden sonra

verese-i mezburundan sagiran-ı mezburanın tesviye-i umurlarına kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan valideleri mezbure Hadice bi'l-vesaye ve bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifetü'ş-şer'ile tahrir ve terkim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur tahriren fi el-yevm es-sani min şehr-i receb sene tisa ve işrin ve selasete ve elf

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Keçi	1	50
İnek	2	250
Kilim	1	100
Sefid inek	1	70
Teşd	1	20

ahz ve kabz ve lede'l-iktiza-yı sulh ve irâye ve gerek mahkeme-i nizamiye ve şer'iyyede ve devair-i resmiyyenin her bir kımısında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarrerat-ı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesine mezbure Aişe ve Nari taraflarından bi'l-isale ve merkum İsa tarafından dahi bi'l-vesaye merkum İmo efendiyi vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'ile ile vekil nasib ve tayin eylediğimizde o dahi ber-muceb-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

158/106

Lice kazâsı Kelvan mahallsi sakinlerinden Hüseyin bin Resul bin Hasan ile Fatima, Havva binti Hüseyin bin Mustafa, Çevuşun oğlu Mehmed bin Ali ibn Molla arasındaki emlak ve arazi için Külliye Mahallesi Ermeni milletinden İbranos efendi veled Birusi veled Edhanis'in vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Kelvan Mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Resul bin Hasan nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine Kazâ-i mezkûrun Külliye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Birusi veled Edhanis mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram idüb mezkûr Kelvan Mahallesi sakinlerinden Beybelem Fatıma ve Havva binti Hüseyin bin Mustafa ile müteveffa Beynen Çavuşun oğlu Mehmed bin Ali ibn Molla muayene med'i tekun eden

malumu'l-hudud ve'l-Beyran emlak ve arazi da'vasından dolayı bidayeten ve istinafen ve tahiken taleb ve da'va ve hususat-ı redd-i cevaba ve arz-ı hal ve leva' ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ikame ve istima' ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve ahz ve kabz ve lede'l-ikitza-yı sulh ve irâye ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve şer'iyyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesine tarafımızdan merkum İbranos efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil nasib ve tayin eyledik ol dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sabi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

159/106-107

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Karahasan Mahallesinsâkinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Hasan'dan oğlu Abdullah ve kızları Selime, Vesile ve Zaide'ye kalan Hisseye anneleri Halime binti Ahmed'in vasi nasb tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Karahasan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hasan'ın sülbü sagir oğlu Abdullah ve sülbe-i sagire kızları Selime ve Vesile ve Zaide'nin müteveffa-yı merkumdan ber-muceb-i defter-i kasem namına sagirlere mütenekkal Hisse-i cem' yedine sekiz guruş yedi paranın hıfz ve umur-ı tesviyeleri ve bir vasi nasib ve tayin ve emnun olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayet mekare olduğu zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müsliminin ihbarlarıyla müstahkak olan sag'ar-ı merkumunların valideleri Halime binti Ahmed hakim-i mevki' sadr-ı kitab efendi Hisseleri sagir-ı merkumunların vakt-i reşd ve serâdlerine değin mallarını hıfz ve umur-ı tesviye zimmetine mezbure valideleri vasi nasib ve tayin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd etmekle mevki bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sabi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

sekane

sabık muhtarı Mehmed bin Kebir

Karahasan Mahalleli Mustafa Kebir

160/107-108

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Karahasan Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Hasan'ın verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccettir.

Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Karahasan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hasan'ın veraseti zevce-i mezkûresi Halime binti Ahmed ile sülbü kebir oğlu askerde olub Ali ve sülbe-i sagire kızları Selime ve Vesile ve Zaideye münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra gabe mezburun geleceği ve sagirun-ı mezkûrenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin mallarını hıfz ve tesviyelerini kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan valide-i mezbure Halime'nin taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile emval-i mütemadiyen. ber-vech-i âti zikr ve Beyne'l-verese taksim olunur

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese ebka		
Yatak kat	2	160
Öküz re'ş	2	400
İnek	1	100
Çuval palası	4	60
Tencere	1	15
Sahan velengeri	3	20
Leğen	1	20
Bulgur ölçeği	2	40
Kıt'a	1	100
Sıtıl	6	120
Harabe bağ kıt'a	1	100
Def'a kıt'a	2	30
Sebil	2	20
Keçi	3	100

Koyun	2	60
Merkeb	1	100
Çukat edevatı	1	20
Hırdavat menzili	1	30

Yekün: 1500

Minha el ihracat

Resmi kısmet	37,20
Delaliye	25
Varak ma'pul	11
Kaydiye	3,20

Yekün : 88

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 1423

Hisse-i mezbure zevce Halime: 177,35

Hisse-i sülbü kebir Ali: 311,11

Hisse-i sagir Ahmed: 311,11

Hisse-i binti sagire Selime: 155,25

Hisse-i binti sagire Vesile : 155, 25

Hisse-i binti sagire Zaide : 155, 25

sagar-ı merkumun ile gaib-i merkumun ber-muceb-i bi'l-ic'â Hisseleri olan yedi yüz yetmiş sekiz şebyâre la-eclil şehade bais vasi-i mezburenin valideleri Halime yedinde kaldığı tescil olunur Fi 2 temmuz sene 327

161/108-109

Lice kazâsı Kaahasan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ömer ibn Emin ibn Mustafa'dan kalan miras için varisleri arasında çıkan anlaşmazlık ve kime ne Hisse düştüğü ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Karahasan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Ömer ibn Emin ibn Mustafa'nın versaseti zevce-i

mezkûre-i metrukesi Hadice binti Hacı Ali ibn Hüseyin ile sülbü kebir oğulları Mehmed Emin ve Mehmed Tahir ve sülbe-i kebire kızları Zeyneb ve Halime ve Aşie ve Medie ve Havvaya münhasra ve ba'de Zeyneb dahi vefât edüb veraseti validesi mezkûre Hadice ile zevci Ahmed bin Hacı İbrahim Molla ile sülbü kebir oğulları Hüseyin ve Said ve Mehmet ve Mustafa ve sülbe-i kebire kızı Vesile'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'l-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tahih-i mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-münasip bin yedi yüz yetmiş altı sehm 'itibariyle bin doksan sekiz sehm mezbure Hadice'ye ve beş yüz on iki sehm merkum Mehmet Emin ve beş yüz on iki sehm merkum Mehmet Tahir ve yedi yüz elli altışar sehm mezbure Halime ve Aişe ve Medine ve Havvaya ve yüz doksan sekiz sehm müteveffiye Zeyneb'in zevci merkum Ahmed'e doksan sekiz sehm ve müteveffiyenin kebir oğulları merkuman Hüseyin ve Said ve Mehmet ve Mustafaya ve kırk dokuz sehm müteveffiyenin kızı mezbure Vesileye isabeti tahakkuk eyledikten sonra verese-i mezburundan mezburin ve Medine ve Aişe ve Havva nam hatunlar ba-istid'a vuku' bulan müracatları üzerine kablu'ş-şer'den me'zun mahkeme-i şer-iye başkatibi Faik efendi Kazâ-i mezkûrun Çarşı Mahallesinde vaki' mezbure Medine sakin olduğu münezzel olub edilerek birisinden 'akd-i meclis-i şer'-i 'ali eddikde zatları mahalle-i mezbure ahalilerinden Hacı Yusuf bin Musa ibn Şedid ve Hasan bin Hacı Mehmet nam kimesnelerin tarifleriyle marifetin mezbure Medine ve Aişe ve Havva nam hatunlar mahalle-i mezkûre ahalilerinden Fettah bin Musa ibn Şerif her biri da'va ve takrir-i kelam edüb mevrusumuz bulunan müteveffa merkum Emin nam kimesne hal-i hayatında merkum Fettahın zimmetinde cihet-i farzu'ş-şer'den yetmiş yedi guruş otuz para alacağı hakkı kablu'l-ahz ve'l-istifa vefât etmeğle akti mezkûreden Hisse-i irsiyelerine isabet eden yigirmi altı guruş yigirmi altı para merkum Fettahdan alıverilmesi matlubumuzdur dedikde gabbu's-sual merkum Fettah cevabında filhakika müteveffa-yı merkumun ber-vech-i muharrrer yetmiş yedi guruş otuz para zimmetinde halen olduğunu taifen ikrar iken ber-vech-i muharrer verasetleri malumum değildir külliyen verasetleri inkar etmeğle ber-vech-i muharrer veraset müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda 'udul-ı rical-i müsliminden Çarşı Mahallesi ahalisinden Hacı Mehmed bin Hacı Bekir bin Ahmed ve Hacı Yusuf ibn Musa ibn Şedin nam kimesne la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub filhakika mezbure Hadiceye merkum Ömer'in zevce-i mezkûre-i metrukesi ve müdde'iler Medine ve Aişe Havva ile merkum Ömer'in sülbe-i kebire kızı ve maimem Mehmed Emin ve Mehmed Tahir merkum Ömer'in sülbü kebir oğulları ve merkum Ahmed müteveffiye mezbure Zeyneb'in zevci ve mezbure Hadice müteveffiye Zeyneb'in validesi merkumun Hüseyin ve Said ve Mehmed ve Mustafa müteveffiye-i mezbure Zeyneb'in oğulları ve mezbure Vesile dahi müteveffiye-i mezbure Zeyneb'in kebire kızı ve Hisse-i varisleri olub bunlardan başka varisleri ve

terekesine müstehak aheri olmadığı malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın iraê şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olan Çarşu Mahallesi ahalisinden Emin efendi bin Hacı Fettah ibn Hacı Emin ile muhtarı Hacı Mustafa bin Ahmed ibn Fatih nam kimesnelerden ser'en ve saniyen mahalle-i Cami-ikebir Mahallesinden Hacı İbrahim bin Hacı Said bin ibn Hüseyin bin ile Şaar Mahallesinden Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'udul ve makbulu'ş-şehade olduğu ihbar ve iş'ar olmağın mucebince ba'de'l-hükm ve tebniye 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-salis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

162/109-110

Lice Akçabudak karseyinde askerlik vazifesinde iken Ömer Bekir Askeri hastahanesinde vefât eden Reşid İsmail'in Kali ahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed Çavuş ibn Resul'de olan borcunu İsmail bin Ömer bin Abdi'nin merkumun babası ve Hisse-i varisi olarak talep etmesi ile ilgili hüccettir.

Müteveffa-yı atil Beyan ber-vech-i câ-yı Hisse-i varisi olduğunu iddi'a eden işbu bâ'isü'l-'alam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Akçabudak Karyesi sakinlerinden İsmail bin Ömer ibn Abdi nam kimesne mahalle-i mezkûrun mahkeme-i şer'yyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine mahalle-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed çavuş ibn Resul muvacehesinde fi'l-asl Kazâ-i mezkûrun Akçabudak Karyesi ahalisinden olub nazarında olan seksen sekizinci alayın birinci taburunda üçüncü bölüğünde on yedinci zebanda iken bundan akdem Ömer Bekir Askeri hastahanesinde vefât eden Reşid İsmail hal-i hayatında merkum Alinin zimmetinde cihet-i farzan otuz guruş hakkını kablu'l-ahzu'l-istifa etmeğle müteveffa-yı merkumun Ali dahi cevabında cihet-i merkumdan ol mikdar guruş müteveffa i mezburun hali hayatında zimmetinde deyni olduğu ikrar ve azin etmekle lakin müdde'i-i merkumun ber-vech-i muharrer veraset müdde'ası malumum değildir deyü inkar etmeğle müdde'i-i merkumun ber-vech-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda ber-vech-i muharrer 'udul-i rical-i müsliminden ve karye-i mezbure ahalilerinden Molla Abbas bin Molla Mehmed bin İsa ile Reis bin Ömer bin Hacı her biri meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişahdu'ş-şer' her biri eşhed-bâh İsmail bin Ömer bin Abdi müteveffa-yı merkum raşidin babası ve Hisse-i varisi olub merkumun başka varis ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâ şehadet-i şer'iyye etdiklerinde be'de't-tenzil ve el-tereke şehadetleri makbul olmağın

mucebince müteveffa-yı merkumun babası ismailin verasetine ba'de'l-hükm ve el-tebiniye ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-sadis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

163/110

Lice kazâsı Çarşı mahallsi sakinlerinden Medine binti Ömer ibn Emin, Aişe ve Havva ile kardeşleri Mehmed Emin ve Mehmed Tahir arasında anlaşmazlığa sebep olan emlak ve arazi için Külliye Mahallesi Ermeni milletinden İbranos efendi veled Birusi veled Edhanis'in vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının mahkeme-i şer'i tarafından me'zunen irsal olunan şer'iyye başkatibi Faik efendi Kazâ-i mezkûrenin Çarşı Mahallesi sakinlerinden Medine binti Ömer ibn Emin nam hatunun hanesine varub mezkûr hanenin oldaların birisinden 'akd olunan meclisde zatları mahalle-i mezbure ahalisinden Ahmed bin Hacı Mehmed ibn Bekir ve Hacı Yusuf bin Musa ibn Şedin nam kimesnelerin tarfileriyle marifetin mezbure Medine ve Aişe ve Havva nam hatunların meclis-i mezkûrda yine Kazâ-i mezkûrda külliye Mahallesi mütemekkinlerinden teb'a-i devlet-i 'aliyyenin Ermeni milletinden İbranos efendi veled Bidaros veled edhanis mahzarında da'va ve takrir-i kelam edüb pederimiz ve mevrusumuz müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesinden bizlere irsen intikal eden Hisse-i irsiye-i şer'iyyelerimizi biraderlerimiz Mehmed Emin ve Mehmed Tahir nam kimesneler ve za'ir etdiklerinden mevrusumuz müteveffa-yu merkum Ömer bin Emin ibn Molla Mustafa terk eylediği emlak ve arazi ve emval-i menkul ve gayr-i menkuleden olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyemizi biraderlerimiz merkuman Mehmed Emin ve Mehmed Tahirden ahz ve kabz ve bizlere isal ve teslimine dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve 'itirazen taleb ve da'va ve hususat ve redd-i vecab ve arz-ı hal ve leva' ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhudata ve isti'a ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve tahkik ve ahz ve kabz ve lede'l-iktiza-yi sülh ve irâe gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarrerat-ı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye müteveffa olduğu umurun külliyesi tarafından merkum İbranos efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil nasib ve tayin eylediği ol dahi ber-vech-i muharrrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmeti lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevm-i'es-salis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

164/111

Lice Kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas ibn Veled'in mirasının pay edilmesi ve zevceleri arasında çıkan anlaşmazlık ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Şaar Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas ibn veled nam kimesnenin veraseti zevce-i menkuhesi metrukesi Vesile binti Yusuf ibn Halid ve diğer zevcesi Zeyneb bin Hacı Ahmed ibn Hasan ile sülbe-i kebire kızı Havva ile sülbe-i sagire kızı Asiye kablu vefâtı vefât eden sülbü kebir oğlu Ahmed ve sagir oğlu Hasan ile sağire kızları Emine ve Fatma ihsarı ba'de't-tahkik zati Körtük Mahallesi ahalisinden Mehmed Said bin Receb ibn Mehmed ve Şaar Mahallesi ahalisinden Derviş bin Hasan ibn Mehmed nam kimesnelerin tarifleriylema'rif olan işbu baisulvasik mezbure Zeyneb nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine zati ma'rifan mezburan tarifleriyle maruf ve ba-himmet-i şer'iyye ve müteveffa-yı merkumun vasiyi muhtarı olmağla mutevefa-i mezburun terekesine bi'l-verase ve bi'l-vesaye vaz' yed-i müstahkak olan mutevefa-i merkum Hacı Mehmed'in diğer zevcesi mezbure Vesile binti Yusuf ibn Halid mahzarında dav'a ve takrir-i kelam edüb zevc-i müteveffa-yı mezbur Hacı Mehmed bin guruş mihr-i muaccel baki zimmetinde bana sahihen ve asbel-edayeti olduğu 'akd-i nikah icra olmayınca zaman-ı hal-i hayatında ve kemal-i cihette ve aitte şuhudda ikrar ve 'itiraf dahi idüb kablu'l eda vefât etmeğle mabaliğ-i mezbur bin guruş mihr-i müeccel vasi-i mezbure vaziet elyedi olduğu zevc-i müteveffa-yı merkumun tereke-i vazisinden taleb ederim dedikde gabbu's-sual vasi-i mezbure Vesile cevabında müteveffa-yı mezburun terekesine bi'l-vesaye ve bil verese vaz'-iyedini müdde'i-imezbure Zeyneb müteveffa-mezbure zevce-i mezkûre-i metrukesi olduğu ikrar ve 'itiraf edib lakin ma'ada müdde'asını inkar edince müdde'i-i mezbure Zeyneb nam hatundan ber-minval-i muharrer müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda 'udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden marefan-ı merkuman Mehmed Said bin Receb bin Mehmed ve Derviş bin Hasan ibn Mehmed nam kimesne li ecli şehade meclisi şer'i haziran olup eşrişehade filhakika müteveffa-yı mezbur Hacı Mehmed bin Hacı İsa bin veled hal-i hayatında zevce-i menkuhesi işbu müddeiyen mezburan Zeyneb nam hatunun müteveffa-yı merkum Hacı Mehmede 'akd-i nikah icra olunduğu esnasında müteveffa-yı merkumun zimmetinde mütekarrar ve ma'kud-i'aleyh bin guruş mihr-i müeccel deyni olduğunu bizim huzurumuzda ikrar ve bizi eşhad eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan Şaar Mahallesinin imamı

Mehmed bin Aziz bin Ömer ve muhatarı Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid ve Körtük Mahallesinin imamı Salih bin Hacı İsmail bin Hüseyin ve muhtarı Ahmed bin Abdullah çavuş bin Hüseyin nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Mehmed bin Aziz bin İbrahim ve Fazlı Mehmed bin Resul bin Eyüb nam kimesnelerden 'alenen lete't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade iş'ar ve ihbar olmağın gabbu'l-tahlifu'ş-şer' mucebince ba'de'l-hükm veltebni ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-salis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

165/112

Lice Kazâsı Karahasan Mahallesi sakinlerinden Mehmed Emin İbn Ömer bin Emin ve biraderi Mehmed Tahir'in anneleri Hadice ve kız kardeşleri Aişe, Medine, Havva ve Halime'ye kendilerine ait olan tarla, bağ, ve bahçe konusunda anlaşmazlık sonucu Kali Mahallesi sakinlerinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ibn Bekir'in vekil tayin adilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının nefs-i Licak Kazâsı mahallatından Karahasan Mahallesi sakinlerinden ve zatleri mahalle-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Abdullah ibn Abdi ile Kali Mahalleli Ali bin Mehmed ibn Resul tarifleriyle marefan Mehmed Emin ibn Ömer bin Emin biraderi Mehmed Tahir nam kimesne Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine Lice'nin Kali Mahallesi sakinlerinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ibn Bekir mahzarında takrir-i kelam ve tabir-i'annu'l-merab edüb on sekiz seneden beru bi'l-niza' taht-ı tasarrufumuzda bulunan malumu'l-hudud ve'l-cebrân gerek sulu ve susuz tarlalar ile hane ve bağ mülkümüz malımız olub 'aleyhimize ikame da'va eyleyen validemiz Hadice ve hemşirelerimiz Aişe ve Medine ve Havva ve Halime ve müteveffa hemşiremiz Zeyneb'in zevci Ahmet ve validesi mezbure Hadice ve sülbü kebir oğulları Said ve Hüseyin ve Hasan ve Mehmet ve pederimizden evvel vefât eden biraderimiz Yusufun sülbe-i kebire kızı Asiye nam hatun kimesneler müdafe-i vak'alarına dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve itirazen taleb ve da'va ve hususat-ı red-i cevaba ve arzıhal ve leva' ve evrak-i saire takdim ve istirdada ve şuhud-i ifama ve istihaha ve tebliğ ve tebliga ve tahlifa ve ahz ve kabz ve led'el-iktiza sulh ve beraye ve gerek mahkeme-i şer'iyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'iyi aleyh sanıklarıyla takip ve istihsal edeceği 'ilamad ve mukarreratı mevki-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesine tarafımızdan merkum Hacı Ahmed efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iye ile vekil nasib ve tayin edilmek ol dahi ber-vech-

i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idae taahüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi'-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'es-salis min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Maaruf Mehmed bin Abdullah

Maaruf Ali bin Mehmed bin Resul

166/112-113

Lice kazâsı Karahasan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Mehmed bin Yusuf bin Mahmud'un eski karısı Zeyneb'in kocası Yusuf bin Musa ibn Şedin'in merkumun varislerinden karısının Hissesini talep etmesi ve Hacı Yusuf'un vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Çarşu Mahallesinde sakin ve zati mahalle-i mezkûre ahalisinden Arif bin Ahmed ibn Musa ve Fettah bin Bekir ibn Mehmet nam kimesnelerin tarifleriyle maruf olan Zeyneb binti Mustafa ibn Ali nam hatunun maruzet-i meşru'asına bina ve hükümet konağına gelmediğinden emna-i şeriyeden mahkeme başkatibi Faik efendi mezbure oturduğu hanede götürüldüğü in'ikad iden meclis-i şerde mezbure Zeyneb zevc dahili bulunan Hacı Yusuf bin Musa ibni Şedin mahzarında takrir-i kelam ve tabir-i'annu'lam-meram edüb bundan akdem bilvali vefât eden zevc evela Karahansan Mahallesinden Hacı Mehmet bin Yusuf ibn Mahmud nam kimesnenin veraseti Beyn-el-verese arkarındaşları Ali ve Hacı Mustafa ve Salih ve Yusuf ve Abdullah lil Beyan kız karındaşı Halime'ye münhasra olmağla müteveffa-yı merkumun vu'ku bulan terekesinden bi-hükm-el'feraiz eş-şeriye Hisse-i irsiyeleri merkumanlardan taleb ve ahz ve kabz ve menkulattan ve emlak ve 'akar ve araziden bana isabet eden Hissemi bana teslim ve isale takdim ve ferağ ve devair-i resmiyede takrir ve verib 'asman ve bedel-i ferağ'i bana 'ita versek muvacehetin aid olduğu mahkeme-i şer'iye ve gerek mahkeme-i nizamiyede da'va ve mahkemeye verdi cevabı lede'l-iktiza-i sulh ve beraye ve istinaf ve temyize ve itiraz 'annu'l hükm ve tarafından ahzı tevkil etmeye me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre mütevakkıf olduğu umurun külliyesine tarafından işbu hazır bi'l-meclis zevc-i merkum Hacı Yusuf nam kimesneyi vekalet-i'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iye ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde merkum Hacı Yusuf dahi vech-i meşruh üzere vekalet-i mezkûre kabul ve hidmed-i lazımesini kemayenbeği idae taahhüd ve iltizam olduğundan sonra deyü takrir ve kabul etmeleri üzerine mumaileyh Faik efendi takrir-i müzekki zabt ittüğünden hükm-i meclis-i şer'e gelüb a'la vak'a ihbar ve zabt veresesini 'ita eylemeyle vekaleti mezkûreyi

tanzim ve tescil ma-vaki' bit-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-rabi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

167/113

Lice kazâsı Derekol Karyesi Çarşı Mahallesi sakinlerinden Fettah bin Bekir Mehmed ve Karahasan Mahallesi sakinlerinden Mustafa bin Mehmed bin Ahmed'in Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin'in kendilerine ait olan araziye müdahalesinden me'i için açtıkları da'va ve davanın akibi için Kasım efendinin vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Derekol Karyesi ahalisinden olub zatları çarşu Mahallesi ahalisinden Fettah bin bekir mehmed ve Karahansan Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Mehmed bin Ahmed nam kimesnelerin Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine mahalle-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Kasım efendi bin Bilal efendi bin Hayrullah efendi mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram idüb mezkûr Derekol Karyesi tarafından malumu'l-hudud ve'l-Beyran çent kıt'a arazilermize müdahale eden Kazâ-i mezkûrun Molla Mahallesi ahalisinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey nam kimesnenin müdahale-i vak'asının men'ine dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve itirazen taleb ve da'va ve husumat-ı redd-i cevaba ve asıl leva'yıh ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve isti'as ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve ahz ve kabzı ve lede'l-iktiza-yı sulh ve beraya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği ilamat ve mukarrerat-ı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından mumalieyha efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil nasib ve tayin eyledik ol dahi ber-vech-i muharrrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmeti lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

168/114

Lice kazâsı Körtük Mahallesi sâkinlerinden iken vefât eden Mehmed Ağadan kalan mirası olan Erzum Habib efendi Aya Mahallesindeki araziyi çocuklarının talep etmesi ve Mehmed Hilmi efendinin vekil tayin edilmesi hüccetidir.

‘ann-ı asl Erzurum vilayeti celilesi dahilinde Habib efendi Aya Mahallesi sakinlerinden olub elân Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsı mahallatından Körtük Mahallesinde sakin ve zatları tel Karyesi ahalisinden Mehmed bin Bedirhan ibn Musa ve Kali Mahalleli Ahmed bin Mehmed çavuş ibn Resul nam kimesnelerin tarifleriyle marefan Senbil hanım binti Mehmed ağa ibn Kasım ağa ve Hanım binti Mehmed ağa ibn Ahmed nam hatunlar Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer’iyyesine mahsus olan ma’kud meclisi şer’i şerifi’n-nurda Lice Kazâsının Körtük Mahallesinde sakin müntef’i Emin Mehmed Halim efendi bin Bedirhan efendi ibn Mustafa ağa mahfus menhabire Senbil hanım sebile takrir-i kelam eder ki pederim mezbur Mehmed ağadan bana bil mevruse ve mezbure hanım dahi zevcem de de nakil bulunan vuku’-ı fânana mebni bana mevrus terk eyledikleri mezkûr Erzurum vilayeti celilesinin Habib efendi Aya Mahallesinde vaki’ bir tarafı Hamid’in hanesi ve bir tarafı Hacı Hafiz efendi hanesi bir tarafı çıkmaz sokak ve bir tarafı tarik-i ‘am ile mahdud ve münhem bir bab-hanedir ki olan Hisse-i veraseti şer’iyyemiz ve fıruhatına ve malumat-ı feragaya ve intikaliyesinin icrasına asumanıyla şimdiye kadar işlemiş olan icrasında ahz ve kabz ve bizlere irsal ve isaline ve lede’l-iktiza bu sene içün icab edenlere mahkeme ve münhası ve sulh ve irâe ve devair-i resmiyyenin her bir kısmında müdafaa ve müdafaaya ve kendü imzasıyla arz-ı hal takdim velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından dahi bilmeclisi mumaileyh Mehmed Hilmi efendi vekalet-i matluka-i sahihiye-i şer’iyye ile vekil nasib ve tayin edilerek vekil ol dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idae taahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki’ bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’el-tasi min şehr-i receb’ül-ferd-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

169/115

Lice kazâsı Haşek Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Kasım bin Yusuf Çavuş’dan oğu Yusuf ve kızı Esma’ya kalan Hisseye amcaları Abdullah bin Yusuf Çavuş’un vasi nasip tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Kazâsı Haşek Mahallesi ahalisinden vefât eden Kasım bin Yusuf çavuşun sülbü sagir oğlu Yusuf ve sülbe-i sagire kızı Esma nam müteveffa merkum Kasımdan defter-i kasem mucebince sagiran-ı merkuman mütenekkal bin seksen sekiz guruş hıfz ve umur-ı tesviyeleri rü’yetine bir vasi nasib ve tayin ve elzem ve ehem olmağın emaneti ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile umur-ı vesayetin takdir ve teskim olduğu zeyl-i kitabda muharreru’l-esami-i müslimin ihbarlarıyla müstahkak olan sagiran-ı merkuman el Beyan amcaları Abdullah bin Yusuf çavuş hakim-i

mevki' sadr-ı kitab efendi hazretleri vakti reşd oluncaya değin mallarını hıfz ve umur-ı tesviyelerinin rü'yetine merkum amcaları vasi nasib ve tayin buyurduklarında merkum dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idae taahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamse min şehr-i cemazi-el-evvel-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Gaffur bin Molla Hüseyin

170/115

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Haşek Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Kasım bin Yusuf verasetinin Hissedarları arasında pay edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Kazâsı Haşek Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Kasım bin Yusuf çavuşun veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Zehra binti Gaffur ile sülbü sagir oğlu Yusuf ve sülbe-i sagire kızı Esmaya münhasra olduğu bi'l-ihabar 'annu'ş-şer'ilmezkûr zahir ve nümayan olmağla sagiran-ı merkumamnın vakt-i reşd ve serâdlerine değin mallarını hıfz umur-ı tesviyeleri hususunda kablu'ş-şer'den vasi mensubları labuyun amcaları Abdullah bin Yusuf çavuş taleb ve marifeti ve marifet-i şer'ile emval-i müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve tahrir ve Beyne'l-verese terekem olunan bir kıt'a kasem defteridir Tahriren fi'el-yevm-i min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yekün el metrukat guruş : 1040 yekun el ihracat 296 =1244

minha el-ihracat

Tecviz ve tekfin	50
Deyn şebni	132
Resmi kısmet	34
Delaliye	26
Vasi hüceti	25
Kaydiye	6
Varaka	20
Pul	3

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese: 1244

Hisse-i zevce-i mezbure Zaide: 155,20

Hisse-i ibn-i el-mezbur Yusuf: 735,26

Hisse-i binti el-mezbure Esma: 363,33

sagir ve sagire-i mezburenin ber-muceb-i defter-i kasem ca'en bin seksen sekiz guruş yigirmi para vasi mensubları amcazadeleri Abdullah bin Yusuf çavuş la-eclü'l-irae yedinde kaldığı işbu mahkeme-i şer' ve tahrir kılındı.

171/116

Lice kazâsı Haşek Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Bekir bin Receb'den kızı Esma'ya kalan Hisseye yaşı reşid olana kadar abisi Ali bin Bekir Salih'in vasi nasip tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani kasabası Haşek Mahallesi ahalisinden vefât eden Hacı Bekir bin Receb sülbe-i sagire kızı Esma'nın müteveffa-yı merkum pederi Hacı Bekir'den kasem defteri mucebince mezbureye mütenekkal iki yüz altmış üç guruş ve üç para hıfz ve umur-ı tesviyesi rü'yetine ber-vech-i nasib ve tayini lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayet rü'yetine muktedir ve müstakim olduğu zeyl-i kitabda muharreru'l-esami ihbarlarıyla müstahkak olan sagire-i mezburenin lilBeyun arkarındaşı Ali bin Hacı Bekir Salih mevki'-i sadr-ı kitab efendi sagire-i mezburenin vakt-i reşd ve seradlerine değin malını hıfz ve umur-ı tesviyesi rü'yetine merkum vasi nasib ve tayin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği id'ae ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-rabi min şehr-i receb'ülferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Derviş Ömer, Ali bin Resul, Adem bin Molla Ali

172/116

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Haşek Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Bekir bin Recep'in verasetinden kime ne kadar Hisse düştüğü ile ilğili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Kazâsı Haşek Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Bekir bin Receb veraseti zevce-i metrukesi Mentu binti Ali çavuş sülbü kebir oğulları Mehmed Ali ve Bekir sülbe-i kebire kızı Hüsna ve sülbe-i sagire kızı Esma'ya münhasra olduğu 'annu'şer'un-nur zahir ve müstahkak olmağla sagire-i mezburenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin malını hıfz ve umur-ı tesviyesi husus-ı

kablu'ş-şer'den vasi-i mensubesi arkarındaşı merkum Mehmed Alinin taleb ve ma'rifeti ve marifet-i şer'le emval-i müteveffanın ber-cevh-i âti zikr ve tahrir ve Beyne'l-verese taksim olunan kasem defteri. Tahriren fi'el-yevm-i'el-rabi min şehr-i receb'ül-ferd-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymadi
Mülkhane Beynelverese		
Bağ kıt'a	1	255
İbrik	1	30
İnek reş	1	180
Taht	1	85
Merkeb re's	2	550
Keçi re's	2	90
Koyun re's	2	80
Yatakkat	3	290
Palası	3	100
Kazgan	1	60
Tencere	1	30
Sahan	5	30
Sini	1	50
Üsküre	2	15
Lengeri	3	30
Teşt	1	40
Tava	1	10
Hul	4	40
Sıtıl	1	30

Hırdavat menzili		35

Yekün el metrukat guruş: 2125

minha el-ihracat

Tecviz ve tekfin	50
Vasiyet	150
Resmi kısmet	45
Delaliye	33
Vasi hüceti	25
Pul	10
Kaydiye	5
Pul	4

Yekün el ihracat guruş : 321

sahhu'l-baki lil kısım Beynel verese guruş: 1804

Hisse-i zevce-i mezbure Mentü: 225, 20

Hisse-i ibn-i el merkum Mehmed Ali: 526, 62

Hisse-i ibn-i el merkum Bekir: 526, 62

Hisse-i el-mezbure Hüsna: 263, 61

Hisse-i binti el-mezbure Esma: 262, 31

Hisse-i sagire-i mezbure Esma'nın ber-vech-i defter-i kasem iki yüz altmış üç (guruş) üç para ber akti kablil meryih dahi merkum arkarındaşı Mehmed Ali'nin yedinde kaldığı müBeyyin işbu işbu mahale şerh ve tahrir kılındı.

173/117

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Hacı İsa bin Veli'nin verasetinden kime ne kadar Hisse düştüğü ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının nefs-i Lice kasabası mahallatından Şaar Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı İsa bin

Velinin veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Vesile binti Halid bin Yusuf ile diğer zevcesi Neşe binti Hacı Ahmed bin Hüseyin ile sulbi kebire kızı Havva ve Vesile sagire kızı Asiye ile müteveffa-yı merkumdan evvel vefât eden sülbi kebire oğlu Ahmedin sülbü sagir oğlu Hasan ile sülbe sagire kızları Emine ve Fatımaya münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve nümayan olduktan sonra tashih-i mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz doksan altı sehem itibariyle altı sehem zevce-i mezbure Vesile'ye ve altı sehem mezbure Neşe'ye ve otuz iki sehem mezbure Havva'ya ve otuz iki sehme mezbure Asiye'ye ve on sehem sagir Hasan'a müteveffa Ahmede ve beş sehem sagire mezbure Emine ve beş sehem sagire mezbure Fatımaya isabet-i tahahkkuk eyledikden sonra müteveffa ve merkuman muhalefen verese-i kebar marifetiyle ve marifet-i şer'le ber-vech-i tahrir ve Beyne'l-verese bilmenzili iltizam eş-şer'iyye tevzi' ve taksim edildiği müBeyyim işbu kasem defteridir. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sadis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese mevkuf		
Kömür ers çek	7	94,20
Sagir çek	2	21
Bir bağ setan	2,5	567,20
Nohut çer	2	60
Kırşan çek	2	70,20
Kızıl darı çek	7	187,20
Kazân	1	150
Batanye çarşaf	5	151,20
Orak	3	66,20
Huni	1	8
Kazân ma' tepsi		13,20
Sıtıl ma'i tava	1	54
Tencere	1	30

İbrik	2	11,20
Kuşhane	3	66,20
Tencere ma’ tava	11	15
Saplı tas	1	16
Perakende pakır arh	9	97
Yatak kat	6	896,20
Ubri	2	71,20
Kilim	3	340
Halı	1	100
Kürklü aba	1	80
Rakmı aba	1	80
Saku	1	25
Savar	1	3
Halı	4	660
Sebzecah	1	31
Sahan ma’i lengeri	4	124
Sini	1	70
Nohud bathan	1	1098
İnek re’s	2	745
Esz re’s	2	3480
Def’a esz re’s	1	1300
Mesraf	1	14
İbb ma’ şerbet	1	21
Kebçe	5	235
İç yağı ma’i sebil		169

Tencere	2	61
Te’nek ma’ kaliçe	3	300
Penbe çarşaf	6	210
Ubri, bez tabas	1	60
Haras	5	95
Öküz re’s	5	1230
Koyun re’s	1	80
Nefra	1	205
Kazân	1	102,20
Sahan		30
Secade	5	50
Havan	1	30
Teşt,ma’ sini	1	120
Eski keçe		26
Çengel		22,20
Hurç	1	20
Bağdar batan	7	570
Merçimek sıtılı		60
Hasıl rifak, bethane	4	244
Kadrem sıtılı	5	800
Şaire	5	173
Barmi sıtılı	9	81
Hasat çalısı	9	256,20
Tarz basan	24	620
Sefid inek re’s	4	529,20

Hırdavat menzili		1000

müteveffa-yı merkumun alacağı olub zemm-i nâsda olan

serkis bidoros vasi beçki :1900 tahsil olunan: 514, 20 =1287, 20

Kavmi KaraBeyt keşiş: 1064

Masi veled KaraBeyt zimmetinde: 4365 tahsil olunan: 2050=2315

Babası Mirzi Mezati: 2255 tahsil olunan: 512=1743

Sernis karyeli Tanil: 2050

Sernis karyeli İrten veled keşiş: 153, 20

Şaar Mahalleli Mehmed Yusuf: 1486, 107

Körtük Mahalleli Mehmed bin Hacı Hüseyin: 307, 20 tahsil olunan: 307, 20

Tapu hanı Hafız Efendi: 307, 20

Babası veled Serkis: 2050 tahsil olunmuşdur

Kalvan Mahalleli Abdullah bin Abdi: 1537, 20

Şikeften Alişan: 512, 20

Mehmed bin Fettah Bey: 51, 10

Yekün el metrukat vel eşya vel mablağ guruş: 37500-6000 =31500

müteveffa-yı merkumun vasiyeti veçh sebire sarf ba'de'l-tahlif vel hükm sabit: 6000=31500

müteveffa-yı merkumun zevcesi Rişinin mihr-i müecceli ba'de'l-tahlif vel hükm sabit: 1000=30500

minha el-ihracat

Resmi kısmet	587,20
Delaliye	361
Kaydiye	91,20
Varak bahası	10
Pul bahası	20

Yekün el ihracat guruş: 1070

Sahul baki lil taksimi benel veres guruş: 29430

Hisse-i zevce-i mezbure Vesile guruş: 1839, 15

Hisse-i zevce-i mezbure Neşe: 1839, 15

Hisse-i binti mezbure Havva: 9810

Hisse-i bin el-mezbure sagir Asiye: 9810

Hisse-i sagir merkum Hasan guruş: 3065, 25

Hisse-i sagire mezbure Emine guruş: 1532, 22

Hisse-i sagire-i mezbure Fatıma guruş: 1532, 22

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendü yedlerinde teslim olunmuş ve verese-i sagarın Hisse-i irsiyeleri cem'an on beş bin dokuz yüz kırk guruş on paradan on bir bin sekiz yüz altmış dört guruş olca eytam müdiri Abdurrahman efendiye teslim ve mütebaki kalan dört bin yetmiş yedi guruş on para dahi medyunlardan ba'de't-tahsil eytam sandukasına teslim olacağı müBeyyin işbu mahale şerh ve tahrir kılındı. fi 23 temmuz sene 327

174/119

Lice kazâsı Kali Mahalleside askerlik görevini yaparken vefât eden Ahmed bin Hüseyin bin Mehmed'in Ali bin Mehmed bin Resul Beyde olan borcunu varsisi Hüseyin bin Mehmed ve Havva binti Aziz ibn Erken'e vermesi ile ilgili i'lamdır.

müteveffa-yı ati el-Beyanın ber-cevh-i câ-yı Hisse-i veraseti oldukları iddi'a eden işbu b'aisü'l-'alam Hüseyin bin Mehmed bin Ahmed ve Havva binti Aziz ibn Erkan nam kimesneler Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda nefs-i Licede Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb fi el-asl Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden olub nizamiye otuz ikinci alayının birinci taburunun ikinci bölüğünde on üçüncü takımda iken bundan akdem vefât eden mevrusumuz Ahmed bin Hüseyin bin Mehmed nam kimesne hal hayatında merkum Ali zimmetinde cihet-i farzdan olan on guruş hakkını kablu'l-istifa vefât olmağla biz müteveffa-yı merkumun babası ve anası ve Hisse-i varisleri olmamızla mebaliğ-i mezkûru merkum Ali'den bi'l-vesaye taleb ederim sual olunub bize alıverilmesi matlubumuzdur dediklerinde gabu's-sual merkum Ali cevabında cihet-i farzdan müteveffa-yı merkum Ahmed'in on guruş zimmetinde deyni olduğu taifen

ikrar iken müdde'ayan-ı merkumanın ber-vech-i muharrer verasetleri malumum değildir müdde'ayan-ı merkumanın da'valarına mutabık Beyyine taleb olundukda mahalle-i mezkûre ahalisinden Hacı Abdulvahhab bin Ali bin Abdulvahhab ve Ali bin Salih bin derviş nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhâduş'şer' her biri eşhedübillah her biri müdde'ayan-ı merkuman Hüseyin bin Mehmed bin Ahmed ve Havva binti Aziz bin Erkan müteveffa-yı merkum Ahmedin babası ve ana ve Hisse-i varisleri olduğu ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın idâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-t'adil ve'l-tereke şehadetleri makbul olmağın mucebince merkumanın Hisse-i varislerine ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezkûru müdde'ayan-ı merkumana teslim etmek üzere müdde'i-i 'aleyh merkum Aliye tebinye olunduğu 'ilam olundu Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

175/119-120

Lice kazâsı Kali Mahalleside askerlik görevini yaparken vefât eden Hüseyin bin Ali bin Mehmed bin Fettah'ın Ahmed bin Mehmed bin Resul'de olan borcunu varisi Ahmed bin Ali Fettah ve Fatima binti Emin ibn Murad'a vermesi ile ilgili i'lamdır.

Müteveffa-yı ati el-Beyanda ber-cevh-i câ-yı Hisse-i veraseti oldukları iddi'a eden işbu b'aisü'l-'alam Ahmed bin Ali bin Fettah ve Fatıma binti Emin ibn Murad Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda nefs-i Kazâ-i mezkûre Kali Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Mehmed bin Resul muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb fi el-asl Kazâ-i mezkûrun Hıncıs Mahallesi ahalisinden olub nizamiye otuz ikinci alayının birinci taburunun ikinci bölükde iken bundan akdem vefât eden mevrusumuz Hüseyin bin Ali bin Fettah nam kimesne hal-i hayatında merkum Ahmed'in zimmetinde cihet-i farzdan olan yigirmi dört guruş hakkını kablu'l-istifa vefât olmağla biz müteveffa-yı merkumun labuyan arkarındaşı ve validesi ve Hisse-i varisleri olmamızla mebaliğ-i mezkûru merkum Ahmed'den bi'l-verase taleb ederiz sual olunub bize alıverilmesi matlubumuzdur dedikde gabbu's-sual merkum Ahmed dahi cevabında cihet-i mezburdan müteveffa-yı merkum Hüseyin'in yigirmi dört guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar iken müdde'ayan-ı merkumanın ber-vech-i muharrer verasetleri malumum değildir deyü müddeiyi merkumandan ber-vech-i muharrrer da'valarına mutabık Beyyine taleb olundukda Hıncıs Mahallesi ahalilerinden Hacı Hasan bin Hacı Yusuf bin Hüseyin ve Ahmed bin Hacı Halid bin Hacı Yusuf nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhâdu'ş-şer' her biri eşhed-bâh filhakika müdde'ayan-ı merkuman Ahmed

bin Ali bin Fettah müteveffa-yı merkum Hüseyin'in labusi arkarındaşı ve Fatıma binti Emin bin Murad müteveffa-yı merkumun validesi ve Hisse-i varisleri olub müteveffa-yı merkumun terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir deyü biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz her biri müttefikü'l-lafz olmağın idâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de'l-tadil ve'l-tezkir şehadetleri mucebince olmağın mucebince merkumanın Hisse-iverasetlerine ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezbur yigirmi dört guruş müdde'ayan-ı merkumana eda ve teslim edilmek üzere müdde'i-i 'aleyh merkum Ahmed ikrarı mucebince iltizam olunduğu tezvic ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

176/120

Lice kazâsı Hıncıs Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Peresim bin Hacki'in verasetinden kime ne kadar Hisse düştüğü ile ilgili hüccettir.

Lice Kazâsına tabi' Hıncıs Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Peresim bin Hacki'nin veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Nevri binti Peresim ve diğer zevcesi Aişe binti İbrahim ile sülbü sagir oğulları Hasan ve Hüseyin ve sülbe sagire kızları Fatıma ve Zeyneb ve validesi Fatıma binti Burak'a münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz yüz kırk dört sehem 'itibariyle on sekiz sehem zevce-tân mezbure tane ve yigirmi sekiz sehem sagiran-ı mezburan Hüseyin ve Hasan ve on dört sehem sagire tân mezbure tân Fatıma ve Zeyneb ve yigirmi dört sehem müteveffa-yı merkum validesi Fatımaya ihsâr-ı tahakkuk edib müteveffa-yı merkumun emval metrukesi Beyne'l-verese tevzi' ve taksim edildiği müBeyyin işbu kasem defteridir Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşye	Adedi	Kıymedi
Yatak kat	2	150
Palası	3	30
Tencere	1	30
Sahan	2	10
Lengeri	2	10
Teşt	1	30

Tava	1	10
Üsküde	1	30
Öküzre’s	1	150
Sefid bir inek	1	50
Keçi re’s	2	70

Yekün el metrukat vel eşya guruş: 550

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	13,20
Kaydiye	1,20
Pul	3
Vasi hüceti harcı	25

Yekün guruş : 43

sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 506,20

Hisse-i zevce-i mezbure Nevri guruş: 63,12

Hisse-i diğer zevce-i mezbure Aişe guruş: 63,12

Hisse-i el- mezbure Fatıma guruş: 84,14

Hisse-i ibn-i el-merkum sagire Hasan guruş: 98,24

Hisse-i ibn-i sagire merkum Hüseyin: 98,24

Hisse-i binti sagire el-mezbure Fatıma guruş: 49,12

Hisse-i binti sagire el-mezbure Zeyneb: 49,12

balada muharrer olduğu vech üzere sagiran-ı mezburanın Hisseleri vasileri bulunan ceddeleri mezbure Fatma’ya teslim verese-i kebarın Hisseleri kendi yedlerine teslim müBeyyin işbu kasem tahrir kılındı. Fi 15 Şaban 1329

177/121

Lice kazâsı Şahan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Peresim ibn Hacki’den oğulları Hasan, Hüseyin ve kızları Fatime, Zeyneb’e kalan mirasa yaşları reşid olana kadar anneleri Fatima binti Yusuf’un vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Şahan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Peresim bin Hackinin sülbü sagir oğulları Hasan ve Hüseyin ve sülbe-i sagire kızı Fatıma ve Zeynebin müteveffa-yı merkum Mehmedden defter-i kasem mucebin ve sagirun merkumanın mütenekkal iki yüz doksan beş guruş otuz iki para hıfz ve umur-ı tesviyeleri bir vasi nasib ve tayin ehem ve elzem olmağın emanet ile marıf ve istikametiyle mevsuk ve her veçhile umur-ı vesayete kadre olduğu zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla müstahkak olan sagirun-ı merkumun ceddeleri Fatıma binti Yusuf ham-i mevki' sadr-ı kitab efendi hazretleri vakt-i reşd ve serâdlerine değin mallarını hıfz ve umur-ı tesviyelerinin rü'yetine ceddeleri mezbure vasi nasib ve tayin buyruldukda mezbure dahi ber veçhi muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği ida'e taahhüd ve iltizam etemğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

178/121

Lice kazâsı Sarıtomas Mahallesi sakini Ermeni milletinden olan Ezmer veled Kespar veled Serkis'e İbranos veled Serkis'in kendisine ait olan tarlanın değeri olan 1200 guruş'u ödemesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Sarıtomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba-i devler-i aliyyenin Ermeni milletinden olub zati mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden Ahlan veled Mardos veled Bidaros ve muhtarı Hazar veled Keşiş İbnoş nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Ezmer veled Kespar veled Serkis Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'-i şerifi'n-nurda yine Mahallesi-i mezkûr mütemekkinlerinden İbranos veled Sav veled Serkis mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l meram edüb 'akd-i âti zikrin sudurin rekin selk mülk-i sahihiye mensalih olup mahalle-i mezbureda vâki' tarafına ve bir tarafı kıt'a susuz ve Mehmed Eyüb haneleriyle mahdud ve işbu ber-bab huric vekâletinin şefik tarafından icab ve kavli Sarı Servat mefsade 'adi ve gabn ve takrirden beri olarak bagbat sahih-i şer' ile mezbur dekanda nefsi bin iki yüz guruş semn ile merkum İbranos bi' tahliye ve teslim eyledikde merkum İbranos dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellük ve teslim ve kabz ve kabul eyledikde olan mebaliğ-i mezbur bin iki yüz guruşdan bin guruş merkum ibranos teslim olunub baki kalan iki yüz guruş paramı rif'atlü merkum İbranos taleb eyledim ise de vermekden imtina' edüb mebaliğ-i mezbur iki yüz guruş merkum İbranosdan bi'l-ahz bana teslim olunması taleb ederim deyü da'va etdikde ba'de'l-da'va vel isnitak merkum İbranos dahi cevabında kaziyye minval

muharrer üzere olub müdde'i-i merkum iddi'a eden iki yüz guruş parası cihet-i mezkûreden el-yevm zimmetinde sahihen hala deyn olduğunu taifen ikrar 'itiraf etmekle beraber baki kalan iki yüz guruş mahkeme-i şer'i şerif huzurunda müddei merkum Ezmire eda ve teslim edip yekdiğerin zimmetini İbras gam şer'le ibrâ eyledikleri i'lam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-hamis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

179/122

Lice kazâsı Ortahos Mahallesi Ermeni milletinden iken vefât eden Evadis veled Bidoros'dan oğlu Bidoros ve kızı Meryem'e pay edilen bağ ve bahçeye Erakin veled Gazar veled Erakil'in müdahalesi etmesi ve değeri karşılığında 600 kuruş talep edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesinin nefs-i Hani kasabası mahallatından Ortahos Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Evadis veled Bidoros nam kimesnenin veraseti sülbü kebir oğlu Bidoros ile sülbe-i kebire kızı Meryeme münhasra olduğu lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra verese-i mezburdan merkum Pedrusen nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i- şerifi'n-nurda yine mahale-i mezkûre mütemekkinlerinden Erakil veled Gazar veled Erakil mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb babam mevrusum müteveffa-yı merkum Erakil edadisiyle bana ve hemşirem mezbure Meryeme terk eylediği mahalle-i mezkûrede vaki bir tarafı medrese ve bir tarafı bağ veled Serkisin hanesiyle mahdud bir bab menzili diyar-ı aherde bulunduğum halde merkum Erakil bagırsag hıfz ve vaz' bir etmiş olduğundan sual olunub münezzel mahdud-ı mezkûre olan Hisse-i irsiyemin tarifiyle bana teslim olunmak üzere merkum Erakile tebniye olunmak muradımdır deyü da'va eyledikde ol dahi müteveffa-yı merkumun vuku-ı vefâtına mebni terk edildiği münezzel mahdud-ı mezkûre vaz'-i yedini ikrar ve ber-vech-i muharrer diğer müdde'amı inkarına makarrını takdim eylediğim da'vamdan bi't-tevasıt maşlahın kat'iyyen el-niza' biltevgi vel-rıza altı yüz guruş üzerine sulh olduğumda ol dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabul bedel-i sulh mezbure altı yüz guruş merkum Erakil meclis-i mahalden kablu'l-farik bana tamamen ve kamilen def' ve teslim eylediğinde ben dahi ba teham ve el kemal ahz ve kabz etmemle salifü'l-Beyan olan menzil-i mezkûrede Hisse-i irsiyemi müte'allık 'amme-i da'va ve kâffe mutalebattan merkum Erakilden zimmetini ibrâ-i 'am sahih-i şer' ile bi'l-verase ibra ve iskat eylediğimde ol dahi husus-ı mezkûre müte'allık 'amme-i da'vadan benim zimmetini ibra-i 'am sahih-i şer' ile ibra ve iskat ve tarafından her birini aherin ibrasını kabul edib bu cihetle menzil-i mahdud-ı mezkûrede olan Hisse-i irsiyemde keyfimessa mutasarrıf olsun dedikde

gabbu'l-farizau'ş-şer' ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sadi min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

180/122-123

Lice kazâsı Daralan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Timur Bey bin Eyüb'ün Ahmed Efendi bin Abdurrahman'da olan borcunun varislerine verilmesi ile ilgili i'lamdır.

Müteveffa-yı ati-l Beyan ber-vech-i câ-yı veraseti iddi'a eden Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesinin nefs-i Hani kasabası mahallatından Daralan Mahallesi sakinlerinden Bekir bin Timur Bey bin Eyüb Bey nam kimesne Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Licenin Hancı Mahallesi ahalisinden Ahmed efendi bin Mustafa ibn Abdurrahman muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam edüb bundan akdem vefât eden pederim ve mevrusum Timur Bey bin Eyüb Beyin veraseti minhal zevce-i mezkûre-i metrukesi Sacide hanım binti Mehmed ile sülbü kebir oğlu Halid Bey ve sülbü kebir oğlu Halid Bey ve sulbi sağir oğlu Mehmed Bey ve sülbe-i kebire kızları Hayriye ve Emine hanımlara münhasra olub ber'i mudde'ileyh Timur Beyin hal-i hayatında cihet-i farz-ı şer'den olan elli guruş merkum Ahmed efendi hakkını kablu'l-ahz ve istifad ve vefât olmağla mebaliğ-i mezkûrdan Hisse-i irsimiz isabet eden mikdar-ı malum bana 'ita ve teslim kablu'ş-şer'den mumaileyh Ahmed efendiye tebniye olunmasını bi'l-verase taleb ve da'va ederim deyü da'va etdükde merkum Ahmed efendi cihet-i farzdan müteveffa-yı mezbur Timur Bey bin Eyüb Beyin elli zimmetinde hala deyni olduğunu taifen ikrar iken müdde'i-i mezburun ber-vech-i muharrer veraseti malumum değildir deyü külliyen inkar etmeğle müdde'i-i merkum Bekir Beyden ber-vech-i muharrer veraset da'vasına mutabık Beyyine taleb olundukda mezkûr Hani kasabasının Daralan Mahallesi ahalilerinden olub Eyüb Bey bin Yensur Bey bin Abdi Bey ve Pirasim bin Mustafa ibn Sinan nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' filhakika müdde'i-i merkum Bekir Bey müteveffa-yı merkum Timur Bey bin Eyüb Beyin kebir oğlu ve Gaib Abdulmecasi Halid Bey sülbü kebir ve Mehmed Bey ve sülbü sagir oğlu Abdi ve 'annu'l-meclis Sacide hanım mutehad Timur Bey zevce-i mezkûre ve Gaibtan 'annu'l-meclis Hayriye ve Emine ve sülbe-i kebire kızları ve Hisse-i varisleri ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz her biri müttefikü'l-lafz olmağın eda'e şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan mezkûr Hani kasabasının Çarşı Mahallesi ahalisinden Hacı Abdullah bin Mehmed Şerif ibn Ahmed efendi ibn Ahmed efendi ile ve

Maşk Mahallesi ahalisinden Hamdi bin Hüsnü bin Eyüb Bey nam kimesnelerden ser'en ve saniyen vech-i mezkûr Çarşı Mahallesi ahalilerinden meşhur ve maruf Hatib Ali efendi bin Sa'dun efendi ile imam Abbülhamid efendi bin Mustafa efendi Mehmed efendi nam kimesnelerin 'alenen lede't-tezkir adil makbulu'ş-şehade oldukları iş'ar ve ihbar olunmak mucebiyle müdde-i ber-vech-i meşruh müdde'asına ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezbur elli guruş el sağiran müdde'i-i merkum Bekir Beyin Hisse-i irisye-i şer'iyyesi olan on guruş otuz sekiz para kendüsine teslim edilmeğe müdde'i-i 'aleyh merkum Ahmed efendiye tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sani min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

181/124

Lice kazâsı Körtük Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed bin Hacı Abdi'den kızı Havva binti Hacı Mehmed bin Hacı Ali'ye kalan arazi tarla ve menkullerin korunması için Fettah bin Hacı Mehmed'in vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Körtük Mahallesinde sakin ve zati Delvan Mahallesi ahalisinden Ahmed bin Fettah ve Ahmed bin Ali bin Mehmed çavuş bin Yusuf nam müslimin-i raşidin tarifleriyle Havva binti Hacı Mehmed bin Hacı Ali nam hatun Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Körtük Mahallesi ahalisinden Fettah bin Hacı Mehmed bin Hüseyin mahzarında takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram edüb bundan akdem vefât Hacı Mehmed bin Hacı Abdi gerek muceb-i defter-i kasem ve gerek ez-harc defter-i kasem terekesinden bana irse-i intikal eden emval-i menkule ve gayr-i menkule arazi ve emlak ve zemm-i nâsda olan duyun ve tekriden olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyemin hakkındaki tereke-i mezbureye vaz'elyedi edilenlerden ve gerek saire ahz ve kabza ve bana irsal ve teslim ve tefrik bidayeten ve istinafen ve temyizen ve 'itirazen taleb ve da'va ve hususat-ı redd-i cevaba ve arz-ı hal ve levayıh ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve istihsa' ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve ve tahlifa ve lede'l-iktiza-i sulh ve beraya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından merkum Fettah bin Hacı Mehmedi vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'ile ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

182/125-12

Lice kazâsı Şaar mahallsi sakinlerinden Rabia binti Hacı Ahmed bin Hasan nam hatunun zevci Hacı Mehmet bin Hacı Abdi'den kalan emlak ve arazi için Külliye Mahallesi Ermeni milletinden İbranos Efendi veled Bidoros veled Edhanis'in vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Şaar Mahallesinde sakin ve zati Kazâ-i mezkûrun Kelvan Mahallesi ahalisinden Hüseyin çavuş bin Mehmed bin Osman ve Şaar Mahalleli Yusuf bin Nimet nam müslimin-i raşidin tarifleriyle maruf Rabia binti Hacı Ahmed bin Hasan nam hatun Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisde Kazâ-i mezkûrun Külliye Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden İbranos Efendi veled Bidoros veled Edhanis mahzarında takrir-i kelam ve ta'bir-i'annu'l-meram edüb bundan akdem vefât eden zevcim Hacı Mehmet bin Hacı Abdi gerek muceb-i defter-i kasem ve gerek er-harc defter-i kasem terekesinden bana irsen intikal eden emmal-i menkule ve gayrimenkule ve arazi ve emlak zemm-i nasda olan debun ve nukudda olan Hisse-i irsiye-i şer'iyemin hakkında tereke-i mezbureye vaz' bulunanlardan ve gerek sair eden ahz ve kabz ve bana irsal ve teslim ve tefrika bidayeten ve istinafen ve temyizen ve itirazen taleb ve dava ve hususat-ı redd-i cevaba ve arz-ı hal ve levayı' ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve istihsa' ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve ve tahlifa ve lede'l-iktiza-i sulh ve beraya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından merkum İbranos efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'ile ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-tasi min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

183/125

Lice Kazâsı Hani Nahiyesi Bağlan Karyesi sakinlerinden Salih ibn Abdulbaki Kali Mahallesi sakinlerinden Mehmed ve Hasan'ın kendisine ait olan araziye

müdahalesinden men edilmesi talebi ve Hacı Ahmed efendinin vekil tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi bir bab Bağlan Karyesi ahalisinden olub zati Kazâ-i mezkûre Daralan Mahallesinde derviş bin Mehmed ibn Mehmed ibn karye-i mezkûre ahalisinden Ali bin Mehmed bin Hasan nam kimesnelerin tarifleriyle ma'rif Salih ibn Abdulbaki nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Hacı efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb mezkûr Bağlan Karyesi toprağında malumu-l hudud vel cebren birkaç kıt'a arazilerin müdahale eden karye-i mezkûre ahalilerinden Mehmed ve Hasan binaen Pulu nam kimesneler müdahale edmekde olub müdahale-i vak'aların muteberlerine dair bidayeten ve istinafen ve temyizen ve izahen taleb ve dava ve hususat-ı redd-i cevaba ve arz-ı hal ve levayı' ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ikâm ve istihsa' ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve ve tahlifa ve ahz ve kabz lede'l-iktiza-i sulh ve beraya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiye-i sairenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklarıyla takib ve istihsal edeceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vaz'ına ve aheri dahi tevkile me'zun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesi tarafından merkum Hacı Ahmed efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahihiye-i şer'iye ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu Tahriren fi'el-yevm-i'el-sadi min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

184/126-127

Lice kazâsı Ziyaret Karyesi ahalisinden Ali, Hüseyin Binan Peresim bin Ali, Mehmed bin Kasım bin İsa, Resul bin Haydar, Mehmed bin İsa ve Ahmed bin Ali bin Sabri arasında çıkan arazi anlaşmazlığı ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsı kuralarından ve Ziyaret kariyesi ahalilerinden Ali ve Hüseyin Binan Peresim bin Ali ve Mehmed bin Kasım bin İsa ve Resul bin Haydar ve Mehmed bin İsa ve Ahmed bin Ali bin Sabri nam kimesnelerin yirmi altı zilhicce üç yüz yirmi sekiz tarihiyle surh ve dokuz numrolu baisi şer'iye vekilleri bulunan Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman bin Bekir Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi-n nurda karye-i mezbure ahalisinden Hasan bin Faruk bin Bekir ve Resul bin Bekir bin Kasım nam kimesnelerin

muvacehelerine da'va ve takrir-i kelam ve ta'bir-i annu'l meram edüb karye-i mezkûre toprağında vaki bir tarafı tarik-i'am ve bir tarafı sert ve bir tarafı kayalık ve bir tarafı dere ile mahdud ve münhem bir tarafı meşelik ile hududunda dahil bulunan iki kıt'a susuz ve kıt'a sulu tarla bil-tapu müvekkillerimin müstakilen malları ve otuz seneden beri taht-ı tasarruflarında oldukları halde el-yevm merkuman Hasan ve Resul mezkûr meşelik ve tarla-yı mezkûrelere bağırsak müdahale etmekde olduklarından merkumanın müdahale-i vak'alarının men-leri hususunda müdde-i aleyh merkuman Hasan ve Resul cevablarında maru'larz bir kıt'a sulu ve iki kıt'a susuz tarla ve kablu merkuman müvekkillerinin mal ve mülkleri olduğu taifen ikrar ve mezkûr meşelik ise sal-ımeblağ ve karye-i mezkûrun müddeası olub vasiyet olubda tarafımızdan vuku bulan müracaat üzerine meclis-i idareden mezkûr meşelik keşfi ba'del icra karye-i mezkûrun mer'ası olduğuna dair karar verülüb sal-ımeblağ olduğundan cümlemiz taraflarından mezkûr meşelikde tasarruf ve müdahale olunmakda olub vekil-i merkumun müvekkillerinin malları olduğunu külliyen inkar eylediğinden mezkûr meşeliğin Hacı Ahmed efendinin müvekklilleri merkumun Ali ve Hüseyin ve Mehmed ve Resul ve Mehmed ve Ahmed'in müstakilen otuz seneden beri bila nez'a yedlerine ve taht-ı tasarruflarının olduklarına dair vekil-i merkumdan tebniye taleb olundukda udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden Tel Karyesi ahalisinden derviş bin Salih bin Bekir ve Mahmud bin Behram bin Ahmed nam kimesneler meclis-i şer'e hazıran olub tarafeyn-i muvacehelerine gabbu'l-istişha duş'şer eşhed-dübillah Dallıca Karyesi toğrağında vak'i bir tarafı tarik-i'am ve bir tarafı sert ve bir tarafı kayalık taş ve bir tarafı dere ile mahdud ve müntehi bir kıt'a meşelik ve hududu dahilinde iki kıt'a susuz ve bir kıt'a sulu tarla otuz seneden beri Dallıca Karyesi ahalilerinden Ali ve Hasan binan Peresim bin İsa ve Resul bin Haydar ve Mehmed bin İsa ve Ahmed bin Ali Haydar ve Mehmed bin Kasım bin Ali nam kimesnelerin yedlerinde ve taht-ı tasarruflarında mal ve mülkleri olduğuna ve elân deyni biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve eda-i şehadet-i şer'iye dahi ederiz deyü her biri mettefiku'l-lafz olmağın münferiden irae şehadet-i şer'iye eddiklerinde evvela ba-rüyet-i müstevre-i şer'iye müzekki intihab olan Tel Karyesi imamı Molla Mustafa bin Molla Ahmed bin Mirhane muhtarı Mehmed bin Bedirhan bin Bekir nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Lice Kazâsından Hancı Mahallesi ahalisinden Hacı Hasan bin Hacı Yusuf bin Halid ve Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Abdullah bin İsa bin Abdulvahab nam kimesnelerden alenen lede'l-tezkir adl ve makbul eş-şehade olduklarını ihbar ve iş'ar olunmağla mucebince mezkûr meşelik hududu dahilinde bulunan iki kıt'a susuz ve bir kıt'a sulu tarla vekil merkumun müvekkilleri merkuman Ali ve Hüseyin ve Mehmed ve Resul ve Mehmed ve Ahmed mal ve mülkleri olduğuna ba'ade'l hükm müdde-i aleyha

merkuman Hasan ve Resul'e tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-seba min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

185/127-128

Lice kazâsı Semşem Karyesinde askerlik görevinde iken vefât eden Osman veled Sekri veled Tomas'ın Ali bin Mehmed bin Resul'e vermiş olduğu borcu kardeşi olarak KaraBeyt veled Saki veled Tomas'ın talep etmesi hüccetidir.

Müteveffa-yı ati-l Beyanda ber-vech-i câ-yı Hisse-i varisi olduğu iddi'a eden işbu bâ'isü'l-'alam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Semşem Karyesi sakinlerinden KaraBeyt veled Saki veled Tomas nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'î şerifi'n-nurda yine Kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahalisinden Ali bin Mehmed bin Resul muvacehesinde takrir-i kelam edüb fi el-asl Semşem Karyesi mütemekkinlerinden nizamiye tobcu alayının ikinci tabur dördüncü bölüğü birinci takımda iken bundan akdem vefât eden Osman veled Sekri veled Tomas'ın hali hayatında merkum Ali zimmetinde cihet-i farzdan on guruş hakkını kablu'l-istifa vefât etmekle mütevefai Osman'ın labosı arkarındaşı ve Hisse-i varisi olmağla mebaliğ-i mezkûru merkum Ali'den bin kuruş taleb ederim sual olunub alıverilmesi matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum Ali cevabında müteveffa-yı merkumun cihet-i mezbureden on guruş zimmetinde debni olduğu ikrar iken müdde'i-i merkum KaraBeyt ber-vech-i muharrrer veraset müdde'asına ba'de'l-kefar müdde'i-i merkumun müdde'asına mutabık Beyyine taleb olundukda mezkûr Semşem Karyesi mütemekkinlerinden ve teba-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Edhanis veled KaraBeyt veled Malok veled KaraBeyt veled Arakil veled Melik nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub eseru'l-istişhadu'ş-şer' filhakika müdde'i-i merkum KaraBeyt müteveffa-yı merkumun labusi arkarındaşı ve Hisse-i varisidir ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irae şehadet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-tadil ve'l-tezkiye şehadetleri makuz olmağın mucebince merkum KaraBeytin verasetine ba'de'l-hükm ve el-tebniye ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-salis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

186/128

Lice kazâsı Körtük Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ömer bin Mehmed bin İskender'in verasetinden kime ne Hisse düştüğünün hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Körtük Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Mehmed bin İskenderin zevce-i mezkûre-i metrukesi Hadice binti Abdullah çavuş ile sülbü kebir oğulları Mehmed Tahir ve Mehmed Said ve Sabri ve sülbü sagir oğulları Mehmed ve Mustafa ve Aliye münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra tashih-i mes'ele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz kırk sekiz sehem 'itibariyle elli sehem zevce-i mezbure Hadiceye ve yedişer sehem oğulları merkumun Mehmed Tahir ve Mehmed Said ve Sabri ve Mustafa ve Mehmed Reşid ve Mehmed Aliye isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagirin-i mezburanın tesviye-i umurlarına kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan labusi arkarındaşları Mehmed Tahir bi'l-isale ve bi'l-isale taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve terkim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'el-sabi aşer min şehr-i şevval -el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese el beka		
İki kıt'a kezabiyel verese		
Bir bab değirmen kırk sehem itibariyle on sekiz sehem		
Yatak kat	4	500
Palası	3	100
Ederin	1	50
Kazân	1	200
SagiranKazân	1	100
Sini	1	30
Teşt	1	30
Tencere	3	110
Sahan ve lengeri	8	90
Üsküde	3	20

Satıl	1	30
Parakende pakır	3	20
Tebsi	1	10
Eşek re’s	3	3500
Öküz re’s	1	200
Bedel zahire	2	40
Töğnek ma’ zincir	2	40
Hırdavat menzili	1	210
Parakende eşya	1	150

Yekün el metruka vel eşya guruş: 5760 tecviz ve tekfin 100=5330

Minha el-ihracat

Resmi kısmet	141
Delaliye	112,20
Kaydiye	17
Pul ma’ varak	25
Vasiyet hüceti harcı	25

Yekün guruş : 321

Sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 5339

Hisse-i zevce-i mezbure Hadice guruş: 667,15

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed Tahir guruş: 778,23

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed Said guruş: 778,23

Hisse-i ibn-i kebir merkum Mehmed Sabri guruş: 778,23

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mustafa guruş: 778,23

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed Reşid guruş: 778,23

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan merkum Mehmed Tahire teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı.

187/129

Lice kazâsı Körtük Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Ömer bin Mehmed bin İskender'den oğulları Mustafa, Mehmed Reşid ve Mehmed Ali'ye kalan mirasına yaşları reşid olana kadar erkek kardeşleri Mehmed Tahir'in vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Körtük Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Mehmed bin İskender'in sülbü kebir oğulları Mustafa ve Mehmed Reşid ve Mehmed Ali'nin tesviye-i umurlarına ve babalarından ber-vech-i defter-i kasem kendülerine intikal eden Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri iki bin üç yüz otuz dört guruş iki parayı hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den bir vasi nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlaryıla 'annu'ş-şer'un-nur ihbarlaryıla zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun arkarındaşı işbu bâ'isü'l-kitab Mehmed Tahir nam kimesne sagirun-ı mezburunun vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olundukta ve merkum Mehmed Tahir dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği idâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-salis min şehr-i şabanu'l-muazzam-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

188/129

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden Aişe binti Yusuf bin Minek nam hatunun Körtük Mahallesi sakinlerinden Zeyneb binti Hacı İsa bin Veli'ye borç olarak verdiği üç aded lirayı osman-i'yi Zeyneb hanımın Aişe hanıma teslim edmesi ile ilğili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Şaar Mahallesinde sakin ve zati Kazâ-i mezkûrenin Molla Mahallesi ahalisinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve Abdurrahman efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Hacı İsa efendi tarifleriyle maruf Aişe binti Yusuf bin Mirnek nam hatun Kazâ-i mezkûre mahkeme-i şer'îyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine marefan-ı merkuman tarifleriyle maruf Körtük Mahallesinde sakin Zeyneb binti Hacı İsa bin Veli nam hatun muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb bundan iki sene evvel cihet-i farz-ı şer'iyyeden kendü malımdan vermeden üç

aded lira-i Osmani mezbure Zeyneb'e teslim eyledim mebaliğ-i mezkûr üç aded lira-i Osmani hala mezbure Zeyneb'in zimmetinde alacak hakkım olub mebaliğ-i mezkûru mezbure Zeyneb'den taleb ederim alıverilmesi matlubumuzdur dedikde lede's-sual mezbure Zeyneb dahi cevabında tarihden iki sene evvel emanet tarifiyle dokuz aded lira-i Osmani mezbure Aişe'ye teslim etmiştim mezkûr dokuz aded lira-i Osmani bir defa altı aded lira-i Osmani ve bir defa dahi üç aded lira cem'an dokuz aded lira-i Osmani bana teslim etmişdir mezbure Aişe cihet-i farzdan üç aded lira-i Osmani kendüsine teslim edildiğini külliyen inkar etmekle mezkûr dokuz aded lira-i Osmani emanet-i tarikle mezbure Aişe'ye teslim edildiğine dair mezbure Zeyneb'e tebniye taleb olundukda lede'l-istihsal velmehal etyani tebniyeden izhar-i 'amme etmekle müdde'i-i mezbure Aişe ba'de't-tahlifü'ş-şer' müdde'i-i 'aleyh mezbure Ali'nin muceb-i ikrarha azikha ve elzem olmağla mebaliğ-i mezbur üç aded lira-i Osmani müdde'i-i mezbure Aişe'ye eda ve teslim etmekle müdde'i-i 'aleyha-yı mezbure Zeyneb'e tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'el-salis min şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

189/130-131

Lice kazâsı Bostan Karyesi ahalisinden Salih bin Hasan ibn Abdülbak'nin kardeşi Hasan'ın Hasan ve Mehmed Binan Çulu ibn Ahlan tarafından katledilmesi kan parası olarak tarlanın verilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Benrib Bostan Karyesi ahalisinden Salih bin Hasan ibn Abdülbaki nam kimesnenin ba-himmet-i şer'iyye vekil meclisi bulunan Lice'nin Kali Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed efendi bin Abdurrahman ibn Bekir nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-meram edüb mütevekilim merkum Salih'in biraderi Hasan nam kimesne karye-i mezkûre ahalilerinden Hasan ve Mehmed Binan Çulu ibn Ahlan tarafından katl edilmiş olmağla ba'de'l-münaza'a velhasıl bi'l-vasıta müslimin ve muslihun maktul merkum Hasan'ın dest-i şer'iyyesine mukabil merkum Salih katılan merkuman Hasan ve Mehmed ile iki bin beş yüz guruş üzerine musallah olunub bedel-i sulh olan iki bin beş yüz guruşa te'diye ve tesviyesinde abz kaldıklarından sahi mezkûr yedine karye-i mezkûrede vaki' men'en terekesi demekle maruf tarafları taşlık ile Mehmed bin Keşan ve Osman Abulfettah ve Mehmed bin Ali tarlalarıyla mahdud-ı müntehiye bir kıt'a susuz tarla müvekkilim Salih ve Birmen veled galandan tarla-yı mezkûre dört senden fazla müvekkilim Salih'in yedinde taht-ı tasarrufunda olub elân katiyen merkuman Hasan ve Mehmed verese-i mezkûreyi katiyen ve bağir hasren müdahale ve

ta'arruz etmekde olduklarından karye-i mezkûrede ikamet etmekde bera-yı mehakim-i 'ale's-sual fi 1 eylül 327 tarihinde müvekkilim Salih'in talebi üzerine merkuman Hasan ve Mehmede bıraktığı vaziyeti varakası Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyye evvelce Hüseyin Ali'nin marifetiyle tebliğ olunmuş ise de da'vet-i vak'aya icabet etmediklerinden ve musaddak vekil göndermediklerinden müdde'i-i 'aleyha-yı merkuman Hasan ve Mehmed'e bir vekil meshir nasib ve tayin ve da'va-yı mezkûrenin işbu mahkeme-i şer'iyyede fasl ve rü'yet ve tebinyyemin istima'ı ve tedkikle 'ilam bir sıt bi'l-vekale muradıdır dedikde kablu'ş-şer'den yevmiye on guruş ücret vekalet takdiriyle vekil nasib nasib ve tayin olunan Kali Mahallesi ahalisinden Arif efendi bin Hasan bin Abdulfettah muvacehesinde müvekkilem merkum Salih'in biraderi Hasan nam kimesne karye-i mezkûre ahalilerinden Hasan ve Mehmed binan Çulu ibn Ahlan tarafından katl edilmiş olduklarından ba'de'l a'sim ve'l-münaza'a ayatuha muslihem maktul Hasan'ın diyet-i şer'iyyesine mukabil müvekkilem merkum katilan-ı merkuman Hasan ve Mehmed ile iki bin beş yüz guruş üzerine musallah olunub bedel-i sulh olan mabaliğ-i mezbur iki bin beş yüz guruş te'diye ve tesviyesinin iblaz kaldıklarından bu kerre mezkûr yedine karye-i mezkûrede vâki' ne'an terdi demekle maruf tarafları taşlık ile mahdud Mehmed Keşan Osman bin Abdulfettah ve Mehmed bin Ali nam kimesnelerin tarlalarıyla mahdud ve müntehi bir kıta susuz tarla müvekkilem merkum Salih'e vermiş olduklarından tarla-yı mezkûr dört senden fazla müvekkilem Salih'in yedinde ve taht-ı tasarrufunda olub kamilen merkuman Hasan ve Mehmed tarla-yı mezkûreye ba'ir hissi müdahale etmekde olduklarından tarla-yı mezkûreye müdahale etmemek ve yahud ba'del mesalih olan iki bin beş yüz guruşu müvekkilem merkum Salih'e vermek üzere katilan-ı merkuman Hasan ve Mehmed'e kablu'ş-şer'den tebniye olunması bildiğimi taleb ederim dedikde vekilimiz gabbu's-sual ve 'akibu'l-inkar vekil-i mezbur Hacı Ahmed efendiye da'va-yı vak'asına mutabı'en taleb olundukda ba'de'l-hasru'l-Beyan karye-i mezkûre ahalilerinden Hüseyin bin Hasan ibn ile Hasan bin Mehmed bin Hasan nam kimesneler la-eclü'ş-şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhadu'ş-şer' her biri eşhed-dübillah filhakika bundan dört sene mukaddem karyemizde bulunan Benrib Busfan Karyesi ahalisinden Hasan ve Mehmed binan Çulu ibn Ahlan nam kimesneler vekil-i merkumun müvekkili bulunan Salih Hasan ibn Abdi bakiyesinde biraderi Hasan'a dest-i şer'iyyesinden ve delâ-i merkum Salih ile iki bin beş yüz guruş üzerine musallah olunub bedel-i sulh olan mebaliğ mezbur iki bin beş yüz guruş eda ve tesviyesinde aciz kaldıklarından mebaliğ-i mezkûr bedelinden karye-i mezkûr tarafının nem'an tarla demekle maruf tarafları taşlık ile maruf Mehmed Keşan ve sehan Abdulfettah ve Mehmed bin Ali tarlalarıyla mahdud ve müntehi bir kıta susuz tarlayı müdde'i-i merkum Salih'e verilüb tarla-yı mezkûr şimdiye kadar merkum Salih'in yedinde

tahtı tasarıfında olduğuna şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefiku'l-lafz olmağın men'ine idae şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan karye-i mezkûrun imamı Molla Ali bin Osman bin Molla Kasım ve muhtarı Osman bin Fettah bin Mehmed nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Mustafa bin Mustafa ibn Mustafa ve Musatafa bin Ali bin Abdulfettah nam kimesnelerden 'alenen lede't-tezkir 'adl ve makbulu'ş-şehade olmağın mucebince müdde'a olan mebaliğ-i mezburi iki bin beş yüz guruş vekil-i merkum müvekkili Salih'e eda ve teslim vekillesine Arif efendinin müvekkillerine ihbafetle tebniye ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i' min şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

190/131-132

Lice kazâsı Camii kebir Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Receb bin Hacı Suud efendi'den Sarya hanım binti Osman Rifat efendi ibn Hacı İsmail hatuna kalan tapu dairesi ve terk ettiği han, hane, dükkanların icrası ve Kamil Bey ibn Sadullah Bey vekil olarak tayin edilmesi i'lamıdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallatından Cami-i kebir Mahallesinde sakin ve zati mahalle-i mezkûre ahalisinden Kamil bin Hacı Sadullah Bey ibn Hüseyin Bey ile yine Lice'nin Kali Mahallesi sakini Şevket Bey bin Osman Rifat efendi ibn Hacı İsmail efendi tarifleriyle ma'ruf Sarya hanım binti Osman Rifat efendi ibn Hacı İsmail nam hatun taleb ve iltimas ile kablu'ş-şer'den me'zun mahalli mahkeme-i şer'iyye başakatibi Faik efendi mahalle-i mezburede sakin münezzel olub edilmelerinin marefan-ı mezburanın huzurlarında 'akd-i meclis-i şer'i-i 'ali etdikde mezbure Sarya hanım takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-merab edüb bundan akdem Diyarbekir'in Cami-i kebir Mahallesi ahalilerinden Hacı Receb bin Hacı Suud efendi vuku'-ı vefâtına mebni medine-i mezburede vaki ve tapu dairesince mukayyed-i malumu'l-hudud vel-Beyran terk eylediği han ve hanelerden dükkanlardan olan Hisse-i şer'iyyeme isabet eden Hisse-i sayunen muamele-i intikaliye ve dükanın muamelenin icrasına velhasıl muamale-i mezkûreye mütevakkıf olduğu umurun külliyesine kabl-ü mezkun olmak üzere Diyarbekir'in Cami-i kebir Mahallesinde sakin ve vergi kendisinden rehaben Kamil Bey ibn Sadullah Bey vekalet-i matluka-i sahihiye-i şer'iyye ile vekil naib ve nasib ve tayin eyledim deyü takrir eylemesi üzerine mumaileyh Faik efendi Ali vuku ikrah hebat eyledik Cami-i kebir meclis-i şer'e gelib zabt rihas eylemeğle vekalet-i mezkûre tanzim ve tescil olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'salis min şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

191/132

Lice kazâsı Hani Karyesi Delvan Mahallesinde sakin iken vefât eden Fettah bin Yusuf'un kalan mirasının çocukları arasında pay edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Karyesi Delvan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Fettah bin Yusufun veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Fatıma binti Hacı Ali ile sagir oğlu merkum Ömere münhasra olduğu 'annu'ş-şer' zahir ve nümayan olunduktan sonra sagir-i merkumun vakt-i reşd ve seradlerine değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin amcası Hasan bin Yusuf taleb ve marif ve marifet-i şer'ile emval-i metrukesi ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Yatak kat		160
Palası	2	50
Çuval	2	20
Tencere	1	30
Sahan	2	15
Sıtıl	1	15
Teşt	1	40
Sekar	1	13
Tiftik	1	40
Hançer	1	20
Saz	1	30
Pakır	1	20
İbrik	1	20
Hırdavat menzili	1	10
…	1	100
Pul varak	1	10
Keçi	2	60

Öküz	1	33
Bir bab hane Beynel verese1		

Yekün el metrukat guruş: 766

Minha el-ihracat

Tecviz ve tekfin	33
Resmi	172
Vasi hücceti hırdavat	25
Kaydiye	3
Delaliye	14
Pul	2

Yekün lil taksimi Beynel verese guruş: 671,20

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma: 83,27

Hisse-i ibn-i sagir merkum Ömer: 587,222

ber mucibi defter-i kasem sagir-i merkumun balada muharrer Hisse-i irsiyesi vasiyeti kaim mezkûreden la-ecü'l-hıfz yedini tesviye olunmuşdur.

192/132

Lice kazâsı Hani kasabası ahalisinden iken vefât eden Fettah bin Yusuf'dan oğlu Ömer'e kalan Hissesine yaşı reşid olana kadar amcası Hüsnü efendinin vasi nasib tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani kasabası mahallatından meclisi ahalisinden vefât eden Fettah bin Yusuf'un sagir oğlu Ömer'e müteveffa-yı merkum Fettah'dan ber-muceb-i defter-i kasem sagir-i merkuma mütenekkal beş yüz seksen yedi guruş yigirmi iki buçuk paranın hıfz ve elân tesviyesi rü'yetine bir vasi nasib ve tayin elzem ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile mevsuk ve her veçhile vesayet-i rü'yetine muktedir ve müstakim olduğu zeyl-i kitabda muharreru'l esami-i müslimin ihbarlarıyla müstahkak olan sagir-i merkumun amcası Hüsnü efendi hakim-i mevki' sadr-ı kitab Ulbi ve Senemab hazretleri vakt-i reşd ve seradine değin malını hıfz ve umur-ı tesviyesi rü'yetine merkum amcası vasi ve nasib tayin verildikde olduğu ber-vech-i muharrer vesayeti mezkûreyi

kemayenbeği kabul ve hidmet-i lazımesini irae taahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'rabi aşer şehr-i şevval-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf

193/133

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Dirhust Mahallesi sakinlerinden Emine binti Arif Ali'nin zevci Mehmed bin Salih Delali'den boşanıp mihri muacil ve nafakasının alınması ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mülhak Hani Kazâsı Dirhust Mahallesinde iken ve zati mahalle-i mezbure ahalisinden Mehmed bin Mahmud bin Mahmud İbrahim ve Hasan bin Hazar efendi tarifleriyle maruf Emine binti Arif Ali bin Kazâ-i mezbure mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi nurda mahle-i mezburede sakin halen vasi Mehmed bin Salih Delali muvacehesinde mezburden tarihden on sekiz sene mukaddem iki yüz elli guruş mihr-i muacil mükavası olunub elli guruş mihr-i müeccel mev'ud tesmiyeyle zevci dahilim iken vaki' olan tefrisi 'adem-i hüsn-i mu'aşeret hucetinde olan iki yüz elli guruşla nafaka adedi munet sakinem bir kat yatak ve bir kat tolu idaresine olmak üzerine sa' taleb oldum dedikde zevc-i merkum Mehmed dahi iki yüz elli guruş nafaka-i 'adde ve müenet sakine ve bir kat yatak ve bir kat tolu üzerine mezbureden hul' edüb yekdiğerini ve ciyeti müte'allık da'aviden eyledikleri tescil ve 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'rabi vel işrin şehr-i şevval-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Mehmed Sa'idin Hacı Hüseyin karısı ve İbrahim

Şeblidada hissi meclisi olan Mehmed Mustafa

194/133-134

Lice kazâsı Molla Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Abdulvahab bin Abdullah'ın verasetine çocukları adına Hamdi efendi bin Hacı Hasan efendi bin Molla Mehmed'in vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Molla Mahallesi sakin ve zati mahalle-i mezkûre ahalisinden İsmail efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Molla Ömer'e mahalle-i mezburede Molla Mustafa bin Molla Osman bin nam kimesneler tarifleriyle maruf Mevsete binti Resul bin Hasan nam hatun mahalle-i mezburede Hakim efendi oturduğu amerlik bir odasında 'akd olunan meclis-i şer' şerif mahalle-i mezbure ahalisinden Hamdi efendi bin Hacı Hasan efendi bin Molla Mehmed mahzarında takriri kelam el-meram edüb

bundan akdem matkulen vefât eden zevcim Abdulvahhab bin Abdullah'ın veraseti benimle sülbü sagir oğulları Resul bin Hasan ve sülbe-i sagire kızları ve validesi Fatima binti Hasan'a münhasıra olduktan sonra ba'de sülbü sağire oğlu Resul ve sülbe-i sagire kızı mezbure vahibenin vuku'atleri verasetleri sülbü sagir oğlum Hasan'a münhasıra olduktan müteveffa zevcem Abdulvahhab terekesinden intikal eden Hisse-i irsiye-i şer'iyyem ile ba'de vefât eden oğlum Resul ve kızım bana irsen intikal eden emval-i menkule ve gayr-i menkule ve nukud varak emlakda olan Hisse-i şer'iyyemi müteveffa-yı merkumun arkarındaşı Mustafa ile vasi muhtarı bulunan mahalle mezbure ahalisinden Mehmed bin Bekir nam kimesneler tereke-i mezkûreyi vaz' ibra edüb gerek … terekesinden vekil vasi nasib ve taleb bana irsen intikal eden Hisse-i irsiye-i şer'iyyem merkuman Mustafa ve Mehmed'in ahz ve kabzına ve tefrike ve taksimine dair ba'de ta' istinafen ve temyizen ve itirazen taleb ve da'va ve hususat-ı redd-i cevaba ve arz-ı hal ve leva'yıh ve evrak-ı saire takdim ve istirdada ve şuhud-ı ifâm ve istima'ına ve tebliğ ve tebliğa ve tahlif ve tahlifa ve ahz ve kabzına ve lede'l-iktiza-yı sulh ve beraya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizamiyede ve devair-i resmiyenin her bir kısmında müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh sanıklar ile takib ve isithsal ideceği 'ilamat ve mukarreratı mevki'-i icraya vazife ve ahzı dahi tevkile mezun olmak üzere velhasıl husus-ı mezkûre müteveffa olduğu umurun külliyesine tarafımdan merkum Hamdi efendiye vekalet-i 'amme-i matluka-i sahih-i şer'iyye ile vekil nasib ve tayin eyledim dedikde ol dahi ber veçhi muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve elzem etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'sadi vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Ma'ruf Abdi Efendi bin Hacı Mustafa bin Ömer efendi

Ma'ruf Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin

numro

195/134-135

Lice kazâsı Delvan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Seyid Şeyh Ali'nin Molla Mustafa bin Molla Osman ibn Molla Hüseyin'e verdiği borcun oğulları Seyid şeyh Abdullah ve Seyid şeyh Mustafa'ya vasi olarak verilmesi ile ilgili i'lamdır.

Husus-ı âti el-Beyan ber-vech-i câ-yı Hisse-i varisi olduğunu iddi'a eden işbu bâ'isü'l-'alam Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesinin Delvan ahalisinden Abdulfettah bin Seyid şeyh Ali ibni el Seyid şeyh Mustafa nam kimesne Kazâ-i mahalle-i mezkûrun mahkeme-i şer'yyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda

Kazâ-i mezkûrun ahalisinden Molla Mustafa bin Molla Osman ibn Molla Hüseyin muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam ve tabiru'l-'annu'l-merak edüb bundan akdem vefât eden pederim mumaileyh Seyid şeyh Ali hal-i hayatında merkum Molla Mustafa zimmetinde cihet-i farzdan olan yigirmi bir guruş hakkını kablu'l-istifa vefât etmeğle ben müteveffa-yı mumaileyh Seyid şeyh Ali'nin sülbü kebir oğlu ve gaiban-ı'annu'l-meclis labusi arkarındaşım Seyid şeyh Abullah ve Seyid şeyh Mustafa dahi sülbü kebir oğulları ve Hisse-i varisleri olmağın mebaliğ-i mezbur yigirmi bir guruş merkum Molla Mustafadan taleb ederim dedikde sual olunub elyevm gabbu's-sual merkum cevabında cihet merkumdan müteveffa-yı merkumun yigirmi guruş zimmetinde deyni olduğu taifen ikrar iken müdde'iyun-ı merkumun ber-vech-i muharrer malumum değildir deyü inkar edince müdde'i-i merkumdan ber-vech-i muharrer müdde'alarına mutabık Beyyine taleb olundukda Kazâ-i mezkûrun Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Mehmed Gaib Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey ve mekteb-i rüşdiye muallimi Ali efendi Şaban efendi bin Mehmed ağa nam kimesneler la eclüş şehade meclis-i şer'e hazıran olub gabbu'l-istişhâduş'şer' eşheddübillah müdde'i-i merkum Seyid şeyh Abdulfettah ve gaiban-ı 'annu'l-meclis el Seyid şeyh Abdullah ve el Seyid şeyh Mustafa müteveffa-yı mumaileyh Seyid şeyh Ali'nin sülbü kebir oğlu ve Hisse-i varisleri ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye müzekki intihab olunan mezkûr Cami-i kebir Mahallesi imamı Ahmed Bey bin Reşid Bey bin Gazi Bey vel Hatib Arif Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin nam kimesnelerden ser'en ve saniyen Zekeriya ve Ebubekir Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin nam kimeznelerin alanen ledel tezkir şehadetleri makbule olmağın mıcebiyle müdde'i-i 'aleyh merkum Molla Mustafa efendi mucebiyle elzem ve müdde'i-i merkumun Seyid şeyh Abdulfetttah ve ve el Seyid şeyh Abdullah ve Seyid şeyh Mustafa nam kimesnelerin la eclüş şehade vel tezkir ba'de'l-hükm mebaliğ-i mezburdan müdde'i-i merkum el Seyid şeyh Abdulfettah'ın Hisse-i irsiyesine isabet eden yedi guruş eda ve teslimine müdde-i aleyh merkum Molla Mustafa'ya tebniye olunduğu 'ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'sadi vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

196/135-136

Lice kazâsı Hani Nahiyesi sakinlerinden iken vefât eden Abdulgaffar vakfının imamı es-Seyid şeyh Tayyar'ın kalan iki kıta Hisselerinin oğulları es Seyid el şeyhi Mustafa bin, es-Seyyid şeyh Mustafa, es-Seyid şeyh Bekir, es-Seyid şeyh Ali bin Tarık'a verilmesi ile ilgili i'lamdır.

Nezaret-i evkaf-ı hümayun mülukânelerine mülhak evkafdan Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mensuf Hani Nahiyesinde vâki' imam es-Seyyid şeyh Tayyar dahi Abdulgaffar hazretleri vakfında nefatı sülüs Hisse-i vazifeye tevliyet cihetine her birinde münderc bi'l-tevarih-i muhtelif iki kıt'a bir as şerif-i 'alişan mantuk münekkatınca sülüs Hisse-i vazife ile 'uhdesinde olduğu zati ve nümayan olan tevliyet-i mezkûreye ber-vech-i meşruh mutasarrıfı olan vakfından es Seyid el şeyhi Mustafa bin es-Seyyid şeyh Mustafa'nın sülbü kebir oğulları es-Seyid şeyh Bekir es-Seyid şeyh Ali bin Tarık ile işbu tari-hi 'ilamdan yigirmi sekiz sene mukaddem vefât eden vaziyeti mezkûr olan sülüs-i Hisse vaktiyle sülbü kebir oğulları es-Seyyid şeyh Bekir ve es-Seyyid şeyh Aliye tevliyet olunmak hakkında mazbata ve 'ilam-i şer' tanzim ve takdiminden sonra mumaileyh es-Seyyid şeyh Aliden üç nefer sülbü kevbir oğulları es-Seyyid şeyh Abdullah ve es-Seyyid şeyh Abdulfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafa'ya terk ile işbu tarih-i 'ilamdan bir mah mukaddem vefât etmiş ve vakfa muşarunileyha derdest vekilatda mukadem vefât etmiş ve vakti müşarı ileyh derdest ve sicilinde mefbud ve hafbet olmayıb alası betnen ba'del tan zekerat ve sulbini kazılan bütünen sebadistan olan zekerat 'ale's-seviye meşruh olmak üzere mutasarrıf oluna gelmiş ve ni'amili dahi maru'l-kadim ol veçhile ceryan etmiş olduğu ve müteveffa-yı mumaileyh es-Seyyid şeyh Ali'nin evladları mumaileyhim es-Seyyid şeyh Abdullah ve es-Seyyid şeyh Abdulfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafa tevliyet-i mezkûrenin meşrutiyesi ve her suretle irâe hakkında bulundukları Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesinde men'akd-i şer'iyyesi 'ukudda Lice Kazâsının Molla Mahallesi ahalisinden Abdurrahman efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Ömer efendi ve Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Zekeriya Bey bin Mehmed Ali Bey bin Hüseyin Bey nam kimesnelerin ikbarlarıyla müstahkak olmuş ve elyevm es-Seyyid şeyh Abdullah kırk iki yaşında ve es-Seyyid şeyh Abdulfettah otuz dört yaşında ve es-Seyyid şeyh Mustafa otuz bir yaşında oldukları yedlerininki tenkihen Osmaniyeleri mefadından münfehm olmuş ve şu halde pederleri mumaileyh mahlulünden olmak üzere yedlerindeki ferman-ı 'âlişan mucebince sülüsden bazı Hisse vazifenten tevliyet-i mezkûre-i meşrutiyet ve ni'ami mucebince bundan akdem vefât eden es-Seyyid şeyh Bekir'in sülbü kebir oğulları es-Seyyid şeyh Mehmed ve es-Seyyid Ahmed ve es-Seyyid şeyh sağire tevliyet eylediklerine dair 'ilam-ı şer' tanzim ve nezaret-i müşarünileyhaya evvelce takdim kılınmış ve sülüs-i mezkûrun nafakası müteveffayı Hissesiyle es-Seyyid şeyh Ali'nin evladları ve es-seyyid şeyh Abdulfattah ve es-Seyid şeyh Abdullah ve es-Seyid şeyh Mustafa 'uhdelerine tevliyet vermelerine bir kıt'a berat-ı şerif-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyrulmak ve vakf-ı müşarünileyha kezalik şartı vefât ve niami veçhiyle evladları minel kadim tasarruf edebilmekde olan diğer Hisseleri kendilerine minel taktim veçhile tarif olunagelmiş ise şart ve ifan ve ni'amel kadim-i

minval üzere müşterekleriyle ma'a mumaileyha 'uhdelerine tevcih ve yedlerine bir kıta berat-ı şerif-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyrulmak Beyanıyla dergah muadelet karara 'arz ve 'ilam olundu Tahriren fi'el-yevm-i'sadis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

197/136-137

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Bedrettin türbesi vakfından olan Hisselerin yirmi sekiz sene önce vefât eden es-Seyyid şeyh Bekir ve es-Seyyid şeyh Aliye, es- Seyyid şeyh Ali yerine oğulları es- Seyyid Bekir es-Seyid Abdullah ve es-Seyyid şeyh Abdulfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafaya verilmesine ve es-Seyyid şeyh Bekir'in oğulları es-Seyyid şeyh Ömer ve es-Seyyid şeyh Cafer ve es-Seyyid şeyh Ahmed'in de babalarının varisi olarak kalan malların sadaka olması ile ilgili i'lamdır.

Nezaret-i evkaf-ı hümayun mülukânelerine mülhak evkafdan Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsından Hani Nahiyesinde vâki' sair Bedrettin türbesi vakfından olmak üzere menazifen mumaileyh sefif Hisse-i tevliyet cihetine ber-vech-i meşrut ba-berat-i şerif-i 'âlişan mutasarrıf olan es-Seyyid şeyh Mustafa bin es-Seyyid şeyh Mustafa sülbü kebir oğulları es-Seyyid şeyh Bekir ve es-Seyyid şeyh Aliye ile işbu tarih-i 'ilamdan yigirmi sekiz sene akdem vefât eden vazife'i mezkûr olan sefi' Hisse vefâtıyla sülbü kebir oğulları es-Seyyid şeyh Bekir ve es-Seyyid şeyh Aliye tevcih olunmak üzere hakkında mazbata ve 'ilam-ı şer' tanzim ve takdiminden sonra mumaileyh es-Seyyid şeyh Ali için neferi sülbi kebir es-Seyyid Bekir es-Seyid Abdullah ve es-Seyyid şeyh Abdulfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafaya tevric ile işbu baisul'ilamdan bir mah mukkaddem vefât etmiş ve vakfı derdest ve ilam mukayyed vakfiyesi olmayub 'alası bitaen ba'del betan olan Zekariye vakfıyla bittaleb evlad zekrüyete meşru olmak üzere tasarruf olundukları ve teamül mih el-kadim ol veçhile ceryan eden olduğu ve müteveffa-yı mahsusuyla .. evladları mi'ma elyedim es-Seyyid şeyh Abdülfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafa zimmine mezkûrenin nam meşrufat ve her suretle eda'e muktedir bulundukları Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus meclisi şer'i şer'ifi nurdan Lice'nin Nahiyesinde Abdurrahman efendi bin Hacı Ahmed efendi bin Hacı İbrahim Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey nam kimesnelerin ihbarlarıyla müstahkak olmuş olan mumaileyh es-Seyyid şeyh Abdullah efendiden es-Seyyid şeyh Abdulfattah es Seyyid Şeyh Mustafa otuz bir yaşında olduğunda Cami-i kebir Kazâsından olmuş ve şu halde pederleri es-Seyyid şeyh Mustafa Cami-i kebir mahallelerine meşrutiyet ve ni'ami veçhile tevliyet-i mezkûrenin ba' Hissesi bundan sekiz sene akdem vefât eden es-Seyyid şeyh Bekir sülbü kebir oğulları es-Seyyid şeyh Ömer ve es-

Seyyid şeyh Cafer ve es-Seyyid şeyh Ahmed'e teveccüh edeldiğine dair 'ilam-ı şer' bamazbata tanzim ve nezaret-i müşarünileyhaya takdim kılınmış ve tevliyet-i mezkûre ber ra'h Hissesine dahi meşrutiyet vesaye vechiyle hususi es-Seyyid şeyh Abdullahve es-Seyyid şeyh Abdulfettah ve es-Seyyid şeyh Mustafa'nın babalarının tarifiyle bir kıta berat-ı şerifi-i 'âlişan sadaka ve ihsan buyrulmak Beyanıyla nasb ve tayin ve ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'sadis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

198/137-138-139

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Delvan Mahallesi sakinlerinden iken vefât edn Emin bin Ulvi bin Hasan'ın verasetinden kime ne kadar Hisse pay edildiğinin hüccetidir.

Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Delvan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Emin bin Ulvi bin Hasan'ın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Emine binti Ahmed bin sulbi sagire kızı Alime ve hemşiresi Aişe'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mesele-i mirasiyeleri meclisi sekiz sehm itibariyle verese-i saiger-i mezbure Alime ve üç sehm hemşiresi Aişe'ye sekiz sehm Emine'ye tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburun sulbi sağire mezburenin şer'iden muhtarı nasib ve tayin olunan karye-i mezbure ahalisinden Mustafa bin Mehmed bin Mehmed bil vesaye verese-i kebarın bi'l-isale taleb ve tarifleriyle ve marifet-i şer'le tecri ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' taksim olunan mehafan müteveffadır ki ber-vech-i âti Beyan ve zikr olunur tahriren fi el yevm sadis zilkade sene 1329

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese el baki		
Keçi	2	105
Keçi	1	150
Keçi	1	42
Oğlak	2	40
İnek	1	110
İnek	1	200
Bızın	2	50

Bızın	3	150
Merkeb	1	245
Yatak kat	1	155
Yatak kat	1	102
Yatak kat	1	140
Yatak kat	1	87
Yatak kat	1	65
Palası	1	30
Palası	1	26
Palası	1	11
Yorgan	2	60
Alası	2	60
Kilim	1	30
Teşt	1	50
Teşt	1	31
Tencere	3	35
Tencere	2	45
Tencere	1	34
Lengeri	2	26
Lengeri	6	53
Sahan	5	27
Tava ma’ üsküde	2	10
Lengeri	2	12
Sahan	2	15
İbrik	2	13

Tiftik	1	35
Zerar ma’ çuval	3	18
Sefif inek	1	65
Bızın	1	30
Nuhi kilim	2	240
Bağ	1	900
Bağ bi	1	85
Kantar	1	10
Kantar	1	8
Kuzu	1	70
Hançer	1	12
Kuşak	1	5
Bağ	2	450
Bizın	1	75
Sefid bızın	1	34
Merkeb	1	25
Kazgan	1	51
Kazgan	1	185
Koçan	1	82,20
Kuzu	1	78

Es-Seyyid Hacı Mecid zimmetinde ba’de müteveffa zevcesi Emine zimmetinde zuhur eden karye-i mezbure Ali ve babıyla Ahmed Hacı Mehmed’in şehadetleri tahakkuk eşhedübillah

395

İbra ezba’	1	185

Satıl	3	20
…	2	15
Lengeri	2	20
Sahan	3	30
İnek	2	140
Bızın	4	200
Hançer	1	150
İnek	3	120
Tava	1	15
Tencere	1	51
Ederi ma'palası	7	190

Delvan karyeli Yusuf Efendi zimmetimde müteveffa alacağı: 358

Merkum karyeli Hacı Mehmed Efendi Hacı Abdullah zimmetinde müteveffa alacağı:120

Bağlan karyeli zimmetinde müteveffa alacağı: 30

Ali bin vakka karyeli Kamil Efendi bin Hacı Fettah zimmeti: 306

Bağlan karyeli Suud'un zimmetinde: 103,20

Tarık Hacı Ahmedin zimmetinde: 133, 20

Tuti karyeli sulbi sağir zimmetinde: 120

Bağlan karyeli senceri nam Ömer zimmetinde: 19

Kelvan karyeli Mehmed Zimengi zimmetinde: 38

Haziran Şaban zimmetinde: 38

Mezbur karyeli Mustafa Tarık zimmetinde tahsil olunan: 71

Bağlan karyeli Bekir bin Molla Hüseyin zimmetinde tahsil olunan: 45

Mustafa mezkûr zimmetinde inek: 130

Nakid masraf: 307,20

Yekün el metrukat guruş: 8072-1000=7072

müteveffa-yı merkum Emin'in biraderi maktul vefât eden müteveffa Emine'nin zimmetinde Alime …ve Ahmed bin Hacı Seyyid şeyh sabit olan hemşiresi Alime'nin alacağı müteveffa-yı merkum Emin'in vasiyeti şebni sen müteveffa ve dergusi tezkiye şehadeti vacizet mebasere

5305-375, 20=5039, 20

Resmi kısmet	132,20
Delaliye	100
Kaydiye	16
Pul ma'varak	27
Yekün	175,20

sahhu'l-baki lil taksimi Beyne'l-verese guruş : 5029, 20

Hisse-i zevce-i mezbure Emine binti Ahmed bin mezkûr : 638, 28

Hisse-i binti akti mezbure Alime : 3514, 30

Hisse-i akti mezbur Aişe : 1885, 32

Balada muharrer olduğu vech üzere müteveffa Eminenin sülbe-i sagire kızı Aişe'nin Hisse-i verasesi iken seksen altı guruş eytam senedinden merkum validesi ve baki kalan dört yüz yigirmi sekiz guruş dahi ba'de tahsil ve tahsil olundu müBeyyin işbu kasem Tahriren fi'el-yevm-i'sabi vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

199/139-140

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Delvan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Emin bin Ali bin Hasan'ın kalan mirasının çocukları arasında pay edilmesi ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Delvan ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Emin bin Ali bin Hasan'ın veraseti zevce-i metrukesi Emine binti Ahmed bin sulbi sagire kızı Alime ve kızkarındaşı Aişeye münhasıra olduğu ledeş-şer'i nur zahir ve müstahkak olduktan sonra ber vech-i âti vasi muhtarı olduğu edayen işbu karye-i mezkûr ahalisinden Mustafa bin Mehmed bin Mehmed nam kimesne Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şerîyyesine mahsus ma'fud meclis-i şer'i şerifi'n-nurda müteveffa merkum zevcesi mezbure Emine mahazarında eda-i ve takrir-i kelam edüp müteveffa-yı

merkum Emine ber hususi hal-i hayatında vefâtından üç gün evvel…vefât edip cem'i terkim olan zimmi nasında olan elli sehem ahz ve kabzına ederim seniyesine eda tahriren tekfinim görüldükten sonra duyun sebatım zahir eder ise ba'del baki terekemden … sekiz yüz altmış dört guruş bedel harç yüz otuz dokuz guruş ve yirmi guruş hayır bir kıta vasien şerifi eşrafları Karaz camii şerifinde vakfı ihaleleri on beş guruş ber tusi iştirâ edüb nazırı müslimine verilen ve iki yüz kırk guruş daha hatimi şerife ve vasi kararlarından olunmak üzere vasi hücceti ahalisinden Ömer bin Receb bin Hasan ve Mehmed bin Hüseyin bin Mustafa nam kimesneler la eclüşehade haziran olub gabbu'l isihar-ı şer'i fi el hakika müdde-i merkum Mehmed ile merkum biraderi Abdülmecid müteveffa-yı merkum Mehmed seracı amcazadeleri Garib bin Abdulmecid ve Mehmed Said ve Abdulhakim binun Molla Mehmed bin Molla Abdi dahi amcazadesi ve Aişe validesi ve cümle zevce-i mezkûresi vasisi veraseti ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz ve şehadet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz olmağın irâe şehadet-i şer'iyye edüb ba'det't-ta'dil ve tezki şehadetleri makbul olmağın mucebince ba'de'l-hükm ve tebniye ilam olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'salis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

200/141

Lice kazâsı hani Nahiyesi Delvan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed Ali bin Hasan'ın mirasının oğlu Sabri'ye kalması ile ilgili hüccetiir.

Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Delvan Karyesi ahalisinden olub bundan akdem vefât eden Mehmed Ali bin Hasan'ın veraseti sülbü sagir oğlu Sabri'ye münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra müteveffa-yı merkumun emval-i metrukesi ber-vech-i zir-i tahrir ve Beyne'l-verese taksim edildiği bir kıta kasem defteridir

Sağir ma'sud Sabri :1000

müteveffa alacağı olub şark Nahiyesine tabi' a'li Birlik karyeli Abdulgaffar zimmetinde :1000

Yekun el metrukat vel eşya guruş 2000-67=1933

Minha lil taksimi Beynel verese

Resmi kısmet	50

Kaydiye	6
Pul ma' varak	11

Balada muharrer olduğu veçhi üzere veraseti kebarın hıfzı vasi irsilerine ahz ve kabz meclisi Hisse-i ırsıyesi Hadice on iki guruş altı para vasi merkum yedine işbu resmi kasem tahrir kılındı. Fi 25 Zilkade sene 1329

201/141

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed Reşid'in mirasının karısı Asiye binti Abdulfettah bin Abdullah ve oğlu Mustafa, Mehmed, Adem, Sabri ve Süleyman arasında pay edilmesi ve Hasan bin Mustafa bin Mehmed'in vasi tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsının Şaar Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed Reşitin veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Asiye binti Abdulfettah bin Abdulvahab ile sülbü kebir oğulları Mustafa ve Mehmed ve Adem ve Sabri ve sülbü sagir oğlu Süleyman muvacehesinde olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve mutehakık olduktan sonra şehadeti üzere deyü her biri itibariyle beş sehm zevce-i mezbure Asiye vesi şer'i etdiklerinde evvela ba-müstevre-i şer'iyye bil Beyan isabeti tahkik eylediklerinden Karyesinin Hasan bin Mustafa bin Mehmed ve muhtarı nasib ve tayin eyleyen nam kimesnelerden ser'en ve saniye karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Hasan bin Mehmed ve ma'rifen bin Hasan nam kimesnelerden 'alenen adl ve makbulu'ş-şehade olmağın ba'del hükm ve tebni ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'sads vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

202/141-142

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Bağlan Mahallesi sakinlerinden Melek binti Yusuf bin Hasan'ın zevci Abdulfattah bin Hasan'dan boşanması ve 200 kurşluk mihrini ve nafakasını talep etmesi ve Melek hanımın evlenene kadar nafaka alması ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Bağlan Karyesi sakinlerinden ve zati Kazâ-i mezkûrun Karahasan Mahallesi ahalisinden Hacı Mehmed Emin bin Hacı Mustafa bin Mehmed nam kimesnelerin tarifleriyle maruf Melek binti Yusuf bin Hasan nam kimesneler Kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iye mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda Abdulfettah bin Hasan nam kimesne mahzarında da'va ve

takrir-i kelam edüb merkum Abdulfettah zevç-i dahilim olub bundan bir mah mukaddem beni talak-ı selase ile bağyan tatbik etmekle zimmetinde mütekarrer ve ma'kud aliye olan iki yüz guruş mihr-i muaccel ile nafak-i 'iddet mana-yı malumum ve müennet-i sükunum merkum Abdulfettah'dan alıverilmesi matlubumdur dedikde gabbu's-sual merkum Abdulfettah cebavında müdde'i-i mezbure Melek hatun mihr-i muaccel-i mezkûr ile zevce-i mezkûre-i medhul behası ve tarihden bir mah akdem mezbureyi tatlik eylediğini taifen ikrar iken mihr-i müeccel-i mezkûru ancak bir mah sonra te'diye edeceğini Beyan eylediğinden müdde'i-i mezbure Melek hatun müdde'i-i 'aleyh merkum Abdulfettah'tan muvahhade-i bi karara binayeti kübrası ba'de'l-hükm müdde'i-i mezburenin adli menkaziyye oluncaya değin diğer era ve zevç ahere varıncaya değin müdde'i-i 'aleyn helali olamayacağını tebniye ve mezburenin mihr-i müecceli evvelen iki yüz guruşla 'adl menkaziyye kablu'ş-şer'den yevmiye ikişer guruş müennet-i sükuna ve nafaka-i mefruzasına takbil müdde'i-i mezbure Melek hatuna te'diye edilmesini müdde'i-i 'aleyh merkum Abdulfettah ihaya nebni olmağın ma-vaki' bi't-taleb ketb olunudu. Tahriren fi'el-yevm-i'hamis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

203/142-143

Lice kazâsı Şaar Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Hamdi Mehmed Reşid Beyden zevcesi Asiye binti Abdullah bin Abdulvehab ve oğulları Mustafa, Ahmed, Adem, Sabr, Alihan'a kalan mirastan kime nekadar Hisse düştüğü ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kain Lice Kazâsı Şaar Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hamdi Mehmed Reşid Bey veraseti zevce-i menkuhei metrukesi Asiye binti Abdulfattah bin Abdulvehab ile sulbi sağir oğulları Mustafa ve Ahmed ve Adem ve Sabri ve sulbi sağir oğlu Alihan mutahasır olduğu bil ihbar ledeşer'i nur zahir ve mütehakık olduktan sonra sairen mirasiyeleri kırk sehem itibariyle beş sehem zevcei mezburesi Asiye'ye ve yedişer sehem merkuman Mustafa ve Ahmed ve Adem ve Sabri ve Alihan isabeti tahkik eyledikten sonra verasei mezburundan sağiri mezburan kabli şer'iden vasi nasib ve tayin olunan biraderi Mustafa bil vesayet ve verasei kibarın bil isale taleb ve ma'rifetlerıyle ve ma'rifet şer'iyle tahrir ve terkim ve Beynel verese bil farizatı-lşer'i tevrih ve taksim olunan muhalefatı mutevefa merkum ber veçhi ati zikir ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'hamse vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane		1600

Yatak kat	1	80
Teşt	1	40
Tencere	1	25
Tava	1	10
Küp	5	15
Keçi re’s	4	180
Bağ ka’ta	1	200
Merkeb	1	200
Öteberi	1	30
Yatak kat	1	100
Lengeri	2	25
Sahan	2	20
Sahan, tava	1,1	8

Yekün el metrukât guruş: 2538 tecviz ve tekfin 0048=2500

Zevce-i mezbure Asiye’nin sahri meblağı mesinesi: 2500-120=2380

Müteveffanın duyuni mesinesi te’iden edilen: 2380-605=1775

Resmi kısmet	44
Kaydiye	5,5
Varaka ma’i pul	12,20
Vasiyet hücceti	15

1775-77=1697

Sahul bafi lil taksimi Beynel verese

Hisse-i zevcei mezbure Asiye: 212,10

Hisse-i ibni merkum Mustafa: 297,6

Hisse-i merkum Ahmed: 297,6

Hisse-i merkum Adem: 297,6

Hisse-i ibni merkum Sabri: 213,6

Hisse-i ibn merkum Alihan: 213,6

Balada muharrer olduğu vech üzere veraseti kebar merkuman her ki Hisse-i irsiyelerini ahz ve kabz ve sağir merkum Alihan Hisse-i ırsiyesi samien iki yüz on iki guruş altı para vasi merkuman ber zafında men edildiği müBeyin işbu zir kasem tehrir kılındı. Fi 25 sene 1329

204/143

Lice kazâsı Kali sakinlerinden Sultan binti Yusuf ibn veled nam hatunun zevci Adem bin Hasan bin Hüseyin'nin kendsine eziyet ettiğini belirmesi ve haaklı olduğuna karar verilmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kuralarından Çavundur Karyesi sakinlerinden ve zati Lice'nin Kali Mahallesi ahalilerinden Ali bin Ahmed binan Mehmed ibn Resulün tarifleriyle maruf Sultan binti Yusuf ibn veled nam hatun Kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsus olan ma'kud meclisi şer'i şerifi'n-nurda yine karye-i mezkûre ahalisinden Adem bin Hasan bin Hüseyin nam kimesnenin muvacehesine davası ve takriri kelam idüb işbu hazır-i bi'l-meclis merkum Adem bin Hasan'ın zevce-i medhul behası olduğu halde beni mukteza-yı şer'i şerif mucebince nifak ve iksâ etmeyüb hılaf-ı meşru' bana eziyet ve cefa vermekde ve tebni bağırsak harab etmekde olub bundan bir seneden beri babamın hanesine bırakıb idarede tayin etmekde olduğum cihetle ber-nech-i şer'i şerif bana itifak ve bir meskun-ı şer' tedarik etmek muradımdır deyü dava etmekde lede's-sual merkum Adem cevabında mezbure Sultanın kelimat-ı merşu'asını külliyen inkar ve mesken-i şer'i ve infak ekseriyetle etmekte acz kıldıktan sonra olub ber-minval-i muharrer mezbure Sultan içün nifak ve kesde ve sair levazım hururisine kablu'ş-şer'de zevci mezkûre Adem üzerine zevcei mezbure Sultan'a eziyet vermekle ma vaki bi taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'salis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

205/143-144

Lice kazâsı Karaz sakinlerinden iken vefât eden Said bin Hüseyin ibn Salih'in verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Hani Nahiyesine merbut bundan Karaz Karyesi ikenbundan akdem vefât eden Molla Said bin Hüseyin ibn Salih'in veraseti zevcei mezkûresi Fatıma binti Şeyhmus İbrahim ile validesi Meryem binti Yusuf ibn Ali sülbe-i sagire kızları Emine ve Belkısa ve Maideri ve labusi erkarındaşı Mehmed ve

kızkardeşi Zeyneb münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak oldukatan mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz yetmiş iki sehem itibariyle dokuz sehem zevce-i mezbure Fatima ve on iki sehem validesi mezbure Meryem ve on altışar seher mezburun kızları emine ve Belkisa ve Maider elli sehem arkarındaşı merkum Mehmede ve kızkarındaşı mezbure Zeynebe isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagirun-ı mezburunun tesviye-i umurlarına kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan valideleri mezbure Fatıma bi'l-vesaye ve bi'-isale taleb ve marifetleriyle marifet-i şer'ile tahrir ve terkim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur Tahriren fi'el-yevm-i'salis vel işrin şehr-i zilkade-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hne Beynel verese ebka		
Öküz	2	485
Öküz	2	260
Öküz	2	350
İnek ma' bızın	2	160
Merkeb	1	175
Mahlek ölçek	13	144,30
Şaire ölçeği	40	250
Beyaz darı ölçeği	13	100
Lengeri	2	22
Sahan	1	10
Tava	1	17
Tencere	1	70
Teşt	1	50
Tencere	1	40
Sekra	1	3

Yatak kat	1	80
Yorğan ma'yastık		75
Yatak kat	1	55
Keçi	1	30
Palası	2	32
Tosun	1	15
Hırdavat	1	83
Sahan	1	250
Kazân	1	261
Dermisal ba' ..	1	150

Yekün el metrukat guruş: 3002 dersal 150=2852

Minha el ihracat: 2852-200=2652

Resmi kısmet	71,11
Delaliye	57,10
Kaydiye	8
Varak	20
Pul	8
Vesayet	25
Sekare	10,20
Yekün meblağ	200

Sahul baki liltaksimi Beynel verese gurış:2652

Hisse-i sağire mezbur zevci Fatima: 331,10

Hissei verese mezbur Meryem: 442,10

Hisse-i binti sagire mezbure Emine: 589,20

Hisse-i binti sagire mezbure bel'as: 589, 20

Hisse-i binti sağire mezbure Mayide: 589,20

Hisse-i labusi arkarındaşı merkum Mehmed: 73, 30

Hisse-i kızkarındaşı mezbure Zeyneb: 36,30

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri vasileri bulunan valideleri fatımaya teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. fi 3 zilhicce 329

206/144-145

Lice kazâsı Hani Nahiyesi Camii kebir Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Molla Mehmed Said bin Hüseyin bin Salih'den kızları Maide, Belkis, Emine'ye kalan Hisselerine anneleri Fatime binti Şeyhmus nam hatunun vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Camii kebir Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Molla Mehmed Said bin Hüseyin bin Salih'in sülbe- sagire kızları Maideri ve Belkıs ve Emine'nin tesviye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem bin altı yüz altmış sekiz guruş yigirmi parayı hıfz-ı vesayeti içün kablu'ş-şer'den ber-vech-i nasib lazım ve mühim olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile ma'suk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla tahakkuk 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagirun-ı mezburunun valideleri olub işbu ba'isu'l-kitab Fatıma binti Şeyhmus nam hatun sagirun-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'i şerifden dahi nasib ve tayin olundukta mezbure Fatıma dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'salis vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

207/145

Lice kazâsı Camii kebir Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Ayhan binti Sadun'un verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Lice Kazâsına hani Nahiyesine tabi' Camii kebir Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ayhan binti Sadunun sülbe-i kebire kızları Zeliha ve Havva ve Vesile ve sagir oğulları Musa ve Salih'e münhasra olduğu ve ba'de Havva dahi vefât edüb veraseti zevcesi Mustafa bin Musa bin Bazan ile labusi arkarındaşları saigran-ı merkuman Musa ve Salih ve labusi kızkarındaşı Zeliha'ya münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve

müstahkak olduğu mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-münasebe yüz yigirmi sehem itibariyle yigirmi üç sehem mezburenin zimmetinde ve kırk altışar sehem merkuman Musa ve Salih'e ve beş sehem merkum Mustafa'ya isabet tehakkuk edildiği müBeyyin işbu bir kıta kasem defteridir

Yer alaeşya	Adedi	Kıymedi
Yorgan ve döşek	2	45
Yorgan ma' yastık	2	21
Teşt	1	20
Tencere	1	34
Leğen	1	20
Bakır	2	13
Sahan ve lengeri	2	24
Küp	1	11
Sandık	1	4
Dıhra ma' Kazân	1	7
İnek re's	2	360
Kazân	1	210

Yekün metrukat vel eşya guruş 771tecviz ve tekfin 031=730

Resmi kısmed	18,20
Delaliye	15
Kaydiye	2,20
Vasiyet	11
Pul	3
Sekare	10

730-60=670

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 670

Hisse-i mezbure Zeliha: 188, 39

Hisse-i sagir-i merkum Musa: 358, 38

Hisse-i sagir-i merkum Salih: 358, 38

Hisse-i merkum Mustafa: 36, 35

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri ahz ve kabzına sagiran-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri bin beş yüz on yedi guruş yigirmi sekiz para le eclül hıfz veladen vasileri mezbure Zelihaya teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı.

208/145-146

Lice kazâsı Zengi Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Osman bin Mehmed bin Osman'ın verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Zengi Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Osman bin Mehmed bin Osman'ın veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Fatıma binti Mehmed ile sülbü kebir oğlu Musa ve sülbe sagire kızı Aişeye münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz yigirmi dört sehem 'itibariyle üç sehem zevce-i mezbure Fatıma'ya ve on dört sehem kebir oğlu merkum Musaya ve yedi sehem sagire kızı Aişeye ihsâr-ı tahakkuk eyledikden sonra müteveffa-yı merkumun evmal-i metrukeleri verese-i mezburundan saigre-i mezburanın kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan validesi Fatıma bi'l-vesaye verese-i kebarın bi'l-isale taleb ve marifetlerin ve marifet-i şer'i tahrir ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur. Tahriren fi'el-yevm-i'rabi vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	3	300
Palası	4	80
Çuval	1	5
Kazân	1	80

Tencere	1	30
Satıl	1	15
Teşt	1	15
Tava	1	10
İbrik	1	5
Lengeri	3	30
Sahan	4	40
üsküde	1	5
İnek sefid	1	80
Keçi	1	150
Bağ	1	200
Boğça	1	200
Nafaka		200
Nefer		460

Yekün el metrukat guruş :2433 tecviz ve tekfin 130=2300

Resmi kısmed	57
Delaliye	40
Kaydiye	7
Varak ma’ pul	16
Vesayet	25
Sekare ücreti	20

2300-165=2145

sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 2145

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma: 268,5

Hisse-i ibn-i kebir merkum Musa: 1251, 10

Hisse-i binti sagire el-mezbure: 625, 25

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri ahz ve kabzına sagiran-ı mezbura Aişe'nin Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi altı yüz yigirmi beş guruş yigirmi beş para vasisi bulunan mezbure Fatıma'ya teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı.

209/146

Lice kazâsı Zengi Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hacı Osman bin Mehmed bin Osman'dan kızları Aişe'ye kalan Hissesine yaşları reşid olana kadar amcası Hacı Ali bin Mehmed bin Hüseyin vasi nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Zengi Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Osman bin Mehmed bin Osman sülbe-i sagire kızı Aişen'in tesviye-i umuruna ve babasından kendüsine mütenekkal olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyesi ber-muceb-i defter-i kasem altı yüz yigirmi beş guruş yigirmi beş para hıfz ve vesayeti içün bir vasi lazım ve mühim olmağın emanet ile mevsuk ve istikamet ile mevsuk vesayet-i 'uhdesinden gelmeğe kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami-i müslimin ihbarlarıyla 'annu'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olan sagire-i mezburanın amcası olub işbu bâ'isu'l-kitab Hacı Ali bin Mehmed bin Hüseyin nam kimesne sagire-i mezburenin vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den dahi nasib ve tayin olundukda mezbur Hacı Ali dahi vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'el-yevm-i'rabi vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

210/146-147

Lice kazâsı Zümrüt Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Ali bin Hasan bin Fettah'ın verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Zümrüt Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Hasan bin Fettah veraseti zevce-i mezkûresi Hadice binti Abdülbaki ile validesi Hayriye binti Ali bin Musa ve sülbü kebir oğulları Abdulfettah ve Sıddık ve sülbü sagir oğlu Mustafa ve sülbe-i kebire kızları Halime ve Aişye ve sülbe-i sagire kızı Fatıma'ya münhasra bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mes'ele-i mirasiyeleri iki yüz altmış dört sehm itibariyle otuz üç sehm mezbure zevcesi Hadice ve kırk dört sehem validesi mezbure Hayriyeye ve otuz dört sehem merkum oğulları Abdulfettah ve Sıddık ve Mehmed ve Mustafaya ve on yedişer sehem mezburun Halime ve Asiye ve Fatıma'ya ihsar-ı tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagiran-ı mezburun Mustafa ve Fatıma'nın tesviye-i umurarına kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin

olunan biraderleri Hasan bi'l-vesaye veresei kebarın bil isale marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve terkim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki

ber-vech-i âti Beyan olunur tahriren fi el-yevm er-rabi min şehr-i zilhicce

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir babhane Beynelverese		
Yatakkat	1	50
Palası	1	20
Çuval	1	5
Tencere	1	20
Teşt	1	20
Sahan	2	10
Lengeri	1	10
Öküz	1	200
İnek	1	100
Keçi sefif	2	40
Merkeb	1	80
Koyun	1	40
Hırdavat		80

Yekün el metrukat guruş: 675 tecviz ve tekfin 75=600-53=548

Resmi kısmet	15
Delaliye	12
Kaydiye	2
Pul	3
Vesayet	10
Sekare	10

Yekün minha	52

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 548

Hisse-i zevce-i mezbure Hadice: 68, 29

Hisse-i valide-i mezbure Hayriye: 91,13

Hisse-i ibn-i kebir merkum Abdulfettah: 70, 25

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hasan: 70,25

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hüseyin: 70,25

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mustafa: 70,25

Hisse-i binti kebir mezbure Halime: 35,13

Hisse-i binti kebire mezbure Asiye: 35, 13

Hisse-i binti sagire mezbure Fatıma: 35, 13

Balada muharrer-i vech üzere verese-i kebarın her birisi Hisse-i irsiyelerini ahz ve kabz edib ve sagiran-ı mezburan Mustafa ve Fatıma'nın Hisse-i irsiyeleri olan yüz beş guruş otuz para vasileri bulunan Hasan'a teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı.

211/148-149

Lice kazâsı Hedik Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Mustafa bin Ömer bin Bean'ın verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Hedik Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Ömer bin Bean veraset-i zevce-i mezbure Fatıma binti İsmail bin Ömer sülbü kebir oğlu Hüseyin ve sulbi sagir oğlu Ömer Benan ve sülbe-i kebire kızı Zeyneb vasi olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir olduktan sonra mesele-i on dört sehm itibarıyla zevce-i mezbure Fatima'ya ve on dört sehm merkuman Hüseyin ve Hasan yedişer sehm kızları Havva ve Zeyneb isaren tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagiran-ı mezburanın tesviye-i umuruna vasi nasib ve ehem ve ahz ve kabz vasi nasib ve tayin olunan biraderleri Hüseyin bi'l-vesaye veresei saire taleb ve marifetleriyle marifet-i şer'ile tahrir ve terkim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur Tahriren fi'el-yevm-i'hamis vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi

Bir bab hane Beynel verese		
Yatak kat	1	100
Palası	1	20
Çuval	1	15
Buğça	1	25
Teşt	1	40
Sahan	2	10
Lengeri	2	10
Öküz	1	100
Üsküde	1	5
Tava	1	10
İnek ma’ bızın	2	100
Keçi	5	150
Oğlak	2	42
Koyun	1	20
Ba’ğ	1	200
Keçi sefik	5	100

Yekün l metrukât guruş: 1043 tecviz ve tekfin: 57 =990,20-94, 20=896

Resmi kısmed	24,20
Delaliye	19
Kaydiye	3
Pul	3
Vesayet hüceti	25
Sekare ücreti	20

Sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 896

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma: 113

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hasan: 196

Hisse-i ibn-i kebir merkum Hüseyin: 196

Hisse-i ibn-i sagir merkum Ömer: 196

Hisse-i binti kebire mezbure Zeyneb: 96

Hisse-i binti sagire mezbure Havva: 96

Balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın herkesin Hisseleri ahz ve kabzına sagiran-ı mezburanın Hisse-i irsiyeleri iki yüz doksan dört guruş vasileri bulunan biraderleri Hüseyin'e teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı.

212/149

Lice kazâsı Heza Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Ömer bin Molla Ali'nin verasetinin çocukları arasında bölüştürülmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Heza Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Ömer bin Molla Alinin veraseti veraseti zevce-i mezkûre-i metrukesi Fatıma binti Hasan Kenan ile sülbü kebir oğlu Ömer ile sülbü sagir oğulları Mehmed ve Ali ve Abdulhamid sülbe sagire kızı Asiyeye münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'ş-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra mesele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz yetmiş iki sehem 'itibariyle dokuz sehem zevce-i mezbure Fatıma'ya ve on dört sehem oğulları Ömer ve Mehmed ve Ali ve Abdülhamide ve yedi sehem mezbure kızı Asiyeye ihsâr-ı tahakkuk eyledikden sonra müteveffa-yı merkumun verese-i mezburundan sagire-i mezburanın kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olunan biraderleri Ömer'e bi'l-vesaye verese-i kebarın bi'l-isale taleb ve marifetlerin ve marifet-i şer'ile tahsis ve terkim ve Beyne'l-verese bi'l-farizatu'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütenekkalat-ı müteveffadır ki ber-vech-i âti zikr ve Beyan olunur Tahriren fi'el-yevm-i'hamis vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir bab hane Beynel verese		

Yatak kat	1	50
Palası	1	20
Sahan	1	5
Teşt	1	20
Tava	1	10
Tencere	1	20
Merkeb	1	100
Öküz	1	100
İnek	2	7
Keçi sefik 2	2	60
Koyun	1	20

Yekün el metrukat guruş: 460 tecviz ve tekfin 65=400

Resmi	10
Delaliye	8
Kaydiye ma' hissi	4
Vesayet hüceti	5
Sekare ücreti	5

400-32=368

sahhu'l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 368

Hisse-i zevce-i mezbure Fatıma guruş: 46

Hisse-i ibn-i kebir Ömer: 71, 20

Hisse-i ibn-i sagir merkum Mehmed: 71, 20

Hisse-i ibn-i sagir merkum Ali: 71, 20

Hisse-i ibn-i merkum Abdülhamid: 71, 20

Hisse-i binti mezbure Asiye: 26

Balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın herkesin Hisseleri ahz ve kabzına edüb ve sagiran-ı mezburanın Hisse-i irsiyeleri ki cem'an iki yüz elli guruş yigirmi para vasileri bulunan Ömer'e teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı

213/149

Lice kazâsı Heza Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Hüseyin bin Ömer bin Molla Ali'den oğlu Mustafa ve kızı Fatima'ya kalan Hisselerine yaşları reşid olana kadar biraderleri Hasan vekil nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Heza Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Hasan Fettah'ın sülbü sagir oğlu Mustafa ile sülbe-i sagire kızı Fatima'nın tesfiye-i umurlarına ve babalarından kendülerine mütenekkla olan Hisse-i irsye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem yüz altı guruş ber-vech-i nasib ehem ve lazım olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile ma'suk ve her veçhile vesayeti 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği zeyl-i kitabda muharreru'l-esami ihbarlarıyla zahir ve müstahkak olan sağiranı mezburan labusi arkarındaşları olub işbu ba'isu'l-kitab Hasan nam kimesne sagirun-ı mezburanın vakt-i reşd ve serâdlerine değin kablu'ş-şer'den vekil biraderleri Hasan kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olundukta mezbur Hasan dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemayenbeği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb ketb Tahriren fi'el-yevm-i'rabi vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

214/149-150

Lice kazâsı Hedik Karyesi sakinlerinden iken vefât eden Ömer bin Mustafa'dan kızı Havva'ya kalan Hisselerine yaşları reşid olana kadar Hüseyin'in vekil nasib ve tayin edilmesi hüccetidir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına tabi' Hedik Karyesi iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Mustafa'nın sülbe-i sagire kızı Havva'nın tesviyei umurları babalarından kendülerine mütenekkla olan Hisse-i irsiye-i şer'iyyeleri ber-muceb-i defter-i kasem iki yüz doksan beş guruş hıfz vasiyeti içün kabli şer'den ber-vech-i nasib ehem ve lazım olmağın emanet ile maruf ve istikamet ile 'uhdesinden gelmeğle kadre idüği muharreru'l-esami- müslimin ihbarlarıyla zahir ve müstahkak olduktan sonra sağiranı mezburun olduğu işbu ba'isu'l-kitab Hüseyin nam kimesne sağiri mezburun vesayeti değin kablu'ş-şer'den vasi nasib ve tayin olundukda mezbur mezkûr Hüseyin vesayet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lazımesini kemaniği irâe ta'ahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaki' bi't-taleb

ketb olundu Tahriren fi'el-yevm-i'rabi vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis'a ve'l işrîn ve selâse mi'e ve elf.

215/150-151

Lice kazâsı Mehmedkan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed Seyid efendi bin Hacı Ömer efendinin varasetinin çocukları ve eşleri arasında pay edilmesi sonucu çıkan anlaşmazlık ile ilgili i'lamdır.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesi kuralarından Mehmedkan Karyesinde iken bundan akdem vefât eden Mehmed Seyid efendi bin Hacı Ömer efendi nam kimesnenin zevce-i mezkûre-i metrukesi Emine binti Hacı Osman ağa bin Bekir zevcesi Saniye binti şeyh Yusuf ve diğer zevce-i mezkûre-i metrukesi Güllü binti Yusuf ile validesi Havva ve sülbe kebire kızları Zehra ve Ümmi ve Havva ile ve sülbe sagireleri Saliha ve Zeliha ve sülbü sagir oğulları Mehmed ve Hüseyin nam kimesnelere münhasra olduğu bi'l-ihbar lede'l-şer'un-nur zahir ve müstahkak olduktan sonra ber-vech-i âti vasi muhtarını iddi'a eden işbu baisü'l-'alam müteveffa-yı merkumun zevce-i mezkûresi-i metrukesi mezbure Emine binti Osman ağanın mazereti meşru'asını men'i vuku'bulan elhas taleb üzerine kablu'ş-şer'i şerifden me'zun başkatibi Faik efendi karye-i mezkûreye varub mezbure Emine hatun sakin olduğu mahale varub odaların birinde 'akd-i meclis-i şer'iyye etdiklerinde zati Licenin Cami-i kebir Mahallesi ahalisinden Şefik Bey bin Ali Bey bin Hacı Abdi Bey ile Kali Mahallesinden Hacı Hüseyin bin Hacı Mehmed bin Hacı İsa nam kimesneler tarifleriyle maruf müteveffa-yı merkumun diğer zevce-i mezkûresi mezbure Saniye binti Yusuf efendi mahzarında meclis-i ma'kud-ı mezkûrda da'va ve takrir-i kelam edüb müteveffa-yı mezbur zevcim Mehmed Said efendi hal-i hayatında vefâtından altı mah akdem ba merasimi vefât eyledikde cem'i terekem zimminası olan sükütüm ahz olub senin sinen üzerine levazım tecviz ve tekfin görülüb deyü meşyetem zuhur eder ise ba'de'l-eda baki kalan terekemin sülüsünden ba'del ilam ıskat-ı salahda ve kefaret-i savm ve ve yeni dünen veraseti sairem içün ba'de'l devan verilmesi ve yine sülü-i mezkûrdan iki yüz guruş bedel-i sulh-ı şerif verilen ve yine sülüs-i mezkûrdan yüz kırk dört guruş harameyn on iki kıta musallahat şerife iştira edü müstehakından sakinelere verilen seksen guruş ile bir aded kayan iştira idüb burada verilen yine süslüsü mezkûrdan iki yüz guruşdan yedi guruş ile sadad etmek tebliğ idüb fukaraya verile ve iki yüz guruş devair olunub hatem-i tevhid olarak fukara-i müslimine verile ve üç yüz yigirmi guruş hatem-i şerife verile ve sülüs-i mezkûrdan fazla kalırsa ve Hisse-i muhtaram zabiyle ve sarf oluna deyü vasiyet ve taribinden huzur-ı müslimine vasi muhtar nasib ve tayin eylediğinde ben dahi ber-vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi muvacehesine

kabul Hisse-i ‘amme-i isabet etmekle müteveffa-yı merkumun diğer zevcesi mezbure saniye hatun tereke-i mezburu vaz’-ı yed idüb mütebeffa-yı merkum sülüs vasiyeti edilen imtinah etmekde olub müteveffa-yı merkumun terekesinden sülüs vasiyeti balada muharrer olan mebaliğ-i malumeyi bana eda ve teslim kablu’ş-şer’den mezbure saniye hatuna tebniye olunmak bi’l-vesaye matlubumdur deyü da’va etmekde lede’s-sual mezbure saniye cevabında müdde’i-i mezburenin ber-vech-i muharrer sekanat meşru’asını külliyen inkar etmekle müdde’i-i mezbure emine hatunun ber-vech-i muharrer da’vasına mutabık Beyyine taleb olundakda ‘udul-ı ahrar-ı rical-i müsliminden karye-i mezkûre ahalisinden …bin Molla İbrahim bin mehmed ve Yusuf bin peresim bin şaban nam kimesneler la-eclü’ş-şehade meclis-i şer’e hazıran gabbu’l-istişhadu’ş-şer’ eşhed-bâh Mehmedkan karyeli Mehmed Said efendi bin Abdulkadir efendi hal-i hayatında vefâtından altı mah mukaddem merkum Mehmed Said efendi bizim huzurumuzda zevce-i menkuhesi Emine binti Osman ağa mahzarında takrir eylediği yine vefât eder isem nâsda olan hukukum ahz ve kabz olunub seneden seneye üzere evazımtecviz ve tekfin görülüb civan meşyinem zuhur eder ise ba’de’l-eda baki kalan terekemin sülüsünden yüz elli guruş esfatı salah ve kefaret-i savm ve mebni nezurat sairem içün ba’de’l-devr hafra misli verilen guruş bedel-i sulh şerif verile ve yine sülüs-i mezkûrdan yüz kırk dört guruş hayraton iki kat’a maslahat-ı şerif iştirâ olunub müstahkikinden kimesnelere verile ve seksen guruş verilien iştira edüb zahi kefarıyla verile ve iki yüz yetmiş yedi guruş savara nam aziz tabii haziran atam olunan ve iki yüz guruş tavsid olarak yigirmi guruş hatem-i şerif verile ve sülüs-i mezkûrdan bize sarf oluna deyü vasiyet ve huzurumuzda mezbure Emine hatun vasi muhtarıtesfiye-i umurunaeyledi ve mezbure Emine hatun dahi ber veçhi muharrer vesayet mezkûre eyledi bu vech üzere şahidiz ve içün şehadet dahi ederüz deyü her biri muttefikul lafz irâe şehadet-i şer’îyye ettiklerinde evvela ba-müstevre-i şer’iyye müzekki intihab olunan karyei mezkûreden Hacı Hüseyin bin İbrahim bin Abdullah ve muhtarı İbrahim bin Hacı İsa bin Nuhat nam kimesnelerden ser’en ve saniyen karyei mezkûr ahalilerinden Hüseyin bin İbrahim ve Abdulkerim bin Mustafa bin nam kimesnelerden ‘alenen ledel tezki udul ve tefbi eşhed-bilah olmağın mucebince mumaileyh Faik efendi mahkeme-i şer’e gelüb takdir mezkûri hebatıyla vakaa kemahiye ihbar ba’de’l-hükm tebni ve ‘ilam olundu. Tahriren fi’el-yevm-i’hamis vel işrin şehr-i zilhicce-el-sene tis’a ve’l işrîn ve selâse mi’e ve elf.

216/151-152

Lice kazâsı Mehmedkan Mahallesi sakinlerinden iken vefât eden Mehmed Seyid efendi bin Abdulkadir efendinin varasetinin pay edilmesi ile ilgili hüccettir.

Diyârbekîr vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsına mülhak Hani Nahiyesine tabi' Mehmedkan Karyesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed Said efendi bin Abdulkadir efendinin veraseti zevce-i mezkûre metrukeleri Emine binti Osman ağa ve diğer Saniye binti şeyh Yusuf ve diğer Güllü mahalles-i tefrika ile sülbe kebire kızı Zahra ve Havva ve sülbe-i sagire kızları Saliha ve Zeliha ve sagir oğulları Mehmed ve Hüseyin ve validesi Havva'ya münhasır olduktan sonra mes'ele-i mirasiyeleri bi-hükmü'l-feraiz iki yüz on altı sehm itibariyle dokuz sehm zevceleri Emine ve Saşeye ve Halime'ye ve otuz altı sehm validesine ve otuz dört sehm oğulları Mehmed ve Hüseyin'e ve yedişer sehm kızları Zehra ve Havva ve Saliha ve Zeliha ve isabet-i tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezburundan sagirun-ı mezburuna vasi ve muhterem vasi ve tayin olunan mezbure Emine'ye bi'l-vesaye ve verese-i saire bi'l-isaye taleb ve marifetleriyle ve marifet-i şer'ile tahrir ve terkim kılındı tevzi' ve taksim olundu.

Yer alan eşya	Adedi	Kıymedi
Bir babhane Beynel verese ibka		
Yatak kat	11	1200
Sahan	1	40
Lengeri	7	70
Teşt ma' sed	2	100
Tencere ma' Kazân	2	350
İbrik	2	80
Parakende pakır	1	115
Senet	1	6
Tüfenk	1	5
Keçi	1	40
Eser	1	900
Camdan ma'ran	2	350
İnek	4	600

Merkeb ma’ sen	2	150
Tosun	1	100
Keçi	11	500
Nakit mevsud	1	625
Palası	1	800
Pul bahası	1	1200
Hırdavat Beyti	1	180

Yekün el metrukat guruş: 6736 tecviz ve tekfin: 100=6646

Dahili: 6646-1371=5375

Resmi kısmet	136
Delaliye	92
Kaydiye	16
Varak	10
Pul	2,20

306 =5019

sahhu’l-baki lil taksimi Beynel verese guruş: 5019

Hisse-i zevce Emine: 309, 5

Hisse-i diğer zevce Saniye: 309, 5

Hisse-i diğer zevce-i Güllü: 309, 5

Hisse-i validesi Havva: 836, 20

Hisse-i ibn-i sagir Mehmed: 790

Hisse-i ibn-i sagir mezbur Hüseyin: 790

Hisse-i binti Zehra: 395

Hisse-i binti Havva: 395

Hisse-i binti Saliha: 395

Hisse-i binti Zeliha: 395

balada muharrer olduğu vech üzere verese-i kebarın Hisseleri kendülerine teslim ve sagirun-ı mezburunun Hisse-i irsiyeleri kendü validelerine teslim olunduğu müBeyyin işbu zir-i kasem tahrir kılındı. fi 7 zilhicce 329 ve fi 15 teşrin-i sani 327

işbu bin yüz elli ikinci sahifeden ‘ibaret olduğu tasdik olunur

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

335 NOLU LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. 335 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BORÇ İCRA VE ALAVAK-VERECEKKONULU DAVALAR

Şer'iyye mahkemeleri uzun yıllar Osmanlı devletinde her türlü hukuki sorunların çözüme kavuşturulduğu merci olmuştur. Osmanlı Devleti'nde hukuk sistemine baktığımızda aile hukuku, miras hukuku, borçlar, eşya ve ticaret hukuku gibi konularla karşılaşmaktayız.[135]

İncelediğimiz defterde borç, icra ve alacak verecek davaları ile ilgili çok sayıda ilginç belgeler bulunmaktadır. Sosyal hayatın gündelik boyutuyla ilgili kabul edilebilecek bu belgeler içerisinde borç ile ilgili 15 adet belgeye rastlamaktayız. Belgeler genel olarak borçlunun borcunu ödememesi ve mirasçıların murislerinin borcunu talep etmesi şeklinde teşekkül etmektedir. Belgeler de yer alan konular genellikle ödenmesi gereken borcun ödenmemesi sonucu borcluya uygulanan yaptırımlardır.[136]

İncelemiş olduğumuz 335 nolu defterde yer alan belgelerden daha çok vefat eden alacaklının askeri görevde iken borç verdiği ve bu borcu geri alamadan vefat ettiği anlaşılmaktadır. Bir numaralı belgede Mehmed bin Abdulfettah bin Hüseyin'in nizâmiye-i dördüncü ordu-yı hümâyun idâri yirminci alayında beşinci bölükde dördüncü takımda görevde iken borç olarak Ahmed Beye on kuruş verdiği ve borcunu alamadan vefat ettiği anlaşılmaktadır. Dava konusu ise alacaklının varislerinin borcu taleb etmesi ve mahkemenin borcu varislere teslim etmesine karar vermesi ile sonuçlanması şeklindedir.[137]

Ayrıca incelemiş olduğumuz belgelerde genellikle borcu varis olarak talep edenlerin murisin sadece çocukları olmayıp bazen babası [138]bazen annesi[139] bazen de kızkardeşleri[140]olduğunu görmekteyiz. Belgeler incelendiğinde dördüncü orduda görevli Mehmetçiğin sıklıkla birbirinden borç aldığı görülmektedir. Bu durum paranın saklanması ve paraya ulaşmanın zorluğuyla da alakalıdır.

Askeriye içerisindeki Alacak- verecek davalarının haricinde sivil halkın problemi olarak da benzer davalarla ilgili 22 adet belge bulunmaktadır. Bu tür belgelerin içeriğine bakacak

---

[135] Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, s.43-45.
[136] DŞS 335 Belge No: 1, 2, 5, 12, 29, 30, 51, 62, 71, 144, 162, 174, 175, 180, 195,
[137] DŞS 335 Belge No: 1
[138]DŞS 335 Belge No: 71
[139] DŞS 335 Belge no: 174
[140] DŞS 335 Belge no: 144

olursak, genel itibariyle miras olarak kendilerine kalan bağ, bahçe, tarla, eşya veya menzili başka birinin gasp etmesi ve habersiz bir şekilde faydalanması hasebiyle açılan davalardır. Murislerin söz konusu menzilin kendilerine ait olduğunu beyan edip geri teslim edilmesini istemeleri şeklinde teşekkül etmektedir. Bunun dışında defterimizde yine kendilerine ait olan bağ, bahçe veya menzili dava ettikleri şahısların habersiz bir şekilde kullandıklarını belirtip derhal kendilerine iade edilmesini talep için açılan davalar da yer almaktadır.[141]

Tüm bunların dışında sekiz numaralı belgede Mulla Mahallesinde yer alan külliyenin idaresi için Ahmed Efendinin vekâlet talep etmesi ve himayesi için açıtığı dava karşımıza çıkmaktadır. Bu tür davaların içeriğine baktığımızda dava konusu olan yerin sınırları ayrıntılı bir şekilde belirtilip şahitlerin dinlenmesi ve takiben kararın verilmesi şeklinde gerçekleştiğini görmekteyiz. Bu belgelerdeki ayrıntılı tarifler bahsedilen tarihi yapıların yerlerinin tespiti açısından önemlidir.

Ayrıca 335 no'lu defterimizde yer alan alacak davalarında bazen şahitlikler yetersiz kalıp söz konusu olan mal, eşya, arazi, bağ veya bahçenin konunun tam olarak ispatlanmasına değin vekâleten atanan birinin hizmetinde kalmasına karar verilir. 13 numaralı belgede konuya örnek oluşturacak türde dava söz konusu olmuştur. Babalarının vefatı üzerine kalan mirası vasi olarak talep etmeleri fakat vasi oldukları tam olarak kanıtlanmadığından dolayı olayın kanıtlanmasına değin vekâleten başka birinin tayin edilmesine karar verilmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

Borç davalarında daha önce verilmiş bir borcun kabulü, borcun verildiği yer, buna şahit olan kişiler ve borcun miktarı belirlenir. Şahitler şehadet getirdikleri ve birden fazla şahidin dinlendiği görülmektedir. Haklı oldukları takdirde borcun karşılığının alacaklıya verilmesi ve şahitlerin dinlenip karara bağlanması ile sonuçlanmaktadır. Ayrıca belgede borcun alındığı yer, borcun miktarı ve ödeneceği tarihler de yer almaktadır. Bu sayede belgelerden yaşanan tarihlerde yer aldıkları bölgenin ticaret kaynaklarına ve insan ilişkilerine ulaşmaktayız. Bölgede yaşayan halkın birbirleriyle sürekli etkileşim ve sağlıklı bir iletişim içerisinde olduklarını anlamaktayız. İnsanların haklarını savunduklarını ve Osmanlı hukuk sisteminde kişi haklarının korunduğunu görmekteyiz.

Alacaklı olan kişi ölmüş ise alacağı olan meblağı veya malı varisleri borçlu olan kişiden mahkeme yoluyla talep eder ve mahkeme, şahitlerinde şehadet getirmesi sonucunda borçlunun almış olduğu borcu alacaklının varislerine teslim etmesine karar verir.

[141] DŞS 335 Belge no; 6, 8-3, 23, 31, 32, 60, 61, 64, 65, 68, 128, 134, 151, 152, 178, 184, 188, 189, 192, 196, 197, 215.

Çevirisini yaptığımız defterde 1 adet icra kaydı yer almaktadır. On numaralı bu kayıtta davacının kendisine ait olduğunu beyan ettiği tarlanın başkası tarafından kullanıldığı ve alınıp kendisine iade edilmesini istemesi şeklinde olduğunu görmekteyiz. Mahkeme'ye sunulan deliller ve şahitler yetersiz bulunup söz konusu olan mevkiinin icra edilip vekil tayin edilmesine karar verilmiştir.[142]

3.2. BOŞANMA DAVALARI

Toplumların asıl yapısını oluşturan oluşum aile olmuştur. Aile, kadın ve erkeğin birlikte yaşama isteklerini şahitler huzurunda nikâh akdi ile gerçekleştirmesiyle meydana gelir. Ailenin korunması gerektiği gerçeği yanı sıra bazı uyuşmazlıklar neticesinde nikâh akitlerini çeşitli yollarla sona erdirme imkânı da bulunmaktadır.[143] Nikâh akdinin sona erdirilmesi boşanma olarak bilinmektedir.

İslam hukuku genellikle boşanma önceliğini erkeğe tanımıştır. Sözlükte nikâhlı bulunduğu kadını bırakma şeklinde ifade edilen boşanma eylemi aynı zamanda kadına kısmi olarak tanımaktadır. Özel koşullarda kadın boşanma talebinde bulunabilmektedir. Erkek ise her koşulda boşanma hakkına haizdir.[144]

Boşanma, İslam aile hukukunda üç kısma ayrılmaktadır. Muhalaa, talak ve mahkeme kararıyla boşanmaya karar veren kadının müracaatının kabul edilmesi için şahitler huzurunda ispatlarıyla eşlerin ayrılmasına karar verilmesidir.[145]

Belgelerde geçen evlilikle ilgili bazı kavramların bilinmesi belgelerin anlaşılması açısından önemlidir. Mihr-i mu'accel: Nikâh akdi yapıldığında erkek tarafından kadına verilmesi uygun görülen mal- mülk ya da paradır. Mihr-i mü'eccel: Boşanma durumunda erkek tarafından kadına verilmesi uygun görülen nafakadır. Zevce-i menkûhe: Evlilikleri devam eden çiftler için kullanılmaktadır.[146] Tüm bu kelimeler belgelerimizde sıkça kullanılan terimler arasında yer almaktadır.

---

[142] DŞS 335 Belge No: 10.
[143] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007 s. 300.
[144] Serkan Sarı, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Diyarbekir'de Boşanma Hadiseleri (1655-1747)",** Tarih Okulu Dergisi, Sa. XXXII, 2017, s. 351-352.
[145] Hüseyin Nejdet Ertuğ, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Hicri 1137(1724-1725) Senesi İstanbul'unda Osmanlı Ailesinin Evlenme ve Boşanma Verilerine Göre İncelenmesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C.10 Sa.1, 2015, s. 91.
[146] Serkan Sarı, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Diyarbekir'de Boşanma Hadiseleri (1655-1747)",** Tarih Okulu Dergisi, Sa. XXXII, 2017, s.352.

Çevirisini yapmış olduğumuz defterde 12 adet boşanma davası bulunmaktadır.[147] Yer alan boşanma davaları genellikle kadının başvurusu üzerine yapılmış olup muhâlaa ile karara bağlanmıştır. Talak ve tefrik türlerinden boşanma türlerine de rastlanıldığı görülmektedir.

Muhâlaa; gidermek, çıkarmak, soymak ve soyunmak manasına gelmektedir. Muhâlaa'nın bir diğer anlamı ise; kadının bedel ödemesi karşılığında erkekle anlaşıp evliliklerini sonlandırmaya karar vermeleridir.[148]

İslam hukukunda boşanma yetkisi temelde kocaya verilmiştir. Buna karşın evlilik esnasında mutsuz olan kadın, kocasının herhangi bir kusuru olmaksızın mehir, iddet nafakası gibi haklarından feragat edip kocasıyla anlaşıp boşanma talebinde bulunma hakkına sahiptir. Kadının erkeğe açmış olduğu bu şekildeki boşanma davalarına muhâlaa denmektedir.[149]

Muhâlaa anlaşmalı boşanma olarak sicillerde en çok rastlanan boşanma türünü oluşturmaktadır. Bu tür boşanma davaların da kadın davayı açmakta, erkek ise buna rıza göstermektedir.[150]

Bir başka kaynakta Muhâlaa, kadının kocası ile anlaşma yapıp kocasına bir bedel ödeyip kocasını boşanmaya ikna etmesidir.

Muhâlaa kayıtlarının şer'iyye sicillerine geçme talepleri genellikle kadınlardan gelmektedir. Çünkü kadınlar başka biriyle evlilik gerçekleştirmek istediklerinde eski eşlerinin her hangi bir sorun teşkil etmelerini önlemek istemektedirler. Erkeklerin muhâlaa kayıtlarını tutulması; ayrılmış oldukları eşlerinin kendilerinden nafaka veya mehir talep etmesini önlemektir**.**[151]

Şer'iyye sicillerinde genellikle Muhâlaa tarzı boşanma davalarının sebebi eşlerin birbirleriyle geçinememesi[152]olarak belirtilmektedir. Sicillerde yer alan bilgilere göre kadınların kocalarını bu şekilde boşanmaya ikna edebilmek için bir takım haklarından feragat ettikleri görülmektedir. Bu haklar arasında mehr-i müeccel, iddet nafakası, meûnet-i sükna yer almaktadır. Bunların dışında bazen koca eşya veya para da talep edebilmektedir. Bu miktar

[147] DŞS 335 Belge No: 3, 8-2, 9, 42, 77, 83, 117, 140, 146, 164, 193, 204.
[148] Ali Yüksek, **"İslam Aile Hukukunda Boşanma Yetkisi ve Kadının Boşanması"**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.7/S.32, s. 347.
[149] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007, s.311.
[150] Hüseyin Nejdet Ertuğ, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Hicri 1137(1724-1725) Senesi İstanbul'unda Osmanlı Ailesinin Evlenme ve Boşanma Verilerine Göre İncelenmesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C.10 Sa.1, 2015, s. 92.
[151] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, s. 312.
[152] Hüseyin Nejdet Ertuğ, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Hicri 1137(1724-1725) Senesi İstanbul'unda Osmanlı Ailesinin Evlenme ve Boşanma Verilerine Göre İncelenmesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C.10 Sa.1, 2015, s. 96.

kişilerin gelirlerine göre 100 dirhem, 300 dirhem, 1000 dirhem, 9 eşrefi altın ve 4300 akçe gibi farklı meblağlar olabilmektedir. Bazı Muhâlaa kayıtlarında kadınların kocalarından nafaka talebinde bulunmayacakları ve çocuklarının bakımını üstlendikleri görülmektedir.[153]

İslam hukukunda yer alan bir boşanma şekli olan muhâlaa, gayrimüslimler tarafından da uygulanmaktadır. Bu şekilde her kesimden kişilerin kadının, dilediklerinde boşanma isteklerini gerçeklerştirdiğini görmekteyiz.[154]

Talak kelimesi; çözmek, serbest bırakmak ve salıvermek anlamlarına gelmektedir. Talak ile boşanmak nikâh akdinin sona erdirilmesidir. Kuran'ı kerimde yer alan ayetlere göre boşanma yetkisi erkeğe verilmiştir. Hatta peygamber efendimizin geçimsizlik içinde olan sahabelere eşlerini boşaya bileceklerini söylediği belirtilmektedir.[155]

Evliliğin sonlandırılabilmesi için mahkeme kararı olması şartı yoktur. Kocanın tek taraflı karısından boşanabilme yetkisi bulunmaktadır. [156]Erkeğin belli sözlerle evliliği sonlandırması talak ile boşanma şeklinde olmaktadır.[157]

Talak evliliği tamamen bitirip bitirmemesine göre iki şekilde adlandırılmaktadır. Birincisi: Ric'i talak, bu şekilde boşanmış bir erkek istediği zaman karısıyla tekrar bir araya gelebilmektedir. İkinici ise: Bain talak, evliliğin tamamen sona ermesi durumu anlamına gelmektedir. Erkek artık geri dönemez tekrar bir araya gelebilmeleri için yeniden nikâh kıyıp mehir ödemesi gerekmektedir. Bain talaklar da genellikle kayıtlarının tutulması erkek tarafından gündeme getirilmektedir. Boşanma ile ilgili bazı davalarda kadın tarafında kocasının kendisini boşadığı dile getirilip kayıtlara geçirilmesi sağlanmıştır. Bu gibi durumlar kadının da bu evlilikten memnun olmadığını göstermektedir. Ayrıca mahkeme kadının da rızası olduğu durumlarda şahitler doğrultusunda karar vermektedir.[158]

Şartlı talak diye adlandırılan boşanma şeklinde bir takım şartlar belirlenir bu şartlara uyulmadığı takdirde direk boşanma işlemi gerçekleşmiş sayılırdı. Hem erkek hem de kadın boşanmak için şart koşabilmektedir. Erkeklerin boşanmak için koştukları şartlar arasında

---

[153] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007, s. 312-313.
[154] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, s. 316.
[155] Ali Yüksek, **"İslam Aile Hukukunda Boşanma Yetkisi ve Kadının Boşanması"**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.7/S.32, s.342-343.
[156] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, s.303.
[157] Serkan Sarı, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Diyarbekir'de Boşanma Hadiseleri (1655-1747)",** Tarih Okulu Dergisi, Sa. XXXII, 2017, s.359.
[158] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007, s. 303.

kendi Mahallesi dışında ki bir yere gittiğinde belli bir sürede dönmezse boşanmış olacağı şartı yer almaktadır. Şartlar kişiden kişiye değişiklik göstermektedir.

Talak ile boşanma da kişilerin yan yana olma şartı bulunmamaktadır. Ayrı yerlerdeyken boşandığını belirtip şahit göstermek yeterli olmaktadır.[159]

Devretmek, bir işi başkasına sipariş vermek anlamına gelen Tefviz, bir kimseyi bir işte yetkili kılmak anlamlarına da gelmektedir. Erkeğin islam hukukuna göre hakkı olan boşama yetkisini, ister evlilikten önce, ister evlilikten sonra üçüncü bir şahsa veya karısına devretmesidir. Bu şekilde gerçekleşen bir evlilikte kadın erkeğin rızasına veya hâkimin hükmüne gerek duymadan boşana bilme imkânı elde etmektedir. Kadının bu şekilde kocasından boşanma hakkı olduğu Kur'an-ı kerimde de geçmektedir.[160]

Tefrik ayrılma anlamına gelmektedir. Hukuki olarak tefrik mahkemenin vermiş olduğu karara göre eşlerin ayrılması demektir. Bu tür boşanmada kadın veya erkek mahkemeye boşanma talebinde bulunur eğer gerekçeleri kabul görürse boşanmalarına karar verilir.[161]

Mahkeme yoluyla boşanma iki şekilde gerçekleşmektedir. Birincisi: hukuki geçersizlik sebebiyle evliliğin sonlandırılmasıdır. Mahkemenin bu kararı alabilmesi için bazı durumların olması gerekmektedir. Aşağıdaki durumlarda evlilik mahkeme tarafından geçersiz sayılmaktadır;

- Erkeğin veya kadının evlilik yapmaya ehil olmaması

- Evlenecek kişiler arasında kan, süt gibi engellerin olması

- Kızın velisinin evliliğe rıza göstermemesi

- Evliliğin gerçekleşmesi için gereken şartların yerine getirilmemiş olması gibi nedenlerden ötürü mahkeme evliliğin sonlandırılmasına karar verebilmektedir.

İkincisi ise kadının bazı gerekçeler gösterip boşanmak istemesi mahkeme tarafından evliliği sonlandırmaktadır.[162]

---

[159] Hüseyin Nejdet Ertuğ, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Hicri 1137(1724-1725) Senesi İstanbul'unda Osmanlı Ailesinin Evlenme ve Boşanma Verilerine Göre İncelenmesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C.10 Sa.1, 2015, s. 95.

[160] Ali Yüksek, **"İslam Aile Hukukunda Boşanma Yetkisi ve Kadının Boşanması"**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.7/S.32, s. 344.

[161] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, s. 316.

[162] Ali Yüksek, **"İslam Aile Hukukunda Boşanma Yetkisi ve Kadının Boşanması"**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.7/S.32, s. 348-350.

Boşanmanın bazı özel sebepleri de bulunmaktadır. Kadın bu gibi durumlarda mahkemeye başvurup boşanma talebinde bulunabilmektedir. Bunları şu şekilde sıralayabimekteyiz:

- Kocanın kusurlu olması
- Kocanın hastalıklı olması
- Kocanın nafaka temin edememesi
- Kocanın kaybolması
- Kocanın hapse girmesi
- Kocanın karısını öldürmeye azmetmesi
- Kocanın karısını aldatması
- Kocanın mihri ödememesi

335 nolu defterde yer alan boşanma konulu davalarda öne sürülen gerekçeler genel itibariyle ya kadının kocasına itaatsizliği ya da kocanın karısına eziyet ettiği şeklindedir. Bu sebeplerden ötürü boşanma taleplerinde bulunulmaktadır. Mahkeme öne sürülen gerekçelerin doğruluğuna ancak her iki tarafında şahit göstermesi ve şahitlerin bunu kabul etmesi sonucunda karar vermektedir.

Defterimizde yer alan boşanma konulu davaların çoğunlukla eşlerinin kendilerine itaat etmemesi ve karşı çıkması sebebiyle boşanma gerçekleştirmek istedikleri şeklindedir. 77 numaralı belgeye baktığımızda Ömer beyin Zehra hanımla altı senelik evliliğinin olduğu ancak karısının kendisine karşı geldiği bu davranışından vazgeçmesi ve kedisine itaat etmesini istediği aksi takdirde boşanma yoluna gideceğini görmekteyiz. Belgelerden yola çıkarak her davanın boşanma ile sonuçlanmadığını bazı davalarda kadının haklı görülüp ona göre karar verildiğini çıkarmaktayız. 77 numaralı belgenin devamında Zehra hanımın söylenenleri inkâr edip kocası Mustafa beyin her dediğini yaptığını öne sürmesi ve buna şahit göstermesi neticesinde mahkemenin Zehra hanımı haklı bulduğunu görmekteyiz.

Sicilde yer alan 69 nolu belgede Ömer beyin karısı Huri hanımı talak-ı selase ile boşadığı belirtilmiştir. Boşanmadan sonra Huri Hanım boşanma netleşinceye kadar kocasının kendisine nafaka vermesini talep etmiştir. Dava sonucuna baktığımızda mahkeme kadının madur olmasını engellemek için Ömer beyin günlük üçer kuruş nafaka vermesine karar vermiştir.

Çevirisini yapmış olduğumuz belgelerden de anlaşıldığı üzere Osmanlı devletinin hukuk sisteminde kadınların maduriyetinin giderildiği ve zor duruma düşmelerinin engellendiği karşımıza çıkmaktadır.

3.3.NAFAKA DAVALARI

Kelime manası " harcamak, tüketmek" olan infak mastarından türetilen nafaka ihtiyaçların karşılanması manasına gelmektedir.[163]Nafaka, boşanma, kaybolma ya da ölüm gibi nedenlerden dolayı mahkeme kararı ile verilirdi.

Mahkeme tarafından verilecek nafaka miktarı, ölen kişinin bıraktığı mirasa ya da nafaka ödenecek kişilerin sayısına göre tespit edilirdi. Boşanma durumunda verilecek nafakanın kişinin günlük ihtiyaçlarını giderebilecek miktarda olması gerekmektedir. 67 numaralı belgede kadının günlük ihtiyacı yani günlük üçer kuruş şeklinde nafaka almasına karar verilmiştir.

Nafakayı karşılama kocaya aittir. Koca bunu karşılamadığı takdirde kadın mahkemeye başvuruda bulunabilirdi. 150 numaralı belgede Mustafa beyin boşamış olduğu karısı Vesile hanıma ve kızı Zeliha'ya vermesi gereken nafakayı ödemediği ve bu nedenle Vesile hanımın kendisine dava açtığı görülmektedir. Mahkeme Mustafa beyin karısı ve kızı için günlük üçer kuruş nafaka vermesne karar vermiştir.

Çalışmamızda nafaka ile alakalı 6 adet belge bulunmaktadır.[164] Bu tür belgelerin içeriği genellikle boşanan kişiler arasındaki mal taksimi ve ödenecek aylığın miktarının belirlenmesi şeklindedir. Belgelerde çocukların kiminle kalacağı ve çocukların masrafları dikkate alınarak değerlendirme yapılmaktadır. Kisve takdirinde kocanın imkânı doğrultusunda mal verilmesi söz konusu olmaktadır. Erkeğin boşadığı eşine ödemekle mükellef olduğu mehr'i müeccel, iddet nafakası ve meûnet-i sükna bulunmaktadır.[165]

Bir diğer nafaka türü ise boşanma durumunda kadının kocasından almış olduğu mihri talep etmesi şeklinde olmaktadır. 190 numaralı belgede karşımıza çıkan davada Mehmed beyin boşanma talebi karşısında karısı Emine Hanım kendisinden on sekiz sene önce almış olduğu iki yüz elli kuruş mihirin karşılığını talep etmiştir. Mahkeme belgeden anlaşılacağı gibi genellikle kocanın mihri ve nafaka bedelini ödemesi yönünde takdir etmektedir.

---

[163] Celal Erbay, "Nafaka", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt:32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2006, s. 282.

[164] DŞS 335 Belge No: 67, 69, 149, 150, 193, 202,

[165] Saadet Maydaer, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007, s. 134.

3.4.VASİLİK DAVALARI

Sözcük anlamı 'eklemek, bitiştirmek ya da birinden bir işi üzerine almasını istemek' demektir. Vesayet ise; İslam hukukunda mümeyyiz veya gayri mümeyyiz küçük olup yapmaya ehliyeti olmayan veya kısıtlı olan, ehliyeti sonradan kısıtlanan bir kişinin mallarını koruma ve onun adına işletme yetkisi olan anlamındadır. Vasi vesayet yetkisine sahip olan kişilere denir.[166]

Vasî, bir kimsenin mallarında veya çocuklarının işlerinde tasarruf etmek üzere nasb edilen kimselerdir. İslam hukukunda eşin ve küçük çocukların veya değişik nedenlerle geçimini temin edemeyen çocukların nafakası babaya aittir. Vasi eşin ve küçük çocukların, babanın ölmesi veya çeşitli nedenlerden ötürü ortadan kaybolması durumunda haklarının korunması ve mallarının idare edilmesi ve çocukların terbiye ve eğitimlerinin sürdürülebilmesi için tayini yapılan kimselerdir.[167]

Vasi olarak genellikle yakın akrabalar içerisinden gönüllü olan birisi tayin edilir. Belgelerde vasi tayininde öncelik erkeğin akrabasındaydı, erkek akrabaları vasi olunca anne ve diğerleri nazır olarak görevlendirilmektedir. Farklı bir uygulama olarak vefat eden kimselerin daha hayattayken vasi olarak birilerini tayin ettiklerini de görebilmekteyiz. Bu tür vasiliklere 'vasi-i muhtar'denmektedir. Hâkim tarafından belirlemiş vasilere ise 'vasi-i mensub' denilmektedir.[168]

Anne, baba ölümü veya boşanması sonucunda kalan çocukların bakıma muhtaç olmaları ve hayatlarını devam ettirebilmeleri için vasi tayin edilmektedir. Tayin edilen vasiler yetime kalan malların mahkemece belirlenmesi, kayıt altına alınması, tereke adı verilen bu malların 'kassam' adı verilen kişlerce tespiti sonrası koruma ile görevlendirilmetedir.[169]

Defterimizde genellikle vasi-i muhtar zikredilmiştir.[170] Bu tür davalar vasi tayin edilen çocukların Hisselerini kendi himayesine almak için açtıkları davaları içermektedir. Mahkeme

---

[166] Ömer Nasuhi Bilmen, **Hukuk-ı İslamiyye ve Fıkıhiyye Kamusu I-VIII**, C.V, Bilmem Yayınları, İstanbul 1970, s.116.

[167] Nurhan Mıstanlıoğlu, **"Kırşehir'de XIX. Yüzyılın Sonlarında- Kültürel Bakımdan Ailenin Genel Özellikleri",** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sa.23, Konya 2009, s.350.

[168] İbrahim Özçoşar, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000, s.265.

[169] Ercan Gümüş, "**18.Yüzyılın ilk Yarsısında Amid Kazası"**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014, s.201.

[170] DŞS 335 Belge No: 131.

genel itibariyle çocukların yaşları küçük olduğu hasebiyle tayin edilmiş olan vasinin vasiliğe devam etmesi şeklinde karar vermektedir.[171]

Vasi tayininde bazı önemli hususlar bulunmaktadır. Kısıtlı olan biri gayrimüslim ise vasi olacak kişi Müslüman olabilmektedir, ancak Müslüman kimseye gayri müslim biri vasi olarak atanamamaktadır.[172]

Osmanlı Devleti'nde sosyal düzen içerisinde en önemli unsur çocuklar ile ilgili düzenlemelerdir. Ebeveynlerinin vefâtından sonra kendilerine kalan malların zayi edilmeden yaşları rüşd olana değin muhafaza edilmesi ve vakti gelince teslim etmesi şeklinde gerçekleşen vasilik[173]Osmanlı döneminde özenle gerçekleştirilen dava türlerindendir. Vasi tayininde genellikle öncelik babanındır. Baba yok ise dede o da yoksa kadın vasi olarak tayin edilir. Osmanlı döneminde genellikle babanın olmadığı hallerde anne tayin edilmektedir.[174] Vasi olarak tayin edilecek kişinin akıl sahibi, buluğa ermiş, ve güvenilir olması gerekmektedir.

335 no'lu defterimizde 77 adet vasi tayini konulu belge yer almaktadır. İncelemiş olduğumuz defterlerde genellikle babanın vefâtından sonra kalan malların pay edilmesi, çocukların yaşları reşid olmadığı için annenin vasi olarak atandığı türden belgeler yer almaktadır. Bazı belgelerde amcaları, bazı belgelerde abilerinin bazı belgelerde ise kan bağı olmayan kişilerin vasi olarak tayin edildiğini görmekteyiz. Yapılan vasi atamalarında vasi olarak belirlenenlere vasisi oldukları kişilerin paylarına düşen meblağı ve eşyaları koruma, muhafaza etme yetkileri verilmiştir.[175]

3.5. MİRAS DAVALARI

Miras ile ilgili konular şer'i İslam kurallarına göre düzenlenmiştir. İslam Miras Hukuku'nda miras dağıtımı ve kime ne oranda ne kadar hak verileceği terekelerde kayıt altına alınmıştır.

---

[171] DŞS 335, Belge No: 206.
[172] Ömer Nasuhi Bilmen, **Hukuk-ı İslamiyye ve Fıkıhiyye Kamusu I-VIII**, C.V, Bilmem Yayınları, İstanbul 1970, s. 118.
[173]Seda Seraç Özturan, **"19. Yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı Mahkemelerinde Vasi Tayini",** Vakanüvist-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, Sa.1. Sakarya 2018., s. 241.
[174] Seda Seraç Özturan, **"19. Yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı Mahkemelerinde Vasi Tayini",** s. 142.
[175] DŞS 335,Belge No: 11, 14, 15, 18, 26, 28, 30, 33, 35, 38, 40, 43, 45, 47, 49, 52, 53, 55, 58, 63, 70, 72, 73, 76, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 101, 106, 109, 111, 113, 114, 118, 119, 121, 123, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 147, 148, 158, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 177, 181, 182, 183, 185, 187, 190, 194, 199, 201, 206, 213, 214

İncelemiş olduğumuz defterde 77 adet miras konulu belge yer almaktadır. Belgeler tereke olup ölen kimsenin kalan mal ve mülkünün varisler arasında pay edilmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Kalan eşyalar teker teker kayıt altına alınmıştır. Ayrıca varislerin Hisseleride ayrıntılı bir şekilde deftere kaydedilmiştir.[176]

Bir tereke kaydında dört kısım yer almaktadır. Terekenin baş kısmında ölen kişinin kimliği, unvanı, ait olduğu zümre, mesleği, ikamet ettiği ve öldüğü yer, vefat şekli, ölüm tarihi ve mirasçılarının kimler olduğu gibi hususlara dair bilgiler bulunmaktadır. İkinci kısımda ölenin geride bıraktığı mallar ve bu mallar için tahmini veya bilirkişiler tarafından tespit edilen fiyatlar yazılmaktadır. Üçüncü kısımda cenaze masraflarına, borçlarına, ıskata ve tereke yazımı sebebiyle alınan vergilere, varsa mehir ve nafaka borçlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Dördüncü kısımda ise mirasçıların herbirinin Hisseleri oranında alacakları malın nakdî değeri yazılmaktadır. Terekelerin bu kısımlarında Osmanlı iktisadi, sosyal ve kültürel hayatına dair kıymetli bilgiler bulunmaktadır.

3.5.1. Terekede Yer Alan Mirasçılar

Miras üzerinde hak sahibi olan dokuz grub bulunmaktadır. Bu gruplar yakın akrabadan uzak akrabaya doğru aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır.[177]

Birinci grup: 'Ashâbul' Ferâiz' denen yakın akrabalar olup terekeden birinci derecede hak sahibi olan kimselerdir. Bu gruba dâhil olanların sayısı on ikidir. Bunlardan on kişi ölen kişiye soy sop bakımından yakın olan kimseler olup yedisi kadın üçü erkekdir. Bu tür akrabalıklara "nesebi" denmektedir. Ölenin babası "eb", annesi "üm", babasının babası "cedd-i sahih", anasının anası babasının anası "cedd-i sahiha", ana bir kardeş "ah li-üm", öz kızı "bint sulbiyye", oğlun kızı "bintü'l ibn", ana baba bir kızı kardeş "uht lehuma", baba bir kız kardeş "uht lieb" ve ana bir kız kardeş "uht li-üm" olarak tereke defeterlerine kaydedilmektedir.[178] Ashâbul' Ferâiz de yer alan diğer iki kişi ise evlilik münasebetiyle akraba olan koca(zevç) ve karı (zevce)'dir. Bu tür akrabalıklara "sebebi" denilmektedir.

---

[176] DŞS 335, Belge No: 11, 14, 15, 18, 26, 28, 30, 33, 35, 38, 40, 43, 45, 47, 49, 52, 53, 55, 58, 63, 70, 72, 73, 76, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 101, 106, 109, 111, 113, 114, 118, 119, 121, 123, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 147, 148, 158, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 177, 181, 182, 183, 185, 187, 190, 194, 199, 201, 206, 213, 214,

[177] Sait Öztürk, **Askeri Kassam'a Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995, s.97.

[178] Hayrettin Karaman, **Mukayeseli İslam Hukuku I**, İrfan Yayınları, İstanbul 1999, s. 432-433.

İkinci grup "Asabe-i Nesebiye" olarak bilinen ölen kişiye erkek aracılığıyla bağlı olan erkek akrabalardır. Bu grupta yer alan kişiler ilk gruptan artan mirası alırlar yada ilk gruptan hiç mirasçı yoksa mirasın tamamını alırlar. Asabe-i nesebiye üç kısımdan oluşmaktadır. İlki ölen ile aralarına kadın girmeyen erkek akrabalar 'binefsihi asabe', ikincisi: erkek kardeşleriyle birlikte bulunan kadınlar 'bi gayrihi asabe', üçüncüsü: kız kardeşlere ait olan 'ma'a gayrihi asabe' şeklinde olduğu zikredilmektedir.[179]

Üçüncü grup: Azad edilen kölenin terekesinde hak sahibi olan kendisini azad eden erkek veya kadın "asabe-i sebebiye" yi oluşturmaktadır.

Dördüncü grup: Red yoluyla mirasçı olan ashâb-ı ferâiz ölen kişinin mallarının dağıtımından kalan kısmının ikinci kez neseben bağlı olanlara dağıtılmasıdır.

Beşinci grub: Ashâb-ı ferâiz ve asabe dışında kalan kadın veya kadın vasıtasıyla bağlanan erkek hısımlardır.

Altıncı grub: iki kişinin karşılıklı anlaşarak oluşturduğu hukuki ilişki olan 'mevle'l-muvalat' yani mukaveleli varis olarak bilinmektedir. Mevla olan kişi ölen kişinin hiçbir akrabası yoksa terekenin tamamına hak sahib olur.

Yedinci grub: Nesebi muristen başkasına ikrar yoluyla nisbet edilen hısım yani hiçbir akranalık bağı olmayan ancak kendisine 'oğlum' diye hitap eden kişinin terekesinde hakkı olan yedinci dereceden akraba olarak zikredilmektedir.

Sekizinci grub: Ölen kişinin hiç kimsesinin olmadığı durumda ölenin vasiyeti gereği terekesinin 1/3'ünü bıraktığı kimselerdir.

Dokuzuncu grub: Hazine yani Beytü'l mâl olarak geçen şer'i hukukta ölen kişinin hiç kimsesi olmadığı takdirde ya da olsada haklarını aldıktan sonra kalan meblağın hazineye kalmasıdır. [180]

[179] Sait Öztürk, **Askeri Kassam'a Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995, s.99-100.
[180] Ömer Lütfi Barkan, '"Edirne Askerî Kassamına Ait Tereke Defterleri", **Tarih Belgeleri Dergisi, III/V-VI**, Ankara 1993, s. 21-23.

3.5.2. Terekede Yer Alan Haklar

Teçhîz ve Tekfîn

Ölen kişinin terekesinden alınan kefenleme ve gömülme masrafları olarak bilinmektedir. Ölen kişinin yeterince malı yok ise masraflar ölen kişinin nafakasını temin etmekle yükümlü akrabalarından alınırdı. Bu kişilerde karşılayacak güçte değilerse Beytülmal'dan giderler karşılanırdı. Ölen kadınlar zengin olsalar bile cenaze masrafları kocası tarafından karşılanmaktadır.[181] Defterimizde birçok örnek yer almaktadır. Teçhiz ve tekfin masrafları toplamdan çıkarılıp kalan meblağ pay edilmiştir.[182]

Kazâ-ı Dûyun

Ölen kişinin terekesinden cenaze masrafları karşılanduktan sonra kalan ile ölenin borçlarının ödenmesidir. Allaha karşı borçlar olan zekât, adak vb. borçlar vasiyet edilmediği takdirde ödenmemektedir. Borçları ölen kişi sıhhatliyken itiraf etmiş veya mahkemede delillerle ispatlanmış ise terekeden ödenmektedir.[183]

Vasiyetlerin Yerine Getirilmesi

Ölen kişinin terekesinden 1/3'ünü vasiyet etme hakkı bulunmaktadır. 1/3'ünden fazlasını vasiyet etmişse bu vasilere danışılıp onay verildiği takdirde ödemektedir. Ölen kişinin hiçbir varisi yoksa kendisine ait olan bütün malını vasiyet edebilmektedir. Vasiyet işlemleri yapılabilmesi için ölen kişi sağlığında vasiyet için vasi tayin edmektedir. Eğer sağlığında vasi tayin etmemiş ise hâkim vasi tayin etmektedir.[184]

3.5.3. Kalan Terekenin Varislere Taksimi

Terekeden tüm masraflar çıkarıldıktan ve görevli kimselerin masraflarının ödenmesinden sonra ölen kişinin mirasçılarının hakkının ödenmesi işlemi gerçekleşmektedir. Varisler mirası reddedemezler ve muris bütün varislerine miras bırakmakla yükümlüdür.[185]

Çevirisini yapmış olduğumuz 335 nolu şer'iyye sicilinde yer alan 107 nolu belgede mirasın varisler arasında pay edilmesi şu şekilde gerçekleşmiştir. Diyarbakır Lice Serin

---

[181] Levent Kuru, **"29 Numaralı Edirne Şer'iye Sicili,"** Edirne Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.27.
[182] DŞS 335, Belge No:82.
[183] Ömer Lütfi Barkan, '"Edirne Askerî Kassamına Ait Tereke Defterleri", **Tarih Belgeleri Dergisi, III/V-VI**, Ankara 1993, s.19.
[184] Sait Öztürk, **Askeri Kassam'a Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995, s.97.
[185] Sait Öztürk, **Askeri Kassam'a Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri**, s.97.

Mahallesi sakinlerinden Ömer bin Hasan Kasımın vafatı üzerine kalan mallarının karısı Halime binti Hüseyin, kızları Kalime, Zaide, erkek kardeşi Mustafa, Ahmed, kız kardeşleri Kalime Zaide, erkek kardeşleri Mustafa, Ahmed, kız kardeşi Fatima ve annesi Nuriye binti Abdiye arasında pay edilmiştir. bengelerden de anlaşılacağı gibi miras bütün varisler arasında pay edilmektedir.[186]

Defterimizde yer alan belgelerdeki mirasın içeriği ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Mirasta yer alan eşya, hayvanat, mal ve mülkün ne olduğu ile ilgili ayrıntılı değerlendirme ekonomik yapı başlığı altında ileriki sayfalarda anlatılacaktır.

3.6.335 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN TASNİFİ

3.6.1. Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi

BELGE TÜRÜ	BELGE NUMARALARI
İ'LAM	1, 2, 3, 8/1, 8/2, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 37, 42, 51, 52, 59, 62, 65, 66, 71, 72, 74, 85, 114, 134, 140, 144, 146, 152, 153, 161, 174, 175, 178, 180, 184, 188, 189, 190, 193, 195, 196, 197, 199, 215
HÜCCET	4, 5, 6, 8/3, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 28, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60,61, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 154, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 176, 177, 179, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 191, 192, 194, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 112, 213, 214, 216

[186] DŞS 335, Belge No: 107

3.6.2. Belgelerin Konulaına Göre Tasnifi

KONULAR	BELGE NUMARALARI
Boşanma	3, 8-2, 9, 42, 77, 83, 117, 140, 146, 164, 193, 204
Borç	1, 2, 5, 12, 29, 51, 62, 71, 144, 162, 174, 175, 180, 195
Nafaka	67, 69, 149, 150, 193, 202
İcra	10
Alacak-Verecek	6, 8-3, 23, 31, 32, 60, 61, 64, 65, 68, 128, 134, 151, 152, 178, 184, 188, 189, 192, 196, 197, 215
Vesayet	11, 14, 15, 18, 26, 28, 30, 33, 35, 38, 40, 43, 45, 47, 49, 52, 53, 55, 58, 63, 70, 72, 73, 76, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 101, 106, 109, 111, 113, 114, 118, 119, 121, 123, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 147, 148, 158, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 177, 181, 182, 183, 185, 187, 190, 194, 199, 201, 206, 213, 214
Miras	11, 14, 15, 18, 26, 28, 30, 33, 35, 38, 40, 43, 45, 47, 49, 52, 53, 55, 58, 63, 70, 72, 73, 76, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 101, 106, 109, 111, 113, 114, 118, 119, 121, 123, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 147, 148, 158, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 177, 181, 182, 183, 185, 187, 190, 194, 199, 201, 206, 213, 214

3.6.3. Belgelerin Müslüman ve Gayr-i Müslim Davalarına Göre Tasnifi

DİNİ- ETNİK GURUP DAVALARI	BELGE NUMARALARI
Gayr-i Müslimlerin kendi Aralarındaki	8/1, 24, 51, 52, 53, 54, 58, 70, 86, 105, 114, 120, 121, 122, 123, 135, 137, 141, 142, 144, 178, 179,

Davalar	
Müslümanlarla Gayr-i Müslimler Arasındaki Davalar	31, 59, 60, 62, 74, 85, 106, 129, 134, 140, 163, 164, 182, 185, 204,
Müslümanların Kendi Aralarındaki Davalar	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8/2, 8/3, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 55, 56, 57, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 115, 116, 117, 118, 119, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 133, 136, 138, 139, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 180, 181, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216

3.7.335 NUMARALI BELGEYE GÖRE LİCE'NİN İDARÎ YAPISI

Osmanlı Devletinde taşra idaresi, köy(karye), nahiye, kaza, sancak (livâ) ve eyalet şeklinde teşkilatlanmıştır. Kazalar, kendisine bağlı köylerle birlikte nahiyelerin birleşmesi sonucu meydana gelmiştir. Kazaların birleşmesinden sancaklar, sancakların birleşmesinden ise eyaletler meydana gelmiştir.[187] I Mehmet döneminde gerçekleştirilen fetihler sonucunda Ru beylerbeyi (Sivas) kuruldu. XVI. Yüzyıl başlarına Diyarbakır, Erzurum ve Mısır Eyaletleri ilave olundu. XVII. Yüzyılda eyalet sayısı kırkı geçmiştir.[188]

Diyarbakır'ın ve çevresinin Osmanlıların eline geçmesi 1515 yılana tekabül etmektedir. Bu dönemden itibariyle Diyarbakır Beylerbeyliği olarak idari yapılanma başlamıştır. Bu idari yapı içerisinde Diyarbakır merkez olmak üzere 36 liva yer almaktadır.

[187] Mehmet Ali Ünal, **"Osmanlı Devletinde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı ",** C.VI, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 2000, s. 118-119.
[188] Halil İnalcık, "Eyalet", **İslam Ansiklopedisi**, C. 11, TDV Yayınları, İstanbul 1995, s. 548-549.

Lice ilk dönemlerde sancak, sonraki dönemlerde ise Kazâ durumunda bulunan ve Atak ya da Antak adıyla anılan köy durumundaydı. Uzun yıllar bu şekilde varlığını koruyan Lice 1839 yılında merkeze bağlı Kazâ merkezi haline getirilmiştir. 1848 tarihli bir şer'iyye sicilinde merkez sancağa bağlı bir Kazâ olan Lice'nin Tavuslu Ulva ve Tavuslu Sufla adında iki Nahiyesi bulunmaktadır.[189]

1869-1905 yıllarına ait Diyarbakır salnamesinde Lice'ye Tabi Hani kasabası olduğu belirtilmete ve bu kasbada 671 hane, 2 han, 101 dükkân, 3 mağaza, 7 fırın, 1 boyahane, 1 debbağhane, 1 çamaşırhane, 2 cami-i şerif, 2 mekteb, medrese, 2 ziyaret, 8 değirmen, 2 deynek, 5 ahır, 8 samanlık, kilise, 4 çeşme, havuz, 4 arsa, 260 tarla, 106 bahçe, 682 bağ, 522 kavaklık vb. bulunmaktadır.[190]

1883 yıllarında Lice'nin sadece Hani nahisyesi bulunurken 1890 yılında Hani ve Garaz adlı iki Nahiyesi bulunmaktadır.[191] Çevirisini yapmış olduğumuz belgelerde genellikle Hani Nahiyesi geçmektedir. Yer yer Karaz Nahiyesinden de söz edilmektedir. 73 numaralı belgede olduğu gibi Hani Nahiyesi'ne bağlı karye ya da mahallede yaşayan kişileri anlatırken Nahiye isimleri geçmektedir.

1905 yıllarında Lice'ye tabi Hani kasabasında 818 Zükûr-i Müslim, 908 Zükûr-i gayr-i Müslim bulunmaktadır.[192]

1950 yılından sonra tüm ülke genelinde idari yapının oturmuş olduğunu söylemek mümkündür. 1960 tarihinde Lice ilçesinin Hani bucağında 17 köyü ilçe merkezi haline dönüştürülmüştür. Böylece Lice'nin idari sahasında daralma meydana gelmiştir. Bu tarihten sonra Lice'nin idari yapısında günümüze kadar pek fazla değişiklik olmamıştır.[193]

3.7.1. Sancak ve Kazalar

İdarî taşkilâtta en fazla yere sahip birimler kazalar ve sancaklardır. Sancaklar Osmanlı Devleti'nde taşra yönetiminin ana birimini oluşturmaktadır. [194] Sancaklar kazaların birleşmesiyle oluşmuş olup yönetimi Sancakbeyi'ne bırakılmıştır.

---

[189] Mehmet Zeydin Yıldız, "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012 s. 206
[190] Diyarbakır Salnâmeleri (1286-1323), I. Cilt **Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi**, İstanbul, 1999, s.367-368
[191] Mehmet Zeydin Yıldız, "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, s. 207
[192] Diyarbakır Salnâmeleri (1286-1323), I. Cilt, s.370
[193] Mehmet Zeydin Yıldız, "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", s. 209
[194] İlber Ortaylı, **Türkiye Teşkilatı ve İdare Tarihi**, Cedit Neşriyat, Ankara 2007, s. 254.

Günümüzde idari teşkilatta ilçenin karşılığı olan kaza, Osmanlılarda hem kadının idare alanını oluşturmakta hemde bu bölgeyi tanımlayan coğrafi bir terim özelliği oluşturmaktadır.[195]

335 numaralı Şer'iyye Sicilinde karşımıza çıkan kaza Lice kazasıdır. Belgelerde genellikle Lice kazasına bağlı karyelerde geçen davalar görülmüştür.

Defterde Lice dışında kazalardan bahsederken Şer'iyye Mahkemesine başvuran kişilerin ikamet adreslerini belirtmek ya da sözkonusu olan davada, kişiler arasında anlaşmazlığa sebep olan arazinin sınırlarını belirtmek için kullanılmıştır. On numaralı belgede geçen Genç sancağına bağlı mezrada Savat karyesi toprağında etrafı dağ ile çevrili bir kıt'a sulu tarlasına Mahmud bin Berzan'ın müdahalesi hükmü örnek verilebilir.

3.7.2. Karyeler

Günümüzde köy olarak karşılık bulan karyenin kökleri oldukça eskilere dayanmaktadır.[196]Osmanlı Devleti kayıtlarında köy karye olarak geçmektedir. İncelemesini yatığımız defterde köyler karye olarak karşımıza çıkmaktadır.

335 Numaralı Lice Şer'iyye Sicilinde toplam 40 adet karye tespit edilmiştir. Bu karyelerden en çok kullanılanları Biti ve Tepe Karyesi'dir. Belgelerde yer alan karye isimleri Şer'i Mahkemeye başvuran kişilerin nereli olduğunu ve verâset vekâleti hükümlerinde, ölen şahsın nereli olduğunu belirtmek için kullanılmıştır.

Defterimizde yer alan karyeler ve hangi belgelerde yer aldıkları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 6. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Karyeler

Tepe Karyesi	129, 135, 137, 138, 139, 141, 142, 143
Kuçhar Karyesi	145
Atak Karyesi	136
Çeper Karyesi	85, 96
Selasin Karyesi	97, 98, 99
Bağlan Karyesi	100, 101, 125, 126, 183, 202

[195] Tuncer Baykara, "Kaza", **İslâm Ansiklopedisi**, C.25, TDV Yayınları, İstanbul 2002, s.119.
[196] Ferit Develioğu, **Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Akaydın Kitapevi, Ankara 1997, s. 491.

Serin Karyesi	27, 31, 107
Sığınak Karyesi	103, 130
Makriyan Karyesi	108, 109
Dibek Karyesi	110
Damar Karyesi	111,
Zara Karyesi	13, 112, 113, 115
Dirhost Karyesi	74, 124
Serdi Karyesi	8/2, 47, 48, 81, 91, 98
Zerhat Karyesi	56, 82, 92
Kom Karyesi	88
Kadem Karyesi	88, 196
Bibeşin Karyesi	94, 95
Çarşı Karyesi	57, 63, 78, 161, 163, 167
Yaprak Karyesi	1
Derkan Karyesi	1
Biti Karyesi	2, 12, 40, 41, 75, 76, 79, 80, 81, 93
Hedik Karyesi	3, 211, 214
Kulb Karyesi	3
Rezdinha Karyesi	6
Karaz Karyesi	8/2, 58, 70, 74, 146, 205
Gürbeğli Karyesi	10, 15
Hayırbeğ Karyesi	11
Havri Karyesi	13
Soğa Karyesi	30
Nirbağan Karyesi	42

Hayza Karyesi	44
Şeyh Halilkan Karysi	45, 46
Ulucak Karyesi	53
Edhani Karyesi	54
Karaz Karyesi	58, 70, 74
Kom Karyesi	86
Kadem Karyesi	88
Tepe Karyesi	135, 137, 141, 142

3.7.3. Mahalleler

Osmanlı şehrinde mahalle, birbirininden sorumlu, birbirini tanıyan, sosyal dayanışma içerisinde olan kişilerin yaşadığı yerdir. Bir diğer anlamıyla, aynı mescitte ibadet eden cema'atin aileleriyle birlikte yerleştikleri yerlerdir.[197]

335 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili'nde geçen toplam 36 mahalle ismi tespit edilmiştir. Defterde geçen mahalleler, Lice Kazasına bağlı olanlar, Lice'nin Karyelerine bağlı olanlar ve Lice dışında kalan mahalleler olarak ayrı ayrı ele alınmıştır.

Defterimizde Lice Kazasına bağlı en çok kullanılan mahalle 46 kez ile Kali Mahallesidir. Karahasan, Cami-i Kebir, Molla, Delvan Mahalleleri Kali Mahallesi'nden sonra en çok belge içeren davalardır.

Belgelerimizi incelediğimizde bazı mahallelerde Ermeni milletinin çoğunlukta olduğu karşımıza çıkmaktadır. Bu belgelerde "Devlet-i Aliyye'nin Ermeni Milletinden" ifadesi yer almaktadır. Bu ifade, belgelerde ki hükümlerin hepsinin Ermeni Gayrimüslimlerle alakalı olduğunu göstermektedir. Bu mahalleler içerisinde en çok kullanılan, 9 hükümde geçen Kilise Mahallesi'dir. Bunu takip eden Sarıtomas mahallesidir.

Defterimizde yer alan mahalleler ve hangi belgelerde yer aldıkları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 7. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Mahalleler

[197] Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki Mahalle'nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine" **Osmanlı Araştırmaları IV**. **C. 9**, İstanbul 1985, s. 69.

Molla Mahallesi	1, 3, 4, 5, 8/2, 8/3, 16, 17, 24, 26, 29, 59, 69, 73, 92, 131, 152, 167, 188, 194
Kali Mahallesi	1, 6, 8/2, 8/3, 14, 16, 17, 24, 26, 30, 32, 37, 58, 61, 62, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 87, 96, 118, 119, 131, 140, 144, 147, 153, 162, 165, 167, 168, 174, 175, 183, 184, 185, 189, 190, 204, 115
Şaar Mahallesi	38, 39, 111, 147, 148, 149, 153, 161, 164, 173, 182, 188 201, 203,
Cami-i Kebir Mahalesi	3, 4, 5, 18, 29, 67, 69, 161, 190, 195, 196, 206, 207, 215
Hıncıs Mahallesi	4, 175, 176
Pirustan Mahallesi	8/1
Hancı Mahallesi	8/3, 45, 180, 184
Kıyı Mahallesi	9, 61, 85, 152, 153
Delvan Mahallesi	14, 25, 33, 34, 83, 84, 150, 183, 191, 195, 198,199, 200
Kaba Mahallesi	6, 10, 11, 19, 20, 21, 24, 59, 85, 129, 134
Şiar Mahallesi	21, 67, 69, 70, 104, 132
Körtük Mahallesi	35, 36, 37, 64, 117, 129, 132, 164, 168, 181, 186, 187, 188
Zağren Mahallesi	51, 128
Külliye Mahallesi	51, 52, 60, 144, 152, 158, 163, 182
Çavundur Mahallesi	61, 204
Kelvan Mahallesi	19, 26, 66, 153, 158, 182, 198
Hazran Mahallesi	68
Tuzla Mahallesi	72

Karaz Mahallesi	8/2, 58, 70, 74, 146, 205
Karahasan Mahallesi	28, 29, 84, 89, 105, 106, 150, 159, 160, 161, 165, 166, 167, 202
Sarıtomas Mahallesi	114, 120, 121, 122, 123, 178
Sığınak Mahallesi	102, 103, 130
Makreyn Mahallesi	131
Meşkin Mahallesi	133, 134
Heza Mahallesi	144, 150, 212, 213
Sükutlu Mahallesi	151
Ortahos Mahallesi	179
Kaba Mahallesi	24, 129, 134,
Kilise Mahallesi	31, 51, 52, 60, 144, 158, 163, 182 185
Zağrem Mahallesi	51
Kali Mahallesi	62, 96
Karahasan Mahallesi	105, 106
Sarıtomas Mahallesi	114, 120, 121, 122, 123, 178
Ortahos Mahallesi	179

3.7.4. Belgelerde İsmi Geçen İdari Görevliler

Şer'iyye mahkemelerinde davaların görülmesinde kadıların yanı sıra idari görevlilerde yer almaktadır. 335 nolu Lice Şer'iyye Sicil defterinde idari görevlilere sıklıkla rastlanılmıştır. Bu görevliler kimi davalarda davanın hükmüne karar verirken, kimi davalarda tarafların şahitleri olarak mahkemede hazır bulunmuşlardır.

Defterimizde yer alan idari görevlilerin görevi, nerede görev yaptığı ve isimleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 8. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan İdari Görevliler

Karye-i mezkûr İmamı Molla Hüseyin bin Yusuf bin Ahmed,

Muhtar Yusuf bin Şakir bin Ömer
Lice'nin Şa'ar Mahallesi İmam Molla Hüseyin bin Aziz bin Ömer
Lice'nin Şa'ar Mahallesi Muhtarı Mehmed bin Hasan bin Halid
Hıncıs Mahallesi İmamı Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Ömer Efendi
Hıncıs Mahallesi İmamı Molla Mustafa bin Rıfat bin Ahmed
Hıncıs Mahallesi Muhtarı Mahmud bin İbrahim bin Hasan
Hıncıs Mahallesi 'ulemadan Hacı Mahmud ağa bin Hacı Yusuf'
Molla Mahallesi emir-i Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Ömer Efendi
Molla Mahallesi Muhtarı Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin
Cami'i-i kebîr Mahallesi Muhtarı Arif Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey
sadr-ul kitab Aftuz
Kali Mahallesi İmamı Molla Mehmed bin Mustafa bin Halid
Kali Mahallesi Muhtarı Mustafa bin Hüseyin bin Faik
Gürbeyli muhtar Ahmed bin Abdurrahman bin Hüseyin
Eytam müdiri abdurrahman efendi
Serin imamı Hacı Mehmed Efendi
Kali Mahallesi imamı Mehmed Said Efendi bin Molla Âdem bin Adil
Kali Mahallesi muhtarı Mustafa bin Hasan Ferik
Körtük Mahallesinden Mehmed bin Musa bin Ali
Biti marifan Hacı Mustafa bin Emin bin Bekir
Hacı Mehmed bin Emin
marifan Hancı Mahallesinden Hüseyin bin Hacı bin Hacı Ali
Minunağa Mahallesi İmam Mahmud bin Resul
Minunağa Mahallesi muhtarı İbrahim bin Fahsur bin Sa'dun
Mahsusi ahsari Hacı HüseyinArd deresi Karyesi Muhtarı Hacı Süleyman

Karye-i mezkûr İmamı Molla Yusuf
Şaar Karyesi ahalisinden Mehmed bin Hacı Hüseyin
Zara İmamı Alaadin bin Hüseyin
Zara Muhtarı Ömer sehabe sükkanı
Sarıtomas Mahallesi Muhtari edhanisi veled Masi veled Sehada
Sis Karyesi İmamı Mehmed bin Molla Hamid
Sis Karyesi Muhtarı bin Hasan bin Mahmud
Makreyan Karyesi İmamı Mehemd bin Hüseyin Ali
Makreyan Karyesi Muhtarı Ömer bin Timur bin Binaz
Delvan Mahallesinin İmamı Molla Mehmed Tahir bin Hüseyin bin Hacı Abdurrahman
Delvan Mahallesi Muhtarı Hacı Mehmed bin Hacı Hüseyin bin Aziz
Kıyı Mahallesi İmamı Hacı Hasan Efendi bin Mehmed bin Ahmed
Kıyı Mahallesi Muhtarı Arif bin Hacı Resul bin Hacı Ahme
Kaba mahalesi İmamı Hacı Hasan bin Mehmed
Kaba Mahallesi Muhtarı Ali bin Hacı Reşid bin Hacı Ahmed
Çarşı Mahallesi marufan Hatib Ali Efendi bin Sa'dun Efendi
Çarşı Mahallesi İmam Abbülhamid Efendi bin Mustafa Efendi MehmedEfendi
Tel Karyesi İmamı Molla Mustafa bin Molla Ahmed bin Mirhane
Tel Karyesi Muhtarı Mehmed bin Bedirhan bin Bekir
Bostan İmamı Molla Ali bin Osman bin Molla Kasım
Bostan Muhtarı Osman bin Fettah bin Mehmed
Katib Asaf Efendi bin Mehmed Efendi
Sadrı-l küttab Mehmet bin Hacı Yusuf bin Mehmet

3.7.5. Diyarbakır Vilayetinde Yer Alan Askeri Birimler

Diyarbakır vilayetinde askeri birlik olarak Dördüncü Orduyu Humâyûn yer almaktadır.

- Dördüncü Orduyu Humâyûna bağlı;

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Taburu

Piyade Birinci Alayın Birinci Taburu

Piyade İkinci Alayın Birinci Taburu

Piyade Altıncı Alayın Birinci Taburu

Birinci Talî'a Taburu

İkinci Talî'a Taburu

Beşinci Talî'a Taburu

Süvari Üçüncü Alay

- Dâhil-i Vilayette Bulunan Ümerâ ve Zabıtân-ı Asâkir-i Redîfe bağlı;

Redif birinci Alayın Birinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun İkinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Taburu

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Taburu

Beşinci Redîf Alayının Üçüncü Taburu

Altıncı Redîf Alayının Birinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun İkinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Taburu

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Taburu

- Vilayette Bulunan Asâkir-i Zabtiye Alayıba bağlı;

Alay-ı Mezkûrun Birinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun İkinci Taburu

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Taburu

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Taburu

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Taburu

Adlı birimler yer almaktadır.[198]

Defterimizdeki birinci belgede nizamiye-i dördüncü orduyu hümayun yirminci alayında beşinci bölükte dördüncü takımda vefat eden Mehmet bin Abdülfettah bin Hasan'ın aynı

[198] Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, **H.1286-1323**(**1869-1905**), Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Birinci cilt, İstanbul, 1999, ss. 324-337.

takımdaki Ahmet Bey bin Hacı Abdi bin Hüseyin Beye on kuruş borç vermesi ve borcu varislerinin talep etmesi ile ilgili davadır.

Yine ikinci belgede nizamiye otuz birinci alayının birinci taburunda dördüncü bölükte vefat eden Salih bin Derviş bin Abdi yaşarken Tahir bin Mehmed bin Musa Beye on guruş maaşını borç vermesi ve borcun varisleri tarafından talebi ile ilgili davadır.

İncelemiş olduğumuz belgelerin konusu genel itibariyle şahısların askeri görevini yaptığı esnada vefat etmesi ve aynı takım, bölük veya alayda bulunduğu arkadaşlarına borç olarak para veya maaşını vermesi ve geri alamadan vefat etmesi sonucunda varislerin meblağı talep etmeleri şeklinde açılan davalardır. Belgelerimizde geçen diğer askeri birimlere örnek olarak aşağıdaki birimleri verebiliriz;

Nizamiye ordusu birinci alayı birinci taburu ikinci bölük beşinci zabtiye (12b)

Nizamiye ordusu beşinci alayı ikinci taburu üçüncü bölük altıncı takım (26b)

Nizamiye üçüncü ordu altıncı bölük (28b)

Nizamiye süvari üçüncü alay birinci bölük (29b)

Nizamiye süvari üçüncü orduyu hümayun on altıncı alayı beşinci bölük (30b)

Dördüncü askeri nizamiye alayı altıncı alayı birinci taburu üçüncü bölük altıncı takım (37b)

Nizamiye kırk dokuzuncu alayı birinci tabur dördüncü bölük üçüncü takım (65b)

Nizamiye ordusu altıncı alayı ikinci tabur sekizinci bölük dokuzuncu takım (71b)

Defterimiz de yer alan askeri birliklerin geçtiği belgelerdeki dava konuları genel itibariyle aynı şekilde sonuçlanmıştır.

3.8.335 NUMARALI LİCE ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE LİCE'DE SOSYAL HAYAT

3.8.1. İsimler

Bilindiği gibi, Şahısları birbirinden ayırmak için kullanılan kalimelere isim veya ad denilmektedir. Bir toplumda kişi adları yer adları gibi bir milletin kültürünü, örf adetlerini ve dini inançlarını yansıtmaktadır. [199] Bu bağlamda ad verme adetleri aynı milletin kabile ve boyarına göre ve mensubu oldukları dini inançlarına göre değişiklik göstermektedir. Ayrıca

[199] Abdurrahman Varis, "Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme", **Milli Folklor Dergisi** C.16, S. 61, 2004, s. 124

savaşlar, inkılâplar, bağımsızlık mücadeleri, turizm, ticaret, iktisadi ilişkiler ve ülkeleri[200]n yönetim şekilleri halkların kültürüne, tarihine, diline etki ettiği gibi isim koyma adetlerine de önemli tesirler göstermiştir.

Osmanlılarda soyadı uygulaması olmadığından dolayı kişileri bir birinden ayırt edebilmek için çeşitli unvan ve lakaplar kullanılmaktadır. İncelediğimiz belgelerde genel itibariyle kişiler belirtilirken aile büyüklerinin isimleriyle birlikte anıldıklarını görmekteyiz. (Ahmet Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin).[201]

Ayrıca belgelerimizde hem kadın hem erkek isimleri dini nitelik taşımaktadır. Kişilerin dini kimliklerini gösteren "Hafız, Molla, Hacı, İmâm" gibi unvanlar isimlerin başında sıkça zikredilmektedir.[202]

İsimler başlığı altında defterde geçen Müslüman ve Gayrimüslim isimleri tablolaştırılmıştır.

3.8.2. Belgelerde Sıkça Kullanılan Müslüman Erkek ve Kadın İsimleri

İsimler sadece insanların diğer insanlardan ayrılmasını sağlayan bir etiket değil, aynı zamanda toplumları, kitleleri ve kültürleri birbirinden ayırmaya yarayan bir nitelik taşımaktadır. Defterimizde yer alan Müslüman isimleri genellikle dini nitelik taşımaktadr. Dini motif barındıran "Ömer, Osman, Ali, Hasan, Hüseyin, Abdullah Aişe, Fatima, Zayneb, Hatice" vb. isimler kullanılmıştır. Ayrıca çocuklara dedelerinin isimlerinin verildiğine sıkça rastlamaktayız. Bu şekilde isimlendirme aile büyüklerine saygının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. 77 numaralı belgede Resul bin Süleyman bin Resul ismi bu duruma örnek verilebilir.

Defterimizde sıklıkla karşımıza çıkan Müslüman kadın ve erkek isimleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir

Tablo 9. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Müslüman Kadın ve Erkek İsimleri

Erkek İsimleri	**Kadın İsimleri**
Hasan, Hüseyin, Mehmet, Abdi, Musa, Ahmed, Ömer, Salih, Abdulfettah, Mahmud, Abdullah, Safer, Yusuf, Şakir, Aziz, Sa'id, Rüşdi, Mustafa, Osman, Sait, Selim, Sabri, İsmail, Mahfuz, Halim, Nuri, Ali, Arif,	İmmi, Faika, Hayriye, Behiye, Zeynep, Sıdıka, Hatice, Halime, Havva, Fatima, Medine, Aişe, Zaide, Zühre, Esma, Amine, Emine, Vesile, Asiye, Keziban, Hatun, Meryem, Medine, Rahime, Hüsna, Saliha,

[200] M. Asır Yoldaş, S. Coldaşbaev Anvar, " Hristiyanlık Ve İslamiyet'in Rus Ve Kırgızların Ad Koyma Geleneklerine Etkileri", **Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 1, S. 1, 2016, s. 31.
[201] DŞS 335, Belge no: 1.
[202] DŞS 335, Belge no: 14, 15, 31,

Recep, Hatip, Abdulgaffar, Zekeriya, İbrahim, Şevket, Perasim, Halil, Tahir, Seyid, Sa'dun, Reşid, Ali, Abdurrahman, İsa, İsmail, Şerif, Osman, Kemal, Emin, Mustafa, Aziz, Zekeriya, Sülleyman, Kasım	Zeliha, Fazile, Huri, Perişan, Kader

Sicilde ölmüş olan bir Müslüman'dan bahsedilirken "…bundan akdem vefat eden…" ifadesi kullanılmıştır. Müslimlerden bahsederken oğlu/kızı anlamına gelen " ibn/bin/binti" ifadeleri kullanılmıştır.

3.8.3. 335 Nolu Defterde Yer Alan Gayr-i Müslîm Kadın ve Erkek İsimleri

Defterimizde Gayrimüslimlere ait birçok isim geçmektedir. Defterde yer alan; Erakil Karabeyt, Serkis, Haço, İvan, Tomas, Rapo, Arakil Malko, Agya, İbranos gibi isimler sıkça kullanılmıştır. Bu isimler Ermenilere aittir. Bir Gayrimüslimden bahsedilirken oğlu /kızı manasında "veled/velede-i" ifadeleri kullanılmaktadır. Bu ifadeler, Müslim ve Gayrimüslimleri ayırt etmekte kullanılmıştır. Yine defterde Ermenilerden bahsederken "Teab-i Aliyenin Ermeni milletinden" şeklinde ifade edilerek belirtilmiştir. Ölmüş bir Gayrimüslimden bahsedilirken "… bundan akdem fevt olan …" ifadesi kullanılmıştır.

Defterimizde sıklıkla kullanılan Gayrimüslim erkek ve kadın isimleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 10. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Gayrimüslim Kadın ve Erkek İsimleri

Erkek İsimleri	**Kadın İsimleri**
Haço, Manuk, Rapo, Eküb, Karabeyt, Rapo, İbranos, Mikail, Gorgi, Malko, Tomas, Agya, Arviyet, İvan, Ohan, İrmo, Zâl, Makroviç, Hayrabeyt, Tord, Serkis, Bidaros, Arakil, Boğos,	Pirluse, Zeru, Salko, Mako, Lusiyon, Susan, Emas, Zenu, Meryem, Şeru, Emnamas, Elyenin, İrsekbe, Menus,

3.8.4. Lakaplar-Unvanlar ve Sosyal Statüle

Unvan kullanılma geleneği Türkler, Araplar ve İranlılar arasında oldukça yaygındır. Terim olarak unvan halife ve hükümdarların, vezirlerin, eyalet valilerinin, başkumandanların

ulemanın ve resmi görevlilerin sıfatlarını ifade eder.[203] Lakap bir kimseye asıl adından ayrı olarak sonradan takılan addır. Nizamülmülk Siyasetname adlı eserinde, "Lakap onu taşıyan kişiye uygun olmalıdır" der ve çoğalması durumunda değerinin azalacağını bu konuda hassas davranılması gerektiğini tavsiye eder. Lakaplar övgü ve yergi içerebilir.

İncelemesini yaptığımız defterde oldukça sık unvanlara rastlamaktayız. En fazla karşımıza çıkan unvan "Efendi ve Bey unvanlarıdır. Bir saygı unvanı olarak hemen hemen bütün belgelerde karşımıza çıkmaktadır. Sık kullanılan diğer bir tabir de "Ağa" unvanıdır. Birçok kuruluşun başındaki amirlere, yörlerin idaresini ellerine almış kimselere verilen unvandır. Ayrıca ağa askeri teşkilatta en çok kullanılan unvandır. Bunların dışında defterimizde karşımıza sıklıkla çıkan ünvanlara Hâcı, Mollâ, Derviş, Naib, Zabit, Muhzır, Çavuş, Keşiş, Katib, Sadr-ı küttab örnek olarak gösterilebilir.

3.9.335 NOLU DEFTERE GÖRE LİCE'DEKİ DİNİ YAPI

İncelediğimiz dönemin Şer'iyye sicilli belgelerinde bölgede kozmopolit bir inanç yapısının varlığını tespit etmekteyiz. Belgelerde çoğunluğun İslam inancına sahip olduğu bunun yanı sıra Ermenî [204] inancına sahip olanların da mevcut olduğu görülmektedir.

Osmanlı devletinde var olan bu çoğulculuk, farklılıkları koruma ve sürdürme biçiminde anlaşılmış ve uygulanmıştır. Böylece Oamanlı Devleti'nde çeşitli dini ve kültürel kesimler bir arada yaşama ve varlıklarını koruma imkânı elde etmişlerdir. Her grup kendi dinini, dilini, fikirlerini ve yaşama biçimlerini muhafaza ederler.[205]

İncelediğimiz belgelerde "teb'a-i devlet-i alliyye'nin Ermenî milletinden" şeklinde aktarılmaktadır.[206]

Kendi dinî inanç ve geleneklerini serbest bir şekilde sürdürdüklerini, ibadet hanelerinin Lice'de yer aldığını (Kilise), din adamlarının "keşiş" unvanını kullandıklarını tespit etmekteyiz. Aynı zamanda gayr-i Müslimlerin idarî görevlerde yer aldıkları belgelerde karşımıza çıkmaktadır.[207]

[203] Abdükarim Özaydın, "Unvan", **İslâm Ansiklopedisi**, TDV, C.42, Ankara 2012, s.163
[204] DŞS 335, Belge no: 178.
[205] DŞS 335, Belge no:24.
[206] DŞS 335, Belge no: 24.
[207] DŞS 335, Belge no: 31.

İncelemiş olduğumuz belgede camiler yer almaktadır ibadethane ve dava görülen yer olarakta belirlenen bu cami Karaz Camii Şerif olarak bilinmektedir.[208]

3.10. 335 NOLU DEFTERE GÖRE LİCE'DEKİ EKONOMİK YAPI

Osmanlı iktisat tarihi açısından değerlendirdiğimizde siciller, halkın geçim tarzı, ithalat malları, yetiştirilen tarım ürünleri, günlük hayatta kullanılan eşyalar ve değerleri gibi pek çok konuda bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Tereke kayıtlarından, varisler arasında çıkan anlaşmazlık üzerine mahkemeye intikal eden davalarda yer alan kişilerin gelirlerinin tespit edilmesi sağlanmaktadır. Bu bağlamda Şer'iyye Sicillerinin ilgili oldukları bölgede toplumun ekonomik bakımdan gelir düzeyi ve tabakalaşması hakkında bilgi edinme ve daha gerçekçi değerlendirmeleri kaynaklara dayanarak yapma fırsatı doğmaktadır.

İncelenen defteredeki kayıtlarda, bölgenin o dönemki ekonomik yaşantısına ışık tutabilecek bir kısım bilgilere ulaşılmışır. Defterin çok sayıda miras hükümlerini barındırması okonomik yapı hakkında daha fazla bilgi edinmemizi sağlamıştır.

Kayıt altına alınan belgeler doğrultusunda Lice'de köy ya da mahallede evin tek veya iki katlı olması az veya çok oda bulunması gibi unsurlar ev sahibinin maddi durumu hakkında bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Baktığımızda evler genellikle tek veya iki katlı olup büyükbaş veya küçükbaş hayvana rastlanılan durumlarda ahır veya samanlıklara rastlanmaktadır. Örneğin 81 numaralı belgede Serdi karyesinden Mustafa Bey'in terekesinde "bir bab hane" şeklinde kayıt tespit edilmiştir. 86 numaralı belgede 300 kıymet değerinde bir kıt'a bağ yer almaktadır.

Terekelerde mutfak eşyaları değişik açılardan aileyi anlamamızı sağlamaktadır. Örnek aldığımız Lice ailelerinin hemen hepsinde bakır kap-kacak bulunmaktadır. Bu durum bakırın mutfaklarda özel bir yerinin olduğunu gösterir. Bakır malzemenin kullanımı civarda kalaycılıkla geçinen ailelerin varlığına işaret edebilir. Öte yandan hemen her terekede sininin bulunması bir yemek ve mutfak kültürü olan yerede yemek yeme geleneğinin göstergesi olmaktadır. Lice sakini Mehmed beyin terekesinde yer alan adedi 1 kıymedi 20 şeklinde belirlenen sini buna örnek verilebilir.

[208] DŞS 335, Belge no: 199

Mutfak eşyası olarak sahan, sağir tas, tencere, sağir tencere, kahve ibriği ve fincan, çini tabak, maşrafa, hoşaf tası, sini, leğen, desti, kebir bıçak, sağir bıçak, lengeri, tava, kuşkana (80b, 81b, 82b, 84b,) kullanımaktadır.

Oturma odasında yere ısı yalıtımını sağlamak amacı ile hasır ve onun üstüne başta kilim olmak üzere kebe, kaliçe, halı gibi örtüler serilmektedir. Bunlar genellikle durumlarını ifade eden kelimelerle birlikte anılmaktaydı. 33'üncü belgede olduğu gibi Delvan Mahallesinden vefat eden Hacı Ahmed'in terekesinde Atik kilim buna örnek teşkil etmektedir.

Tablo 11. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Başa Giyilen ve Takılan Eşyalar

Eşyalar
Yemeni
Oya yemeni
Köhne kavuk
Dülbent
Yaşmak
İşleme baş yemenisi
Sarık
Duvak
Telli cenber

Tablo 12. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Mutfak Eşyaları

Eşyalar
Sahan
Tas
El tavası
Sağir sini
Leğen
Tencere

Maşrapa
Tepsi
Sini
İbrik
Hahve ibriği
Kutu
Fincan
Çini tabak
Öğünek
Desti
Pekmez küpü
Kahve fincanı

Tablo 13. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Oturma Odası Eşyaları

Minder
Sağir yastık
Yağlık
Şamdan
Köhne minder ma'kadı
Dokuma minder

Tablo14. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Yatak Odası Eşyaları

Eşyalar
Köhne yastık
Beledi yastık
Çatma yastık

Dokuma yastık
Küp
Hançer
Teşt
Sıtıl
Kadife yastık
Yasdık
Köhne mai yorgan
Sandık
Sepet
Ayna
Köhne döşek
Çarşaf
Sağir döşek
Cedid beledi döşek
Yünlü döşek
Beledi döşek
Baş yastığı
Tahta sandık
Kökne çit yorgan
Yorgan çarşafı
Döşek çarşafı

Terekelerde giyim-kuşamla ilgili eşyalar, ailenin gelenek-görenek ve kültürünü tespitte bize yardımcı olmaktadır. Bazı takı ve süs eşyaları Osmanlı ailesinde kadının estetik anlayışına aship olduğunu göstermeketedir.

Tablo 15. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Giyim-Kuşam Eşyası

Köhne gömlek
Köhne don
Köhne beyaz entari
Köhne aba
Köhne şal kulak
Köhne şalvar
Köhne ferace
Alaca entari
Şam alacası
Dizlik
Hırka
Sincap kürkü
Çiçekli entari
Çuka kaplı kürk
Köhne alaca entari
Üstlük
Cedid don
Köhne çuka frace
Tüylü hatai
Hamam gömleği
Tüylü hatai sincap kürk
Şeritli kadife ferace
Kırmızı entari
Pembe entari

Sarı hırka
Şam abası
Yeşil boğazı entari
Maraş abası
İşleme don
Cedid kuşak kolatı
Köhne tül entari
Köhne hamam takımı
Şam alacası
Şerbet makraması
Köhne kürk
Kırmızı atlas
Nimten aba
Köhne mağrib şalı
Köhne şam kuşağı
Nişan göleği ipek

Yine terekenin analizi ile ailenin geçim kaynakları hakkında bir fikir sahibi olabilmamiz mümkün gözükmektedir. Eğer terekede çok sayıda, keçi, koyun ve bunlarla ilgili malzeme var ise bu ailenin hayvancılıkla geçimini sağladığını çıkarabilmekteyiz. Ama bunun yanında terekesinde top top kumaş ve bunarı ölçmeye yerayan ölçü alatleri bulunan, çarşıda dükkân sahibi kişilerin de esnaf ve ticaretle meşgul olduğunu anlayabilmekteyiz. İncelediğimiz belgelerde bölgenin temel ekonomik kaynağı tarım, hayvancılık ve bağcılığa dayanmaktadır. 82 numaralı belgede yer alan bulgur ölçeği ve huni tereke sahibinin esnaf veya ticaretle uğraştığına kanıt olabilir.

Lice'ye ait olan 335 numaralı şer'iyye sicilinde tereke kayıtlarının hemen hemen hepsinde miras olarak hayvanların bırakıldığını görmekteyiz. Belgelerde belirtildiği gibi temel

ekonomik kaynaklardan biri hayvancılıktır. Belgelerde ismi geçen hayvan türlerine koyun[209], inek[210], öküz[211], kısrak[212], merkeb[213] örnek olarak gösterilebilir. Belgelerde yer alan hayvanlar ayrıntılı bir şekilde terekelere kayıt edilmiş olup adetleri ve kıymetleri bilinmektedir. 40. Belgeyi incelediğimizde; keçi adedi 10 kıymedi 200, oğlak adedi 5 kıymedi 50, öküz adedi 2 kıymedi 500, tosun adedi 1 kıymedi 5 şeklinde belirtilip ölen kişinin kalan mirasının değeri hesaplanmaktadır.

Belgelerden ayrıca tarın yapıldığı da anlaşılmaktadır. 210 numaralı belgede yer alan davada davacının kendisine ait olan sulu ve susuz arazisine müdahale edildiği ve bundan vazgeçilmesi talebi bize ailenin geçimini tarımdan karşıladığını göstermektedir. Belgelerde tarlalar genel itibariyle sulu[214] ve susuz[215] tarla şeklinde geçmektedir. Belgelerde birkaç değirmen işletmesinin bulunması hububat ekildiğine kanıt olarak gösterilebilmektedir. Tüm bunların dışında bostan[216], meşelik[217], kavaklık[218] bulunmaktadır. Tarımın yapıldığı ve tarımın bölgede yaşayan halkın temel geçim kaynağını oluşturduğunu tüm bu belgeler incelendiğinde anlamaktayız.

Belgelerde bölgede yaşayan müslim ve gayr-i müslim halk aralasında ticaret yapıldığı görülmektedir. Ortaklaşa ticaret yapıldığı da gözlenmektedir.[219]

Terekeler bize ailenin ekonomik durumu hakkında sağlıklı bazı bilgiler verebilmektedir. Bir iki örnek verecek olursak; 41 numaralı belgede terekesi tutulan Lice'nin Biti Karyesi sakinlerinden Hacı Ahmet bin Molla Abdulfettaf'ın oldukça ayrıntılı muhallefatının masrafları çıktıktan sonra rayiç değeri 3775 kuruş olması bize ailenin ekonomik durumunu göstermektedir.

Bir toplumun iktisadi yapısı açıklanırken değinilmesi gereken en önemli konu o toplumun "para sistemi"dir. Kuruluşundan itibaren "akçe" esasına dayanan Osmanlı parası, XVIII. Yüzyıla gelinceye kadar devletin siyasi ve ekonomik gidişine paralel bir süreç

[209] DŞS 335, Belge no: 210.
[210] DŞS 335, Belge no: 31
[211] DŞS 335, Belge no: 41.
[212] DŞS 335, Belge no: 74.
[213] DŞS 335, Belge no: 78.
[214] DŞS 335, Belge no: 61.
[215]DŞS 335, Belge no: 73.
[216] DŞS 335, Belge no: 31.
[217] DŞS 335, Belge no: 184.
[218] DŞS 335, Belge no: 128.
[219] DŞS 335, Belge no: 22.

göstermiştir. Akçenin Osmanlı son döneminde değer kaybetmesiyle birlikte 1688'de ilk defa "kuruş" basılmış ve kuruş XVIII. Yüzyıl para sistemi içinde yerini almaya başlamıştır.[220]

Ele aldığımız deftere göre akçenin kullanımı yaygın olsa da kuruş artık ağırlığını Hissettirmeye başlamıştır. Eşya fiyatlarının tamamı olmasa da çoğunluğu kuruş şeklinde verilmiştir. 120 akçeye eşit olan kuruş ile birlikte kuruşun 1/40'ı olan "para" da bu dönemde sık kullanılmıştır.

Tablo 16. 335 Numaralı Şer'iyye Sicili'nde Yer Alan Paralar

Lira: 153	Para: 36
Gurûş:164	Râyic Akçe: 8/1
Lira-i Osmani: 188	Berg Akçe: 24

SONUÇ

Şer'iyye Sicilleri tarihimizin zengin kaynaklarını teşkil edip yazıldığı dönemin siyasi, askerî, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukukî durumunu yansıtan, çeşitli bilgileri ve belgeleri sunan özgün kaynaklardır.

"335 Numaralı Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" adlıçalışmada, ilk olarak Osmanlı kadısı ve Şer'iyye Sicilleri'nin tarihi yolculuğuna bakılmıştır. Lice'ye ait 335 numaralı defter hicri 1327-1329(Miladi 1909-1911) tarihli olup, Osmanlı'nın son zamanlarına ait kayıtlar içermektedir. Defterde çoğunlukla Lice'ye bağlı mahalle ve karyelerde yaşayan kişileri, çeşitli konularda başkalarına verdikleri vekâlet hükümleri olduğu görülmüştür. Bu durum incelenen dönemde Şer'iyye Mahkemelerinin noterlik vazifesi gördüğü ve Şer'iyye Sicillerinin içerik bakımından zayıfladığını göstermektedir.

Belgelerden elde ettiğimiz bilgilere dayanarak şu sonuçlara ulaşmaktayız:

a)İdari olarak Lice Diyarbakır'a bağlı bir Kazâ mahiyetinde olup kendisine bağlı nahiyeler mevcuttur. Dönemdeki mahalleler günümüzdede varlıklarını korumaya devam etmektedirler. Yer alan karyelerin birçoğu günümüzde de mevcudiyetini devam ettirmektedir.

[220] İbrahim Yılmazçelik, "Osmanlı Hakimiyeti Sürecinde Diyarbakır Eyaleti Valileri(1516-1838)", **Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi**, C.10, S.1, Elazığ 2000, s. 317

Yine belgelerden elde ettiğimiz bilgilerle günümüzde Lice dışında kalan birçok yerleşim yerinin o dönemde Lice'ye bağlı olduklarını görmekteyiz.

335 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili'nde geçen toplam 36 mahalle ismi tespit edilmiştir. Defterde geçen mahalleler, Lice Kazasına bağlı olanlar, Lice'nin Karyelerine bağlı olanlar ve Lice dışında kalan mahalleler olarak ayrı ayrı ele alınmıştır.

335 Numaralı Lice Şer'iyye Sicilinde toplam 40 adet karye tespit edilmiştir. Bu karyelerden en çok kullanılanları Biti ve Tepe Karyesi'dir. Belgelerde yer alan karye isimleri Şer'i Mahkemeye başvuran kişilerin nereli olduğunu ve verâset vekâleti hükümlerinde, ölen şahsın nereli olduğunu belirtmek için kullanılmıştır.

335 nolu Lice Şer'iyye Sicil defterinde idari görevlilere sıklıkla rastlanılmıştır. Bu görevliler kimi davalarda davanın hükmüne karar verirken, kimi davalarda tarafların şahitleri olarak mahkemede hazır bulunmuşlardır.

b) Lice'nin sosyal yapısına baktığımızda İslam coğrafyasının genel özelliklerini yansıtmaktadır. Evlilik ve aile hayatına büyük önem verilmiştir. Evlilikte Osmanlının bazı bölgelerinde görülen "başlık, çeyiz, mehir" uygulamalarına rastlanmaktadır. Çok eşlilik olmasına rağmen ender rastlanan olaylardandır. Sosyal hayatta kadın, sanıldığının aksine etkin bir şekilde rol almaktadır. Ekonomik yönden ise kadının, tamamen bağımsız olduğu bilinmektedir. Belgelerden kadınların toplumsal hayata aktif bir şekilde katıldıkları ve kendi iradeleriyle mahkemelere başvurup hakları olan miras, nafaka veya boşanma taleplerinde bulunabildikleri gözlemlenmiştir.

Bir tereke kaydında dört kısım yer almaktadır. Terekenin baş kısmında ölen kişinin kimliği, unvanı, ait olduğu zümre, mesleği, ikamet ettiği ve öldüğü yer, vefat şekli, ölüm tarihi ve mirasçılarının kimler olduğu gibi hususlara dair bilgiler bulunmaktadır. İkinci kısımda ölenin geride bıraktığı mallar ve bu mallar için tahmini veya bilirkişiler tarafından tespit edilen fiyatlar yazılmaktadır. Üçüncü kısımda cenaze masraflarına, borçlarına, ıskata ve tereke yazımı sebebiyle alınan vergilere, varsa mehir ve nafaka borçlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Dördüncü kısımda ise mirasçıların herbirinin Hisseleri oranında alacakları malın nakdî değeri yazılmaktadır.

Hazırlamış olduğumuz bu çalışmada; 335 numaralı Şer'iyye sicilinde yer alan belgelerin çevirisi yapılmıştır. İncelmiş olduğumuz belgelerde en fazla karşımıza çıkan dava türü alacak-verecek ve miras davalarıdır. Bunların yanı sıra boşanma, icra, nafaka, vasi ve vekil tayinlariyle ilgili davalarda mevcuttur.

335 nolu defterde yer alan boşanma konulu davalarda öne sürülen gerekçeler genel itibariyle ya kadının kocasına itaatsizliği ya da kocanın karısına eziyet ettiği şeklindedir. Bu sebeplerden ötürü boşanma taleplerinde bulunulmaktadır.

Deferde aileyi ilgilendiren çok sayıda bilgiye ulaşmak mümkündür. Eş sayısı bakımından Müslüman erkeklerin hükümlerde çok net bir şekilde iki kadınla aynı anda evliliği sürdürdüğüne ulaşılmıştır. Ailede velinin öldüğü durumda, reşit olmayan çocuklara vasi tayn edilerek hakları korunmaya çalışılmıştır.

335 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili içerisinde, vekâlet, varis ve varise tespiti ve iş devri ile alakalı hükümlerin olduğu görülmüştür. Defterede yer alan vekâlet örnekleri daha çok mirasın çocuklara kalması durumunda annelerinin vasi olarak belirlenmesi şeklindedir. Varis ve varise tespiti ile alakalı hükümlerde, ölen şahsın geride kalan mallarının varislerinin kimler olduğu yörede herkes tarafından tanınan kişilerin şahitlikleriyle tespit olunduğu görülmüştür.

İncelemesini yaptığımız defterde sosyal meselelerle karşılaşmaktayız. Lakap kullanımı insanların birbirini ayırt etmesinde etkili bir yöntem olduğu görülmüştür. Defterde kişilere, "Hacı, Hoca, Molla, Bey, Efendi" gibi içinde dinî, mesleki, saygı barındıran lakaplar verildiği görülmüştür.

Terekelerde giyim-kuşamla ilgili eşyalar, ailenin gelenek-görenek ve kültürünü tespitte bize yardımcı olmaktadır

İncelenen defterde Lice'de Müslüman ve Gayrimüslimlerin bir arada yaşadığı ve beraber yaşayan Müslümanlar ve Gayrimüslimlerin birbirlerini vekil tayin etmeleri, şehirde farklı din mensupları arasında güven ortamının sağlandığını göstermektedir. Lice'de yaşayan bu farklı din ve etnik unsurların kendi kültürlerinden gelen isimleri birbirlerinin çocuklarına vermeleri güven ve barışın ir diğer göstergesidir.

Ayrıca tüm dinlerin ortak bir şekilde yaşayabildikleri, azınlıkların haklarının kanunlarla korunduğu, aralarında dine dayalı bir husumetin olmadığı incelenen belgelerde tespit edilmiştir. Davalar incelendiğinde var olan husumetlerin tarla, ticaret ya da alacak verecek ile ilgili olduğu görülmüştür. Müslümanların kullanmış oldukları bazı isimlerin gayr-i Müslimler tarafından da kullanıldığı görülmüştür.

c) Bölgenin ekonomisinin tarıma dayandığı belgelerden anlaşılmaktadır. Özellikle davalarda tarla, bağ ve bahçe ile ilgili husumetler olması bunu kanıtlar niteliktedir. Tarımın yanı sıra hayvancılıkta önemli bir geçim kaynağı olmuştur. İncelediğimiz belgelerde miras davalarında miras olarak kalan hayvanlar bunu gözler önüne sermektedir.

Bu araştırma sonucunda, Lice bölgesinin idarî, sosyal, dini ve iktisadî tarihine ışık tutabilecek bilgilere ulaşılmıştır.

Lice'de yaşayan insanların geçimlerini daha çok hayvancılık ve tarım ile yapmaları bölgenin coğrafik yapısıyla alakalı olmasından ileri gelmektedir. İncelenen belgelerde çok sayıda ölçü birimleri ve ölçü aletlerinin yer alması söz konusu kişilerin ticaret ile uğraştığına kanıt teşkil etmektedir

Yine terekenin analizi ile ailenin geçim kaynakları hakkında bir fikir sahibi olabilmemiz mümkün gözükmektedir. Eğer terekede çok sayıda, keçi, koyun ve bunlarla ilgili malzeme var ise bu ailenin hayvancılıkla geçimini sağladığını çıkarabilmekteyiz. Ama bunun yanında terekesinde top top kumaş ve bunarı ölçmeye yerayan ölçü alatleri bulunan, çarşıda dükkân sahibi kişilerin de esnaf ve ticaretle meşgul olduğunu anlayabilmekteyiz

336 Numaralı Lice Şer'İyye Sicili'ndeki hükümleri titiz bir şekilde inceleyip, ulaşılan bilgilerle önemli tespitler yapılmaya çalışılmıştır. Bu Çaşılmanın, Lice hakkında çalışma yapacak araştırmacılar için başvuru kaynağı olması amaçlanmıştır.

Sonuç olarak; üç yıllık bir defteri temel alan çalışmamızda Lice'nin idari, sosyal ve ekonomik yapısını ortaya koymaya çalıştık. Bunu yaparken, dönemin genel yapısı ve konuya ilişkin başka kaynak ve araştırmalardan da faydalandık.

SÖZLÜK

A

Aher: Başka, diğer, gayrı.

Ahz: Tutma. Kabul etme. İşkence etme.

Ahz ü Kabz: Kendine mal etme.

Akd: Anlaşma. Sözleşme.

Akdem: Daha önce. Daha ileri. Daha mühim.

Amil: Arzusu, isteği olan.

An-asl: Aslında, hakikatında, aslından.

B

Bâb: Kapı. Kısım. Mevzu. Fasıl. Bölüm. Parça. Kitabın Hususi madde. Sığınacak yer. İş. Şekil. Tövbe.

Ba'del Yevm: Bugünden sonra.

Bâliğ: (Bâliğa) Yetişmiş. Olgun yaşına gelmiş. Aklı kemal bulmuş, erişmiş, varmış.

Ber-vech-i Ati: Gelecek tarz üzere. Aşağıdaki gibi.

Bey': Satmak. Fık: Bir malı diğer bir mal ile değiştirmek.

Bey' u Şirâ: Alım-satım. Alış-veriş

Bil'asale: Bizzat. Kendisi. Eli ile. Başkasını vâsıta etmeden. Asâleti ile.

Binâenaleyh: Bunun üzerine, ondan dolayı.

C

Cihet: (C: Cihât) Yan, yön, taraf. Sebeb, mucibin Vesile, bahane. Evkafça olan vazife, maaş. Yer, mahâl, semt.

D

Deyn: Borç. Verilmesi lâzım gelen şey. Fık: Zimmetinde sâbit olan şey.

E

Edâ: Yerine getirmek. Ödemek. Borcunu vermek. Vazifesini yapmak. Tarz. Üslu b. Şive. Tekebbür.

Eslah: En sâlih, en iyi.

Eşcâr: (Şecer. C.) Ağaçlar.

F

Feraset: Anlayışlılık, çabuk seziş. (Aslı firâsettir)

Fevkanî: Üst, üst tarafta, üstteki.

Filhakika: (Fi-l-hakika) Hakikatte, esasında, hakikaten, doğrusu.

Fuzulî: Fazladan olup boşu boşuna söylenen söz. İşe yaramayan. Boşu boşuna. Boşboğaz. Ahmak. Vazifesinden hariç lüzumsuz şeye teşebbüs eden. Haksız olarak fiile çıkarılan iş. Fık: Şer'î izin olmadığı halde diğer bir kimsenin hakkında tasarruf eden kimse.

Füruht: Satım. Satış.

G

Gurre: Parlaklık. Her şeyin başlangıcı. Bu cihetle, kameri ayların ilk günlerine gurre-i şehr denilmiştir. Köleye, cariyeye ve malların en güzidelerine, gurret-ül emval denir. Güzel parlak yüze, vech-i agarr; açık ve nurani alına, cebhe-i garra denir ki, aynı asıldan müştaktırlar.

H

Halvet-i Sahîha: Karı-kocanın aralarında şer'î mâni bulunmaması halinde birleşmeleri.

Havi: İçine alan, ihtiva eden, kaplayan. Câmi'. Biriktirici. Kuşatan.

Hâzırûn: Meydanda olanlar, gözönünde olanlar. Mevcut ve hâzır olanlar.

Hemşire: Aynı sütü emen kızkardeş. Abla, bacı.Hastabakıcı kadın veya kız.

Hıfz: Saklama. Koruma. Siyanet. Muhafaza. Ezber etmek. Hatırda tutmak. Kur'an'ı ezberde tutmak.

İ

İbrâ: (Ber'. den) Temize çıkarmak. Borçtan kurtarmak. Sağlamlaştırmak.

İbraz: Göstermek. Meydana koymak.

İcar: Kiralamak. Kiraya vermek.Kira parası.

İfa: Ödemek. Yerine getirmek. Söz verdiğini veya vazife bildiğini yerine getirmek. Kılmak. Yapmak.

İkrar: Açıktan söylemek. Kabul ve tasdik etmek. Hakkı itiraf etmek. Karar vermek. Mukarrer kılmak.

İmla: Doldurma, doldurulma. Yazı yazma. (Dikte)

İmtina': Ragat edip geri durma. Muvafakat etmeme. Çekinme. İstememe. Yapmama. İmkânsızlık, mümkün olmayış.

İnfisal: Olduğu yerden ayrılma. Yeni bir fasıla geçme. Yerini bırakıp gitme. Azledilme.

İrae: Göstermek, göstererek öğretmek. Göz önüne koymak. Gösteriş.

İrca': Geri çevirmek, geri döndürmek. Alışverişi faydalı kılmak.

İrsal: (Resul. den) Göndermek, gönderilmek, yollamak. Havale kılma. Salıvermek. Kendi haline koymak. Sürü sahibi olmak. Elçi gönderme.

İrsen: Mîrâs olarak, anadan, babadan geçmek yolu ile.

İsal: Ulaştırmak, vâsıl etmek. Yetiştirmek.

İstikraz: Borçlanmak. Ödünç almak. Borç almak.

İstintak: Söyletmek. Huk: Sorguya çekmek. Maznundan işlediği fiile dâir ifade almak.

İştira: Satın almak. Mübayaa etmek.

İşhad: Delil getirme, delil olarak gösterme. Şehadet ettirme, şâhid gösterme. Şehid olma.

İş'ar: Yazı ile haber vermek. Anlatmak, bildirmek.

İtmam: Tamamlamak. Bitirmek. İkmal etmek. Tekmil etmek

K

Kabz: Tutmak. Ele almak. Kavramak. Almak. Tahsil etmek. Teslim almak. Amelde zorluk çekmek.Kuşun süratle uçması.Mülk.

Kâffe: Hep. Bütün. Cümle.

Kâmilen: Noksansız, eksiksiz olarak. Tam olarak. Kâmil olarak. Bütünü ile. Tamâmen.

Karin: Yakın. Hısım. Akraba. Arkadaş. Yaşı aynı olan arkadaş. Refik. Komşu.

Karz: Borç, ödünç. Kesmek, kat'etmek. Şiir söylemek.

Karye: Köy. Nâhiyeden küçük olan, insanlarla meskun yer.

Kebîr: Büyük, âli, yüce.

Kelâm: Söz. Bir mânayı ifâde eden, bir maksadı anlatan ifâde. Allah'a mahsus bir sıfat.

Kezalik: Bunun gibi. Böylece. Bu da böyle.

Kürum: (Kerm. C.) Üzüm kütükleri. Bağ kütükleri.

M

Maada: Başka. Fazla. Bundan gayrı. (Bak: Adâ) (İstisnâ kelimesidir)

Mahdud: Sınırlanmış, çevrilmiş. Az sayılı. Hududlanmış.

Makbul-üş Şahâde: Şahâdeti kabul edilen. Şahidliği kabul edilmiş olan.

Maskat-ı Re's: Doğum yeri. Vatan. Bir kimsenin doğduğu yer.

Matlub: İstek, istenilen şey. Alacak. Ödünç verilmiş.

Mârr-üz Zikr: Yukarıda zikri geçmiş olan, yukarda bahsedilmiş olan.

Mihr-i Muaccel: Nikâhta erkek tarafından kız tarafına verilen ağırlık, para.

Mihr-i Müeccel: Boşanma veya ölüm halinde, kız tarafına verilmesi nikâhta kararlaştırılmış olan para.

Memhur: Mühürlenmiş. Damgalanmış.

Men': Yasak etmek. Durdurmak. Bırakmamak. Bir şeyi diriğ etmek, esirgemek.

Menkuha: Nikâhlı karı. Nikâhlanmış olan kadın.

Merkum: (Rakkam. dan) Yazılmış. Adı geçmiş. Rakkamla söylenmiş. Sayılmış.

Basit ve âdi insan.

Mesture: Örtülü kadın. İslâmiyetin emrettiği şekilde örtülmesi farz olan yerlerini örtmüş olan kadın. Gizli tutulan resmî işlerde harcanmak için hükümetin emrine verilen para. (Buna tahsisat-ı mesture de denir.)

Meşhudât: Görünenler. Seyredilenler.

Mevrus(e): Vereseye âit olan. Mîrâs edilmiş. Mîrâs edilen eşya.

Mezad: Artırma ile yapılan satış.Tuluk, dağarcık.

Mezbur(e): Adı geçen. İsmi yukarıda geçen. (Bak: Merkum). Taş ile örülmüş kuyu.

Mezkûr: Zikri geçen. Zikredilmiş. Evvelce bahsi geçmiş olan. (Bak: MezburMerkum)

Miyan: Orta, ara, vasat, meyan.

Mukaddem: Zaman ve mekân cihetiyle daha evvel olan. Askerîn ön tarafına sevkedilen karakol. Değerli, üstün.Küçükten büyüğe sunulan, takdim edilen.

Mûris: Getiren. Veren. Kazândıran. Fık: Mîrâs bıRakkan.

Muvacehe: Karşı, ön. Yüzyüze gelme. Yüzleşmek. Huzurunda olmak.

Müddeâ: İddia olunan. Dâvâ olunan şey. Asılsız iddia edilen.

Müddeâ Aleyh: Aleyhinde dâvâ açılan.

Müddeî: İddia eden. İddiacı. Davacı. Bir hükümde ayak direyen. Hak olduğunu veya herhangi hakkın zayi olduğunu dâvâ eden. İnatçı, muannid.

Mülhak: İlhak olunmuş. Sonradan katılmış, zam ve ilâve olunmuş, eklenmiş.

Münhâsır: (Hasr. dan) Belli bir sınır içinde olup harice tecavüz etmeyen, inhisar eden, her yanı çevrili. Yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan.

Müştera: Para ile satın alınmış olan.

Mütehakkık: Tahakkuk eden, doğruluğu meydana çıkan.

Mütemekkin: (Mekân. dan) Yerleşen, Mekânlanan, temekkün eden. İkamet eden, sâkin olan.Gr: Üç harekeyi de kabul eden kelime.

Müteveffa: Ölü, vefât etmiş, ölmüş. (Bak: Mevt)

N

Nasb: Dikme. Bir rütbe alma. Bir memurluğa tayin edilme. Gr: Arapçada kelimenin i'rabının mensub (üstün) olması, yani; (e, a) diye okunuşu.

Nefs: (Nefis) Can, kişi, kendi, öz varlık. Bir şeyin zatı olan, kendisi. Göz.

Nısf: Yarım, yarı.

P

Peder: Baba.

R

Raci': (Rücu. dan) Geri dönen, ric'at eden.Dair, aid, alâkası olan, dokunur olan, müteallik.

Refik(a): Ortak, arkadaş, eş, yardımcı, yoldaş.

Re's: Baş, kafa. Tepe. Uç. Başlangıç. Reis.

Rü'yet: Görmek, bakmak. İdare etmek. Göz ile veya kalb gözü ile görmek. Akıl ile müşahede derecesinde bilmek, idrak etmek, tefekkür etmek, düşünmek. Araştırmak.

S

Saky: Sulamak. Su içirmek. Bedende su toplamak.

Sağîr(e): Küçük, ufak. Büluğa ermemiş çocuk.

Sehm: Ok.Hisse. nasi b. Kısım.Hazine geliri.Korku, dehşet.Hazz.Yay.

Sulb-i: Birinin sulbünden gelme. Kendi evlâdı. Kendi oğlu.

Ş

Şayeste: Şayan, uygun, yaraşır, lâyık.Nümune.

Şehadet: (Şehâdet) Şâhidlik.Bir şeyin doğruluğuna inanmak.Delâlet. Alâmet, işaret, iz

Şehr: Ay. 30 günlük zaman.Bir şeyi izhar etmek. Teşhir etmek.

Şifahen: Sözle, ağızdan. Konuşmak suretiyle.

Şira: Satın alma, satın alınma.

Şirket: Ortaklık, iş ortaklığı.Huk: İki veya daha fazla şahsın emek ve malları ile müştereken, iktisadî bir gayeye erişmek için bir akidle birleşmeleri. (Bak: Cem'iyyet)

T

Tahlif: (Halef. den) Birini kendi yerine bırakmak.Yemin ettirmek. Yemin vermek.
Tarîk-i Âmm: Herkesin geçmesine mahsus yol.

Tatlîk: Boşamak. Karısını terk edip nikâhını feshetmek.

Ta'yin: Yerini belli etmek. Vazifeye göndermek, vazifelendirmek.

Te'diye: (C.: Te'diyat) Edâ etmek. Ödenmiş para. Verilmiş borç. Borcunu vermek.

Temellük: Mülk edinmek. Kendine mal edinmek. Sâhib olmak. Kadir ve muktedir olmak.

Tenbih: (C.: Tenbihât) Göz açtırmak. Gafletten ikaz etmek. Faaliyetini arttırmak. Sıkı emir vermek. Bir işin yapılacağı hakkında yapılan nasihat. **Tereke:** (Terike) Ölen bir kimsenin bıraktığı malların hepsi.

Tesellüm: Teslim edilen şeyi tekrar teslim alma. Verilen bir şeyi alıp kaydetme. Teslim olma. İslâm olma.

Tesmiye: İsimlendirme. Ad verme. Besmele çekme.

Tezvic: Bir kadını aldırmak. Birbirine eş yapmak. Evlendirmek.

V

Varaka: Tek yaprak hâlindeki kâğıt.Nebât yaprağı. Maden yaprağı. Kitap yaprağ

Varis: Cenab-ı Hakk'ın bir ismi. Mîrâsçı. Kendisine mîrâs düşen. Mîrâsa konan. Vefât eden birisinin maddî veya manevî mal ve mülkünde kullanmaya, tasarrufa salâhiyetli olan.

Vaz'-ı Yed: El koymak, sahib çıkmak, tasarruf etmek

Vech-i Meşruh: Şerh edilen, açıklanan tarzda.

Vicahen: Yüzüne karşı. Yüz yüze gelerek.

Y

Yevm: Gün. Yirmidört saatlik zaman. Sene.Asır. Devir. Devre.

Yed: El. Mc: Kuvvet, kudret, güç. Yardım. Vasıta. Mülk.

Z

Zevce: Kadın eş. Nikâhlı kadın, eş.

Zeyl: Ayırma. Tefrik.Ek, ilâve, bir şeyin altı, devamı.

Zimmet: Himayeyi te'min eden ittifak. Borç. Alâkalı. Uhde. Vicdan. Mes'uliyet. Üst. Üstte olan şey. Koruma zorunda kalma.

Zir: Alt, aşağı.

KAYNAKÇA

ABAKAY, M. Ali, "Ashab-ı Kehf'in Hikâyesi ve Diyarbakır", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003

ACAR, Abdurrahman, 'Dünden Bugüne Hetâkh (Atak) Kalesi', **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, S.11-41

AKGÜNDÜZ, Ahmet, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S: 14 Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2009, S.13-48

AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Şer'iyye Sicilleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul 1998

AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, C.4, Fey Yayınları, İstanbul 1992

AYDIN, Mehmet Akif, "Osmanlı Hukûkunun Genel Yapısı", **Türkler Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, C.10, Ankara 2002, S.11-21

AYDIN, Mehmet Ali, **Türk Hukuk Tarihi**, C. XIX, Beta Basım yay, İstanbul 1996

AYKAÇ, Zikrullah, **"312 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin Traskripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1298-1300/M1881-1883)"** Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2013

AZİMLİ, Mehmet, "Osmanlı Dönemine Kadar Lice", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, S.41-51

BAYKARA, Tuncer, "Kaza", **İslâm Ansiklopedisi**, C.25, TDV Yayınları, İstanbul 2002 S.110-120

BARKAN, Ömer Lütfi, "Edirne Askerî Kassamına Ait Tereke Defterleri", **Tarih Belgeleri Dergisi, III/V-VI**, Ankara 1993

BEYSENOĞLU, Şevket, **Anıtları ve Kitabeleri ile Diyarbakır Tarihi Başlangıçtan Akkoyunlular'a Kadar**, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Ankara 2003

BİLMEN, Ömer Nasuhi, **Hukuk-ı İslamiyye ve Fıkıhiyye Kamusu I-VIII**, C.V, Bilmem Yayınları, İstanbul 1970

BULDUK, Abdülgani Fahri Bulduk, **el-Cezire'nin Muhtasar Tarihi**, haz: Mustafa Öztürk-İbrahim Yılmazçelik, Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, No:9, Elazığ 2004

ÇAMBEL, Halet, Braıdwood, J. Robert**, Güneydoğu Anadolu Tarih Öncesi Araştırmaları**, İstanbul 1979

ÇATALBAŞ, Resul, "Diyarbakır'da Misyonerlik Faaliyetlerinin Tarihi", **İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi S: 29**, İstanbul 2013 S.109-132

ÇEVİK, Adnan, "**XI-XIII Yüzyıllarda Diyâr-ı Bekr Bölgesi Tarihi"**, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2002

DAĞLI, Yücel, Seyit Ali Kahraman, **Evliya Çelebi, Seyahatname, IV**, Altan Matbaacılık, İstanbul 2000

DEVELİOĞLU, Ferit**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın yayınları, Ankara 1988

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, **Diyarbakır Salnameleri**, **H.1286-1323**(**1869-1905**), Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, C.3, Diyarbakır 1999, s.77

EMİRİ, Ali, **Osmanlı Vilayat-ı Şarkiyyesi Diyarbekir Vilayeti**, BKY. Yayınevi, İstanbul, 2008 hazırlayanlar: Kenan Ziya Taş, Sadettin Baştürk, Serkan Sarı, İlahiyat Yayınları, Ankara, 2005

ERBAY, Celal, "Nafaka", **İslam Ansiklopedisi**, Cilt:32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2006

ERGENÇ, Özer, "Osmanlı Şehrindeki Mahalle'nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine" **Osmanlı Araştırmaları IV. C.9** İstanbul 1985 S.70-78

ERTUĞ, Hüseyin Nejdet, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Hicri 1137(1724-1725) Senesi İstanbul'unda Osmanlı Ailesinin Evlenme ve Boşanma Verilerine Göre İncelenmesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C.10, Sa.1, 2015 S. 75-107

ORTAYLI, İlber, **Türkiye Teşkilatı ve İdare Tarihi**, Cedit Neşriyat, Ankara 2007

ÖZAYDIN, Abdükarim, "Unvan", **İslâm Ansiklopedisi**, TDV, C.42, Ankara 2012 S.163-166

GÖYÜNÇ, Nejat, "XVI Yüzyılında İlk Yarısında Diyarbakır", **Belgelerle Türk Tarih Dergisi**, S.7, İstanbul 1997

GÖYÜNÇ, Nejat, "Diyarbakır", **İslam Ansiklopedisi**, C.19, TDV. Yayınları, İstanbul 1996, s. 465-466

GÜRKAN, Feyyaz, "Şer'iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma", **IX Türk Tarih Kongresi, 21-25 Eylül Kongreye Sunulan Bildiriler**, C.2, TTK. Ankara 1988, s.764.779

GÜNEŞ, Hüseyin, "Selahaddin Eyyubi Zamanında Nusaybin", **Mukaddime** 9(2) Şırnak Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, 2018, S.17-30

GÜMÜŞ, Ercan, "**18.Yüzyılın ilk Yarsısında Amid Kazası"**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014

HASPOLAT, Kenan, "Diyarbakır İlçelerinin Tarihi ve Doğal Güzellikleri", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri,** Yusuf Kenan Haspolat (kord.), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, S.95-101

IŞIK, Süreyya, "Lice İlçesi Tarihi Mekânları", **Her Yönüyle Diyarbakır İlçeleri**, Yusuf Kenan Haspolat (koordinatör), Uzman matbaacılık ve Ciltleme, İstanbul 2003, S.88-101

İNALCIK, Halil, "Eyalet", **İslam Ansiklopedisi**, C. 11, TDV Yayınları, İstanbul 1995

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, C.VIII, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1984

KARADOĞAN, Sabri**,** "Güneydoğu Anadolu'da Troglodit Barınak, Mesken ve Yerleşmeler", **Uluslar Arası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi,** Arnavutluk 2017

KARAMAN, Hayrettin Karaman, **Mukayeseli İslam Hukuku I**, İrfan Yayınları, İstanbul 1999

KARPAT, Kemal Haşim Karpat, **Osmanlı Nüfusu**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003

KELEŞ, Bahattin, "**Selçuklu-Mervanoğulları İlişkisi ve Diyarbakır Bölgesi'nin Selçuklu Hakimiyetine Alınması"**, Şırnak, 2018

KOLAY, Arif, **Kütahya Şer'iyye Sicilleri 72 Numaralı Defterin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi**, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2001

KOÇAK, Zülfiye, "H.1102 (M.1690-1691) Tarihli Diyarbekir Eyaleti Cizye Defterlerinin Tanıtımı ve Tahlili", TAD. C.57/S.63, 2018 S.220-265

KORKUSUZ, Şefik, **Seyahatnamelerde Diyarbekir**, Kent Yayınları, İstanbul 2003, s.23

KURU, Levent, **"29 Numaralı Edirne Şer'iye Sicili,"** Edirne Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik),** Kubbealtı Neşriyat Yayınları, İstanbul 1994. s. 350

MAYDAER, Saadet, **"Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma"**, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Der. C.16, Sa.1, 2007

MISTANLIOĞLU, Nurhan, **"Kırşehir'de XIX. Yüzyılın Sonlarında- Kültürel Bakımdan Ailenin Genel Özellikleri",** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sa.23, Konya 2009

ÖZCOŞAR, İbrahim, "**315 Numaralı Hicri 1154-1155(M.1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2000

ÖZTURAN, Seda Seraç, **"19. Yüzyılın Son Çeyreğinde Osmanlı Mahkemelerinde Vasi Tayini",** Vakanüvist-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, Sa.1. Sakarya 2018, S.238-256

ÖZTÜRK, Sait, **Askeri Kassam'a Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995

PAKALIN, Mehmet Zeki, "**Osmanlı Tarihi Deneyimleri ve Terimleri Sözlüğü II"**, MEB. Yayınları, İstanbul 1983

PARLA, Canan, **Surları ve Türk Dönemi Dokusuyla Diyarbakır Kenti**, S:1,Ortadoğu Teknik Üniversitesi, İstanbul 2005 S.2465-2480

PARLA, Canan "Osmanlı Öncesinde Diyarbakır: Kente Hâkim Olanlar ve Bırakılan Fiziksel İzler", **I. Uluslararası Oğuzlardan Osmanlıya Diyarbakır Sempozyumu 20-22 Mayıs 2004 Bildirileri**, Diyarbakır 2004 s. 247-284

SARI, Serkan, **"Şer'iyye Sicillerine Göre Diyarbekir'de Boşanma Hadiseleri (1655-1747)",** Tarih Okulu Dergisi, Sa. XXXII, 2017

SEN, Murat, "Osmanlı Hukukunun Yapısı", **Osmanlı Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, C.6, Ankara 1999, S.327-349

SEVİN, Veli, , **Üçtepe Kazıları**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1989

SÖZER, Ahmet Nejdet, "Güneydoğu Anadolu'nun Doğal Çevre Şartlarına Genel bir Bakış", **Doğu ve Güneydoğu Anadolu Coğrafya Bibliyoğrafyası**, No: 328, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1974, S.8-29

ŞEREFHAN, Abdurrahman, **Şerefname** Çev: M. Emin Bozarslan, İstanbul 1976

TEZOKUR, M. Hadi, **19. Yüzyıl Diyarbakır'ında Süryaniler**, İstanbul Üniversitesi İahiyat Dergisi S.29 İstanbul 2013

TURAN, Osman, **Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihi**, Neşriyat Yayınları, İstanbul 2009

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi, C.II**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006

ÜNAL, Mehmet Ali, **"Osmanlı Devletinde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı ",** C.VI, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 2000

VARİS, Abdurrahman, "Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme", **Milli Folklor Dergisi** C.16, S. 61, 2004,

YAŞAR, Mehmet Ali, "Osmanlı Hâkimiyetinde Lice" **Dünden Bu Güne Diyarbakır Lice Sempozyumu Bildirileri,** Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012 S.79-95

YILDIZ, Mehmet Zeydin, "Geçmişten Günümüze Lice'nin İdari ve Demografik Gelişimi", **Dünden Bugüne Lice Sempozyumu Bildirileri**, Mardin Sesi Gazetecilik ve Matbaacılık, Mardin 2012, S.203-223

YILMAZÇELİK, İbrahim, "Osmanlı Hâkimiyeti Sürecinde Diyarbakır Eyaleti Valileri(1516-1838)", **Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi**, C.10, S.1, Elazığ 2000, S.233-284

YILMAZÇELİK İbrahim, **"XVIII. Yüzyıl ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması"**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.18, S.29, Ankara 1996, S.217-132

YOLDAŞ, M. Asır, S. Coldaşbaev Anvar, " Hristiyanlık Ve İslamiyet'in Rus Ve Kırgızların Ad Koyma Geleneklerine Etkileri", **Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 1, S. 1, 2016 S.31-38

YÜKSEK, Ali, **"İslam Aile Hukukunda Boşanma Yetkisi ve Kadının Boşanması"**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.7/S.32 S.340-354

Türkçe Dil Sözlüğü, http://www.tdk.gov.tr/ (01.01.2015)

EKLER

EK 1

EK 2

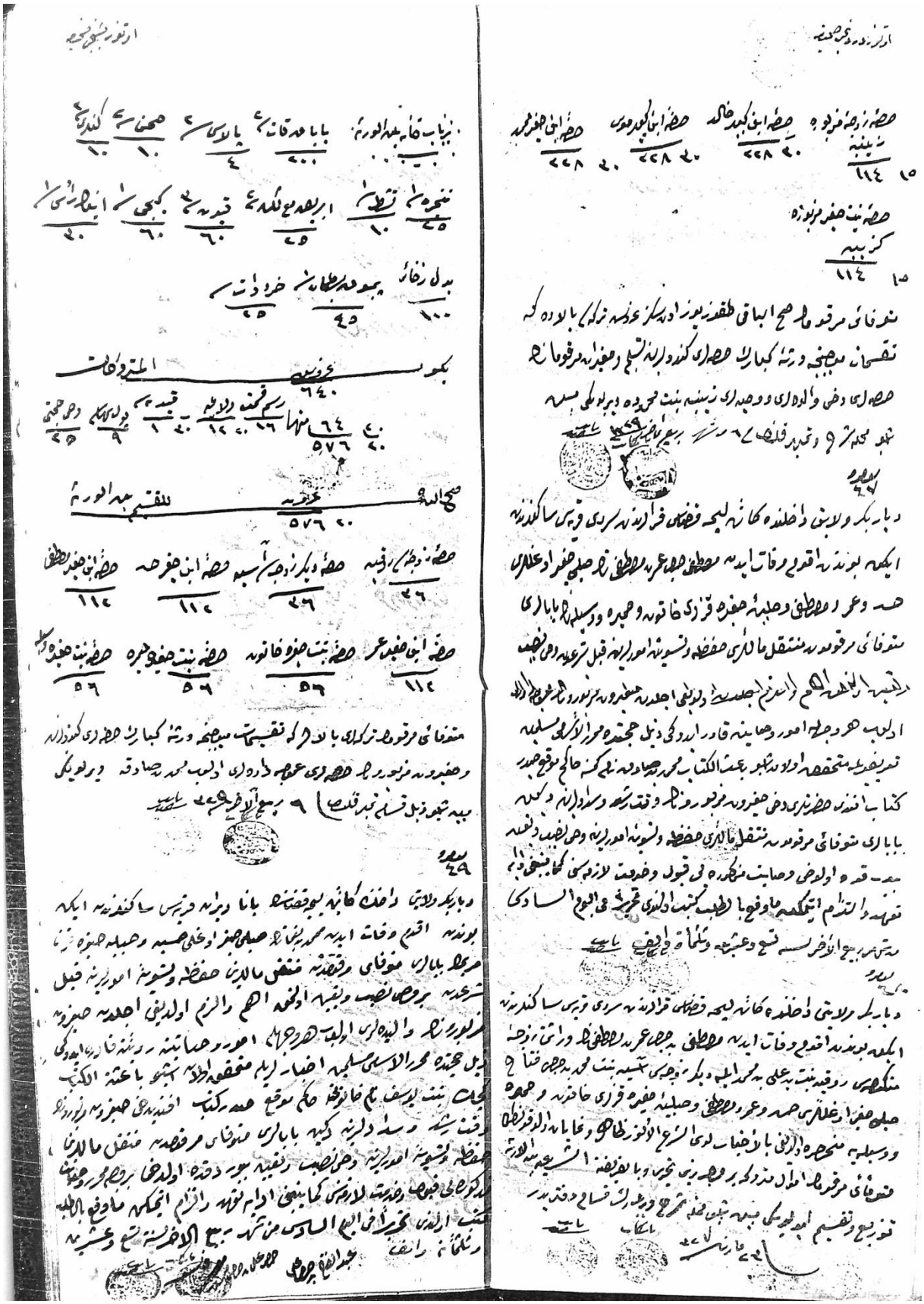

EK 3

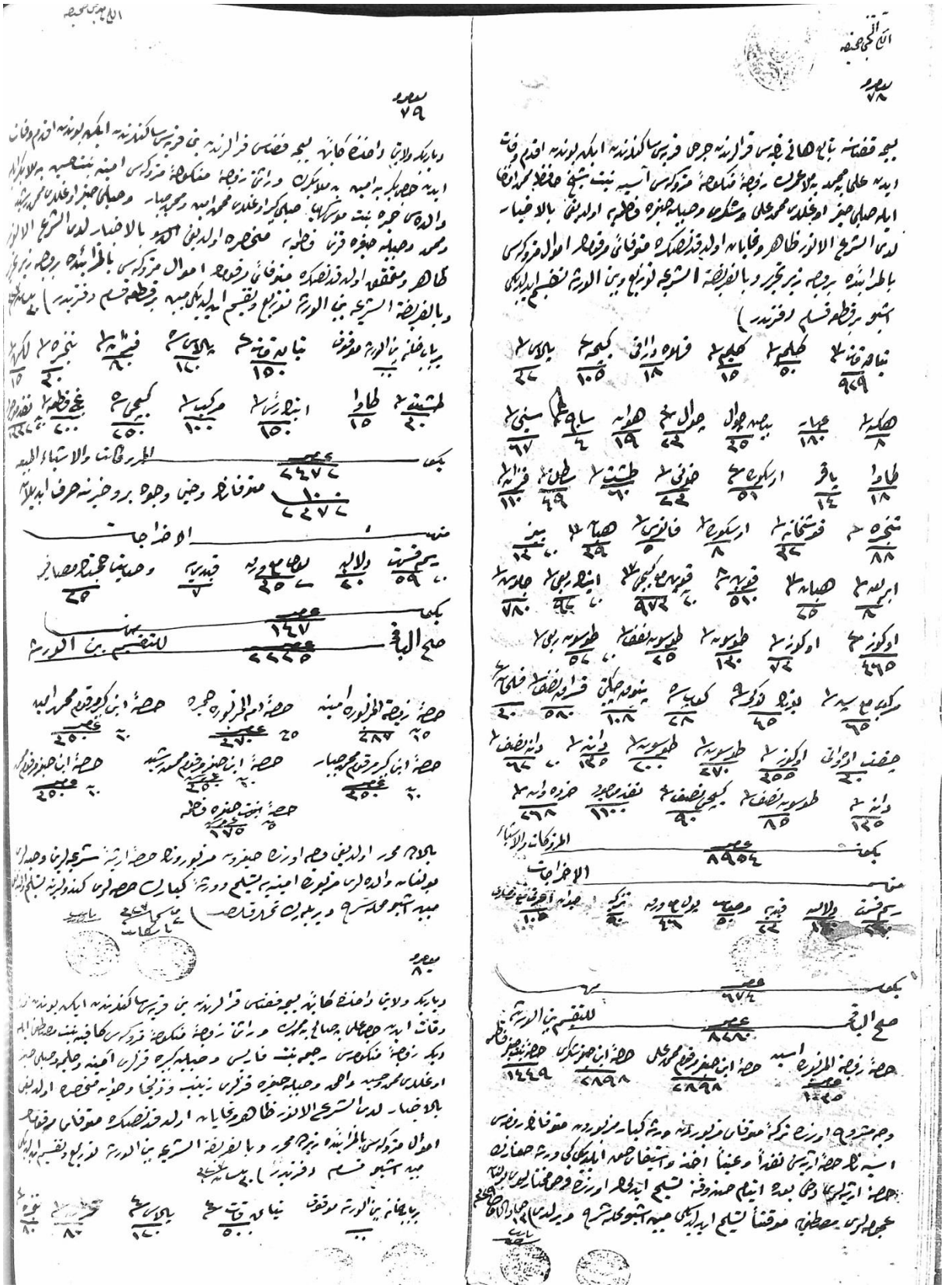

EK 4

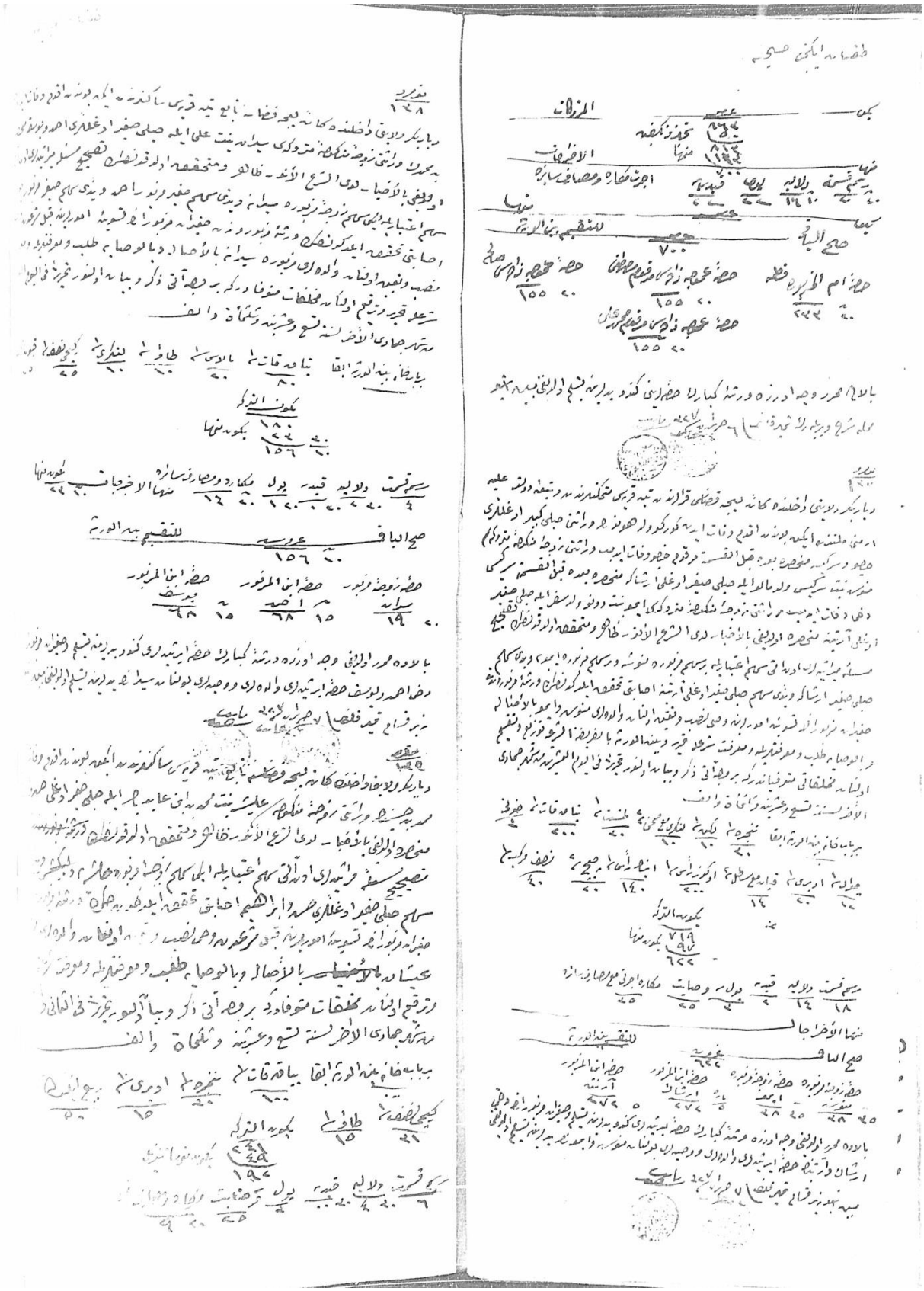
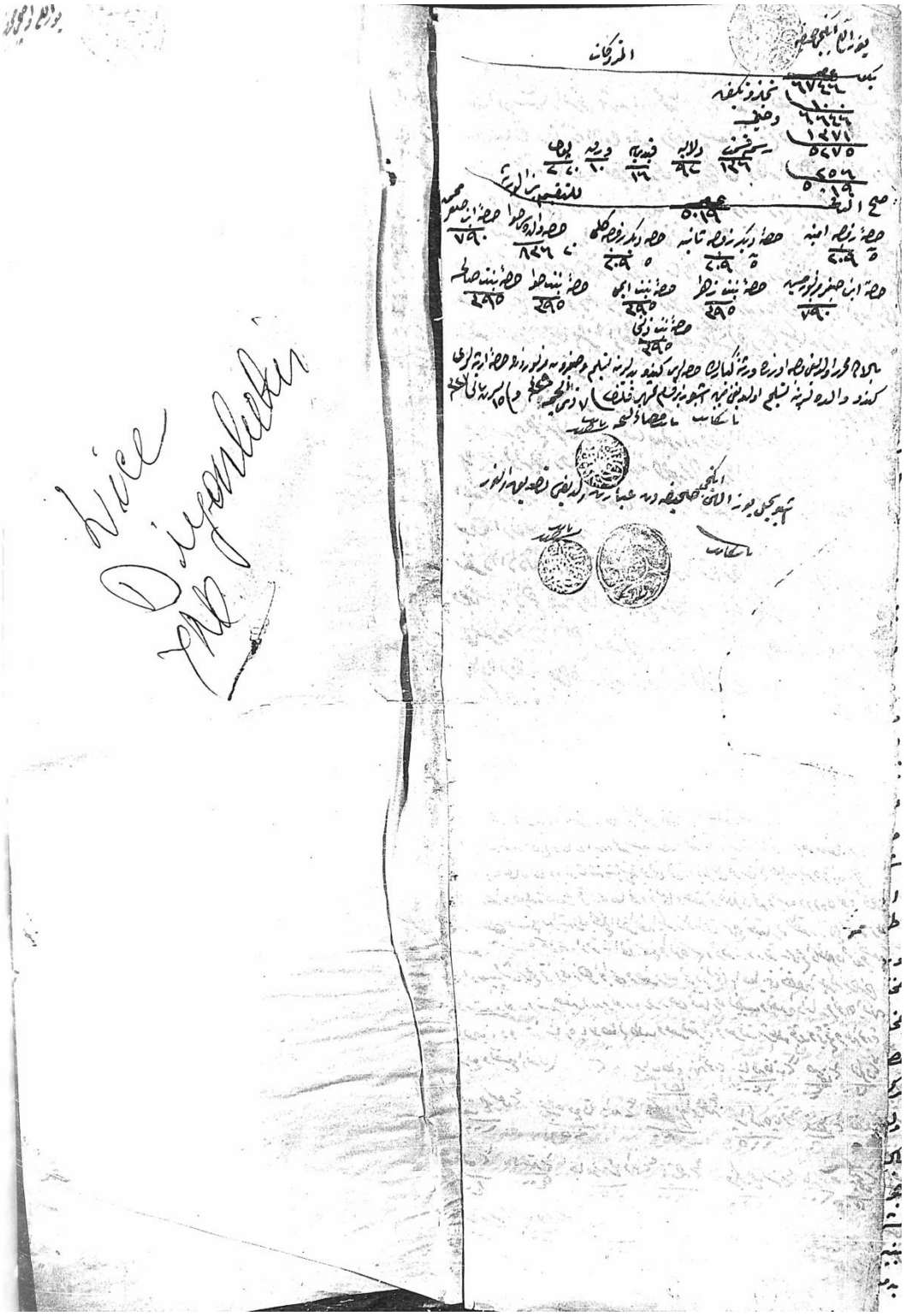
EK 5